

Åbo stads verksamhetsplan

Budget för 2025 och
ekonomiplan för 2025–2027

Seilo Ristimäki

Innehållsförteckning

Borgmästarens översikt	
1. Inledning	
1.1 Den strategiska styrningen av Åbo stad	1
1.2 Utvecklingsutsikter för omvärlden	3
1.3 Övriga utvecklingsutsikter för omvärlden	18
1.4 Åbo stads organisation och Åbokoncernen	20
1.5 Utveckling av Åbo stad och spetsprojekt.....	22
1.6 Samverkande mål	24
1.7 Borgmästarprogrammets mål	27
1.8 Klimatmålen.....	32
2. Budgeten och ekonomiplanerna	
2.1 Resultaträkning (externa poster).....	52
2.2 Resultaträkning (externa och interna poster)	53
2.3 Skatteinkomster och statsandelar	54
2.4 Finansiella intäkter och kostnader.....	54
2.5 Finansieringskalkyl.....	55
2.6 Investeringsdelen	58
2.7 Budgetens bindningsnivåer	61
3. Nämndernas mål för verksamheten och ekonomin	
Stadsfullmäktige	62
Revisionsnämnden.....	63
Centralvalnämnden	65
Nämnden för främjande av hälsa och välfärd	67
Koncernförvaltningen	71
Stadsstyrelsen	71
Stadens gemensamma funktioner	71
Servicehelheten för livskraft.....	88
Syssetsättningstjänster.....	95
Syssetsättningsnämnden.....	98
Servicehelheten för fostran och undervisning	99
Nämnden för fostran och undervisning	99
Servicehelheten för kultur	105
Kultur- och ungdomsnämnden	105
Servicehelheten för barn och unga	112
Kultur- och ungdomsnämnden	112
Servicehelheten för idrott	121
Idrottsnämnden	121

Servicehelheten för stadsmiljö	128
Stadsmiljönämnden	128
Byggnads- och tillståndsnämnden	128
Kollektivtrafiknämnden för Åbo stadsregion	128
Avfallshanteringsnämnden i Sydvästra Finland	128
4. Koncernbolagen	
Blue Industry Park Oy	141
Business Turku Oy.....	143
Stiftelsen Forum Marinum.....	146
Kaarea Oy.....	150
Kuntec Oy	153
Sydvästra Finlands Avfallsservice Ab	155
Stiftelsen Åbo 2029 sr.....	158
Åbo City Data Ab.....	160
Koncernen Åbo Energi	163
Turun Aikuiskoulutussäätiö	166
Turun Ammattikorkeakoulu Oy	169
Åbo Stadsteater Ab.....	172
Åbo Stadstrafik Ab	174
Åbo konservatorium Ab.....	176
Åbo hamn Ab -koncernen	179
Turun seudun puhdistamo Oy	182
Turun Seudun Vesi Oy	186
Konstens hus i Åbo Ab	189
Åbo Teknologifastigheter Ab	192
Åbo Vattenförsörjning Ab.....	195
Studentbystiftelsen i Åbo	199
Koncernen TVT Asumnot Oy.....	202
Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy.....	206
Visit Turku Archipelago Oy	209
5. Kalkyler	
6. Bilagor.....	
6.1 Bestämmelserna om iakttagande av budgeten	
6.2 Fullmäktigegruppernas bilaga till budgeten.....	

Borgmästarens översikt

Borgmästarens budgetförslag: Framtiden för ett hållbart Åbo avgörs nu

Åbo och Åboregionen har överskridit många tillväxtprognoser under de senaste åren. Enligt den nya befolkningsprognosen kommer befolkningen i Åbo att öka med 40 000–59 000 personer under åren 2024–2040. Samtidigt koncentreras befolkningstillväxten i hela landet i allt högre grad till topparna av den tillväxttriangel som huvudstadsregionen, Tammerfors och Åbo utgör. De stora städerna bär ju ett allt större ansvar för Finlands ekonomiska bärkraft och investeringsförmåga i framtiden. Till exempel görs nästan 70 procent av Finlands FUI-investeringar i området för tillväxttriangeln.

Åbos dragningskraft visar att staden har slagit in på en positiv tillväxtväg. Tillväxten är till stor del ett resultat av tidigare beslut och strategiska kursändringar, vars positiva effekter nu börjar synas. Samtidigt medför tillväxten också ekonomiska och strukturella utmaningar som det är viktigt att ha beredskap för både med tanke på stadens verksamhet och ekonomi.

Den snabbt föränderliga omvärlden kräver alltså exceptionell uthållighet och visioner av vår stads beslutsfattare. Framtiden för vår stad som snart fyller 800 år skapas genom dagens hållbara val. I grund och botten handlar det om att staden inte bara passivt förändras, utan att vi ändrar den aktivt.

Instabiliteten i den kommunala ekonomin fortsätter – det behövs fortfarande kursändringar

I Finland ser det ut som om den ekonomiska botten har nåtts och det finns försiktiga tecken på återhämtning i ekonomin i och med att inflationen avtar och räntorna börjar sjunka. Situationen för den kommunala ekonomin är dock fortfarande svår, och utmaningarna är särskilt konkreta i de växande storstäderna som står inför ett ökat investeringstryck i och med att de lagstadgade uppgifterna ökar samtidigt som statens finansiering minskar. Samtidigt som kommunernas uppgifter förändras, fortsätter också differentieringen av kommunerna.

En utmaning för den långsiktiga utvecklingen av den kommunala ekonomin är bland annat att konjunkturerna för den kommunala ekonomin har blivit känsligare till följd av social- och hälsovårdsreformen. Även de statsandelar som skurits ned till följd av social- och hälsovårdsreformen innebär en utmaning för planering av ekonomin. På grund av de tillfälliga stöden under coronatiden, den osäkerhet som Rysslands anfallskrig orsakat och många administrativa reformer har framtidsutsikterna för den kom-

munala ekonomin varit ganska oklara. De allmänna ekonomiska utsikterna på grund av osäkerheten under de senaste åren har också sänkt tillväxtprognoserna för skatteinkomsterna. Vi kan också räkna med att obalansen mellan inkomsterna och utgifterna kommer att fördjupas ytterligare under de närmaste åren.

En annan betydande orsak till kostnadsökningarna har varit den senaste löneuppgörelsen inom kommunsektorn som har ökat personalkostnaderna med cirka 26 miljoner euro under de senaste åren. Samtidigt har användningen av personalen ökat kraftigare än planerat, vilket har ökat den strukturella obalansen.

Enligt budgetförslaget uppgår underskottet för 2025 till -17,7 miljoner euro. Ekonomiplanen för 2025–2027 uppvisar ett stort underskott men målet är att vi får ekonomin i balans vid utgången av 2027.

På grund av det utmanande ekonomiska läget har vi också varit tvungen att avvika från de ekonomiska och skattemässiga riktlinjerna i borgmästarprogrammet, enligt vilka vi i regel ska avstå från skatthöjningar och nedskärningar i tjänsterna och deras kvalitet. I budgetförslaget har man strävat efter att balansera ekonomin genom både skatthöjningar och utgiftsanpassningar.

I budgetförslaget föreslås att kommunalskatten höjs med 0,2 procentenheter från 6,9 till 7,1 procent. Höjningen på 0,2 procentenheter uppskattas öka skatteinkomsterna med ca 8,8 miljoner euro.

Åbo stad finansierar sina investeringar som stöder tillväxten med lån, vilket också ökar finansieringskostnaderna. Genom åtgärder som stärker den ekonomiska ställningen stärker man investeringsförmågan i en kraftigt växande stad. Genomtänkta och långtgående investeringar stärker också stadens skattebas på lång sikt.

De totala investeringsutgifterna i stadens egen balansräkning för ekonomiplanepreioden 2025–2027 uppgår till 1 062 miljoner euro. Infrastrukturens andel av investeringsutgifterna utgör 516,7 miljoner euro och lokalernas andel är 364,7 miljoner euro.

I förhållande till kanslichefens budgetförslag har man identifierat andra anpassnings- och inkomstobjekt så att de oriktade personalbesparingar som föreslagits i kanslichefens budgetförslag kunde minskas med 2,5 miljoner euro. Det oriktade anpassningsmålet för personalen var ursprungligen 5 miljoner euro. Dessutom kan personalen få den sjukvård som nu ingår i företagshälsovården även i fortsättningen.

Ändringar i förhållande till kanslichefens budgetutkast har föranletts av bl.a. en noggrannare uppskattning av de ökade statsandelarna till följd av befolkningstillväxten, minskningen av ränteutgifterna och dividenderna.

Åbo skapar sin egen framtid genom att investera klokt

Utvecklingen av den nästan 800 år gamla staden kräver uthållighet och mod, eftersom genomtänkta och långtgående investeringar lägger grunden för framtidens välfärd. Under det senaste årtiondet har Åbos investeringsnivå varit klart lägre än i referensstäderna, och därför har investeringsnivån ökat betydligt under de senaste åren.

Det är Åbos och andra stora städers ansvar att planera för framtiden på ett långsiktigt sätt. När det gäller hållbara investeringar utgår man från konsekvenser för årtionden och beslut fattas inte enbart på kort sikt. Varje investering måste övervägas noggrant, men utan dem kommer stadens tillväxt att avta och inkomstbasen försvagas.

Borgmästarprogrammet för 2021 drog upp riktlinjer för flera strategiska stadsutvecklingsinvesteringar som syftar till att stärka Åbos livskraft och ställning i den allt hårdare konkurrensen mellan stadsregionerna. En konsekvent och långsiktig investeringsspolitik och en långtgående stadsutveckling skapar stabila investeringsförutsättningar i Åbo också med tanke på etableringen av den privata sektorn. Därför bör man inte missa målet även mitt under oklara ekonomiska tider.

Utgångspunkten för beredningen av budgeten för 2025 har varit att satsa på barns och ungas framtid, på att utveckla en attraktiv stadsmiljö och att skapa en hållbar tillväxt som helhet. På så sätt förblir Åbo en levande och attraktiv stad även när staden går in i det nya århundradet.

Eftersom Finlands befolkning åldras i rask takt är det särskilt glädjande att antalet barnfamiljer har ökat också i Åbo. Den positiva utvecklingen av antalet barn och den omfattande reparationskulden för daghems- och skolfastigheter sätter dock ett betydande investeringstryck på servicenätet för fostran och undervisning.

Det är talande att det till exempel från slutet av 1980-talet till 2010 inte byggdes några nya daghem i staden, och till och med skolorna renoverades helt otillräckligt i förhållande till deras skick. Det har varit ett tydligt värdeval från stadens beslutsfattare att de under den gångna mandatperioden har velat satsa på barns och ungas lärande och välbefinnande också i fråga om hälsosamma och trygga lokaler. Investeringarna i skol- och daghemsprojekt under ekonomiplanepérioden stiger ju till 454 miljoner euro.

Renoveringsobjekten under ekonomiplanepérioden är till exempel skolorna Teräsrautelan koulu, Nummen koulu,

Raunistulan koulu och Internationella skolan samt daghemmet Kaskenmäen päiväkoti. Till nybyggnadsobjekten hör skolan och daghemmet i Jäkärlä, enhetsskolan Karhunaukion yhtenäiskoulu och S:t Olofskolan samt daghemmet Skanssinkadun päiväkoti och daghemmet på Oxvägen.

Under ekonomiplanepérioden kommer vi också att göra en historiskt stor satsning på yrkesutbildningen när byggandet av Taito-campusen, som kommer att ligga på det framväxande området för Vetenskapsparken inleds i början av 2025. Närundervisning möjliggör också personlig handledning och stöd för personer som utexamineras från yrken som kräver praktiska färdigheter. Att satsa på yrkesutbildningens dragningskraft är också en långtgående satsning från stadens sida på tillgången till kompetent arbetskraft i Åboregionen.

Även i svåra tider satsar vi mycket på kultur, eftersom vi tror att kultur inte bara är en lyx för goda tider, utan en skapare av goda tider. Vi satsar på kultur eftersom vi tror på dess potential att skapa mer omfattande aktivitet, livskraft och välfärd för Åboborna och hela regionen.

Den största av de strategiska kulturinvesteringarna är musikhuset Fuga som ska stå klart vid Aura ås strand år 2026. Fuga som till arkitektur och akustik är på toppnivå kompletterar kedjan av kulturbyggnader längs Aura å och lockar allt fler internationella artister och besökare till Åbo. De kulturevenemang som ordnas där skapar en betydande ekonomisk aktivitet runt omkring det.

I den växande staden satsar vi också mycket på att utveckla kollektivtrafiken. I början av nästa år tas ett omfattande stomlinjenät i bruk för att förbättra smidigheten i resandet. Stombussarna går så ofta att du praktiskt taget kan ta dig till hållplatsen utan att titta på tidtabellen.

Åbo satsar särskilt på barn och unga

Välbefinnandet hos barn och unga är en viktig förutsättning en stark och hållbar stad i framtiden. Att satsa på barn och unga är stadens viktigaste investering. Förutom betydande investeringar i daghem och skolor vill vi trygga barns och ungas välbefinnande på många olika sätt.

Resurserna för den grundläggande utbildningen stärks nästa år med en tilläggsfinansiering på 1,5 miljoner euro och stödet till eleverna ökas. Ungdomsarbetsets roll i skolornas vardag ska utvidgas i syfte att stöda välbefinnandet i hela skolgemenskapen.

Nattcaféet för unga som öppnade våren 2024 i anslutning till De ungas konst- och aktivitetshus Vimma och som drivs av ungdomstjänsterna och tre organisationer har visat sig vara en fungerande mötesplats för unga, och dess finansiering kommer att tryggas även i framtiden.

Från och med början av 2025 är Åbo också en föregångare när det gäller att ta i bruk ett hobbykort för barn och unga och förnya systemet för idrottsbidrag. Målet är att minska orörligheten och förebygga marginaliseringen genom att uppmuntra barn och unga att regelbundet röra på sig i klubbar och föreningar. I och med reformen stävas också ökningen av kostnaderna för hobbyverksamhet så att staden årligen erbjuder Åboborna i åldern 7–19 år ekonomiskt stöd. Stödet kan användas för avgifter för ledd idrottsverksamhet som ordnas av en klubb eller en förening i Åbo. Åren 2025–2026 uppgår det årliga stödbeloppet till cirka 160 euro för 7–11-åringar och cirka 260 euro för 12–19-åringar.

Staden satsar också på motionsmöjligheter i vardagen, till exempel genom att förlänga verksamhetssäsongen för utomhusbanorna som är populära bland stadsborna.

Övergripande stadsutveckling genom spetsprojekt

I borgmästarprogrammet som utarbetades 2021 tillsattes framtidens spetsprojekt för stadsutvecklingen som för den gemensamma visionen vidare och bidrar till att aktivt och systematiskt förutse förändringar i världen. Åbo stad har fem spetsprojekt som tas upp i stadsstrategin och borgmästarprogrammet: spetsprojektet för utvecklandet av centrumområdet, spetsprojektet för vetenskapsparken, spetsprojektet för kultur, spetsprojektet för kompetens samt spetsprojektet för gemenskap, välfärd och en balanserad utveckling av bostadsområden.

Varje spetsprojekt har ambitiösa mål och vi arbetar tillsammans med interna och externa partner för att uppnå dem. I omfattande helheter som kombinerar många aktörer och åtgärder är bland annat Kulturstranden innehållande till exempel Musikhuset, Konstens hus och konststadsdelen Slottssudden samt campussamarbetet som omfattas av Teknologicampuset, Hälsocampuset och Kulturcampuset.

Inom spetsprojektet för centrum förstärker vi dess livskraft och utvecklar det kommersiella centrumet, Kulturstranden längs Aura å och Gamla staden. För detta utvecklingsarbete har utarbetats Centrumvisionen 2050 och flera objektspecifika planer. I och med att salutorget så gott som är färdigt flyttas spetsprojektets fokus på bland annat utvecklandet av Åbo bangård. I området planeras bl.a. ett arena- och upplevelsecentrum, vars avsikt är att skapa ett nytt internationellt attraktivt evenemangscentrum i Åbo.

Åbo Vetenskapspark är det viktigaste stadsutvecklingsobjektet som stöder tillväxt i stadsregionen. Målet med spetsprojektet är att utveckla området så att det är ett mångsidigt och intressant innovations- och kompetenskluster på internationell nivå, som dessutom skiljer sig

från konkurrenterna genom modiga prövningar och god nåbarhet. Den potential som uppstår på grund av det utmärkta läget och det kraftiga kompetensklustret stärker områdets konkurrenskraft och attraktionskraft. Därtill lockar den även internationellt betydande affärsverksamhet och investeringar till detta pionjärområde.

Målet med spetsprojektet är att lyfta fram Åbobornas utbildningsnivå samt stärka Åboregionens kompetens- och innovationsförmåga. Med hjälp av projektet svarar vi mot arbetslivets behov av experter genom att utveckla möjligheterna till kontinuerligt lärande. Vi satsar dessutom på att locka internationella experter genom att utveckla den engelskspråkiga utbildningsstigen och genom att stöda sysselsättningstjänsterna samt verksamheten i International House Turku.

Spetsprojektet för gemenskap stöder på ett omfattande sätt stadens och invånarnas välbefinnande genom olika åtgärder som stärker delaktighet. Till exempel har man som en del av spetsprojektet för gemenskap skapat 12 lokala vardagsrum som stärker stadens områdesvisa aktörskap och samarbete med olika intressentgrupper. Spetsprojektet förebygger utslagning, vänder på segregationsutvecklingen mellan områden och satsar på delaktighet och särskilt ungas välbefinnande i Åbo. Det grundarbete som gjorts inom spetsprojektet stöder via områdesutredningen och förortsvisionen etableringen av en verksamhetsmodell på stadsnivå för förebyggandet av segregation från hösten 2024. Genomförandet av åtgärderna pågår och fortsätter med delvis extern finansiering även under de kommande åren.

Åbo har en europeisk kulturstads hjärta. Spetsprojektet för kultur stöder stadsbornas välfärd och områdets livskraft. Det förstärker och främjar konst- och kulturförutsättningarna i Åbo i samarbete med branschaktörer inom såväl det fria konstfältet som institutioner.

Verksamhetsplanerna och verksamhetsmodellerna för spetsprojekten har skapats parallellt och enligt principer för samverkan, för att verksamheten ska stöda målen i borgmästarprogrammet så gott och effektivt som möjligt. Projekten har framskridit enligt planerna och den största delen av målen har redan uppnåtts.

Det sista året av fullmäktigeperioden är avgörande för spetsprojekten. Efter hektiska år och aktiv verksamhet är målet att slutföra alla planer, förberedelser och försök. Hösten 2024 och vintern 2025 bedöms spetsprojektens verksamhet, verksamhetsmodell och genomslagskraft. År 2025 stöder spetsprojekten även beredningen under följande fullmäktigeperiod samt sträver efter att föregripande anskaffa så mycket extern finansiering som möjligt för att stöda målen för stadens nya strategiska sättningsområden.

Staden förbereder sig åter inför en reform

Den långa raden av reformer som historiskt sett format kommunernas verksamhet fortsätter då ansvaret för att ordna offentliga arbetskraftstjänster överförs från staten till kommunerna i början av 2025. I reformen förenas de de lagstaddade arbetskraftstjänsterna med kommunens andra sysselsättnings- och företagstjänster, vilket ger möjligheter till ett nytt sätt att samarbeta. Från början av året fungerar Åbo som ansvarskommun för det tredje största sysselsättningsområdet i Finland och ordnar tjänster tillsammans med 22 andra kommuner i Egentliga Finland. Totalreformen av integrationslagen som genomförs samtidigt överför till kommunerna ansvaret för att främja integrationen av invandrare som är arbetslösa och invandrare som är utanför arbetskraften.

Målet med reformen är att på ett bättre sätt föra samman arbetssökande och arbetsgivare samt effektivisera samspillet mellan sysselsättnings-, utbildnings- och företags-tjänster. Åbo har strävat efter att bygga upp en struktur för sysselsättningstjänster som stöder sysselsättningen av stadsborna och svarar på företagets behov av arbetskraft och på så sätt stärker stadens livskraft på bred front.

Utgångspunkten för reformen av sysselsättningstjänsterna har varit kostnadsneutralitet för både de tjänster som överförs och kommunernas växande andel av arbetslöshetsskyddet. Det ser inte ut som att vi kommer att uppnå detta mål. Finansieringen som överförs tillsammans med de uppgifter som överförs räcker inte till för att täcka de kostnader som överförs. Statens finansiering uppskattas täcka ca 98 % av kostnaderna. På sysselsättningsområdets nivå överförs uppgifterna från staten till kommunerna med en underfinansiering på ca 4,2 miljoner euro. Den kommunala ekonomin belastas också av att ansvaret för att betala utkomstskyddet för arbetslösa utvidgas till att omfatta inte bara arbetsmarknadsstödet utan också grunddelarna av inkomstrelaterad dagpenning och grunddagpenning.

Beroende på konjunkturerna och sysselsättningssituationen, förväntas avgifterna för arbetslöshetsskyddet öka med till och med 11,5 miljoner euro jämfört med år 2023. Den kompensation som fås i form av statsandelar för ökningen är bunden till 2023 års nivå, och på grund av förändringarna i arbetsmarknadsläget finns det en risk för att en kompensation på 8,2 miljoner euro inte räcker till för att täcka den egentliga kostnadsökningen.

Ett särskilt bekymmer är serviceskulden som verkar övergå till staden utan tilläggsfinansiering. Utöver ordnandet av tjänsterna deltar kommunerna i större utsträckning i finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa, vilket å ena sidan sporrar till ett effektivt ordnande

av tjänsterna, men å andra sidan ökar konjunkturkänsligheten för den kommunala ekonomin som ytterligare ett nytt element.

Oavsett utmaningarna erbjuder reformen Åbo en möjlighet att bygga en starkare och mer livskraftig stad, där sysselsättningstjänster, företag och utbildningstjänster fungerar bättre tillsammans och skapar en grund för tillväxt och välbefinnande. Ändringen är en möjlighet att föra Åbos utveckling framåt och stärka staden så att den kan svara på arbetslivets behov i framtiden.

Åbo är ett hem för alla som väljer Åbo

Åbo är en öppen, flitig och internationell stad, där nytt har skapats under flera hundra års tid då människor, idéer och ideologier mötts. Så vill vi att det ska fortsätta.

Utöver sysselsättningstjänsterna överförs även integrationstjänsterna till kommunernas ansvar från början av år 2025. I en växande stad är det särskilt viktigt att integrationen av invandrare är lyckad. Vi vill att Åbo är ett äkta hem för oss alla, som vill kalla det vårt hem.

Det är också värt att notera att största delen av invandringen till Åbo består av de åldersgrupper som är viktigast med tanke på arbetsmarknaden, vilket innebär att en lyckad integration i det finländska samhället och arbetslivet är en förutsättning för tillväxt även för företag som lider av brist på arbetskraft.

Nästa år inleder Åbo ett integrationsförsök där föräldrar med svaga kunskaper i finska eller svenska uppmuntras att delta i daghemmens och skolornas vardag och i tillämpliga delar i undervisningen tillsammans med sina barn. Särskild uppmärksamhet fästs även vid att stöda språkinläringen hos mammor i invandrarfamiljer.

Av alla barn i Åbo är drygt vart fjärde barn flerspråkigt. Det är viktigt att barnens lärstigar är så mångsidiga som möjligt oberoende av deras språkliga bakgrund eller övriga bakgrund. Barn som talar ett annat språk än finska eller svenska är för tillfället underrepresenterade i bl.a. stadens gymnasier. Som stad ställer vi upp målet att unga som talar ett annat språk än finska eller svenska även ska kunna och söka till gymnasieutbildningen. Målet kommer även att följas upp som en del av integrationsprogrammet.

Åbo på väg mot hållbar tillväxt

Åbo riktar blicken mot en framtid, där den sociala, ekonomiska och ekologiska hållbarheten smälter samman och skapar grunden för stadens utveckling. Dessa delområden för hållbarhet är inte separata mål utan de stöder varandra och skapar en helhet som ger invånarna välbefinnande och trygghet. Utöver att vara ett mål är den hållbara ekonomin även ett verktyg genom vilket vi kan

främja socialt välbefinnande och svara på de utmaningar som tillväxten för med sig – även detta via budgeten.

Efter att social- och hälsovårdstjänsterna överförts till välfärdsområdet har vi kunnat bedöma hurdant Åbo ska vara för att på bästa möjliga sätt kunna tackla de nya utmaningarna. I anknytning till detta har vi skapat den människocentrerade verksamhetsmodellen för "Nya Åbo": en verksamhetskultur som svarar på både kommuninvånarnas och företagets behov och skapar en hållbar livsmiljö. Vi strävar efter ett samverkande ledarskap, där varje åtgärd stöder Åbos utveckling som helhet – allt från individernas vardag till företagets verksamhetsförutsättningar.

Verksamhetsmodellen har i början fokuserats särskilt på barn och unga. Tjänsterna för barn och unga upptar ca 75 % av stadens budget. För att skapa ett enhetligt och täckande stödnät är det viktigt att alla tjänster för barn och unga fungerar i sömlöst samarbete med varandra.

Stadskoncernens verksamhet och investeringar ska även göras i linje med stadens klimat- och miljömål. Åbo har som mål att vara en kolneutral stad år 2029. För att uppnå ett så ambitiöst mål krävs att vi långsiktigt förbinder oss till arbetet och att vi genomför åtgärder som grundar sig på forskning. Växthusgasutsläppen i Åbo stadsområde 2023 hade redan minskat med 63 procent från 1990 års nivå och med 16 procent från året innan. Våra utsläpp per invånare var även de lägsta av alla stora städer i Finland.

Åbo har varit en föregångare vad gäller klimatbudgetering där klimat- och miljömål ansluts till ekonomiska beslut – så säkerställer man effektiv användning av resurserna. Klimatbudgeten som utnyttjar taxonomiklassificeringen av EU:s hållbara finansiering möjliggör användningen av grön finansiering samt en dynamisk granskning av hållbar utveckling.

I beredningen av klimatbudgeten 2025 har vi fördjupat granskningen av koncernbolagens investeringar: i alla över en miljon euros investeringar bedöms nu taxonomidugligheten och överensstämmelsen med taxonomin utifrån de tekniska granskningskriterierna under budgetperioden 2025–2028. Så säkerställer vi att varje investering i stadskoncernen stöder genomgripande hållbar tillväxt. Under denna ekonomiplanperiod uppgick Åbo stads och koncernbolagens klimat- och miljöinvesteringar till totalt 1,7 miljarder euro.

Mot ett Åbo som växer och tror på framtiden

Den amerikanska sociologen **Richard Sennett** har beskrivit städer på ett träffande sätt. Enligt Richard är *"städerna ställen där främlingar möter varandra"*. Definitionen bedömer inte städer via deras storlek, invånartal eller infrastrukturen utan betonar att städerna i första hand är ställen där betydelsefulla möten sker – kontakter mellan människor som formar både staden och invånarnas liv.

Hållbart välbefinnande uppstår då vi satsar på en fungerande vardag och förbättrar dess förutsättningar även via denna budget.

Framtiden är resultatet av huruvida vi vågar blicka framåt mot morgondagen och agera i linje med den här och nu. Med vårt mod och långsiktiga beslut bestämmer vi hur framtiden ser ut för Åbos del.

Jag vill för min del tacka fullmäktigegrupperna för att vi även i utmanande tider förbundet oss till att skapa ett Åbo som tror på framtiden och även modigt skapar den.

Minna Arve

Åbos borgmästare

INLEDNING

1. Inledning

1.1 Den strategiska styrningen av Åbo stad

Strategin är ett centralt verktyg för ledarskap. Strategin uppdateras varje fullmäktigeperiod. Fullmäktige godkände stadens strategi som uppdaterats 14.2.2022. Stadsstrategin som blickar framåt svarar på följande frågor: hur ska Åbo se ut år 2030, vilka centrala mål ställer staden för sin verksamhet och vilka principer lovar stadens anställda och förtroendevalda att förbinda sig till i sin verksamhet.

Under denna fullmäktigeperiod övergick Åbo till borgmästarmodellen. Samtidigt uppdaterades stadens styrmodell. Genomförandet av strategin stöds av borgmästarprogrammet som man kommer överens om varje fullmäktigeperiod och stadens styrdokument. Genomförande av strategin och borgmästarprogrammet sker i spetsprojekten.

De kortsiktiga målen för verksamheten ingår i de verksamhets- och serviceplaner som man årligen uppgör.

Stadsstrategin och borgmästarprogrammet

Stadsstrategin Åbo på 2030-talet sammanfattar hur Åbo kommer att se ut på nästa årtionde och vilka centrala mål staden ställer upp för sin verksamhet. Strategin är avsedd att vara ett verktyg som styr verksamheten i Åbo stads organisation men kan också användas i större utsträckning av hela staden. Det är ett dokument som även invånarna och intressentgrupperna kan förbinda sig till. Det centrala målet med dokumentet är att främja stadsbornas välfärd samt stadens livskraft och konkurrenskraft på ett hållbart sätt.

Under den pågående fullmäktigeperioden är strategins centrala mål 1) hållbar utveckling, 2) en smidig vardag, 3) välmående invånare, 4) en livskraftig och växande stad, 5) naturstaden Åbo, 6) högklassig utbildning, 7) en aktiv kulturstad och 8) det internationella Åbo. De strategiska målen framskridande följs med följande mätare. Mätarna uppdateras årligen och de rapporteras i samband med stadens bokslut.

Styrdokument som stöder genomförandet av målen för stadsstrategin är borgmästarprogrammet som fullmäktige godkänt samt de strategiska styrdokumenterna.

Borgmästarmodellen fastställer fokusområdena för fullmäktigeperioden 2021–2025 och dess prioriteter.

Styrdokumenterna på stadsnivå preciserar verkställandet av strategiska mål. Sådana är bl.a. ägarpolitiken, generalplanen, byggnadsordningen, klimat- och miljöprogrammet, personalprogrammet, strategin för dataadministration, upphandlingsstrategin, lokalstrategin, bostads- och markanvändningsprogrammet, avtalet om

markanvändning, boende och trafik (MBT-avtalet) och planen för utveckling av vattenförsörjningen. Styrningsdokumenten fastställs i samband med godkännandet av strategin och de uppdateras i huvudsak en gång per fullmäktigeperiod.

För nästa fullmäktigeperiod 2025–2028 utvärderas förhållandet mellan stadsstrategin och borgmästarprogrammet. I stadsstrategin har man ställt upp långsiktiga mål på högsta nivå, medan borgmästarprogrammet har styrt det dagliga arbetet för att uppnå målen för fullmäktigeperioden. Målen i strategin och borgmästarprogrammet är identiska, även om tyngdpunkten har varierat. Under nästa fullmäktigeperiod ska stadsfullmäktige utvärdera hur effektiv styrningen av dessa dokument är.

Verkställande genom planering av verksamheten och ekonomin samt genom spetsprojekten

Verksamhetsplanen som uppdateras varje år verkställer stadens strategi och borgmästarprogram. Deras riktlinjer syns i verksamhetsplanen som åtgärder för servicehelheten. På basis av åtgärderna utarbetas en serviceplan och en årlig budget. Verksamhetsplan tidsperiod är 1+3 år och för serviceplanerna 18 mån. Med spetsprojekt genomförs de mål som är allra viktigast för staden.

Bild 1 stadens styrmodell.

Personalstrategi 2022–2025

Personalstrategin förnyades utifrån den förnyade stadsstrategin. Utgångspunkten var att Åbo, såsom den offentliga sektorn i övrigt, står inför stora förändringar efter att välfärdsområdena grundades 2023. För att förändringen

ska ske på ett kontrollerat sätt bör ledarskap och kompetens uppdateras kontinuerligt så att de motsvarar de behov som miljön, organisationen, mångfalden och personalen förutsätter.

Åbo som den stora arbetsgivaren bär ansvar för att dess verksamhet är ansvarsfull och att den stöder målen för hållbar utveckling vare sig det handlar om socialt, ekonomiskt eller ekologiskt hållbar utveckling. För att uppnå dessa mål ska Åbo ta fram arbetsmodeller som beaktar individuella behov och utnyttja smidigt de möjligheter som teknologin medför för att förbättra arbetsförhållandena. Den mänskliga arbetsgivaren beaktar individernas behov och gör det möjligt att flexibelt sammanjämka det egna livet och arbetet. Detta är en möjlighet för den offentliga sektorn när värderingar håller på att förändras. Vi granskar och utvecklar vårt belönings- och incitaments-system för att det ska kunna anpassa sig till förändringar och avtal.

Åbo som arbetsgivare försöker vara lyhörd för förändringar och stödbehov och för att säkerställa detta utvecklar och utnyttjar man aktivt vid sidan av årliga stora enkäter febertermoterliknande små enkäter som ingår i främjandet av välbefinnandet på arbetsplatsen genom kunskap.

Åbo är en stad som har både attraktionskraft och kvarhållningskraft och där alla anställda kan nå sin fulla potential och upplever att de är uppskattade.

Personalstrategin har tre tyngdpunkter som vi främjar med centraliserade åtgärder som riktats till servicehelheterna:

1. Arbetet ökar välbefinnandet
2. Kompetens och förnyelse
3. Bättre ledarskap

Rapporteringen av personalstrategin sker centraliserat som en del av personalrapporten på stadsnivå.

Riskhantering

Riskhanteringsprocessen grundar sig på identifiering av riskbedömnarnas centrala funktioner och de största riskerna som hotar dessa samt valet och genomförandet av de bästa riskhanteringsmetoderna. Hur stor risken är bedöms med hjälp av en riskmatris som ett resultat av sannolikhet och följd. Ju mer sannolikt det är att risken inträffar och ju mer allvarliga effekter den har, desto större risk handlar det om.

Servicehelheterna och ansvarsområdena samt de strategiska samfunden uppgör årligen riskbedömning med

riskhanteringsverktyget som grundar sig på referensramen COSO ERM och ISO 31000-standarderna. Användningen av ett omfattande riskhanteringsverktyg enhetliggör riskhanteringsprocessen och förbättrar bedömningen av risker och rapporteringen av riskhanteringen. Riskerna som ska bedömas delas in i operativa risker, skaderisker, ekonomiska risker och strategiska risker. Genom skadefonden har staden för sin del förberett sig för att ersätta egendomsskador och andra skador som staden ansvarar för.

Riskhanteringen och utvecklingen av den är en del av strategin. De nödvändiga uppgifterna rapporteras till ledningen i realtid. När man utvecklar verksamheten och överväger strategiska tyngdpunkter ska man se riskhanteringen som en del av helheten. Riskhanteringen utvecklas så att man kan svara på utmaningarna i den föränderliga omvärlden genom att följa anvisningarna om riskhanteringen och den interna revisionen.

Åbo stad utgår från ett riskbaserat genomförande av dataskyddet och informationssäkerheten. Som registeransvarig bedömer staden eller dess organisationsenhet de risker som är förknippade med behandlingen av personuppgifter och beslutar om de åtgärder som den uppskattade risknivån kräver. Hanteringen av dataskydds- och informationssäkerhetsrisker är en del av Åbo stads riskhanteringsprocess varvid riskerna av särskilt stor betydelse rapporteras till ledningen. Den riskbaserade verksamhetsprincipen styr behandlingen av personuppgifter och är en mycket viktig del av den registeransvariges lagstadgade ansvarsskyldighet.

För att säkerställa den riskbaserade verksamhetsprincipen genomför Åbo stad konsekvensbedömningar av dataskyddet i sådana fall där behandlingen av personuppgifter är förknippad med betydande risker med tanke på individernas rättigheter och friheter. Resultaten av konsekvensbedömningen används vid fastställandet av de hanteringsmetoder varmed man försöker minimera risknivån för behandlingen av personuppgifter. Samtidigt säkerställer man att kraven i EU:s allmänna dataskyddsförordning uppfylls.

I Åbo stads verksamhet följer man principen om inbyggd dataskydd och dataskydd som standard. Dataskyddet beaktas mångsidigt i samband med basverksamheten bl.a. när det gäller ledarskap, upphandlingar, utvecklingsarbete samt verksamhetsprocesser. Genomförandet av dataskyddet och informationssäkerheten på rätt sätt säkerställer man också genom att använda situationsmässigt bästa möjliga tekniska och organisatoriska lösningar som grundar sig på riskbedömningen.

1.2 Utvecklingsutsikter för omvärlden

Ekonomiska konjunkturutsikter 2024–2028

Utsikter på kort sikt 2024–2026

Finlands ekonomi verkar ha skakat av sig recessionen. Bruttonationalprodukten (BNP) minskar ännu 0,2 procent under 2024, men under den första årshalvan har vi även sett tillväxt. Mot slutet av året förväntas ekonomin återhämta sig allt starkare. Konsumtionen och investeringarna får stöd av den dämpade inflationen och de sjunkande räntorna. År 2025 och 2026 ökar tillväxten och är 1,7 procent och 1,5 procent per år. Besparingarna i offentliga utgifter och höjningen av skatterna dämpar den inhemska efterfrågans tillväxt och leder till prishöjningar i början av prognosperioden medan sysselsättningsåtgärderna ökar jobbutbudet genom hela prognosperioden.

Jämfört med euroområdet i genomsnitt har utvecklingen av Finlands ekonomi varit klart sämre. I Finland sjönk produktiviteten med totalt 2,5 % från slutet av det andra kvartalet 2022 fram till slutet av 2023. Den minskade produktiviteten orsakades av prishöjningar och räntehöjningar samt Rysslands anfallskrigs direkta verkningar på Finlands ekonomi. Kriget i Ukraina och de höjda räntorna har orsakat ogynnsamma följder som varit större i Finland jämfört med resten av Europa i genomsnitt. Före anfallskriget hade Rysslands ekonomi och handel en större inverkan på Finland jämfört med de flesta andra länderna i euroområdet. I Finland har de stigande räntorna haft kraftigare verkningar än i andra länder, eftersom 94 % av bolånen i Finland har rörlig ränta och de stigande räntorna har haft en snabb inverkan på realekonomin.

Utsikter på medellång sikt 2027–2028

På medellång sikt uppskattas totalproduktionen öka måttligt. År 2027 förväntas bruttonationalprodukten öka med cirka 1,3 procent och år 2028 förväntas tillväxten vara cirka 1,2 procent. Utvecklingen av bruttonationalprodukten stöds bl.a. av att de privata investeringarna ökar, dessa förväntas återhämta sig tack vare minskningen av marknadsräntor och som en följd av de satsningar som görs på den gröna omställningen.

Finlands ekonomi uppskattas fortfarande underskrida sin normala kapacitet år 2027. Produktionen närmar sig dock den förväntade nivån av potentiell produktion och produktionsklyftan försvinner helt i slutet av granskningsperioden år 2028.

Sysselsättningsgraden (15–64-åringar) beräknas öka måttligt under 2027 och 2028. År 2027 stiger sysselsättningsgraden till 75 % och under 2028 till 75,8 %. Utöver konjunkturutvecklingen har regeringens strukturpolitiska sysselsättningsåtgärder inverkat på sysselsättningens

positiva utveckling. Däremot förväntas arbetslöshetsgraden sjunka och klyftan mellan sysselsatta och arbetslösa försvinna år 2028. År 2028 förväntas arbetslöshetsgraden vara 6,5 procent.

Ökningen av konsumentpriserna förväntas nå Europeiska centralbankens inflationsmål på medellång sikt under 2028. År 2027 förväntas förändringarna i konsumentpriserna vara 1,8 procent och 2 procent år 2028.

Utvecklingsprognosen på medellång sikt grundar sig på en bedömning av utvecklingen av den potentiella produktionen, eftersom den anses fastställa förutsättningarna för ekonomisk tillväxt på kort sikt. Den potentiella produktionen syftar på den ekonomiska tillväxten på lång sikt eller på en hållbar produktionsnivå som garanterar en stabil inflation och som kan nås då den ekonomiska kapaciteten används normalt. Under 2024–2028 uppskattas den potentiella produktionen öka med cirka 0,7 procent i genomsnitt per år.

Utvecklingen av den potentiella produktionen beror på utvecklingen av arbetsinsatsen, kapitalstocken och totalproduktiviteten. Under 2024–2028 uppskattas det genomsnittliga tillväxtbidraget för arbetsinsatsen vara cirka 0,2 procent i genomsnitt per år. Arbetsinsatsens tillväxtbidrag försvagas av utvecklingen av arbetstimmarnas tillväxteffekt per sysselsatt, som redan länge varit negativ. Att den arbetsföra befolkningen minskar försvagar även arbetsinsatsens tillväxtbidrag, detta särskilt i slutet av granskningsperioden.

Utöver arbetsinsatsen påverkas de ekonomiska produktionsförutsättningarna av kapitalstocken. Kapitalstockens tillväxt ökar den potentiella produktionstillväxten med cirka 0,5 procent årligen 2024–2028. Kapitalstockens tillväxtbidrag har hållits på en relativt stabil nivå under hela 2000-talet.

Den totala produktiviteten är en tredje källa till den potentiella produktionstillväxten. Tillväxten förväntas stärkas aningen i slutet av granskningsperioden jämfört med åren i början av 2020-talet. Totalproduktionens ökning är dock svag jämfört med början av 2000-talet. Den sämre tillväxten har sin förklaring i bland annat omstruktureringen av ekonomin. Produktionen inom sektorer med hög produktivitet har krympt och hela den ekonomiska strukturen har blivit allt mer serviceintensiv. Den långsamma produktivitetssökningen har varit vanligt också i andra utvecklade ekonomier. Åren 2024–2028 beräknas den årliga tillväxten i den totala produktiviteten uppgå till enbart 0,1 procent i genomsnitt, medan ökningen i början av 2000-talet i genomsnitt nådde cirka 2 procent per år.

Exporten ökar i och med att exportmarknaden återhämtar sig

På euroområdet och särskilt i Tyskland har den ekonomiska tillväxten varit svag i år. Under den första halvan av året har dock tillväxten sakta ökat i euroområdet och från och med nästa år förväntas ekonomin börja växa allt snabbare. Bakom det ekonomiska uppsvinget ligger den dämpade inflationen och de sänkta räntorna. I USA fortsätter den ekonomiska tillväxten trots att farten aningen dämpas nästa år. Världshandeln förväntas återhämta sig snabbare än världsekonomin, vilket gynnar Finlands varuexport. Finlands konkurrenskraft har bevarats på en måttligt god nivå och stöder exporten då efterfrågan på exportmarknaden återhämtar sig.

Inflationen dämpas och konsumtionen ökar

Den privata konsumtionen har ökat genom hela den tid som priserna och räntorna stigit och försvagat hushållens köpkraft. Den snabba dämpningen av inflationen och de sjunkande räntorna underlättar hushållens ekonomi. Den privata konsumtionen ökar nästan en procent under 2024, trots att konsumtionens återhämtning dämpas av nedskärningarna i socialförmåner och den höjda mervärdesskatten. År 2025 får konsumtionens ökning fart då räntorna fortsätter sjunka och sysselsättningen ökar.

Inflationen har klart dämpats och även i fortsättningen kommer särskilt det inhemska pristrycket att vara lågt. Nästa år höjer höjningen av mervärdesskatten priser och dämpar inflationens sjunkande. På grund av de ändringar i beskattningen som regeringen beslutat om både tidigare och vid budgetförhandlingarna under våren, uppskattas ändringarna öka inflationen direkt med totalt 0,9 procentenheter åren 2024–2026. Trots detta stannar inflationen på en låg nivå. Inflationen sjunker i år till 1,8 %. År 2025 och 2026 var inflationen 1,4 % och 1,3 %.

Bygandet återhämtar sig och investeringarna i produktionen fortsätter

Bygandet har lidit kraftigt av det ekonomiska läget men nu verkar den negativa utvecklingen ha stannat. Räntesänkningarna ger bostadsmarknaden ett uppsving. Efterfrågan på bostäder har ökat särskilt på grund av flyttrörelserna inom landet och invandringen. Bostadsbyggandets återhämtning förväntas ta sin tid och förväntas öka först nästa år. I övrigt byggande har nedgången varit mindre och utvecklingen har vänt tidigare jämfört med bostadsmarknaden.

Investeringar i maskiner och apparater har ökat trots recessionen. Energiomställningen och den framskridande digitaliseringen har ökat investeringarna. Särskilt investeringar i anknötning till energiproduktionen och produktion som gynnar billig el har ökat. Investeringarna i dessa branscher kommer att fortsätta även under de

kommande åren eftersom ett rekordstort antal investeringsplaner gjorts för investeringar i Finland. Investeringarna ökas även av statens investeringar i anknötning till försvaret. De mest betydliga av dessa investeringar är jaktplanen F-35. Finland får de första planen år 2025. Som helhet kommer investeringarna att minska i år men däremot växa drygt 6 procent år 2025.

Sysselsättningen återhämtar sig nästa år

Sysselsättningen minskar detta år med dryga 10 000 personer som en följd av den sjunkande produktionen. Sysselsättningen har sjunkit mest inom byggbranschen. Inom tjänsterna har sysselsättningen fortsatt öka. Nästa år då ekonomin återhämtar sig börjar sysselsättningen öka och fortsätter öka 2026. Regeringens sysselsättningsåtgärder och invandringen ökar utbudet av arbetskraft och skapar utrymme för sysselsättningen att växa då produktionen återhämtar sig.

Antalet arbetslösa ökade i bred omfattning i början av året men under sommaren verkar utvecklingen ha stannat. År 2024 kommer arbetslösheten att stiga till 8 procent. Från och med nästa år minskar arbetslösheten men stannar på 7,2 procent 2026. Detta överskrider fortfarande nivån på den strukturella arbetslösheten i Finland.

Den utdragna lågkonjunkturen belastar den offentliga ekonomin redan andra året i rad

Den utdragna lågkonjunkturen belastar den offentliga ekonomin redan andra året i rad. Den snabba inflationen under 2022–2023 och det kostnadstryck som uppstått som en följd av detta, försvagar den offentliga ekonomin under de närmaste åren. Trots de anpassningsåtgärder som regeringen beslutat om, kommer de offentliga samfundens underskott att minska långsamt.

Underskottet inom de offentliga samfundens ekonomi var 2,9 procent i förhållande till bruttonationalprodukten år 2023. Lågkonjunkturen som blev allt kraftigare mot slutet av året orsakade sänkta skatteinkomster samtidigt som den snabba ökningen av löner och andra kostnader i de offentliga branscherna ökade kostnaderna. De ökande ränteutgifterna och utgifter i anknötning till beredning och säkerhet belastade statens ekonomi. Även välfärdsområdenas första verksamhetsår började med ett kraftigt underskott.

Underskotten i statens och den lokala förvaltningens ekonomi minskar inte i år. Statens utgifter ökar i år särskilt på grund av investeringar som ska göras i beredskap och säkerhet, då verkningarna av inflationen och lönehöjningarna så småningom avtar. Med tanke på den svaga konjunkturen är skatteintäkterna på en måttligt god nivå. Enligt de uppgifter som välfärdsområdena rapporterat i augusti, förväntas utgifterna fortsätta öka snabbt även i år och underskotten kommer att fortsätta vara

stora. Inom kommunernas förvaltning har situationen varit densamma. De stora indexhöjningarna ökar arbetspensionsanstaltnas utgifter rejält ännu i år men trots detta uppvisar anstalterna stabila överskott. I de övriga socialskyddsfonderna har arbetslösheten däremot ökat utgifterna samtidigt som intäkterna minskar bl.a. på grund av den sänkta arbetslöshetsförsäkringspremien. Underskottet i de offentliga finanserna blir ca 3,7 procent av BNP.

Prognosen förknippas med många riskfaktorer

Det är möjligt att euroområdet ekonomi och världsekonomi återhämtar sig långsammare än väntat. Osäkerheten upprätthålls särskilt på grund av oklarheter kring hur särskilt Tyskland och Japan klarar av att lösa sina problem som pågått redan länge. I Finland kan recessionen i byggandet vara långvarigare och sysselsättningsvackan djupare än vad förväntats i prognosen. Om detta händer, kommer konsumtionen att återhämta sig långsammare än väntat. Regeringens åtgärders verkningar på efterfrågan kan avvika från det som uppskattas i prognosen, särskilt om ekonomins återhämtning för övriga delar är långsamma än väntat. Kring genomförandet av investeringsprojekt råder stor osäkerhet åt båda hållen.

Om ekonomin växer sämre än väntat, förväntas den offentliga ekonomins underskott att bli större än vad förväntats. Samma sker om anpassningsåtgärdernas verkningar försenas eller visar sig vara mindre än vad som

förväntats eller planerats. Räntornas snabba rörelser gör det däremot utmanande att förutse särskilt arbetspensionsanstaltnas kapitalinkomster. Under de närmaste åren genomförs stora investeringar inom försvaret, vars infall betydligt påverkar statens utgifter och underskott.

Av regeringens bestående åtgärdsdel på 9 miljarder euro ingick i prognosen ca 8 miljarder euro på 2027 års nivå. Om helhetens genomförs i den planerade omfattningen och enligt den planerade tidsplanen, minskar underskotten och skuldsättningen bromsas jämfört med förväntningarna i prognosen. Motsvarande verkan skulle uppstå om t.ex. de åtgärder med vilka regeringen stöder investeringar, skulle bära frukt snabbt och ekonomin skulle börja växa snabbare än väntat.

De ovannämnda osäkerheterna i anknytning till den offentliga ekonomin och realekonomin kulmineras i den offentliga skulden i relation till bruttonationalprodukten.

Den osäkra ekonomiska tillväxtprognosen kan beskrivas med konfidensintervaller omkring prognosen som grundar sig på tidigare prognosfel. Konfidensintervallerna beskriver den intervall där den faktiska utvecklingen i de tidigare prognoserna har utfallit med 80 procents sannolikhet. Dessa konfidensintervaller innehåller dock endast osäkerheten i normala prognoser och tar därmed inte i beaktande de särskilda riskfaktorerna inom varje prognoscykel.

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
BNP till marknadspriset, ändring i volym, %	1,3	-1,2	-0,2	1,7	1,5	1,3	1,2
Bruttonationalprodukt, värde, miljarder euro	268	275	279	290	301	312	323
Konsumentprisindex, ändring, %	7,1	6,2	1,8	1,4	1,3	1,8	2,0
Arbetslöshetsgrad, %	6,8	7,2	8,0	7,6	7,2	6,6	6,5
Sysselsättningsgrad, %	73,8	73,6	72,8	73,1	74,1	75,0	75,8
Produktionsklyftan, % av den potentiella produktionen ¹	-0,2	-2,0	-2,8	-1,7	-0,8	-0,4	0,0
Ökningen av den potentiella produktionen, % ¹	1,0	0,7	0,5	0,6	0,6	0,8	0,8
De offentliga samfundens finansieringsunderskott i förhållande till BNP, %	-0,4	-2,9	-3,7	-3,2	-2,6	-2,3	-2,1
Staten	-1,4	-3,2	-3,2	-3,7	-3,1	-2,9	-2,6
Kommunalförvaltningen ²	-0,2	-0,5	-0,5	-0,6	-0,6	-0,7	-0,6
Välfärdsområdena	-	-0,6	-0,7	-0,2	-0,2	-0,3	-0,5
Socialskyddsfonderna	1,2	1,4	0,6	1,4	1,4	1,6	1,6
Det strukturella underskottet i förhållande till BNP, %	-0,2	-1,7	-2,0	-2,2	-2,1	-2,1	-2,1
De offentliga samfundens skulder i förhållande till BNP, %	73,5	76,6	81,7	84,0	84,8	85,2	86,0
Statsskulden i förhållande till BNP, %	52,9	56,8	60,5	62,3	62,8	63,0	63,1

¹Granskats enligt EU:s gemensamma metoder

²Den lokala förvaltningen fram till 2022

Tabell 1 centrala nyckeltal för ekonomin. Källa: Finansministeriet (Ekonomisk översikt, hösten 2024).

Internationell ekonomi

Under de senaste månaderna har osäkerheten i världsekonomin ökat. Orsaken till detta är framför allt de geopolitiska spänningarna. Oron på finansmarknaden sommaren 2024 verkar ha blivit kortvarig men ökningen av protektionism bland centrala ekonomier kan dämpa tillväxten. Å andra sidan ökar den dämpade inflationen och de sjunkande räntorna realinkomsterna i många hushåll. Den ekonomiska tillväxten betonas till USA och växande ekonomier. Euroområdet ekonomiska utveckling är anspråkslös. Världsekonomin växte med 3,1 procent under 2024 och tillväxten bromsades till tre procent år 2025.

Euroområdets ekonomiska tillväxt kom igång under det gångna årets första halva efter nolltillväxt under slutet av förra året. Enligt de förutseende indikatorerna är utsikterna fortfarande utmanande. Särskilt industrins situation i Tyskland väcker oro. Uppgången i tjänsterna stöder Frankrikes utsikter. Konsumenternas tilltro håller på att stärkas i och med att inflationen avtar och realinkomsterna ökar. Finanspolitiken förväntas stramas åt aningen under 2024 och 2025. År 2024 växer euroområdets ekonomi med 0,7 procent, och tillväxten ökar med 1,5 % år 2025.

USA försätter att vara ekonomins starka dragkraft. Ekonomin växte kraftigt under det aktuella årets andra kvartal med stöd av privata konsumenters konsumtion. De förutseende indikatorerna för tjänster pekar på att tillväxten fortsätter men att industrins utveckling är svagare. Arbetsmarknaderna håller på att kylas av vilket främjar lätandet av penningpolitiken under hösten. Ekonomins s.k. mjuklandning förväntas ske redan i år och nästa år. Den ekonomiska tillväxten dämpas från 2,6 procent under det aktuella året till 1,9 procent år 2025.

Kinas ekonomiska utsikter är utmanande. Totalproduktionens tillväxt bromsades upp under årets andra kvartal. Den inhemska konsumtionens ökning är svag medan konsumenternas förtroende är lågt. Man strävar efter att sätta fart på tillväxten med stimulerande finanspolitik. Den svaga yuanen stöder exportens konkurrenskraft. År 2024 växer ekonomin med 4,5 procent och tillväxten dämpas till 4,2 % år 2025.

Den snabba ekonomiska tillväxten fortsätter i Indien särskilt med stöd av tjänster. Totalproduktionen ökade i Japan under det gångna årets andra kvartal men en ny åtstramande cykel i penningpolitiken orsakar osäkerhet. Storbritanniens utsikter blev bättre sommaren 2024 särskilt som följd av byggandet. Sveriges situation är utmanande och centralbanken lättar snabbt på sin penningpolitik för att stöda ekonomin. Byggindustrins förväntas

återhämta sig från och med år 2025. Inflationen i Ryssland har ökat snabbt i och med krigsekonominns rådande förhållanden. Ekonomin lider av akut brist på arbetskraft.

I slutet av sommaren 2024 skakades de globala finansmarknaderna om kraftigt i anknytning till det s.k. carry trade-fenomenet som utspelades i anknytning till kapitalmarknaderna i Japan. På marknaderna har lån lyfts i Japan medan räntorna varit låga där och sedan investerats i instrument som gett bättre avkastning. Räntestockens uppgång i Japan och de samtidiga förväntningarna om att USA:s centralbank kommer att göra lättnader i sin räntepolitik, sänkte de förväntade ränteskillnaderna mellan olika ekonomier och orsakade en säljvåg. Detta ledde till en världsomfattande tillfällig och kraftig volatilitet på aktiemarknaden. Situationen lugnade dock ner sig snabbt. Penningpolitiken avhjälpes i euroområdet och i USA våren 2024, vilket speglas i de korta och långa räntorna.

Energimarknadens situation är ganska stabil oberoende av riskerna i anknytning till krisen i Mellanöstern. Priset på råolja har sjunkit aningen under sommaren 2024 och priset förväntas sjunka ännu mer under prognosperioden. Naturgasens pris håller sig på en måttlig nivå men är ännu högre än innan Rysslands anfallskrig mot Ukraina började. Elterminerna stiger aningen under de närmaste månaderna men kommer att sjunka mot slutet av prognosperioden. Priserna på råvarorna inom industrin har även stigit men de kommer att hålla sig på en relativt stabil nivå under de närmaste åren.

Utrikeshandeln

Den slöa världshandeln bromsar upp återhämtningen av Finlands utrikeshandel under 2024. Finlands exportförfrågan är svag då huvudmarknaderna, med undantag av USA, inte ännu börjat växa enligt förväntningarna. Milda tecken på en livligare exporthandel finns dock i formen av ett ökat antal beställningar och den sänkta räntenivån som även har en uppiggande verkan. Botten av utrikeshandelns konjunktur nåddes redan och således förväntas världshandeln och därmed även Finlands utrikeshandel vakna upp särskilt under det andra kvartalet under 2024 och få allt mer luft under vingarna mot slutet av året. Det centrala är huruvida utrikeshandeln hinner återhämta sig till sitt fulla mått under 2024 eller om återhämtningen i huvudsak kommer att flyttas till 2025. De geopolitiska spänningarna skapar negativa risker som i värsta fall helt kan eliminera de milda positiva tillväxtutsikterna.

Trots att exporten får fart i slutet av 2024, gör det svaga exporten under början av året ändå årsförändringen negativ, särskilt på grund av varuexporten. Strejker och den svaga utvecklingen av exportmarknaden låg bakom utvecklingen i början av året. Även orderstocken har varit

svag ännu i början av året. Ljusglimten är dock kryssningsfartyget som sålts till utlandet under andra kvartalet. I slutet av året förväntas varuexporten piggnar till. Exporten av tjänster återhämtar sig 2024 trots den svaga utvecklingen under 2023. Utrikeshandeln återhämtar sig under 2025 då efterfrågan på exportmarknaden tydligt piggnar till. Både i varor och tjänster kan omfattande återhämtning observeras. Beställningarna av kryssningsfartyg ger exportmarknadens återhämtning en extra knuff. Under 2026 jämnar exportefterfrågan och exporten ut sig så att den lägger sig på världshandelns nivå. Finlands priskonkurrensförmåga håller sig på en genomsnittlig nivå, vilket för sin del stöder även exporten.

Importen får stöd av stora investeringar under hela prognosperioden, bl.a. investeringarna i datacentralerna och den gröna omställningen samt leveransen av jaktplanen. Å andra sidan orsakar den svaga utvecklingen i inhemsk efterfrågan och export negativt tryck på importen ännu under 2024. Från 2025 kommer även den ökade exporten att stöda importen av särskilt varor.

Priserna inom utrikeshandeln kommer att sjunka ytterligare under 2024, men klart mindre än år 2023. Orsakerna till sjunkande priser är ekonomins lågkonjunktur samt en sänkning av den allmänna prisnivån som en korrigering till prisökningen under 2022. Särskilt varupriserna drar ned den allmänna prisnivån under 2024. Det finns en risk att fraktrafikens priser ökar kraftigare än väntat då fartygen blir tvungna att färdas runt Afrikas fastland på grund av krisen i Suezkanalen. Priset på tjänster kommer att stiga försiktigt redan under 2024 i och med lönehöjningarna. År 2025 börjar priserna stiga och 2026 fortsätter de stiga, då efterfrågan på export- och importprodukter ökar i och med att världsekonomin piggnar till.

Bytesbalansen för 2023 kommer att visa ett underskott på ca 3 miljarder euro. Bytesbalansen kommer att visa underskott under hela prognosperioden, särskilt på grund av det kraftiga underskottet i balansen för tjänster. Balansen för varor förväntas uppvisa ett överskott under hela prognosperioden. Underskottet i bytesbalansen jämnas ut till ca 2,9 miljarder euro åren 2025 och 2026.

Inhemsk efterfrågan

Den privata konsumtionen steg betydligt under det första kvartalet under 2024. Tillväxten fick fart särskild av ökningen av konsumtion av korta varor, vilket kan vara en följd av den ökning i konsumtion av el och fjärrvärme som den kalla vintern orsakade. Vintern var nämligen kallare än den föregående vintern.

Under det innevarande året förväntas reallönerna få en uppgång då inkomstnivån stiger, trots att sysselsättningsläget är betydligt sämre. De höga låneräntorna pinar ännu bolånetagare men efter att ECB börjat sänka

räntorna har 12 månaders Euriborräntan redan sjunkit betydligt från sin topp och medelräntan för bolånebeståndet har börjat sjunka.

Ökningen av nominella ökningen av inkomster som hushållen har i sitt bruk bromsades men i och med att inflationen avtar kommer hushållens realinkomster att öka snabbare än år 2023, vilket stöder en ökning av konsumtionen. Den privata konsumtionen ökar nästan en procent under 2024, trots att konsumtionens återhämtning dämpas av nedskärningarna i socialförmåner och den höjda mervärdesskatten.

År 2025 ökar tillväxten och får allt mer fart då den sänkta räntenivån minskar bolånetagarnas lånebörda och sysselsättningen igen börjar öka.

Konsumenternas förtroende ökade aningen under sommaren men var fortfarande svagare än i genomsnitt. Konsumenterna ser Finlands ekonomiska situation som särskilt dystert men majoriteten av de som besvarade enkäten förväntar ändå att deras ekonomiska situation förbättras inom ett år.

Konsumtionen av varaktiga konsumtionsvaror sjönk tydligt under årets första kvartal och var lägre än en enda gång sedan år 2015. Antalet första registreringar av personbilar har varit låga. Förtroendeenkäten för konsumenter visade att konsumenternas avsikter att köpa varaktiga konsumtionsvaror har ökat aningen under sommaren och på grund av detta förväntas konsumtionen av varaktiga konsumtionsvaror att piggnar till under slutet av 2024. På årsnivå kommer ekonomin att vända 2025.

Konsumtionen av korta varor, såsom livsmedel, energi och bränsle ökade kraftigt under det innevarande årets första kvartal och kvartalet före det. Vintern som var kallare än den föregående vintern, ökade däremot energikonsumtionen men i och med att elpriserna i avtalen sjunker, förväntas elförbrukningen att öka oavsett. Priserna på livsmedel började sjunka under början av året, vilket för sin del stöder konsumtionen av kortvariga varor under det gångna året då konsumenterna övergår till att konsumera högklassigare livsmedel.

Den ökade konsumtionen av tjänster fortsatte i måttlig takt under början av det innevarande året. Tillväxt har skett särskilt inom turismen. Antalet utlandsresor har ökat med en femtedel jämfört med föregående år. År 2024 förväntas konsumtionen av tjänster öka långsammare än det föregående året. År 2025 förväntas ökningen få fart av att det förbättrade sysselsättningsläget och i och med att konsumenternas förtroende till ekonomin igen ökar.

Hushållens besparingsgrad var aningen negativ förra året då hushållens konsumtion ökade trots recessionen och de stigande räntorna. Besparingsgraden förväntas

vända i en positiv riktning under det innevarande året då konsumtionen ökar långsammare än de tillgängliga inkomsterna.

Hushållens skuldsättningsgrad sjönk mycket snabbt år 2023 då antalet nya lyft av bolån minskade. Hushållens lånebestånd har inte börjat öka under början av året, på grund av vilket skuldsättningsgraden tydligt minskar även år 2024. Skuldsättningsgraden ökar aningen först år 2025 då räntenivån redan tydligt sjunkit och efterfrågan på bolån piggnat till.

Den tillgängliga realinkomsten som mäter hushållens sammanlagda köpkraft ökade aningen 2023, detta främst på grund av att lönesummorna och de sociala förmånerna ökade. Räntorna som hushållen betalar ökade kraftigt men de höra räntorna har inte haft någon stor inverkan på tillgängliga inkomster, eftersom hushållens kapitalinkomster ökade i nästan i samma grad.

Ökningen av hushållens totala köpkraft förväntas öka även åren 2024 och 2025 då inflationen ytterligare dämpas. År 2024 lindras beskattningen av förvärvsinkomsterna aningen då arbetslöshetsförsäkringsavgifterna sjunker, vilket ökar lönetagarnas köpkraft. Å andra sidan påverkar den svagare sysselsättningen negativt lönetagarnas realinkomster. Ökningen av socialförmåner fortsätter starkt även år 2024 på grund av de stora indexökningarna i pensioner. Nedskärningarna i andra socialförmåner försvagar låginkomsttagares köpkraft under prognosperioden. Prisökningen inom den privata konsumtionen uppskattas öka 1,3 procent år 2024 och 2 procent år 2025.

Den offentliga konsumtionen

Den offentliga konsumtionen ökade med 3,4 procent under 2023. Tillväxten av den offentliga konsumtionen uppskattas bromsas upp under det innevarande året med ca 0,5 procent och minska med 0,5 procent under 2025 och med 0,1 procent under 2026. Utvecklingen av konsumtionsutgifterna bromsas upp av bl.a. regeringens sparåtgärder. Därtill bromsas utvecklingen av konsumtionsutgifter upp av välfärdsområdenas egna bestående anpassningsåtgärder.

Värdet för den offentliga konsumtionen höjs huvudsakligen av den snabba prisökningen under prognosåren. Inkomstutvecklingen inom den offentliga sektorn får fart av utvecklingsprogrammen för lönesystemen som överenskommit för kommun- och välfärdsbranscherna samt avtalet om löneharmonisering som gäller välfärdsområdena. Dessa överenskomna utvecklingsprogram antas hålla lokalförvaltningens inkomstutveckling på en högre nivå än den allmänna inkomstutvecklingen fram till år 2027.

Investeringar

Bilden av det minskande antalet investeringar från förra året blev allt dystrare i juni i och med publiceringen av de årsvisa räkenskaperna. Investeringarna minskade med till och med 8,8 % år 2023 och den negativa utvecklingen fortsatte också under det första kvartalet av 2024. Den största negativa utvecklingen gällde investeringar i bostadsbyggande men även övriga investeringar i byggande har minskat. För byggandets del är 2024 fortfarande ett väldigt svagt år men det finns tecken på att boten har nåtts och att utvecklingen börjar vända i en positiv riktning nästa år. Övriga investeringar har däremot ökat relativt kraftigt från och med år 2020. Investeringarna i maskiner och apparater fortsätter öka och försvabbas av energiomställningen samt investeringarna i försvaret. År 2024 minskar investeringarna ännu 1,3 procent. Nästa år kommer investeringarna att öka med 5,7 procent och 2026 med 2,8 procent.

Sedan investeringarna i bostadsbyggande nått sin topp i början av 2022 har antalet investeringar sjunkit med ca 35 procent. Antalet byggprojekt enligt marknadsvillkor som inleds är fortfarande väldigt få och byggandet av nya bostäder upprätthålls för tillfället av statens räntestödda bostadsbyggande. Redan år 2023 täckte det nästan hälften av alla nya byggprojekt. Även i år har räntestött ARA-byggande haft en betydande roll. Bostadsbyggandet som helhet får stöd av reparationsbyggnadsprojekt, trots att även de minskat.

Det finns dock tecken på att bättre tider är på kommande. Bostadsmarknaden förväntas återhämta sig i slutet av året i och med att räntorna fortsätter sjunka. På grund av den interna flytt rörelsen inom landet och invandringen byggs det för tillfället mindre än vad behovet på lång sikt kräver. Det kommer att ta tid för bostadsbyggandet att återhämta sig eftersom det ännu finns färdiga bostäder som inte sålts efter de senaste årens intensiva byggande.

Vad gäller situationen för annat byggande än bostadsbyggande har situationen varit bättre, trots att antalet byggprojekt sjunkit även inom denna kategori. Den offentliga byggverksamheten har haft en särskilt stor nedgång. På basis av antalet lov och inledda projekt inom annat byggande, kan utvecklingen förväntas vända i en positiv riktning tidigare än bostadsbyggandets utvecklingen kan förväntas vända. Särskilt industribyggandet har fortsättningsvis hållits på en god nivå. Detsamma gäller mark- och vattenbyggandet.

Byggande i anknytning till energiomställningar stöder det övriga byggandet återhämtning från svackan. Investeringsplaner i den gröna omställningen uppgår till nästan

270 miljarder euro i Finland, enligt den data som är tillgänglig. Största delen av dessa planer genomförs inte men särskilt för nästa år finns det data om ett stort antal projekt, av vilka en betydande del redan inletts eller färdigställt. Till dessa projekt hör särskilt datacentralerna men även investeringar i vindkraft och batterier.

Investeringarna i maskiner och apparater har ökat överraskande mycket under de senaste åren trots att produktionen har minskat och räntekostnaderna har varit höga. Tillväxten har varit till och med lite kraftigare än vad man kunde konstatera utifrån statistiken. Detta eftersom siffrorna omfattar även de betydande negativa investeringar då försvarsmateriel donerats till Ukraina. Bakom tillväxten ligger satsningarna på den gröna omställningen, den framskridande digitaliseringen och den ökande användningen av artificiell intelligens. Den förmånliga energin har gjort Finland till ett lockande investeringsobjekt trots att investeringsprojekt som varit betydande för Finlands ekonomi har förlorats till andra länder.

Investeringar i forskning och produktutveckling samt investeringar i program och databaser har varit en uppåtgående trend, trots att en tillfällig nedgång förra året. Tillväxten kommer att fortsätta eftersom Finland har som mål att öka finansieringen av forsknings- och utvecklingsverksamhet till 4 procent av bruttonationalprodukten före år 2030. Målet stöds av ökningen av offentlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet, rätten till att dra av utgifter inom forsknings- och utvecklingsverksamhet i beskattningen från början av 2023 samt de stöd och lån som betalas ut ur EU:s facilitet för återhämtning och resiliens. Forsknings- och produktutvecklingen ökar även på grund av den utveckling som skett inom teknologins fält. Denna ökar företagets satsningar på forsknings- och produktutveckling.

De offentliga investeringarna ökar i år, trots att underskotten begränsar statens och kommunernas möjligheter att göra investeringar. Statliga investeringar upprätthålls av förstärkandet av cybersäkerheten, gränsövervakningen och landets försvar samt av EU:s investeringsfinansiering. Dessutom ökar lagen om finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet statsförvaltningens investeringar betydligt från och med år 2024 fram till år 2030. De första leveranserna av multirollflygplanerna inom flygvapnet år 2025 förväntas betydligt öka de offentliga investeringarna och därtill förväntas de vara höga ännu under de närmaste åren.

Inom lokalförvaltningen fortsätter investeringstrycket ligga på en hög nivå på grund av befolkningens flyttningsrörelse och behoven av renoveringar i byggnadsbeståndet. För investeringsprojekt inom social- och hälsovården är investeringstrycket betydande, men de allt högre kostnaderna och finansieringskostnaderna har

dämpat investeringarna. Regeringens beslut kan betydligt påverka utvecklingen av de offentliga investeringarna under de kommande åren.

Arbetskraft

Arbetsmarknaderna verkar ha nått en vändpunkt. Trenden för antalet sysselsatta har inte sjunkit under sommarmånaderna och trenden för antalet arbetslösa verkar ha jämnat ut sig. Under årets första hälft minskade antalet sysselsatta med en procent jämfört med föregående år. Detta berodde helt på att antalet företagare minskat, eftersom antalet lönetagare inte minskade. Mest sjönk antalet företagare inom vårdtjänster, handeln samt industrin. Allra mest minskade antalet sysselsatta inom byggbranschen men antalet sysselsatta minskade även inom den övriga förädlingsverksamheten. Inom servicebranscherna ökade antalet sysselsatta med 0,6 procent. Antalet sysselsatta var högre särskilt inom vårdtjänsterna och inom finans- och fastighetsservicen jämfört med föregående år. Antalet arbetstimmar minskade mindre än antalet sysselsatta, trots att antalet deltidssysselsatta minskade.

År 2024 minskar antalet sysselsatta med en halv procent eftersom efterfrågan på arbetskraft är svag som en följd av recessionen. Inom servicebranschen och industrin är antalet öppna arbetsplatser färre än under det föregående året. Särskilt inom förädlingsbranscherna planerar näringslivet att sysselsätta betydligt färre personer än tidigare. Inom byggverksamheten är antalet sysselsatta klart färre än år 2023. Den allmänna bristen på kompetent personal får företagen att i någon mån håll fast vid sina arbetstagare, eftersom recessionen ser ut att bli kortvarig och det är sannolikt att de åtgärder som vidtas är permitteringar eller andra flexibla åtgärder i stället för uppsägningar. Därtill kommer den lokala förvaltningen att sysselsätta fler personer, särskilt inom hälsovården. På grund av den lägre sysselsättningen och det stora antalet permitteringar, minskar antalet arbetstimmar påtagligt inom hela ekonomin.

Trots anpassningsåtgärderna inom den offentliga ekonomin är den ekonomiska tillväxten under 2025 och 2026 rätt stark och sysselsättningen ökar i genomsnitt en procent per år. Sysselsättningen ökar på ett omfattande sätt och får stöd av regeringens åtgärder som stöder utbudet av arbetskraft. De första åtgärderna träder i kraft 2024. År 2026 ökade åtgärderna antalet sysselsatta enligt förväntningarna med några tiotusental. Sysselsättningsgraden bland 15–64-åringar ökar till över 74 procent och kommer att vara den högsta på flera årtionden.

Antalet arbetslösa ökade i bred omfattning under början av året men särskilt inom byggbranschen och i sakkunnigyrken. Arbetslösheten bland män ökade lite mer än

bland kvinnorna. Arbetslösheten ökade särskilt bland 35–44-åriga män och i åldergruppen för kvinnor i åldern 25–34 år. På arbetsmarknaden finns således mycket arbetskraft, ca 14 000 personer mer än för ett år sedan. Intensiv invandring har även ökat mängden tillgänglig arbetskraft.

Arbetslösheten fortsätter stiga under 2024. Särskilt byggbranschens svacka ledde till allt större arbetslöshet inom förädlingssektorn. Sysselsättningen inom industrin har även minskat rejält från en hög nivå. År 2024 kommer arbetslösheten att stiga till 8 procent i den totala ekonomin.

Då ekonomin och sysselsättningen förbättras år 2025 och 2026 minskar arbetslösheten men kompetenskraven för yrkesskicklig arbetskraft bromsar upp minskningen av arbetslösheten. År 2026 blir arbetslöshetsgraden på lite över sju procent, vilket är ca en halv procent mer än vad beräknats bli den strukturella arbetslöshetens nivå i Finland, beräknat med EU:s gemensamma metod.

Löner

Takten för de nominella löneökningarna bromsades upp under årets första kvartal till 3,9 % jämfört med slutet av det föregående året då talet var 4,9 %. Enligt Inkomstregistret dämpades den genomsnittliga uppgången i de nominella lönerna allt mer under perioden april-juni med drygt en procent. Den långsammare takten skedde som en följd av att avtalslöernas utveckling dämpades, detta eftersom löneglidningarna ökade. Jämförelseperioden löner höjs även av de engångspremier som betalats ut under förra året. I synnerhet inom kommunsektorn ökade avtalslöerna betydligt snabbare, men också i branscher inom den offentliga och privata sektorn betalades större avtalslöner än under slutet av året. Särskilt utvecklingen av lönerna inom textil- och kemiindustrin, försäkringsbranschen samt socialtjänsterna bromsas upp jämfört med slutet av året. Reallönerna steg med en procent under vintern, eftersom inkomstnivån överskred inflationen under det andra kvartalet i streck.

De tvååriga kollektivavtalen gäller i den offentliga och privata sektorn i huvudsak fram till slutet av 2024. Höjningarna i avtalen som ingåtts låg 2023 vanligast på cirka fyra och en halv procent på årsnivå. Dessa är med andra år betydligt större än under föregående år och de största på 14 år. Inom kommun- och välfärdssektorn överskrider lönehöjningarna denna nivå, eftersom avtalen inbegriper förutom en s.k. allmän linje också kostnaderna för lönestrukturprogrammet och löneharmoniseringen. Lokalförvaltningen är därmed löneledare för denna avtalsrunda.

År 2024 kommer avtalshöjningarnas verkningar på årsnivå att vara cirka en och en halv procent, eftersom engångspremierna som betalats föregående år inte längre

ingår i avtalen. Därtill stiger löner på grund av att mängden löneglidningar ökade. På många branscher inföll avtalsförhöjningarna ett år tidigare än 2023. I lokalförvaltningen var höjningarna tydligt större än resten av ekonomin år 2024. På så sätt ökar de nominella inkomsterna med drygt tre procent år 2024.

Den reella klyftan i inkomstnivåerna kommer inte ännu att elimineras. Det finns ännu inte många gällande kollektivavtal för 2025 och 2026, så antagandet om en ökning av realinkomsterna i hela ekonomin är förknippat med den förutsedda dämpade produktivitetsoökningen. Inom lokalförvaltningen är höjningarna fortsättningsvis stora 2025. De nominella inkomsterna förväntas öka med drygt tre procent år 2025 och 2026. De strukturella faktorerna pekar på ett mildt tryck på de nominella lönerna eftersom arbetslösheten ser ut att vara större än sin strukturella nivå.

Lönesumman ökade med 1,5 procent från början av året. Lönesumman ökar i praktiken enbart av högre inkomster, eftersom antalet sysselsatta minskade. Lönesumman ökade snabbast inom den offentliga sektorn, särskilt inom den lokala förvaltningen. På den privata sektorn ökade lönesumman särskilt inom finans- och försäkrings-tjänsterna men minskade inom byggbranschen på grund av den allt lägre sysselsättningen.

Utvecklingen av lönesumman påverkas förutom av de nominella inkomsterna även av den totala sysselsättningsutvecklingen och dess omfördelning till olika branscher. Då sysselsättningsökningen avtar förutspås lönesumman öka med cirka två procent år 2024, samtidigt som ökningen av de nominella inkomsterna betydligt förväntas dämpas. Åren 2025 och 2026 förväntas lönerna stiga allt snabbare jämfört med detta år och att sysselsättningen börjar stiga, vilket innebär att lönerna skulle stiga med drygt fyra procent per år åren 2025 och 2026.

Konsumentpriser

Under 2024 har inflationen fortsatt dämpas. Inflationen upprätthålls enbart av ägarbostäder och tjänster eftersom priserna på varor och livsmedel ligger på nästan samma nivå som för ett år sedan och energipriserna har fortsatt sjunka. Dämpningen är mycket bred i och med att priserna för energi och andra produktionsfaktorer speglas i övriga priser. Dessutom har efterfrågan varit svag på grund av de höga priserna och räntorna som fortfarande belastar konsumtionen och sysselsättningen som samtidigt varit svag.

Inflationen tilltar dock under hösten. I augusti minskar de negativa effekterna av energin då verkningarna av den korrigerings som gjordes i prisindexet för el försvinner. Denna ökning från bottenpriserna som skedde i augusti

syns alltså inte i konsumentens plånbok trots att inflationstalet av tekniska orsaker skjuter uppåt. Däremot så ökar höjningarna av de indirekta skatterna däremot (särskilt höjningen av mervärdesskatten i september) inflationen under prognosperioden och dessa är synliga för konsumenterna. Alla de indirekta skatteändringarnas direkta inverkan på inflationen var åren 2024–2026 kumulativt ca 0,9 procent. I prognosen antogs att nästan alla ändringar i beskattningen kommer att direkt inkluderas i priserna. Företagen kan dock inte nödvändigtvis överföra skatteändringarna direkt i priserna då deras inverkan på inflationen skulle bli mindre.

Bortsett från det inflationstryck som beror skattehöjningarna, pekar de förutseende indikatorerna fortfarande på måttliga pristryck både i hemlandet och internationellt. I hemlandet sjunker fortfarande producentpriserna inom jordbruket och industrin jämfört med situationen för ett år sedan. I tjänsterna har producentprisernas uppgång saktat ned och företagets förväntade försäljningspriser sjunker. Den svaga situationen på arbetsmarknaden stöder inte en snabb återhämtning av efterfrågan.

Efter uppgången under våren har världsmarknaden för råvaror sjunkit. Priset på olja har inte ändrats just alls åt ett håll eller annat håll. Matpriserna på världsmarknaden har fortsatt sjunka jämfört med situationen för ett år sedan. Detta har skett trots att priserna för vissa enskilda produkter har stigit (bl.a. kaffe och apelsinsaft). Å andra sidan har fraktpriserna för frakt från Asien till Europa stigit, vilket så småningom kommer att synas i import- och producentpriserna inom industrin och till slut i varor.

Inflationen upprätthålls mest av tjänster under prognosperioden. Prisökningen för livsmedel och varor är långsam, om än varupriserna inte förväntas återgå till den tidigare, sjunkande trenden. Energins inverkan på inflationen förblir negativ under prognosperioden då konsumentpriserna för el fortsätter att sjunka aningen och inga större vändningar sker i oljepriserna.

Verkningarna av de stigande räntorna för bolån och konsumentkrediter har under det senaste året betonats särskilt i det nationella konsumentprisindexet (KHI på finska). Verkningarna har dock redan minskat och blir småningom negativa medan medelräntorna småningom sjunker. På grund av räntorna är inflationen mätt med konsumentprisindexet ännu i år snabbare än vad som mätts med det harmoniserade konsumentprisindexet. Effekten har dock varit helt den motsatta under slutet av året och kommer att vara sådan även under 2025 och 2026 då räntorna sjunker. Mätt med det harmoniserade konsumentprisindexet är inflationen snabbare än då den mätts med det nationella konsumentprisindexet.

År 2024 är inflationen i genomsnitt 1,8 procent mätt enligt det nationella konsumentprisindexet. År 2025 är inflationen i genomsnitt 1,4 procent och år 2026 i genomsnitt 1,3 procent. Inflationen bromsas upp nästa år som en följd av att ägarbostädernas verkningar vänder mot det negativa som en följd av att räntorna sjunker. Mätt med det harmoniserade konsumentprisindexet har inflationen ökat, då bl.a. den negativa verkningen av energi minskar, de indirekta skattehöjningarna ökar inflationen och efterfrågan på övriga tillgångar så småningom ökar.

För prisutvecklingens del är riskerna på kort sikt i rätt god balans men kommer att stiga på lång sikt. Det är möjligt att den höga prisnivån, räntorna som varit på en högre nivå längre än väntat, den ökande mervärdesskatten och den svaga sysselsättningen försvagar efterfrågan mer än väntat. Därtill kommer inte företagen nödvändigtvis att kunna överföra skatteändringarna direkt i sina priser, vilket skulle innebära att verkningarna på inflationen blir mindre än förväntats. På kort sikt är de höjande riskerna fortfarande verkningarna av stigande löner samt prisverknningar som en följd av geopolitiska spänningar. Att fraktpriserna fortfarande ligger högt kan speglas i priserna mer än förutsetts. På längre sikt är det möjligt att globaliseringen vidare dämpas, handelstivster, förbättring av produktionskedjornas krissäkerhet samt bekämpningen av klimatförändringen och att dessa höjer priserna mer än vi väntat oss vid under de kommande åren.

De offentliga finanserna

Den offentliga ekonomins underskott har blivit kraftigt på grund av den svaga konjunkturen, den snabba inflationen, de ökade ränteutgifterna samt ökningen av utgifter i anknytning till beredskap. Underskottet börjar dock långsamt avlättas först i ett senare skede då ekonomin återhämtar sig och anpassningsåtgärderna haft sina maximala verkningar.

Under innevarande år ökar den offentliga ekonomins underskott allt mer och når 3,7 procent i förhållande till brutonationalprodukten. Underskottet ökar då den svaga konjunkturen fortsätts, ökningen av skatteinkomster är svag och inkomsterna från socialskyddsavgifterna minskar. Höjningen av mervärdesskatten som trädde i kraft i september ökar skatteintäkterna men kostnaderna ökar på grund av de ökade ränte- och pensionskostnaderna samt konsumtionsutgifterna. De anpassningsåtgärder som regeringen beslutat om börjar förbättra den offentliga ekonomin men får inte ännu utvecklingen att vända. Den betydliga sänkningen av arbetslöshetsförsäkringspremien försvagar den offentliga ekonomins finansieringssituation ännu mer.

År 2025 minskar den offentliga ekonomins underskott till 3,2 procent. Trots att bl.a. de stora anskaffningarna till

försvarmakterna, kommer de anpassningsåtgärder som beslutades i regeringsprogrammet och i budgetförhandlingarna våren 2024 att minska utgifterna och öka inkomsterna betydligt. Under de kommande åren kommer finansieringsställningen att förbättras och stabilisera sig på 2,1 procent år 2028.

Statsförvaltningens underskott håller sig på föregående års nivå på 3,2 procent. År 2025 sjunker underskottet till 3,7 procent. Trots anpassningsåtgärderna ökar utgifterna fortfarande snabbt. Orsakerna bakom de ökade utgifterna är många: kostnaderna för anskaffningen av jaktplanen börjar belasta underskottet i nationalräkenskaperna då leveranserna av planen börjar. År 2025 fortsätter därtill räntekostnaderna att öka och välfärdsområdenas finansiering ökar med över 2 miljarder euro och blir totalt nästan 29 miljarder euro.

Kommunförvaltningens underskott ökade betydligt år 2023. I år har finansieringssituationen förblivit densamma men 2025 kommer den att försvagas igen. Välfärdsområdenas situation förblir utmanande även i år men deras finansieringssituation försvagas allt mer jämfört med föregående år. År 2025 underlättas situationen betydligt av den betydande ökningen av finansiering från staten.

Arbetspensionsanstaltens överskott var 2023 ca 1,0 procent i förhållande till bruttonationalprodukten. Arbetspensionsutgifterna fortsätter öka 2024 i och med de stora indexhöjningarna. Trots denna snabba tillväxt uppvisar arbetspensionsanstaltens överskott. År 2025 utvecklas överskottet positivt till ca 1,5 procent. Ett växande överskott under de kommande åren möjliggörs särskilt av de kapitalinkomster som sektorn får. Dessa uppskattas öka allt mer i och med den höjda räntenivån.

År 2023 var socialskyddsfondernas överskott ca 0,4 procent i förhållande till bruttonationalprodukten. Sektorn uppvisar underskott 2024 då pensionsförsäkringsavgiften sänktes ordentligt. År 2025 minskar underskottet till ca 0,1 procent. De övriga socialfonderna fortsätter uppvisa underskott under prognosperioden men är nära att uppnå balans.

Kommunekonomiprogrammet för 2025

Lägesbild av kommunekonomin

Det sammanlagda resultatet för kommunernas och samkommunernas räkenskapsperiod blev nästan 0,5 miljarder högre med ett resultat på 1,75 miljarder euro jämfört med 2023. Årsbidraget täckte både avskrivningarna och nettoinvesteringarna. Trots att årsbidragen och resultat var starka under hela 2020-talet, blev kassaflödet för verksamhet och investeringar positivt i hela kommunekonomin först 2023. I bakgrunden för de bättre resultaten var i huvudsak de engångsposter som genomfördes i

samband med vårdreformen. Utöver att volymen i ekonomin minskar som en följd av vårdreformen, sker även betydliga förändringar i intäkts- och utgiftsstrukturerna. Efter genomförandet av vårdreformen är det svårare att jämföra ändringar i nyckeltalen jämfört med de tidigare åren.

Också då enskilda kommuners nyckeltal analyseras kan konstateras att resultaten var rätt goda 2023. Kommuner med över 100 000 invånare uppvisade de starkaste årsbidragen och resultaten medan situationen var sämst i kommuner med under 2 000 invånare. Antalet kommuner med ett negativt årsbidrag, dvs. 15 stycken, var lågt precis som de föregående åren.

Moderkommunernas allt starkare ekonomi som i huvudsak berodde på engångsposter i samband med vårdreformen, stärkte även kommunkoncernernas ekonomi. Kommunkoncernernas totala resultat stärktes med drygt 0,5 miljarder euro till 2,1 miljarder euro. Antalet negativa resultat från räkenskapsperioder var 53 och minskade med nästan hälften jämfört med föregående år. År 2022 var motsvarande antal 99 kommunkoncerner.

Kommunkoncernernas totala lånestock minskade betydligt från år 2022. Minskningen var totalt nästan 4,8 miljarder euro medan lånestocken var 38,8 miljarder euro. Minskningen berodde på överföringen av sjukvårdsdistriktens och specialomsorgsdistriktens lån till välfärdsområdena. Nettokreditgivningen dvs. penningflödet för verksamheten och investeringarna var dock ca 0,5 miljarder euro negativ, vilket betyder att man varit tvungen att finansiera investeringarna med lån och penningtillgångar. Precis som under tidigare år hade de största städerna de klart högsta lånebeloppet per invånare och de minsta kommunerna de minsta beloppen per invånare. Överföringen av sjukvårdsdistriktens och specialomsorgsdistriktens lån från samkommunerna till välfärdsområdena ökade denna skillnad allt mer.

Jämförbarheten mellan samkommunerna under olika år har varit svag eftersom sjukvårdsdistriktet och specialomsorgsdistriktet lades ned i och med vårdreformen och deras verksamhet har överförts till välfärdsområdena. Verksamheten för flera frivilliga samkommuner inom social- och hälsovården lades ner eller så gjorde samkommunerna ett byte till en annan bransch.

Det sammanräknade resultatet för samkommunernas räkenskapsperiod var 24 miljoner euro positivt och deras årsbidrag täckte nedskrivningar och nettoinvesteringar. Efter att sjukvårdsdistriktet lades ned och deras verksamhet överfördes till välfärdsområdena, sjönk samkommunernas nettoinvesteringar och lånebestånd minskade betydligt. Antalet samkommuner med negativt årsbidrag uppgick till 28 stycken. Av samkommunerna hade

17 stycken sammanlagt 14,3 miljoner euro underskott i balansen.

Antalet samkommuner som inte hade täckt sitt underskott inom den tidsfrist som bestäms i kommunallagen var totalt 3 stycken. För dessa inleds dock inte ett utvärderingsförfaranden eftersom en av samkommunerna redan har upplösts och de två andra har uppgjort planer för att täcka underskottet.

Regeringens riktlinjer för kommunekonomin

Statens budgetförslag innehåller otaliga åtgärder som påverkar kommunernas ekonomi. Av dessa åtgärder har de flesta en så gott som neutral nettoinverkan eller en aningen stärkande nettoinverkan på kommunernas ekonomi. Den samverkande effekten av statens åtgärder förväntas stärka den kommunala ekonomin som helhet med ca 270 miljoner euro i förhållande till det föregående årets budget.

För statsunderstöd till kommunerna anvisas cirka 5,6 miljarder euro år 2025. Av denna summa är cirka 4,7 miljarder euro kalkylmässiga statsandelar, cirka 0,5 miljarder euro ersättningar för kommunernas skatteförluster och resterande 0,4 miljarder euro övriga statsbidrag. De kalkylerade statsandelarna ökar med ca 970 miljoner euro jämfört med föregående år och statsbidragen till kommunerna minskar med ca 230 miljoner euro bl.a. som en följd av besparingarna i statsekonomin.

Statsandelen för kommunal basservice är cirka 3,4 mrd. euro år 2025. Statsandelen ökar med cirka 875 miljoner euro jämfört med den egentliga budgeten för 2024. Detta beror framför allt på reformen av AN-tjänsterna och totalreformen av integrationslagen som träder i kraft i början av 2025.

Nästa år höjs statsandelen även av den höjningen på 277 miljoner euro som riktar sig till en statsandel med syftet att avhjälpa effekterna av vårdreformen. Statsandelen höjs även av indexhöjningen och justeringen av kostnadsfördelningen. Statsandelen i sin tur minskas av bl.a. de specifierade överföringskalkylerna för vårdreformen, slopandet av det tidsbestämda tillägg i statsandelen för år 2024 och en minskningen på 1 % som motsvarar den indexökning som ingår i regeringsprogrammet.

Regeringen uppdaterar bidraget för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. Som ett tillägg till statsandelen för basservice riktas till dessa 38,2 miljoner euro år 2025. Den grundläggande utbildningen stärks även genom att tre årsvekotimmar läggs till i timplandningen. För detta anvisas ca 8,6 milj. euro som ett tillägg i statsandelen för basservice.

Nivån på statsandelen för basservice påverkas av den ändring som beretts gälla lönesubventioner som beviljas

kommuner och samkommuner 2025. Enligt denna beredning skulle beviljade lönesubventioner minska med 37 miljoner euro per år. Ändringen beaktas som en sänkning av statsandelen för kommunal basservice. Regleringen som gäller kommunens sysselsättningsplikt hävs, vilket minskar statsandelen till kommunerna med 18,7 miljoner euro och innebär en besparing på ca 31 miljoner euro för kommunerna. Kommunernas roll i främjandet av integration stärks genom integrationslagen som träder i kraft 1.1.2025. Statsandelen som beviljas till kommunerna uppgår till ca 12,6 milj. euro.

Programmet för försök och avveckling av normer i kommunerna strävar efter att stärka kommunernas verksamhetsförutsättningar genom att avveckla normer och främja försök. I programmet samlades in av kommunerna hundratals förslag för normavveckling, av dessa behandlas 160 förslag inom olika författnings- och utvecklingsprojekt. Därtill beslutade regeringen vid budgetförhandlingarna under våren 2024 att minska kommunernas uppgifter och skyldigheter som ett sätt att stärka den offentliga ekonomin. Som en del av helheten riktas en minskning på 22,7 miljoner euro till kommunernas statsandel för basservice år 2025.

Den kommunala beskattningens effektivitet förbättras genom att slopa förvärvsinkomstavrdraget och på motsvarande sätt höja arbetsinkomstavrdraget som i första hand avdras ur statens beskattning. Detta leder till att kommunalskatteinkomsterna ökar år 2025 men kompensationerna för kommunernas skatteinkomstförluster sänks till ett belopp som motsvarar ökningen av kommunalskatteintäkterna. Kompensationerna för förlorade skatteinkomster till kommunerna uppgår till totalt 540,5 milj. euro 2025.

Regeringens proposition som rör reformen av fastighets-skatten har planerats ges under hösten 2024. Målet med reformen är att uppdatera beskattningsvärdena för byggnader och jord så att de bättre motsvarar gängse värde. Målet är inte att påverka fastighetsbeskattningens nivå utan att de kommunerna möjligheten att själva fastställa sin fastighetsskattesats så att skatteintäkterna håller på samma nivå som under föregående år.

Statsandelar som undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde beviljar till kommunerna uppgår i budgetförslaget för 2025 till 1,3 miljarder euro. De ökar med 91 miljoner euro jämfört med den egentliga budgeten för föregående år. Enligt prognosen uppskattas kommunerna få 208 miljoner euro statsbidrag av förvaltningsområdet.

Inom förvaltningsområdet minskar statsbidragen enligt regeringens beslut med totalt 70 miljoner euro år 2025 och 145 miljoner euro från år 2026. De sparåtgärder som

påverkar kommunerna år 2025 riktar sig huvudsakligen till statsandelarna för driftskostnader för utövande konst och museer samt till minskade bidrag för motionsställen som byggs av kommunerna.

Finansieringen för yrkesutbildning minskar med totalt 120 miljoner euro från år 2025. Minskningen av statsandelen uppgår till 62,6 milj. euro, av vilket cirka 40,7 milj. euro förväntas riktas till kommunerna.

Från arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde för kommunerna ersätts de kostnader som orsakas av mottagandet av flyktingar enligt en kalkylmässig grund eller enligt reella kostnader. År 2025 betalas uppskattningsvis ersättningar om totalt ca 98,1 miljoner euro till kommunerna. Flyktingkvoterna under åren 2025–2028 är enligt regeringsprogrammet 500 personer/år. Kalkylmässiga ersättningar betalas från år 2025 för en allt kortare tidsperiod. Därtill skärs de kalkylmässiga ersättningarna för integration ned med 58 miljoner euro år 2025.

Kanaliseringen av socialskyddsfondernas besparing och ändringarna i formeln för beräkning av sjukdagpenning är som en helhet förändringar som stärker kommunernas ekonomi. Den kanalisering som föreslagits träda i kraft i början av 2025 skulle stärka den kommunala ekonomin med ca 89 miljoner euro på årsnivå.

Inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde rör åtgärder som stöder kommunerna stöd för köp av offentlig persontrafik, fortsättning av MAL-avtalsförfaranden samt styrning av statsfinansieringen till projekt som främjar gång- och cykeltrafik. På justitieministeriets förvaltningsområde riktas finansieringen till elimineringen av långtidsbostadslöshet och utvecklingen av boenderådgivningen år 2025. Som en åtgärd inom justitieministeriets förvaltningsområde revideras ersättningsgrunderna i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter för säkerställande av den nationella säkerheten. Revideringen inverkar på förutsättningarna för kommunens markanskaffning.

Obalansen mellan inkomsterna och utgifterna blir allt större under de närmaste åren

Den kommunala ekonomins läge försvagas drastiskt år 2024 då de skattefinansieringsposter som riktades till det föregående året upphör och inte längre stärker den kommunala ekonomin. Kassaflödet för kommunernas verksamhet och investeringar förväntas försvagas år 2024 och bli ca en miljard euro negativ.

Obalansen mellan den kommunala ekonomins inkomster och kostnader blir allt djupare under de närmaste åren särskilt på grund av de ökande kostnaderna, investeringstrycket och specificering och återkravet av statsandelar i anknypning till vårdreformen. I det stora hela har regeringens beslut en aningen stärkande nettoinverkan

på den kommunala ekonomin, trots att förväntningarna om besparingar som uppnås genom avvecklingen av kommunernas uppgifter och förpliktelser nu är måttligare än tidigare. Kasssaflödet från verksamheten och investeringarna hotar att försvagas under åren 2025–2028 och bli negativt med ca 1,9–2,1 miljard euro.

År 2023 var den kommunala ekonomins länestock ca 19,9 miljarder euro och enligt hållbarhetsakalkylen hotar det att stiga till 28,0 miljarder euro mot slutet av granskningsperioden. Den betydande obalansen mellan inkomsterna och utgifterna förutsätter att tjänsterna anpassas till de tillgängliga inkomsterna.

Det kalkylmässiga anpassningstrycket på anpassningen av ekonomin ökar i slutet av ramperioden i alla kommunstorleksgrupper

I kommunekonomiprogrammet utvärderas ändringen i kommunernas finansiella ställning utöver utsikterna för hela landet även per kommunstorleksgrupp. Jämfört med programmet för kommunernas ekonomi våren 2024 är utvecklingsutsikterna för den kommunala ekonomin under de närmaste åren försvagade i hela landet och kommunstorleksgruppsvis.

Det kalkylmässiga trycket på att höja den kommunalskatten ökar mot slutet av granskningsperioden på hela landets nivå men år 2028 jämnar situationen ut sig då statsandelarna för 2023 återkrävs och indexbromsen för statsandelen för basservice enligt regeringsprogrammet utgår. Särskilt inom de mindre kommunstorleksgrupperna växer trycket på att höja den kalkylmässiga skattesatsen betydligt under vissa år. Det kalkylmässiga höjningstrycket speglas även i det negativa årsbidraget och i räkenskapsperiodens resultat. Försämringen av skatteunderlaget kan utgöra ett hot särskilt inom de mindre kommunstorleksgrupperna om utvecklingen fortsätter enligt befolkningsprognosen.

Under granskningsperioden blir verksamhetens och investeringarnas kassaflöde negativt på riksomfattande nivå och i alla mindre kommunstorleksgrupper. Verksamhetens och investeringarnas allt svagare kassaflöde under granskningsperioden förklarar till en stor del att nettoinvesteringarna håller sig på en hög nivå särskilt i de stora städerna och att skattesvansar elimineras.

År 2024 uppgår antalet kommuner med negativt årsbidrag enligt uppskattningen till 16 kommuner, vilket är aningen mer än under det föregående året. Antalet kommuner med negativt årsbidrag ökar dock betydligt mot slutet av granskningsperioden. Av kommunerna med negativt årsbidrag är största delen kommuner med under 10 000 invånare men under slutet av perioden omfattar statistiken även en stad med över 100 000 invånare.

Till de kommunvisa uppskattningarna och uppskattningarna enligt kommunstorleksgrupp ska man förhålla sig med en viss reservation och undvika långtgående tolkningar men med granskningen kan man få en uppfattning av riktningen för den ekonomiska utvecklingen i kommuner i olika storlekar.

Effekten av de ändrade skattegrunderna på den kommunala ekonomin

Kommunalskatt

Avkastningen från kommunalskatten uppskattas vara cirka 10,3 miljarder euro år 2025, vilket är cirka 0,5 miljarder euro mer än år 2024. På avkastningen från kommunalskatten under ramperioden inverkar skatteändringarna i regeringsprogrammet och i anknytning till anpassningen av den offentliga ekonomin samt inkomst- och sysselsättningsutvecklingen. Löneinkomsternas andel av kommunalskattens skatteunderlag är ca 68 %, pensionernas andel ca 24 % och andra inkomsters andel, såsom dagpenninginkomsters och företagsinkomsters, är ca 8 %. Det finns dock stora skillnader mellan olika kommuner vad gäller inkomststrukturen. Befolkningsprognosen och utvecklingen av sysselsättningen inverkar på enskilda kommuners skattebas och således på inkomstbildningen.

Den kommunala beskattningens effektivitet förbättras genom att slopa förvärvsinkomstavdraget och höja arbetsinkomstavdraget. Under ramperioden fortsätter indexjusteringarna av skattegrunderna för förvärvsinkomster enligt regeringsprogrammet. Justeringarna genomförs i alla inkomstgrupper med undantag av året 2025, då indexjusteringarna förblir ojordade i de två översta inkomstklasserna på statens skala för inkomstskatter. Indexjustering av skattegrunderna för förvärvsinkomster ingår som ett tekniskt antagande även i prognosen för 2028. Därtill kommer beskattningen av arbetet att avlättas gradvis med betoning på låg- och medelinkomsttagare och dessutom införs en barnförhöjning i arbetsinkomstavdraget. Donationsavdraget för privata personer utvidgas och skattestödet för tjänstebilar med noll utsläpp fortsätter med fyra från 2026 framåt. Skatteutgifterna för tjänstebilar inverkar även på avkastningen av samfundsskatten. Som en del av anpassningen av den offentliga ekonomin stramas pensionsinkomstavdraget åt så att beskattningen av mindre pensioner inte stramas åt, skattestödet för frivilligt pensionssparande slopas och hushållsavdraget minskas. Avkastningen av samfundsskatt ökar år 2025 med ca 82 miljoner euro på grund av

ändringarna i försäkringsavgifterna, som anknyter till kanaliseringen av besparingarna från sysselsättningsfonden till att minska kommunernas och statens skuldsättning. Slopandet av vissa tillfälliga skatteutgifter under utvecklingsperioden ökar aningen avkastningen från kommunalskatten.

Samfundsskatt

Avkastningen från kommunernas samfundsskatt beräknas uppgå till 1,8 miljarder euro år 2025. Den totala avkastningen enligt debiteringen av samfundsskatten uppskattas öka under åren 2025–2028 med i genomsnitt fyra procent per år. Prognosen för samfundsskattens avkastning utgår från samfundsskatten i den senast färdigställda beskattningen som ändras enligt den uppskattade resultatutvecklingen. Förändringen i resultatutvecklingen bedöms främst genom att studera ändringen i driftöverskottet i nationalräkenskaperna. Under 2025–2028 uppskattas driftöverskottet öka med cirka 3,7 procent i genomsnitt per år. Som en del av anpassningen av den offentliga ekonomin slopas fortbildningsavdraget för arbetsgivare. Ändringen kompenseras till kommunerna genom att ändra utdelningarna av samfundsskatt till kommunerna, vilket innebär situationen är neutral ur synvinkeln för kommunernas finansieringsposition. Samfundsskattens avkastning avhjälpes ändringarna i försäkringsavgifterna som anknyter till kanaliseringen av besparingarna ur sysselsättningsfonden. Till kommunerna betalas inga kompensationer för förändringarna.

Fastighetsskatt

Avkastningen från fastighetsskatten uppgår till cirka 2,4 miljarder euro år 2025, vilket är cirka 39 miljoner euro mer än år 2024. Under ramperioden uppskattas skatteavkastningen öka i genomsnitt cirka 2,3 procent årligen.

Gruvmineralskatt

Avkastningen från den nya gruvmineralskatten förväntas uppgå till cirka 32 miljoner euro år 2025. Av detta är andelen för kommunerna där gruvor placeras 60 procent, dvs. cirka 19 miljoner euro varje år. På avkastningen från gruvmineralskatten inverkar de ändringar i beskattningen i regeringsprogrammet och den offentliga ekonomins anpassningsåtgärder under ramperioden. Under ramperioden uppskattas skatteavkastningen öka i genomsnitt cirka 18,5 procent årligen.

	2025	2026	2027	2028
Indexjustering av skattegrunderna för förvärvsinkomster	-40	-38	-37	-37
Ersättning av förvärvsinkomstavdraget med arbetsinkomstavdraget	338			
Höjning av arbetsinkomstavdraget med betoning på låg- och medelinkomsttagare	-7	-7	-9	
Införande av barnförhöjning i arbetsinkomstavdraget	-3			
Nedskärningen av hushållsavdraget	4			
Minskning av pensionsinkomstavdraget	32			
Slopande av skatteutgiften för frivilligt pensionssparande			2	
Utvidgning av privatpersoners donationsavdrag		-4		
Lindrigare beskattningsvärde för tjänstebilar som är eldrivna			-1	-1
Harmonisering av skattebehandlingen av hyresinkomsterna inom jordbruket	-8			
Höjning av gruvmineralskatten			6	6
Slopande av den nedre gränsen för lättnader av mervärdesbeskattningen	-5			
Tidigare beslutade förändringars verkningar på avkastning av kommunalskatten under utvecklingsperioden	-3,5	12,5	1	1
Sammanlagt	307,5	-36,5	-38	-31

Tabell 2 Effekten av de centrala ändringarna i skattegrunderna på kommunernas skatteavkastning på årsnivå (miljoner euro).

Ytterligare uppgifter om skatteändringarna hittas i kommunekonomiprogrammet som finansministeriet publicerat:

[Program för kommunernas ekonomi \(hösten 2024, punkt 2.3\)](#)

Kommunernas statsunderstöd

För statsunderstöd till kommunerna anvisas cirka 5,6 miljarder euro år 2025 och statsbidragen ökar med ca 8 % från år 2024. De kalkylmässiga statsandelarna uppgår till cirka 4,7 miljarder euro, ersättningarna för kommunernas skatteförluster till 0,5 miljarder euro och övriga statsunderstöd till 0,4 miljarder euro. Statsbidragens struktur ändrar: De kalkylerade statsandelarna ökar i huvudsak som en följd av reformen av arbetskraftsservicen med ca

970 miljoner euro och statsbidragen till kommunerna minskar med ca 230 miljoner euro bl.a. som en följd av besparingarna i statsekonomin.

Ytterligare uppgifter om ändringarna i statsbidrag hittas i kommunekonomiprogrammet som finansministeriet publicerat:

Program för kommunernas ekonomi (hösten 2024, punkt 2.1)

	2023 BU + TB	2024 BU	2025 BF
Kalkylmässiga statsandelar	4 021	3 701	4 668
Finansministeriet	2 772	2 490	3 367
Undervisnings- och kulturministeriet	1 249	1 211	1 302
varav samkommuner	1 095	1 112	1 084
Statens ersättning till kommunerna för förlorade skatteinkomster på grund av ändringar i skattegrunderna	851	848	541
Statsbidrag:	558	636	406
Justitieministeriet	11	32	0
Finansministeriet	11	11	11
Undervisnings- och kulturministeriet	290	247	208
Jord- och skogsbruksministeriet	4	4	4
Kommunikationsministeriet	44	31	31
Arbets- och näringsministeriet	124	228	102
Social- och hälsovårdsministeriet	74	57	32
Miljöministeriet	30	25	17
Statsbidrag sammanlagt	5 460	5 185	5 615

Tabell 3 Statsandelar och -bidrag (miljoner euro).

Effekterna av statens åtgärder på den kommunala ekonomin

Statens budgetförslag innehåller otaliga åtgärder som påverkar kommunernas ekonomi. Av dessa åtgärder har de flesta en neutral nettoinverkan eller en aningen stärkande nettoinverkan på kommunernas ekonomi. Till de nya och utvidgade uppgifterna och förpliktelserna anvisas en statsandel på 100 % och verkningen av statens ändringar i skattegrunder kompenseras till kommunerna. En del av kommunernas uppgifter och skyldigheter slopas som en del av de sparbeslut som fattades under våren 2024.

Åtgärderna som statsminister Orpos regering beslutade om samverkar med varandra på ett sätt som stärker den kommunala ekonomin med cirka 270 miljoner euro år 2025 jämfört med 2024. I budgetförslaget för 2025 stärks den kommunala ekonomin av statsbidragstillägget på 277 miljoner euro, med vilka man underlättar verkning-

arna av statsandelarna för vårdreformens överföringskalkyler. Å andra sidan riktas i statsminister Petteri Orpos regeringsprogram en minskning som motsvarar en indexförhöjning på en procentenhet även år 2025. Därtill riktar sig besparingar på totalt 20 miljoner euro till statsandelarna till kommunerna, detta eftersom det åtgärds paket som rör avvecklingen av kommunernas uppgifter och skyldigheter har bromsats upp och inte kommer att nå det mål som regeringen ställde upp våren 2024. Även de kalkylmässiga ersättningar som betalas ut till kommunerna för integration föreslås sänkas år 2025.

Indexfrysningarna och besparingarna som gäller socialskyddsförmånerna har olika verkningar på kommunernas ekonomi. De minskar direkt kommunernas utgifter men ökar å andra sidan behovet av utkomststöd och minskar skatteinflödet. På längre sikt förväntas åtgärderna öka sysselsättningen, vilket i sin tur ökar kommunernas skatteintäkter.

1.3 Övriga utvecklingsutsikter för omvärlden

Punkter i regeringsprogrammet som särskilt ska beaktas

Verkställandet av den offentliga ekonomin som ingår i regeringens regeringsprogram sker med hjälp av planen för de offentliga finanserna och det därtill hörande programmet för kommunernas ekonomi. Dessa ingår i statens budgetproposition.

En del av åtgärderna har inga direkta budgeteffekter men de förknippas i övrigt med utvecklingsutsikterna för den kommunala ekonomin eller ordnandet av kommunernas uppgifter.

Åtgärder i regeringsprogrammet som påverkar den kommunala ekonomin:

Justitieministeriet:

- Revidering av ersättningsgrunderna i inlösningslagen

Finansministeriet:

- Statsandel för kommunal basservice 2025–2027
- Kompensation för förlorade skatteinkomster
- Reform av statsandelssystemet för kommunal basservice
- Fastighetsskattereformen
- Program för försök och avveckling av normer i kommunerna

Undervisnings- och kulturministeriet:

- Småbarnspedagogik, förskoleundervisning, grundläggande utbildning och fritt bildningsarbete
- Yrkesutbildning och gymnasieutbildning

Kommunikationsministeriet:

- Köp av den offentliga persontrafiken
- MBT-avtal och infrastrukturstöd för trafiken
- Förbättrande av förhållandena för gång- och cykeltrafiken

Arbets- och näringsministeriet:

- Reformen som rör arbetskraftstjänster
- Integration

Social- och hälsovårdsministeriet:

- Ändringar i finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmåner
- Lösning olika kanaler

Miljöministeriet:

- Program för att eliminera långtidsbostadslöshet
- Utveckling och expanderingsprogram av bostadsrådsgivningen

Närmare upplysningar om åtgärderna finns i finansministeriets program för kommunernas ekonomi:

Program för kommunernas ekonomi (hösten 2024, punkt 3)

TE-reform och statsandelar

Ansvar för att ordna offentlig arbetskraftsservice överförs från arbets- och näringsbyråerna till kommunerna från och med 1.1.2025. I och med detta bildas 45 sysselsättningsområden i Finland. Sysselsättningsområdena ansvarar för det administrativa ordnandet av arbetskraftsservice. Arbetskraftsservicen blir en del av kommunens basservice och deras finansiering riktas till kommunerna via statsandelarna för basservice. För nya och utvidgade statsandelsuppgifter anvisas finansiering till fullt belopp på riksnivå men hur finansieringen riktas så att den motsvarar kostnaderna kan variera från kommun till kommun.

Statsandelen för kommunal basservice uppgår år 2025 till cirka 3,4 miljarder euro varav 10 miljoner euro reserveras för en behovsprövad höjning av statsandelarna till kommunerna. Statsandelen ökar med cirka 875 miljoner euro jämfört med den egentliga budgeten för 2024.

Den ökade statsandelen förklaras främst av reformen av arbets- och näringstjänster samt totalreformen av integrationslagen. Dessa träder båda i kraft i början av 2025. I samband med reformerna är överföringarna som görs till statsandelen totalt ca 874 miljoner euro. Av dessa är överföringar till AN- och integrationstjänsterna ca 658 miljoner euro och i överföringar i anknytning till det större finansieringsansvaret för arbetslöshetsförmåner ca 216 miljoner euro. Statsandelen ökar främst på grund av indexhöjningen som är 3,4 procent och den därav föranledda statsandelsökningen som uppgår till cirka 86 miljoner euro. Till statsandelen för basservice riktas dock en minskning som motsvarar en indexförhöjning på en procentenhet åren 2024–2027 i enlighet med regeringsprogrammet. Detta innebär att statsandelarna minskar med cirka 25 miljoner euro år 2025.

I budgetförslaget för 2025 är finansieringen för arbetskrafts- och integrationstjänsterna cirka 658 milj. euro. Då vi beaktar även de nya ändringarna i uppgifter och finansiering som träder i kraft 2025, blir summan 607 miljoner euro. Finansieringen grundar sig på den nivå enligt vilken staten skulle ha budgeterat anslag till tjänsterna i en situation där staten ännu skulle ha ansvarat för ordnandet av tjänster år 2025.

Statsandelsfinansieringen för arbetskrafts- och integrationstjänsterna riktas till kommunerna enligt tre olika kri-

terier. Finansiering som överförs till integrationsutbildning och integrationstjänster som ordnas som arbetskraftstjänster riktas via främmandespråkskoefficienten (ca 64 miljoner euro). Resten av finansieringen av arbetskraftstjänsterna riktas enligt mängden arbetsför befolkning (272 miljoner euro) samt enligt antalet arbetslösa (272 miljoner euro).

I finansieringsmodellen ingår för arbetskraftstjänsternas del en övergångsperiod på två år. Under denna period bestäms en del av finansieringen utifrån kommunernas egen kostnadsdata. Resten av finansieringen bestäms enligt den kalkylmässiga statsandelen. Då övergången sker i olika faser har kommunerna en bättre möjlighet att anpassa sig till förändringen.

I samband med reformen övergår ett mer omfattande ansvar för finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa än i nuläget. Det större finansieringsansvaret ersätts kommunerna med ett bestående tillägg i statsandelen. Ersättningen bestäms enligt genomskärningssituationer

vad gäller betalningen av arbetslöshetsförmåner till arbetslöshetskassor och till Folkpensionsanstalten år 2023, utifrån de uppgifter som samlats före slutet av 2023. Ersättningen justeras årligen enligt folkpensionsindexet. Folkpensionsindexet har dock lagts på is för åren 2024–2027.

År 2023 var förmånsutgifterna för arbetsmarknadsstödet totalt ca 1,7 miljard euro, av vilket kommunernas finansieringsandel var 479 milj. euro. I en situation som motsvarar den nya lagstiftningen är kommunernas andel av arbetsmarknadsstödet på 2023 års nivå ca 591 milj. euro, dvs. ca 112 milj. euro högre. Det nya finansieringsansvaret för grunddagpenningen skulle därtill enligt 2023 års nivå uppgå till cirka 24 miljoner euro och för inkomstrelaterad dagpenning till cirka 79 miljoner euro. Ändringen av kommunernas finansieringsansvar motsvarar alltså totalt 216 miljoner euro. Motsvarande summa betalas till kommunerna som en ersättning via statsandelen från och med 2025.

1.4 Åbo stads organisation och Åbokoncernen

Åbo stads organisation

Åbo stads högsta beslutanderätt utövas av stadsfullmäktige. Fullmäktigeledamöterna och deras ersättare väljs vid kommunalval som förrättas vart fjärde år. Stadsfullmäktige har sammanlagt 67 ledamöter under mandatperioden 2021–2025. Antalet fullmäktigeledamöter är bundet till stadens invånarantal enligt kommunallagen.

Ordförande för stadsfullmäktige är Mika Maaskola (SDP), första vice ordförande är Muhis Azizi (Saml.), andra vice ordförande är Timo Furuholm (VF), tredje vice ordförande är Mikael Miikkola (Sannf) och fjärde vice ordförande är Saara Ilvessalo (Gröna).

Stadsstyrelsen svarar för stadens förvaltning och ekonomi samt bereder och verkställer stadsfullmäktiges beslut och svarar för tillsynen över beslutens laglighet. Stadsstyrelsen bevakar stadens intressen och, om inte något annat bestäms i lag eller anges i förvaltningsstadgan, företräder staden och för stadens talan i vittomfattande ärenden och ärenden som gäller hela staden.

Stadsstyrelsen har 14 ledamöter och varje ledamot har en personlig ersättare. Stadsfullmäktige utser ledamöterna i stadsstyrelsen för två år i taget.

Stadsstyrelsens ordförande är borgmästare Minna Arve (Saml.), första vice ordförande är biträdande borgmästaren Piiia Elo (SDP), andra vice ordförande är biträdande borgmästaren Elina Rantanen (Gröna) och tredje vice

ordförande är biträdande borgmästaren Mirka Muukkonen (VF).

Åbo övergick till borgmästarmodellen i juni 2021: staden leds av borgmästaren och tre biträdande borgmästare.

Modellen förstärker demokratin genom att ge kommuninvånarna möjlighet att mer direkt påverka valet av stadens högsta politiska ledning.

De politiska styrkeförhållandena i stadsfullmäktige och stadsstyrelsen hösten 2024:

	Fullmäktige	Styrelsen
Samlingspartiet och Kristdemokraterna i Finland	19	4
Finlands Socialdemokratiska Parti	13	3
Gröna förbundet	10	2
Vänsterförbundet	9	2
Sannfinländarna	7	2
Svenska folkpartiet	3	1
Centern i Finland	3	0
Förnuftets Röst	1	0
ledamot i stadsfullmäktige Elina Sandelin	1	0
ledamot i stadsfullmäktige Johannes Yrttiaho	1	0

Åbo stads organ

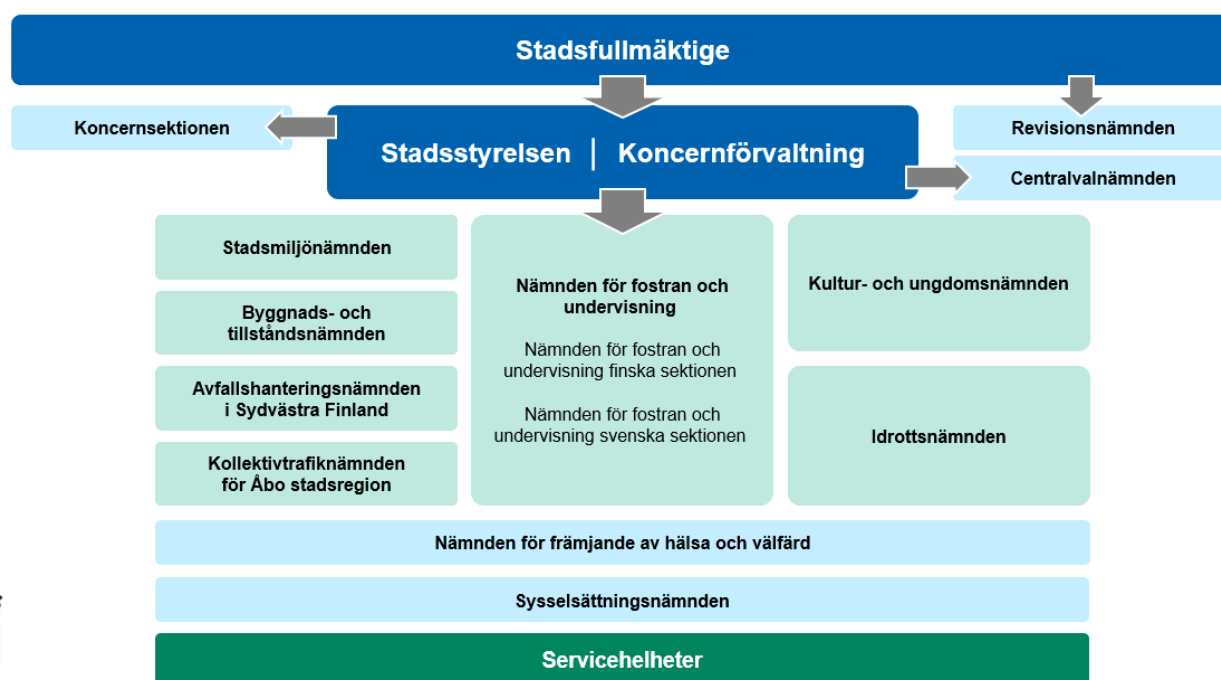

Bild 2 Åbo stads organ.

Åbokoncernen

Stadskoncernen leds och styrs av stadsstyrelsens koncernsektion. Enligt kapitel 2 punkt 5 i förvaltningsstadgan sköter stadsstyrelsens koncernsektion verkställandet av stadskoncernens koncernstyrning och koncerntillsyn och deras funktion. Koncernsektionen framställer förslag till riktlinjer för ägarpolitiken och principer för koncernstyrningen, mål för verksamheten och ekonomin i dottersammanslutningar och dotterstiftelser samt andra ärenden i anslutning till sammanslutningarnas och stiftelsernas verksamhet och ekonomi. Dessutom styr, följer och övervakar koncernsektionen verksamheten hos stadens dottersammanslutningar och dotterstiftelser samt hur väl de mål som uppställts för dessa uppnås.

Koncernbolagen delas in i strategiska och operativa bolag.

Enligt Kommunförbundets rekommendation om budget och plan för budget ska: ”Genom sina mål kan fullmäktige också styra dottersamfundet i deras måilupställningar. Juridiskt är dock inte fullmäktiges direktiv bindande för dottersamfundet. I detta avseende är måilupställningen till sin natur indirekt, ett sätt för huvudägaren att framföra sin vilja. De mål som fullmäktige ställer upp för dottersamfundet kan gälla dottersamfundets ställning, verksamhetens omfattning och verksamhetsförutsättningar (bl.a. investeringar), servicens kvalitet, prissättningsprinciper eller krav på ränta på kapitalet. De mål som ställts upp för dottersamfundet ska i huvudsak inkluderas i kommunens gällande budget och ekonomiplan. Fullmäktige ställer upp mål i budgeten för dotterbolagens verksamhet och ekonomi, som härletts från kommunstrategin och den anknytande ägarpolitiken samt gemenskapens affärsverksamhet.”

De strategiska sammanslutningarna år 2025:

Strategiska dottersammanslutningar

Blue Industry Park Oy
 Business Turku Oy
 Stiftelsen Forum Marinum
 Koy Turun Monitoimitilat
 Kuntec Oy
 Oy Turku Energia – Åbo Energi Ab
 Stiftelsen Åbo 2029
 Åbo City Data Ab
 Turun Aikuiskoulutussäätiö
 Turun Ammattikorkeakoulu Oy
 Åbo Stadsteater Ab

Åbo Stadstrafik Ab
 Turun Konsernivatorio Oy
 Åbo Hamn Ab
 Turun seudun puhdistamo Oy
 Åbonejdens Vatten Ab
 Konstens hus i Åbo Ab
 Åbo Vattenförsörjning Ab
 Studentbystiftelsen i Åbo
 TVT Asumnot Oy
 Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy
 Visit Turku Archipelago Oy

Strategiska intressebolag

Kaarea Oy
 Sydvästra Finlands Avfallsservice Ab
 Turun Teknologiaikiinteistö Oy

Organisationsförändringar och ägararrangemang

I Åbokoncernen ingår Åbo stad som modersammanslutning samt 68 dottersammanslutningar varav 37 aktiebolag och 7 stiftelser där staden har bestämmande inflytande.

Till stadsstyrelsens koncernsektions befogenheter hör 22 strategiska dotterbolag och 3 intressebolag.

Staden har direkta ägarandelar i 12 intressebolag, varav 3 strategiska bolag hör till koncernsektionens befogenhet: Turun Teknologiaikiinteistö Oy (koncernens ägarandel 47,9 %), Sydvästra Finlands Avfallsservice (22,5 %) och Kaarea Oy (46,0 %).

I Åbokoncernens koncernbokslut förenas dessutom två samkommuner, samkommunen för Åbo stadsregion samt Egentliga Finlands förbund.

Turku Touring Oy upplöstes efter likvidationsförfarandet och bolagsstämman fattade beslut om slutredovisningen 27.6.2024. Green Industry Park Oy upplöstes efter likvidationsförfarandet och bolagsstämman fattade beslut om slutredovisningen 8.4.2024.

Stadsstyrelsens koncernsektion beslutade 16.9.2024 § 64 att Koy Turun monitoimitilat omvandlas från en operativ sammanslutning till en strategisk sammanslutning. Antalet strategiska sammanslutningar blir då 25.

I enlighet med stadsstyrelsens beslut § 177 år 27.5.2024 grundades Artukaisten Harjoitusjäähalli Oy som en operativ sammanslutning som till 100 % ägs av staden och vars syfte är att genomföra en träningsishall med två banor i Artukais.

1.5 Utveckling av Åbo stad och spetsprojekt

Utvecklingen av Åbo stad utgår från stadsstrategin. Borgmästarprogrammet och verksamhetsplanen som uppdateras årligen verkställer målen som uppställts i stadsstrategin.

Staden använder en verksamhetsmodell för hantering av utvecklingsportföljen som uppdateras 2024–2025 för att beakta strukturen och behoven i Åbo stads nya organisation. Hanteringen av utvecklingsportföljer styr helhetsutvecklingen av staden med tanke på nyttorna och resursanvändningen.

De projekt och planer som ingår i utvecklingsportföljen utvärderas, bereds och genomförs med enhetliga projekthanteringsmetoder och verktyg som grundar sig på bästa praxis. Enligt utvecklingsmodellen genomförs de mål som är allra viktigast för staden i de spetsprojekt som ingår i Borgmästarprogrammet.

Spetsprojekt

I Åbos borgmästarprogram som utarbetades 2021 fastställdes framtida spetsprojekt för stadsutvecklingen. Spetsprojekten är ett sätt att framföra en samsyn i stor utsträckning och att reagera med framförhållning på globala förändringar. Åbo stad har fem spetsprojekt som tas upp i stadsstrategin och borgmästarprogrammet: Spetsprojektet för utvecklandet av centrumområdet, spetsprojektet för Vetenskapsparken, spetsprojektet för kultur, spetsprojektet för kompetens samt spetsprojektet för gemenskap, välfärd och en balanserad utveckling av bostadsområden.

Ambitiösa mål har uppställts för samtliga spetsprojekt, och dessa genomförs såväl med interna som med externa partner. Omfattande helheter som sammanslår flera aktörer och åtgärder är bl.a. Kulturstranden (bl.a. Musikhuset, Konstens hus, konststadsdelen Slottsudden) och campussamarbetet (Teknologicampus, Hälsocampus och Kulturcampus).

Inom spetsprojektet för centrum förstärker vi dess livskraft och utvecklar det kommersiella centrumet, kulturstranden längs Aura å och Gamla staden. För detta utvecklingsarbete har utarbetats Centrumvisionen 2050 och flera objektspecifika planer. I och med att salutorget så gott som är färdigt flyttas spetsprojektets fokus på bland annat utvecklandet av Åbo bangård. I området planeras ett arena- och upplevelsecentrum, vars avsikt är att skapa ett nytt internationellt attraktivt evenemangscentrum i Åbo.

På Aura ås östra strand håller på att byggas Musikhuset Fuga som ingår i det mer omfattande Kulturstrandkonceptet. Under 2025 öppnas också en internationell arkitektävling gällande Museet för historia och framtid som

byggs i Slottsuddens område för att hedra stadens 800-årsjubileum år 2029. Dessutom utvecklas parkeringslösningar för centrum inklusive åtgärder i enlighet med utvecklingsprogrammet för cykling. Utvecklingen av tågstationer till multimodala noder för mobilitet stöds med hjälp av den översyn av servicenivåer för stationerna som blir klar i slutet av 2024 (inklusive Vetenskapsparken, Aningais / Resecentrum och Ferry Terminal).

Åbo Vetenskapspark är det viktigaste stadsutvecklingsobjektet som stöder tillväxt i stadsregionen. Syftet med spetsprojektet är att skapa ett internationellt attraktivt och djärvt innovativt kompetenskluster med mångsidiga funktioner och logistisk dragningskraft. Utvecklingsarbetet i enlighet med spetsprojektet för Vetenskapsparken syftar framför allt till att de exceptionella utgångspunkterna för Vetenskapsparkens läge och den potential som det mångsidiga kompetensklustret skapar ska gynna den heltäckande utvecklingen så fullt ut som möjligt. Insatsområdena för utvecklingen skapar en grund för förstärkande av områdets konkurrens- och dragningskraft både som en mångsidig utbildnings- och forskningskoncentration och som ett internationellt viktigt centrum för kompetensintensiv företagsverksamhet och en attraktiv boendemiljö. Långsiktplanen för Vetenskapsparken är en fortlöpande och delaktiggörande process som består av de samarbetsforum som tas upp nedan. Målen för Vetenskapsparken preciseras enligt årsklockan via samarbetsforum. Med hjälp av samarbetsforum tas även utvecklingsförslag fram för att prioriteras av olika beslutsfattande organ. De prioriterade utvecklingsförslagen projekteras och verkställs i enlighet med de beslut som fattas. År 2025 stöder man med spetsprojektet för Vetenskapsparken framskridandet av allianssen för partnerskapsprojektet Kuppis spets, så att projektet och stadens investeringar som anknyter till det uppfyller målen för en övergripande stadsutveckling på bästa möjliga sätt.

Målet med spetsprojektet är att lyfta åbobornas utbildningsnivå samt stärka kompetens och innovationsförmåga i Åbo regionen. Med hjälp av projektet svarar vi mot arbetslivets behov av experter genom att utveckla möjligheterna till kontinuerligt lärande. Vi satsar dessutom på att locka internationella experter genom att utveckla den engelskspråkiga utbildningsstigen och genom att stöda verksamheten i International House Turku. Vi förbättrar förmågan att reagera mer flexibelt och snabbare på de kompetensbehov som uppstår i arbetslivet. Målet är att utifrån det arbete som gjorts lyfta fram nya utvecklingsidéer för vidareutveckling. En del av arbetet kan integreras i den grundläggande verksamheten förutsatt att resurserna tillåter det. Det har visat sig att det finns ett stort

behov av att utveckla åtgärdshelheten i fråga. Att utveckla kompetensen och höja kompetensnivån (livslångt lärande) är en sådan målhelhet som kommer att fortsätta under hela 2025.

Spetsprojektet för gemenskap, välfärd och en balanserad utveckling av bostadsområden förebygger utslagning, vänder på segregationsutvecklingen mellan områden och satsar på delaktighet och särskilt ungas välbefinnande i Åbo. De ungas allt sämre mående och störande beteende som ökat under coronapandemin förebyggs genom omfattande och mångprofessionellt samarbete. Dessutom är målet att locka Åbobor i alla åldrar att röra på sig genom att förbättra möjligheterna till näridrott och genom att förnya bidragssystemet för idrottsföreningar (1.1.2025-) så att det blir jämlikare och uppmuntar till investeringar.

Åbo har en europeisk kulturstads hjärta. Spetsprojektet för kultur stöder stadsbornas välfärd och områdets livskraft. Det förstärker och främjar konst- och kulturförutsättningarna i Åbo i samarbete med branschaktörer inom såväl det fria konstfältet som institutioner.

Verksamhetsplanerna och verksamhetsmodellerna för spetsprojekten har skapats parallellt och tillsammans för att verksamheten ska stöda målen i borgmästarprogrammet så bra och effektivt som möjligt. Spetsprojekten har framskridit i enlighet med verksamhetsplanerna och största delen av målen har uppnåtts.

Det sista året av fullmäktigeperioden är viktigt med tanke på spetsprojekten. Efter hektiska år och hektisk verksamhet är målet att slutföra alla planer, förberedelser och försök: Hösten 2024 och vintern 2025 utvärderas spetsprojektens verksamhet, verksamhetsmodell och genomslagskraft. År 2025 kommer vi att delta i beredningen av nästa fullmäktigeperiod och i enlighet med planerna också söka så mycket extern finansiering som möjligt för att stödja stadens utveckling och målen för det nya borgmästarprogrammet.

1.6 Samverkande mål

Förnyandet av ledningssystemet

I och med kommunalvalet 2025 reformeras stadens förtroende- och tjänsteorganisation från och med hösten 2025. I och med inrättandet av välfärdsområdet förändrades kommunernas roll avsevärt. I Åbo beaktade man förändringen genom att bland annat förnya tjänstepersonernas verksamhets- och ledningssystem 2023. Kring de funktioner som kommunen ansvarar för skapas år 2025 förtroende- och tjänsteorganisationer som betjänar de funktioner som kommunen ansvarar för.

Förnyandet av Åbo stads ledningssystem har genomförts enligt ändringarna i förvaltningsstadgan (Sfm 18.5. 2020 § 60, Sfm 14.12.2020 § 214, Sfm 17.5.2021 § 103, Sfm 17.4.2023 och Sfm 17.6.2024).

Borgmästarmodellens effekter och framgång har utvärderats och vidarebearbetningen av ledningssystemet med tanke på tiden efter kommunalvalet 2025 har inletts 2024.

Verksamhets- och ledningsmodellen för Nya Åbo

Det "Nya Åbo" som uppstod som en följd av vårdreformen och det nya välfärdsområdet i början av 2023 förut-satte också en ny bedömning av ledningssystemet och organisationen. Kärnan för verksamhetsmodellen för nya Åbo utgår från människan: människornas och företagets behov samt en levnads- och verksamhetsmiljö som stöder dessa behov.

Åbo övergår stegvis till en allt mer samverkande ledning och verksamhetskultur, vars kärna utgörs av resursklokt

värde som produceras för kommuninvånare och företag. Målet är att förbättra förmågan att genomföra Åbos strategiska mål. Samtidigt förtydligas ledningsförhållandena och förtätas ledningen på stadsnivå. Med ändringarna har man förberett sig för reformen av den politiska ledarskapsmodellen efter kommunalvalet 2025.

Om verksamhets- och ledningsmodellen beslutades i februari 2023 (2.2.2023 Dnr 791-2023). Modellen uppdaterades i början av 2024 då kanslichefens ledningsgrupp inledde som fjärde ledarskapsforum utöver ledningsgrupperna för välfärd, stadsmiljö och livskraft som verkade 2023.

Tidsresa in i Nya Åbo

Resan mot de förändringar i förtroende- och tjänsteorganisationen som görs 2025 började för mer än tio år sedan. Människo- och kundorienterad verksamhet samt integrationsledningen styr utvecklingen mot en samverkande och horisontell ledning, där man vid sidan av linjeorganisationen kan leda och styra sektorsövergripande företeelser och helheter såsom helheter enligt ålderscykel eller fenomen.

Under 2023 grundades också servicehelheten för livskraft och servicehelheten för barn och unga för att stärka den samverkande och sektorsövergripande verksamheten. Vid ingången av 2025 inleds reformen av arbets- och näringstjänsterna och tjänsterna överförs på Åbo stads ansvar.

Tidsresa för förändringarna i Åbo

Förändringar som gäller informationshanteringen

"Vi överskattar alltid den förändring som kommer att ske under de följande två åren och underskattar den förändring som kommer att ske under de följande tio åren.

- Bill Gates

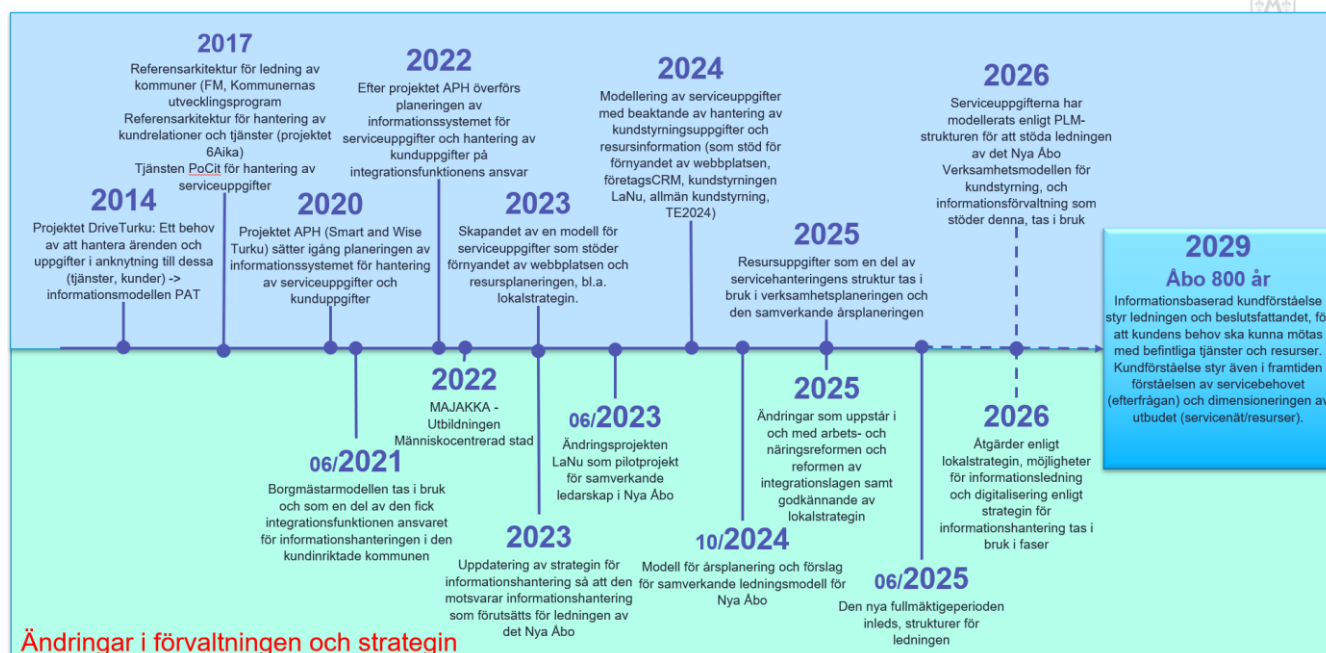

Bild 3. Tidsresa in i Nya Åbo

Kärnprocesser på stadsnivå i kärnan av integrationen

Integrationsledningen samordnar aspekterna av välfärden, livskraften och den byggda miljön på stadsnivå. Integrationen stöder servicehelheterna så att de utöver den egna serviceproduktionen även beaktar betydelsen av stadens utomstående serviceproducenter (föreningar och andra aktörer i den tredje sektorn samt företag) för invånarna.

I integrationsfunktionen stärks tjänsternas och funktionernas inriktning på kunden och människan och därtill säkerställs att staden som en helhet fungerar enligt existerande information med beaktande av kundernas behov. Här utnyttjar vi alla metoder för att betjäna kunder för att utveckla ändamålsenlig kund- och ärendehantering, styrning och servicenätverk och serviceproduktion som svarar på kundernas behov. Centralt i detta är resurshanteringen, verksamhetsstyrningen samt servicenätverkets och tjänsteproduktionens perspektiv.

Målet med samverkan och integrationen är att tjänsterna vid sidan av linjeorganisationen också produceras horisontellt med stadens egen organisation men också med Åbos centrala nätverk så att kunderna får de bästa tjänsterna och resurserna används och fördelas på rätt sätt. I planeringen av tjänsterna, servicenätverket och service-resursen används en verksamhetsmodell som utgår från kundens behov.

I integrationsfunktionen ingår ansvarsområdet för främjande av hälsa och välfärd samt kärnprocesser på stadsnivå. Genom stadens kärnprocesser och informationsledning säkerställs att alla funktioner är under kontroll och styrs på ett enhetligt sätt.

Hantering av tjänster möjliggör att stadens tjänster planeras och upprätthålls på ett enhetligt sätt i stadens alla servicehelheter. Målet är att tjänsterna ska utgå från kunden och att kundernas behov och bästa idéer utvecklas till produkter och tjänster så att de är tillgängliga i rätt tid på rätt plats. Detta stöds med en enhetlig hanteringsprocess för tjänsternas livscykel. I praktiken används PLM som verktyg i detta arbete.

Servicenätet är en fysisk och digital verksamhetsmiljö, där tjänsterna genomförs under överenskomna öppettider och med överenskomna resurser. Via servicenätet utvecklas t.ex. nätverket för daghem, skolor och stadens övriga tjänster samt lokalernas läge och tjänsternas närbarhet med tanke på den växande stadens behov. Målet med hanteringen av servicenätet är att skapa en helhetsbild av servicenätet samt dess framtida ändrings- och utvecklingsbehov. Bl.a. stadsinformationsmodellen är ett verktyg.

Kundstyrningens mål är att kunden lätt hittar den tjänst hen letar efter och får rätt service i rätt tid på rätt plats. Kundstyrningsprocessen omfattar marknadsföringen av och kommunikationen om tjänsterna samt kundrådgivning via bollar och chattar, per telefon och ansikte mot ansikte. Kundstyrningen utvecklar styrprocessen på hela stadens nivå. Att förstå kundernas behov och hänvisa dem till tjänster enligt dessa behov är centralt. Kundstyrningen utvecklas enligt principen för första kontakt.

Verksamhetsstyrningen stöder stadens serviceproduktion och planeringen av de resurser som serviceproduktionen behöver genom att producera information för ledningen och de beslutsfattande organen. Vid planeringen av resurser granskas t.ex. den personal, de lokaler och de material som produktionen av tjänsten kräver. För de beslutsfattande organens bruk skapas olika alternativa resurskalkyler i vilka man granskar olika möjligheter att producera tjänster och möta kundernas behov. Planen är en del av hanteringen av livscykeln.

Ansvarsområdet för främjande av hälsa och välfärd hör till integrationsfunktionen. Ansvarsområdet utövar sin verksamhet i brett samarbete med serviceområden och intressentgrupper. Till ansvarsområdets grundläggande uppgifter hör bl.a. främjande av delaktighet, användning av välfärdsdata, områdesarbete, förebyggande missbruk- och mentalvårdsarbete, likabehandlings- och jämställdhetsarbete, samordning och stöd för påverkansgrupper, samordning av mathjälp, samordning av invånarbudgeteringen, organisationssamarbete, regionalt tillgänglighetsarbete och vissa bidrag.

Samverkande pilotprojekt

Verksamhets- och ledningshelheterna för Nya Åbo byggs i faser via pilotprojekt som genomför samverkande och tvärsektorielt arbete. De samverkande pilotprojekten är:

1. Servicehelheten för barn och unga och ändringsprojektet
2. Minskande av segregation och dess effekter
3. Reformen av arbets- och näringstjänsterna 2024 (TE2024 och KOTO24)
4. Klimat/grön omställning,
5. Verksamhetsmodell för delaktighet

Som första pilotprojekt grundades Servicehelheten för barn och unga och ändringsprojektet i anknäring till detta. Ändringsprojektets uppgift är att testa den samverkande verksamhets- och ledningsmodellen i ålderscykeln för barn och unga. Ändringsprojektet avslutas 31.7.2025. Ett av de konkreta målen i ändringsprojektet är att främja att lokalerna används av många olika användare. Som en del av detta utvecklingsarbete utvecklas även gårdsområdena så att de möjliggör lek och rörelse för barn i olika åldrar. Verksamheten beskrivs närmare som en del av servicehelhetens verksamhetsplan

Om byggandet av verksamhetsmodellen för Minskande av segregation och dess effekter beslutades under sommaren 2024 (ssn 10.6.2024). Verksamhetsmodellen strategiska perspektiv är: förebyggande av barns och barnfamiljers segregation samt förebyggande av skolsegregation, att tjänsters kvalitet och tillgång utgår från området med beaktande av områdets särdrag, god upplevd kvalitet av bostadsområden på alla bostadsområden, en möjliggörande bostadspolitik på stadsnivå och att tillräckligt tidigt känna igen stödbehov hos invånare som talar ett främmande språk och invånare med annan kulturell bakgrund som bosätter sig i Åbo. För de ovan nämnda perspektiven har utsetts ägare, som tillsammans bildar kärngruppen för att förebyggande av segregation.

Reformen av sysselsättningstjänsterna (TE2025 och KOTO24) genomförs som en del av servicehelheten för livskraft och ändrar på ett betydande sätt stadens uppgifter och ansvar från och med 2025. I bakgrunden till detta ligger ändringarna i lagstiftningen som gäller sysselsättning och integration. Beskrivs närmare som en del av servicehelheten för livskraft.

I Åbo har arbetet för att främja klimatpolitiken och den gröna omställningen varit långvarigt och förtjänstfullt. Som en del av de samverkande pilotprojekten för Nya **Samverkande mål/insatsområden**

Åbo utvecklas klimatledningens perspektiv i ett separat projekt som inleddes 2024. Åbo har som mål att minska sina utsläpp med 75 % och att vara en kolneutral stad år 2029. Klimatledningen och dess mål samt rapportering beskrivs närmare som en del av verksamhetsplanen för servicehelheten för livskraft.

År 2025 utarbetas en verksamhetsmodell för ledning av delaktighet på stadsnivå som en del av projekthelheten Nya Åbo. Delaktighet och främjandet av delaktighet är centralt i all stadens verksamhet, från planering till genomförande. Verksamhetssätt som stöder invånarnas delaktighet har systematiskt stärkts inom stadens verksamhet under de senaste åren bl.a. i helheten för invånarbudgeten, utvecklingen av medborgarpanelen samt i de olika bostadsområdenas verksamhet. Delaktighet är särskilt viktigt som en del av verksamhetsprogrammet för minskande av segregation och dess effekter.

Under 2025 strävar vi efter att utvidga den samverkande planeringen, utvecklingen och ledningen så att den omfattar andra åldersstadier och fenomen. För den årliga planeringen av målen för verksamheten skapas ett förfaringssätt, där de gemensamma, sektorsövergripande målen görs synliga, då de är lättare att genomföra, leda och följa upp.

	Samverkande insatsområden	Tema / innehåll
	Ändringsprojektet för servicehelheten för barn och unga	
1	Lokalerna är i flera aktörers bruk	Målet är att expandera användningen av stadens lokaler så att de kan användas gemensamt och av flera aktörer. Verksamhetsmodellen "Skolan som plattform".
2	Alla med!	Främjande av barns och ungas säkerhet och välbefinnande samt förebyggande av utslagning genom att öka möjligheter att utöva hobbyverksamhet i området samt stöda utvecklingen av läskunnighet.
3	Systemisk förändring	Användning av nuvarande tjänster och strukturer, omstyrning av de nuvarande resurserna samt bedömning av verksamhetens verkningar.
	Minskande av segregation och dess effekter	
1	Förebyggande av barns och barnfamiljers segregation samt förebyggande av skolsegregation	Preciseras och kompletteras 2025.
2	De tillgängliga tjänsternas kvalitet och tillgång utgår från området och beaktar områdets särdrag.	Preciseras och kompletteras 2025.
3	God erfard kvalitet på alla bostadsområden.	Preciseras och kompletteras 2025.
4	Möjliggörande bostadspolitik på stadsnivå.	Preciseras och kompletteras 2025.
5	Säkerställandet av tillräckligt stöd i den första fasen för nya invånare i Åbo som har ett annat språk eller annan kultur	Preciseras och kompletteras 2025.

1.7 Borgmästarprogrammets mål

Åbo stads borgmästarprogram Borgmästarnas Åbo – Årtiondet för handling är ett politiskt avtal, som godkändes av fullmäktige 23.8.2021 § 180. I programmet definieras stadens värden, de viktigaste betoningsområdena och verksamhetsätten för fullmäktigeperioden samt rambudgeten för fullmäktigeperioden 2021–2025.

Borgmästarprogrammet styr stadens tjänsteberedning samt politiska beslutsfattande. Verkställandet av programmet och uppföljningens innehåll har förankrats till åtgärder och till mål i anknytning till dessa för ekonomiplaneringsperioden.

De åtgärder som verkställer borgmästarprogrammet godkänns med budgetbeslutet och åtgärdernas verkställande följs upp i samband med uppföljningen av budgeten.

Åtgärder som vidtas för att uppnå målen för budgetåret 2025 finns i anslutning till servicehelheterna.

Nr	Mål	Tema
1	Att få Centret för läkemedelsutveckling till Åbo för att därigenom kunna förstärka utvecklingen av läkemedels- och diagnostikbranscherna till en hörnsten för Finlands ekonomi	Intressebevakning
2	Att genomföra skyddet av Skärgårdshavet och få tillräcklig finansiering för detta så att vi kan förbättra tillståndet för världens känsligaste, vackraste och mest förorenade skärgård, bevara området så att även kommande generationer har glädje av det samt stärka den biologiska mångfalden i vår region.	Intressebevakning
3	Genomförande av Entimmeståget och ett investeringsbeslut om en ny banförbindelse så att järnvägsförbindelsen kan tas i bruk 2030.	Intressebevakning
4	Vi beaktar stadens klimatmål särskilt vid fattandet av beslut gällande markanvändning, energi, byggande och trafik.	Ett klimatneutralt och resurssmart Åbo
5	Vi främjar omställningen till cirkulär ekonomi och utarbetar ett åtgärdsprogram för att stöda omställningen.	Ett klimatneutralt och resurssmart Åbo
6	Vi utreder budgeteringen av utsläpp med målet att inkludera detta i budgetprocessen.	Ett klimatneutralt och resurssmart Åbo
7	Vi verkställer beslut som fattats om Åbo stads program om klimatneutralitet 2029. Vi uppdaterar åtgärdsprogrammet med beaktande av att det förhållandevis största målet för att minska utsläppen riktar sig till trafiken under den kommande perioden.	Ett klimatneutralt och resurssmart Åbo
8	Vi genomför beslut som fattats för att förstärka naturens mångfald (LUMO-programmet). Vi uppställer ett naturmål på basis av beredningen.	Ett klimatneutralt och resurssmart Åbo
9	Vi inrättar ett nytt naturskyddsområde i Mälikkälä-Kuninkojas område.	Ett klimatneutralt och resurssmart Åbo
10	Skol- och daghemsfastigheterna måste vara sunda och trygga. Vi uppdaterar skol- och daghemsnätverket så att det motsvarar bostadsområdenas behov och utarbetar en tydlig reparations- och nybyggnadsplan inklusive behov av ersättande lokaler. Vi förstärker användningen av lokaler utanför skolan för fritidsbruk.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
11	Vi ökar stadsinvånarnas valfrihet.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
12	Vi utarbetar en servicestrategi där vi fastställer kvalitetsnivån för tjänsterna och vilka produktionsätt som är möjliga.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
13	Vi utreder möjligheterna att sammanställa svenskspråkiga tjänster till en helhet.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
14	I samarbete med den tredje sektorn utarbetar vi en övergripande välfärdsfrämjande verksamhetsmodell före början av 2023.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
15	I anslutning till lekplatser planeras funktioner som stöder de vuxnas närmotion. De äldres behov av motion beaktas i byggandet av motionsställen.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
16	Vi främjar samarbetet och dialogen mellan ungdomsarbetet och den tredje sektorn så att den tredje sektorn aktivt deltar i främjandet av de ungas välfärd vid återhämtningen från coronapandemin.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
17	I skolorna genomförs försök som uppmuntrar till naturlig motion i vars planering vi lyssnar på barnen och ungdomarna.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
18	Målet är att varje Åbobo har möjlighet att delta samt utöva och uppleva kultur oberoende av ålder eller livssituation.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
19	Konceptet Konstens hus genomförs i Åbo.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo

Nr	Mål	Tema
20	Utredningen av motionsnätverket föreläggs fullmäktige för godkännande.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
21	Kulturen är en del av en god livskvalitet och kontinuerligt lärande, och den spelar en särskild roll vid främjandet av välfärd och bekämpandet av ensamhet	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
22	Åbobaserade konstnärer är kulturstadens styrka och de kreativa branscherna får ständigt allt större betydelse, även ekonomiskt.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
23	Specialklassverksamheten inom den grundläggande utbildningen utvidgas. Utbudet av språkinriktad småbarnspedagogik utökas.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
24	Möjligheterna till kompletterande utbildning hos personalen inom småbarnspedagogiken utreds.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
25	Åbo är Finlands bästa utbildare på andra stadiet. Varje ung person avlägger examen åtminstone på andra stadiet. Det utreds möjligheten att utvidga gymnasieutbildningen för att så många Åboudomar som möjligt ska ha möjlighet till gymnasiestudier.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
26	Vi arbetar utan kompromisser för en trygg skolgång genom att bland annat förebygga mobbning och våld i skolan.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
27	Vi förstärker stödet för elevernas inläring och elevvården. Vi sköter finansieringen av s.k. positiv diskriminering i syfte att eftersträva språkfärdigheter som ger alla elever möjlighet till fortsatta studier. Vi förstärker också föräldrarnas och elevernas delaktighet i utbildningsstigen.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
28	Tyngdpunkten för social- och hälsovårdstjänster ändras kraftigt så att den nu ligger på att erbjuda tjänster i rätt tid. Vi identifierar personer som använder mycket tjänster och förser dem med en individuell vårdplan och ett utsett husläkarteam.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
29	Vi genomför terapigarantin i Åbo	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
30	Den viktigaste målsättningen är en behärskad överföring av ansvaret för organiseringen av social- och hälsovårdstjänsterna till välfärdsområdena från och med början av 2023.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
31	För läkarna fastställs ett rättskaligt befolkningsansvar. Varje Åbobo får välja en egen primärläkare om hen vill. Vid uppbyggandet av modellen med husläkare prioriterar vi invånare som fyllt 60 år och invånare som faller utanför företagshälsovården inom ramen för tillgången till läkare. Vi bereder en genomförandemodell för mottagning under hösten 2021.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
32	Inom spetsprojektet för kompetens tillsätts mål för en höjning av utbildnings- och kompetensnivån samt ett genomförandeprogram för att genomföra denna höjning.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
33	Vi utreder möjligheterna att öka boendetjänsterna för äldre. Vi bedömer helhetssituationen för de äldres hem- och boendetjänster genom en extern bedömning.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
34	Vi stärker servicehandledningen, särskilt i äldreomsorgen och tjänsterna för barn och unga, och reder ut utvidgandet av familjecentralsmodellen med beaktande av målen för vårdreformen.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
35	Den vård- och serviceskuld och de brister i lärande som uppstått under coronatiden reds ut och projekt och åtgärdsprogram för att avhjälpa dem grundas.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
36	Konst, kultur och de kreativa branscherna förstärker välfärden och områdets livskraft.	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
37	Motion ska vara en del av barnens dag också i skolorna. Skolornas undervisningslokaler och gårdar samt skolresorna ska sporra till naturlig motion	Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo
38	Vi främjar en god informationsledningskultur. I samarbete med områdets universitet tillsätter vi en utvärderingspanel vars uppgift är att utvärdera spetsprogrammets åtgärdsprogram, genomförande och effektivitet.	Åbo – en stad i ständig förbättring
39	Vi inför ett ärendehanteringskonto via vilket Åboborna lätt och smidigt kan sköta sina egna ärenden oberoende av tid och plats. Vi utnyttjar de digitala möjligheterna och data även i samband med planläggning, tillståndprocesser, gatu- och gatunätsunderhåll och skyltningar.	Åbo – en stad i ständig förbättring
40	Inom byggherreverksamheten övergår vi till en modell där byggherreverksamheten och ägandet av stadens nya lokaler överförs till ett bolag som antingen ska grundas eller som redan existerar. Bolaget kommer även ta över ansvaret för fastighetsunderhållet.	Åbo – en stad i ständig förbättring

Nr	Mål	Tema
41	Vi allokera resurser till verksamhetsmodeller med anknytning till invånarnas delaktighet, såsom medborgarpaneler, och etablerar dem. Invånarbudgeteringens andel ökas. Vi tar särskilt hand om de ungas delaktighet.	Åbo – en stad i ständig förbättring
42	Vi säkerställer att ett servicetänkande som följer livscykelmodellen blir en del av verksamheten.	Åbo – en stad i ständig förbättring
43	Vi följer regelbundet upp verkningarna av och framgången hos reformen av ledningssystemet under fullmäktigeperioden och ställer upp noggrannare delmål för ändringen.	Åbo – en stad i ständig förbättring
44	Målet är att Åbo är en attraktiv arbetsgivare. Vi uppskattar personalens kompetens och sporrar och stöder personalen när det gäller utveckla den egna kompetensen. Satsningar riktas till personalens arbetshälsa.	Åbo – en stad i ständig förbättring
45	Den bärande principen för verksamheten är inriktning på kunden och kommuninvånaren, och till följd av det ska invånarna och verksamhetsutövarna i Åbo få allt bättre service allt snabbare.	Åbo – en stad i ständig förbättring
46	Vi genomför ägarpolitikens riktlinjer på ett målmedvetet och logiskt sätt så att bolagen effektivt kan handla på det sätt som de valt med beaktande av utmaningarna i omvärlden.	Åbo – en stad i ständig förbättring
47	Under coronatiden har vi visat att vi är en snabb och smidig aktör	Åbo – en stad i ständig förbättring
48	Vi ser till att den internationella skolan fortsätter sin verksamhet och flyttas närmare centrum (till exempel Österås).	Internationell verksamhet och nätverk – Åbo, en liten stad med stort avtryck i världen
49	Vi medverkar aktivt i sådana internationella nätverk som stöder uppnåendet av Åbos egna mål.	Internationell verksamhet och nätverk – Åbo, en liten stad med stort avtryck i världen
50	Åbo är en internationell stad och vi önskar alla nya invånare välkomna. Vi ser till att nya Åbobor med invandrabakgrund integreras enligt integrationsprogrammet.	Internationell verksamhet och nätverk – Åbo, en liten stad med stort avtryck i världen
51	Vi gör staden tätare genom kompletteringsbyggande längs goda kollektivtrafikförbindelser, beaktar betydelsen av naturen i närmiljön och grönområden och granskar servicenätet med beaktande av nya bostadsområden. Vi ökar utbudet av småhus- och flervåningshustomter särskilt i attraktiva områden och utarbetar en utredning av kompletteringsbyggande för hela staden.	Den hållbara tillväxtens Åbo
52	Vi ser till att det är smidigt att röra sig i staden och att centrum lätt kan nås med alla trafikformer även i fortsättningen.	Den hållbara tillväxtens Åbo
53	Vid byggandet av staden beaktar vi säkerheten som en viktig del av såväl den mänskliga hållbarheten som trivselen.	Den hållbara tillväxtens Åbo
54	Vi ger ett servicelöfte för partnerskapsprojekt och behandlingen av såväl planläggningsinitiativ som tillstånd. Vid relativt små, privata initiativ ska partnerskapsplanläggning vara det primära alternativet. Vi ser till att resurserna för planläggning och tillstånd är tillräckliga.	Den hållbara tillväxtens Åbo
55	Vi utarbetar en vision för utvecklingen av det Maritima Åbo med särskild fokus på västra Åbo. I generalplaneringen beaktar vi de nya målen för att förbättra boendetrivselen och öka boendet i de västra områdena samt områdenas havsnära karaktär.	Den hållbara tillväxtens Åbo
56	Vi säkerställer att mångsidigt boende genomförs i alla områden. Vi avvecklar aktivt segregation genom bostads- och markpolitiken.	Den hållbara tillväxtens Åbo
57	Vi genomför en förändring i färdmedelsfördelningen genom att bygga cykelvägar, öka attraktiviteten för gångtrafik och inleda genomförandet av stombussnätet.	Den hållbara tillväxtens Åbo
58	I samband med uppdateringen av upphandlingsprinciperna säkerställer vi att små och medelstora företag har möjlighet att delta i anbudsförfaranden.	Högskolesamarbete, företag och sysselsättning – Ett framgångsrikt Åbo
59	Vi allokera resurser till sysselsättningsförsök och ställer upp tydliga sysselsättningsmål för dem som har svårt att sysselsätta sig.	Högskolesamarbete, företag och sysselsättning – Ett framgångsrikt Åbo
60	I samband med beslutsfattandet gör vi bedömningar av företagsverkningarna då ärendet gäller näringslivet. Kundorienteringen beaktas i all beredning och allt beslutsfattande. Vi förtydligar stadsorganisationens ansvar i enlighet med principen att få alla tjänster över en disk.	Högskolesamarbete, företag och sysselsättning – Ett framgångsrikt Åbo
61	Samarbete är viktigt för Åbo och vi fastställer områdets gemensamma stora näringspolitiska mål tillsammans med olika aktörer.	Högskolesamarbete, företag och sysselsättning – Ett framgångsrikt Åbo
62	Vi påverkar aktivt främjandet av kompetent arbets- och utbildningsrelaterad invandring.	Högskolesamarbete, företag och sysselsättning – Ett framgångsrikt Åbo

Nr	Mål	Tema
63	Vi bereder ett nytt sysselsättningsprojekt för att säkerställa att Åbo utnyttjar sysselsättningsförsöket framgångsrikt och förbereder sig för att ta över ansvaret för att ordna sysselsättningstjänsterna år 2024.	Högskolesamarbete, företag och sysselsättning – Ett framgångsrikt Åbo
64	Vi verkar aktivt för att främja inflyttning av kunniga människor för arbete och utbildning samt för att säkerställa att de lokala företagens kompetensbehov tillgodoses.	Högskolesamarbete, företag och sysselsättning – Ett framgångsrikt Åbo
65	Spetsprojektet Vetenskapsparken, Det befintliga spetsprojektet fortsätter, ett åtgärdsprogram uppdateras för fullmäktigeperioden.	Spetsprojekt
66	Spetsprojektet Utvecklandet av centrumområdet, Det befintliga spetsprojektet fortsätter, ett åtgärdsprogram uppdateras för fullmäktigeperioden.	Spetsprojekt
67	Spetsprojektet för kompetens, Vi bereder det nya spetsprojektet för kompetens, vars syfte är att långsiktigt förstärka Åboregionens regionala konkurrenskraft med fokus på kompetens och forskning samt att svara på megatrender såsom digitaliseringen, urbaniseringen och klimatförändringen.	Spetsprojekt
68	Spetsprojektet för gemenskap, välfärd och en balanserad utveckling av bostadsområden, Under det nya spetsprojektet genomför vi åtgärdsprogram för att minska ensamhet och stödja den mentala hälsan under fullmäktigeperioden. Vi säkerställer att program för integration och förebyggande av utslagning har rätta mätare för att resultatinkriktat genomföra programmet.	Spetsprojekt
69	Spetsprojektet för gemenskap, välfärd och en balanserad utveckling av bostadsområden, vi fastställer principen för att minska segregation till vårt primära mål när det gäller utvecklingen av förorterna. Vi förstärker invånarnas gemenskap och deltagande i stadsutvecklingen.	Spetsprojekt
70	Spetsprojektet för gemenskap, välfärd och en balanserad utveckling av bostadsområden, Målen i åtgärdsprogrammet för motion uppställs tillsammans med föreningar och organisationer. Vi kompletterar programmet med målet gällande hobbymöjligheten för alla barn och reformen av föreningsbidrag för att trygga jämställdheten mellan grenar, könen och områden.	Spetsprojekt
71	Spetsprojektet för kultur; Vi bereder ett nytt spetsprojekt i anslutning till kulturen och mer omfattande till främjandet av välfärden, och utarbetar ett åtgärdsprogram till stöd för dess genomförande under fullmäktigeperioden.	Spetsprojekt
72	Inom turismen eftersträvar vi ett mer omfattande regionalt samarbete och kopplar våra mål och vår struktur allt bättre till den riksomfattande Visit Finland-helheten.	Turism och tillgänglighet – Evenemangstaden Åbo
73	Vårt mål är att intressanta, starka evenemang inom kultur, sport och vetenskap ska erbjudas året runt.	Turism och tillgänglighet – Evenemangstaden Åbo
74	Åbo satsar kraftigt på att utveckla turismen och lockar aktörerna i branschen till samarbete för att lyckas med detta. Flygplatsens och hamnfunktionernas konkurrenskraft ska främjas. Ett av de centrala målen för näringslivspolitikerna är att öka den internationella turismen.	Turism och tillgänglighet – Evenemangstaden Åbo
75	Stadens 800-års jubileumsår 2029 utgör grunden för ett evenemang som pågår året runt för vilket vi uppställer tydliga mål.	Turism och tillgänglighet – Evenemangstaden Åbo
76	Kultur är en betydande del av en intressant och attraktiv stad.	Turism och tillgänglighet – Evenemangstaden Åbo
77	Anpassningsprogrammet, som det redan har beslutats om, kommer att genomföras.	Åbo stads ekonomiska ram 2021–2025 – Med starka steg in i 2030-talet
78	På basis av kostnads- och lönsamhetsberäkningen för spårvägen fattar vi beslut om en kollektivtrafiklösning som är viktig för stadsutvecklingen.	Åbo stads ekonomiska ram 2021–2025 – Stark mot 2030-talet
79	En effektiv tidsmässig och ekonomisk hantering av investeringarna och kunnig och omsorgsfull byggherreverksamhet är centrala för att kunna genomföra investeringar på ett hållbart sätt.	Åbo stads ekonomiska ram 2021–2025 – Med starka steg in i 2030-talet
80	Vi bygger det nya konserthuset enligt tidtabellen vilket möjliggör för orkestern att snabbt flytta in i de nya lokalerna. Målet för flytten är år 2025.	Åbo stads ekonomiska ram 2021–2025 – Stark mot 2030-talet
81	Vi genomför däckprojektet i Kuppis för att möjliggöra spetsprojektet för vetenskapsparken och för att skapa en ny sammanslagen stadsdel Kuppis-Österås intill en stark knutpunkt för kollektivtrafiken och arbetsplatser. Vi bygger Taitocampus.	Åbo stads ekonomiska ram 2021–2025 – Stark mot 2030-talet
82	Åbo strävar efter en betydlig mängd ny bebyggelse för att förstärka inkomstbasen.	Åbo stads ekonomiska ram 2021–2025 – Stark mot 2030-talet
83	Stadens ekonomi och förvaltning anpassas vad gäller uppgifter som överförs i enlighet med reformen (social- och hälsovårdsreformen)	Åbo stads ekonomiska ram 2021–2025 – Stark mot 2030-talet

Nr	Mål	Tema
84	Ett hållbart basscenario för ekonomin	Åbo stads ekonomiska ram 2021–2025 – Stark mot 2030-talet
85	Förberedelser inför effekterna av social- och hälsovårdsreformen på stadens ekonomi	Åbo stads ekonomiska ram 2021–2025 – Stark mot 2030-talet
86	Åbo strävar efter att sänka arbetslöshetsgraden till 11,2 procent.	Åbo stads ekonomiska ram 2021–2025 – Stark mot 2030-talet
87	Förfaringssätt vid ett oväntat och negativt undantagstillstånd	Åbo stads ekonomiska ram 2021–2025 – Stark mot 2030-talet
88	Skuldtak	Åbo stads ekonomiska ram 2021–2025 – Stark mot 2030-talet
89	Riktlinjer för beskattning	Åbo stads ekonomiska ram 2021–2025 – Stark mot 2030-talet

1.8 Klimatmålen

Åbos klimatbudget

Ett klimatneutralt, klimatrelient, mångsidigt och resurssmart Åbo

Åbo har enligt borgmästarmodellen utvecklat och i omfattande grad tagit i bruk klimatbudgeteringen som en del av uppnåendet och uppföljningen av klimat- och hållbarhetsmålen. Åbos mål är ett klimatneutralt stadsområde år 2029 och ett klimatpositivt område från 2029 framåt - dvs. nettoeffekten i området förändras så att klimatet kyls ned istället för att värmas upp. Samtidigt som utsläppen minskas förbereder sig Åbo på klimatförändringen på ett så heltäckande sätt som möjligt och staden utvecklas så att den bättre ska kunna klara klimatförändringen.

Ett av målen i stadsstrategin är därtill att Åbo år 2030 är en av de ledande klimat- och naturstäderna i världen och att naturens mångfald i staden börjat öka vid denna tidpunkt. Mål för begränsning av klimatförändringar, anpassning till klimatförändringar och naturens mångfald främjas med metoder för resurskloket. Åbo strävar efter att vara ett stadsområde som fungerar enligt principerna för cirkulär ekonomi före 2040.

Utvecklingen av utsläpp och kolsänkor i Åbo stadsområde

Åbo stads utsläppsprognoser för målåren 2025, 2029 och 2035 justerades inför klimatrapporten 2023 utifrån de senaste ändringarna i utsläppsutvecklingen samt förändringarna i klimatpolitikens omvärld. Utifrån prognosen underskrids målen för 2025 (-75 %) och 2029 (-90 %) med några procent om inga tilläggsåtgärder vidtas. Detta visar att de nuvarande åtgärderna inte är tillräckliga för att möta de uppställda klimatmålen.

Enligt klimatplanen och utöver minskandet av utsläppen i Åboregionen, följer staden även upp och strävar efter att minska utsläpp från verksamhet/konsumtion som sker i Åbo men orsakar utsläpp utanför Åbo. I stället för att årsvis separat bedöma projektens koldioxidfotavtryck och koldioxihandavtryck och i bedömningen av projektens kostnader, är det då mer ändamålsenligt att bedöma verkningarna under hela livscykeln. Då beräkningsrutinerna utvecklas och kunskapsbasen ökar tas i bruk mer specifika målvärden och gränsvärden för olika typer av projekt.

Utöver minskandet av utsläppen förutsätter uppnåendet av kolneutralitet att resten av utsläppen på 1990 års nivå (cirka 123 kt CO₂-ekv) binds till kolsänkorna eller på annat sätt kompenseras. Målen för kolsänkorna i Åbo stads klimatplan är 15 kt CO₂-ekv (2025) och 30 kt CO₂-ekv (2029). Kolbalansen för stadens skogar följs upp årligen.

År 2023 var nettosänkorna för de skogar som staden äger cirka 9,7 kt CO₂-ekv.

Spelreglerna, kalkylerna och definitionen av åtgärderna för kolsänkor och kompensationer utvecklas kontinuerligt. Åbo har utvecklat sätt att beräkna och definiera kolbalansen och kolsänkorna samt sätt att kompensera utsläpp inom t.ex. projektet KUNTANIELU. Därtill följer Åbo med och deltar aktivt i diskussionen om hur spelreglerna ska se ut.

Trots att Åbo har gjort framsteg i sina klimatåtgärder, förutsätter de ambitiösa klimatmålen fortfarande betydande tilläggsåtgärder, särskilt vad gäller minskandet av utsläppen för väg- och gatutrafiken och stärkandet av kolsänkorna.

Kostnader för miljön och samhället som utsläpp i Åbo stadsområde orsakar

Åbo prövar begreppet för kolets skuggpris som ett verktyg som stöder klimatarbetet. Med hjälp av skuggpriset kan man åskådliggöra de externa kostnaderna som utsläppen orsakat i samhället. Idén med skuggpriset är att åskådliggöra de olägenheter, såsom klimatförändringens verkningar, som utsläppen orsakar och som inte inkluderas i marknadspriserna. Med hjälp av kolets skuggpris kan man bedöma, vilket utsläppens verkliga pris skulle vara om man tar i beaktande alla de skador som de orsakar. Detta värde kan användas till exempel i beslutsfattandet, då man vill bedöma hur vettiga åtgärderna för att minska utsläppen är ur ekonomins synvinkel i förhållande till de kostnader som de orsakar samhället. Europeiska investeringsbanken uppskattade att skuggpriset för ett ton koldioxid skulle vara 80 euro år 2020, 250 euro år 2030 och stiga till 800 euro fram till år 2050 (European Investment Bank Group Sustainability Report 2021).

Kolets skuggpris kan användas som ett kalkylmässigt stöd vid bedömningen av kostnaderna och nyttorna för åtgärder som minskar utsläpp och ökar kolsänkor. I framtiden kan skuggpriset även tillämpas i budgeteringen för kolneutrala projekt. Skuggpriset för kol i utsläppen i Åbo stadsområde 2023 var cirka 60 M€/år, och tack vare åtgärderna för att minska utsläppen borde priset sjunka betydligt under planeringsperioden.

Tabell 1 åskådliggör kolets skuggpris för utsläpp i Åbo stadsområde enligt förutsedda och uppställda målen för utsläppsnivån. Om målet för de minskade utsläppen uppnås, skulle de externa kostnaderna för samhället som orsakas av utsläpp i stadsområdet enligt de presenterade siffrorna vara 29 miljoner euro år 2029. Om utsläppsmålen inte skulle uppnås såsom förutsetts i klimatrapporten 2023, skulle de externa kostnaderna som här beskrivs med kolets skuggpris stiga till 36 miljoner euro.

Att investera i klimatarbetet är särskilt lönsamt på lång sikt eftersom det minskar skadeverkningar i framtiden och därmed kostnader som orsakas av skadeverkningar. Genom att minska utsläppen nu kan Åbo betydligt minska de klimatrisker och ekonomiska förluster som utsläppen i framtiden skulle orsaka.

Kolets skuggpris för förväntade utsläpp och den uppställda målnivån för utsläpp i Åbo stadsområde

År	Kolets skuggpris per koldioxidton (EIB 2021)	Enligt utfallet/prognoserna	Enligt målen för minskandet av utsläpp
2023	131 eur	60,6 M€	
2025	165 eur	59,0 M€	50,6 M€
2 029	233 eur	36,3 M€	28,6 M€

Tabell 1. De med hjälp av skuggpriset uppskattade kostnaderna för samhället som uppstår på grund av utsläpp i Åbo stadsområde enligt utsläppsprognoserna i klimatrapporten 2023 och målen för minskande av utsläppen i klimatplanen för 2022.

Åbo tillämpar även skuggpriset för kol som en indikator som beskriver klimat- och miljöverkningar i stadens lokaler och infraprojekt. I denna kontext beskriver skuggpriset dolda kostnader som projekten orsakar samhället. Projektets indikatorer presenteras nedan i klimatbudgeten.

Klimatbudgeteringen stärker klimat- och hållbarhetsverkningar i stadskoncernens investeringar

Stadskoncernens verksamhet och investeringar ska fullt ut vara i linje med stadens klimat- och miljömål. Modellen för Åbos klimatbudget integrerar klimat- och miljömål i stadens ekonomiska beslut, genom att främja en hållbar och effektiv användning av resurser.

Klimatbudgeten bildar även en grund för Åbos klimatneutrala investeringsplan, som uppgörs enligt missionen för kolneutrala städer i Europa. EU-kommissionen godkände Åbo stads investeringsplan i mars 2024. Åbo tillämpar EU:s taxonomiklassificering för hållbar finansiering som bedömningsram på klimatbudgeten. Detta möjliggör en dynamisk granskning av de klimatmål som inkluderats i stadsstrategin och utnyttjandet av grön finansiering.

Som stöd för utvecklingen av klimatbudgeten fungerade projektet VÄKI. VÄKI finansierades av miljöministeriet och avslutades 2024. För Åbo lönar det sig att säkerställa ett långsiktigt utvecklingsarbete av klimatbudgeten under de kommande åren genom att kraftigt förbinda ledningen och beslutsfattarna samt genom att säkerställa tillräckliga ekonomiska resurser och personalresurser för att upprätthålla och utveckla klimatbudgeten. För att säkerställa att klimatbudgetens fortsättning är det viktigt att klimat- och miljömålen på ett konsekvent sätt är en del av beslutsfattandet samt planeringen av stadens ekonomi. Den gröna omställningen i Åboområdet kan för snabbas med hjälp av missionen för kolneutrala städer i den Europeiska unionen.

Åbo genomför missionen för Europas 100 kolneutrala städer i starkt samarbete med områdets företag, högskolor, aktörer för den offentliga sektorn samt medborgarsamhället. Avtalet för Åbo klimatstad som uppgjorts enligt EU:s mission innehåller finansiering av investeringsplanens åtgärder fram till 2030. Stadens klimatbudget har använts som grund för investeringsplanen. EU-kommissionen har i sitt utlåtande uppskattat att Åbo har överskridit klimatmissionens mål på många olika sätt, genom att t.ex. använda en klimatbudget där taxonomin för EU:s hållbara finansiering på ett innovativt sätt tillämpats.

Åbo stads klimatbudget bedömer stadskoncernens investeringar ur två olika perspektiv:

1. **Investeringsprogrammets klimat- och miljöinvesteringar:** Hur väl genomför investeringsprogrammet stadens klimat- och miljömål.
2. **Investeringarnas hållbarhet:** Är planeringen och genomförandet av investeringsprojekten i linje med klimat- och miljömålen.

Stadskoncernens investeringsprojekt granskas i planerings- och beslutsprocesser på ett övergripande sätt över hela livscykeln med beaktande av klimat- och miljöverkningar. Vid investeringar och anskaffningar främjas cirkulär ekonomi och minskas förbrukningen av naturresurser. Projekten genomförs med beaktande av EU:s taxonomiklassificering. Klimatbudgeten beskriver investeringsprojektens överensstämmelse med EU:s taxonomi samt uppgifter om projektens övriga miljöindikatorer, såsom koldioxidavtrycket.

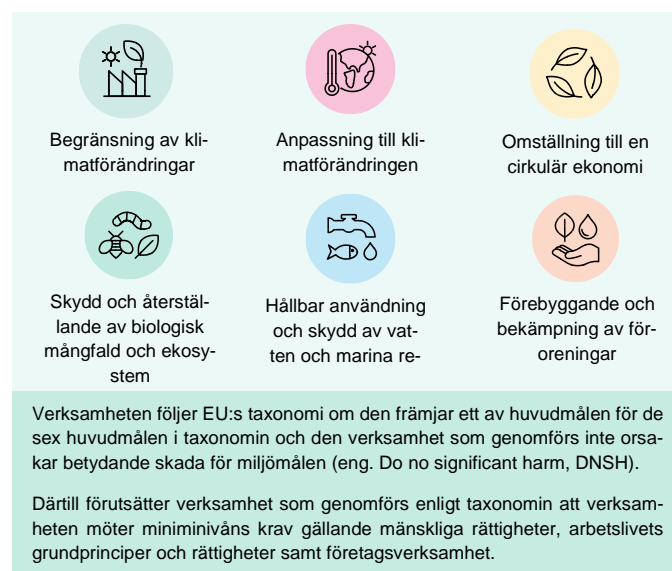

Bild 2. Principerna för EU:s taxonomi.

Projektets överensstämmelse med taxonomin bedöms första gången i planläggnings- och planeringsfasen. Kraven i de olika kriterierna inkluderas i detaljplanen och i projektplanen och planen för genomförande i samarbete med projektets tjänstemän och experter. Kraven kommer att inkluderas allt tydligare i upphandlingsdokumenten för

entreprenörer. Efter att projekten färdigställts görs en ny, andra bedömning, i vilken man utvärderar hur målen i planeringsfasen har genomförts. Vid bedömningen i planerings- och genomförandefasen används den bifogade trafikljusmodellen.

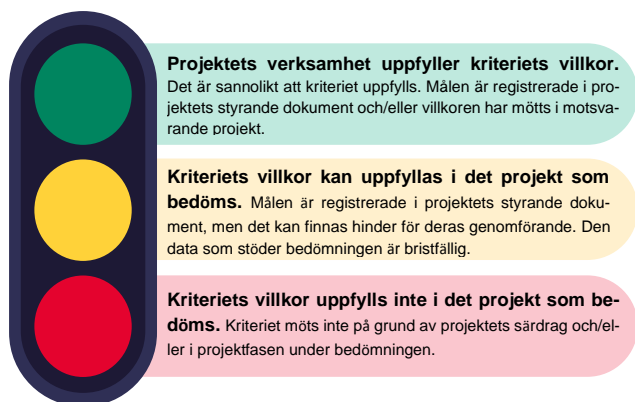

Bild 3. Trafikljusmodell för bedömning av hur Åbo stadskoncerns investeringar överensstämmer med taxonomin.

Det har funnits en vilja att komplettera klimatbudgeteringens modell med de indikatorer som beskriver projektens reella miljöverknings (t.ex. projektens koldioxidfootprint). Överensstämmelsen med taxonomin och indikatorerna beskriver tillsammans huruvida projekten är i linje med Åbo stads klimatmål.

I klimatbudgeten föreslås åtgärdsrekommendationer som man strävar efter att inkludera i verksamhetens mål. I slutet av budgeten föreslås även utvecklingsmål för ekonomiplanepreioden 2025–2030. Dessa mål styr investeringsprocessen och utvecklingen av klimatbudgeten.

Åtgärdsrekommendation 1

Klimatbudgeteringen och klimatinvesteringarna fortsätter. Därtill säkerställs förutsättningarna för grön finansiering med tillräckliga ekonomiska resurser och personalresurser för att upprätthålla och utveckla klimatbudgeten.

Klimat- och miljöinvesteringar i investeringsprogrammet:

För att stadens klimat- och miljömål ska kunna uppnås krävs att alla investeringar som görs stöder omställningen till kolneutralitet och att staden blir en naturstad enligt cirkulär ekonomi. I stället för enskilda klimat- och miljöinvesteringar föreslår Åbo klimatbudget investeringar i större helheter, fördelade på verksamhetsområden i klimatplanen, vägkartan för cirkulär ekonomi och programmet LUMO (tabell 2). Verksamhetsområdena och deras centrala mål är följande:

- **Kolsnåla färdstätt och hållbar stadsstruktur:** Staden strävar efter att minska utsläppen från väg- och gatutrafiken med minst 50 procent från 2015 års nivå före år 2029. Andelen hållbara färdstätt är över 66 procent år 2030.

- **Kolsnål byggverksamhet:** Koldioxidsnål byggande genomförs i hus-, infrastruktur- och förbyggandet.
- **Kolneutralt energisystem:** Värme, kyla, ånga och el som förbrukas i Åbo produceras klimatneutralt senast 2029.
- **Förstärkning av den biologiska mångfalden och kolsänkorna:** Naturens mångfald och ekonomiska nätverk förstärks i Åboregionen. Områdets kolsänkor ökas.
- **Omställning till en cirkulär ekonomi:** Åbo är utsläppsfritt, avfallsfritt och konsumerar på ett globalt hållbart sätt före år 2040.

Uppnåendet av klimatneutraliteten förutsätter att kolsänkorna utökas i Åboområdet. Att öka växtlighetens och jordmånens förmåga att binda kol är en effektiv och förmånlig åtgärd som även har andra positiva effekter. Åbos klimatplan 2029 betonar skogarnas roll i denna helhet och inom ramen för denna plan borde staden utöka sitt skogsägande genom markförvärv samt genom att beskoga lämpliga objekt. Denna åtgärdsrekommendation har lyfts fram eftersom omedelbara och konkreta åtgärder för att stärka kolsänkorna behövs för att Åbo ska kunna nå sitt mål att vara en kolneutral stad år 2029. Stadens nuvarande besogningsåtgärder räcker inte som sådana till att svara på de ökande behoven så de utökningar av kolsänkor som görs via markförvärv är brådskande och oundvikliga steg som måste tas.

Åtgärdsrekommendation 2

Åbo Klimatplan 2029 förutsätter att staden utökar sitt skogsägande genom markförvärv samt genom att beskoga lämpliga objekt.

Under 2025 tas fram en effektiv mekanism för att utöka kolsänkorna genom markförvärv och sedan beslutas om ibruktandet av denna mekanism så att staden kan nå sina klimatmål.

Tabell 2. Stadskoncernens klimat- och miljöinvesteringar 2025–2030.

Åtgärdshelhet	Investeringar	2025–2030	Genomförare
 Kolsnäla färdssätt och hållbar stadsstruktur	Utveckling av nätverket för gång och cykling	70,3 M€	Basstaden
	Spårväg och annan spårvägstrafik	104,9 M€*	Basstaden och koncernbolagen
	Suprastruktur och infrastruktur för sjöfarten	33,0 M€	Koncernbolagen
	Förtätning av samhällsstrukturen	137,4 M€	Basstaden
	Elbussar och stomlinjen	22,3 M€	Basstaden och koncernbolagen
 Koldioxidsnått byggande	Nya energieffektiva byggnader för stadens lokaler	91,5 M€	Basstaden
	Nya energieffektiva byggnader för stadens lokaler	147,5 M€	Koncernbolagen
	Investeringar i lokalernas energieffektivitet och renoveringar	313,8 M€**	Basstaden
	Energieffektiva bostadsbyggnader	385,0 M€	Koncernbolagen
	Övriga byggnader som ägs av koncernbolagen	63,8 M€	Koncernbolagen
 Klimatneutralt energisystem	Elektriska arbetsmaskiner	19,2 M€	Koncernbolagen
	Produktion av förnybar energi	5,1 M€	Koncernbolagen
	Lagning av fjärrkyla och fjärrvärme	17,0 M€	Koncernbolagen
	Överföring och distribution av förnybar energi	85,3 M€	Koncernbolagen
 Förstärkning av den biologiska mångfalden och kolsänkorna	Tillvaratagande av koldioxid	3,5 M€	Koncernbolagen
	Parker och grönområden	20,5 M€	Basstaden
	Förebyggande av föroreningar av miljön	3,0 M€	Koncernbolagen
	Hållbar användning och skydd av vatten och marina resurser	116,2 M€	Koncernbolagen
 Omställning till en cirkulär ekonomi	Utveckling av avfallshantering och återvinning	23,5 M€	Koncernbolagen
	Vidareförädling av soptippsgaser	3,0 M€	Koncernbolagen
	Utveckling av vatten- och avloppsnätverket	1,3 M€	Koncernbolagen
Investeringar totalt		1 667,1 M€	

* Beslutet om att investera i spårvägen behandlas av stadsfullmäktige före slutet av 2025, efter det kommer kostnaderna att kompletteras enligt beslutet.

** För en del av saneringsobjekten har inte formen för genomförandet bestämts (sanering eller nybyggnad).

Lokalinvesteringarnas hållbarhet

Lokalinvesteringarnas mål för klimat och miljö

Klimat- och miljömålen för stadens lokalprojekt fokuserar på att nå en högklassig klimatklassificering (RTS 4 stjärnor) och genomförandet av innovativa lösningar för energi och hållbar utveckling. Projekt som överskrider en miljon euro strävas efter att genomföras så att de överensstämmer med EU-taxonomin.

Kärnan för klimatmålen i stadens lokalprojekt är byggnadernas energieffektivitet samt koldioxidfotavtrycket under livscykeln. Nybyggnader planeras så att de hör till energiklassen A. Därtill strävar staden efter att förbättra det äldre byggnadsbeståndets energieffektivitet och

samtidigt främja investeringar i förnybar energi i byggprojekten. Alla nybyggnadsprojekt och stora renoveringsprojekt genomgår en livscykelgranskning som omfattar koldioxidfotavtryck, koldioxidhandavtryck och kostnader för projektet.

Till målen för cirkulär ekonomi i lokalprojekten hör en sänkning av byggnadernas reparationsskulder samt en förbättring av lokalernas bruksgrad. I planeringen och genomförandet av projekten betonas materialet effektiviteten, lokalernas ändringsflexibilitet samt effektivare nyanvändning och återvinning av bygg- och rivningsavfall.

I gårdsplaneringen för lokalprojekten strävar man efter att allt starkare satsa på ökandet av mångformig natur och upprätthållandet och restaureringen av det ekologiska nätverket.

Lokalprojektens överensstämmelse med EU:s taxonomi

Utgångspunkten är att alla stadens projekt är taxonomidugliga och att de bedömts enligt kriterierna i klimatförordningen (2021/2139). För att lokalprojektens överensstämmelse med taxonomin ska uppfyllas, ska projekten på ett betydligt sätt främja begränsningen av klimatförändringar eller anpassning till klimatförändringar. Överensstämmelse med taxonomin kräver även att projekten inte får orsaka betydande skada för den cirkulära ekonomin, den biologiska mångfalden, hållbar användning av vatten och maritima reserver och orsaka föroreningar i miljön. De bedömda lokalprojektens taxonomiduglighet och överensstämmelse med taxonomin presenteras i bild 3.

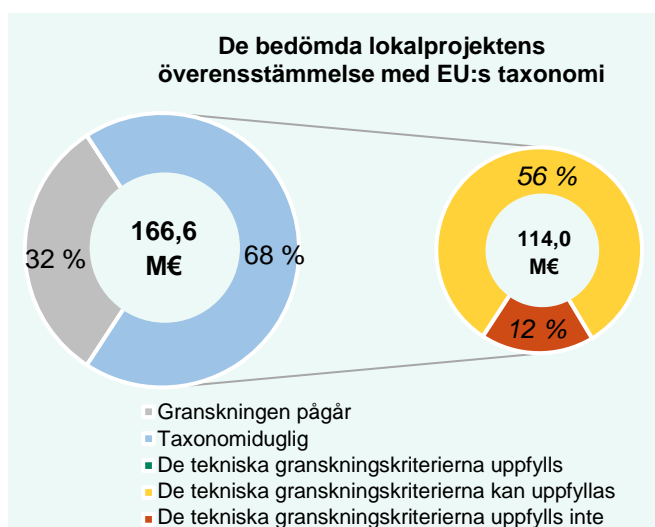

Bild 4. De bedömda lokalprojektens överensstämmelse med EU:s taxonomi.

Lokalprojektens överensstämmelse med EU:s taxonomi bedöms i projektets planeringsfas. Utfallet av de tekniska granskningskriterierna bedöms och uppdateras vid behov efter att projekten färdigställts. I bedömningen i planeringsfasen observerades att särskilt kraven i kriteriet som gäller begränsning av klimatförändringar och förebyggande av miljöföroreningar möttes i nästan alla stadens lokalprojekt. Mer osäkerhet rådde dock kring uppfyllandet av kriterierna som gäller anpassning till klimatförändringen, den cirkulära ekonomin, den biologiska mångfalden samt den hållbara användningen av vattenreserver. Dessa kriteriers krav är både mer utmanande att möta och dessutom är den information som behövs för att kunna bedöma dem varit mer begränsad i organisationen.

Utvärdering enligt DNSH-kriterierna och huvudkriterierna för anpassning till klimatförändringen visade sig vara särskilt utmanande på grund av antalet experter som behövdes och deras kompetensnivå. För att DNSH-kriterierna ska kunna uppfyllas krävs att de väsentliga klimatriskerna som projekten medför identifierats på ett täckande

sätt utifrån utarbetade framtidsscenarioer samt anpassningsåtgärder för att minska riskernas verkningar. Därtill ska projekten säkerställa att de inte försvagar anpassning till klimatförändringen på andra områden eller projekt. Kriterierna för 'väsentligt bidrag' av anpassningsåtgärder kräver även att bl.a. anpassningsåtgärdernas effektivitet följs upp med hjälp av olika mätare.

Åbo fungerar som en medlem i styrgruppen i Rakennusteollisuuden Koulutuskeskus (RATEKO:s) projekt där man arbetar med att utveckla anpassningsanvisningar för taxonomins kriterier. Projektet har som mål att skapa tydliga och praktiska anvisningar som hjälper byggbranschens aktörer att följa taxonomins krav. I projektet produceras som en central produkt en tolkning av en bedömning av hur väsentliga klimatriskerna är för fastigheterna samt en tolkning av de anpassningslösningar som stöder fastigheternas hållbarhet och minskar de risker som klimatförändringen medför på lång sikt.

För DNSH-kriteriet för cirkulär ekonomi framkommer osäkerhet eftersom bedömningen i planeringsfasen gjorts innan det funnits noggrannare uppgifter för avfallsströmmarna. Detta skapar utmaningar i att säkerställa att projekten verkligen uppfyller kriterierna. Därför är det nödvändigt att utveckla gemensamma spelregler och rapporteringsmetoder för hanteringen av avfallsströmmar så att en tydlig och förutsägbar bedömningsprocess kan bildas.

I projekten strävar man efter att ordna verksamhet som betonar ändamålsenlig resurskloshet samt målet för en återvinnings- och nyanvändningsgrad på 70 % för bygg- och rivningsavfall. I Finland försvåras uppnåendet av detta mål särskilt av den stora mängden träavfall, eftersom trä ofta bränns i stället för att användas på nytt eller återvinnas. På grund av denna utmaning är det viktigt att noggrant följa upp testningen av biokolanläggningarna för byggavfall som kan erbjuda nya och hållbara lösningar för användningen av träavfall.

För att kriterierna som gäller biologisk mångfald och en hållbar användning av reserver och maritima resurser ska uppfyllas är det särskilt viktigt att säkerställa att de utredningar som uppfyllningen kräver, såsom naturutredningar, görs i rätt tid och att resultaten från dessa utredningar kan användas under planeringsprocessen. Detta spelar en särskilt stor roll för de platser eller de åtgärder som placeras på sårbara områden eller i närheten av sårbara områden, t.ex. sådana områden där utrotningshotade arter eller naturtyper förekommer. I dessa fall ska en vederbörlig bedömning göras och vid behov ska genomföras förmildrande åtgärder enligt slutsatserna i bedömningen.

För att uppfylla kriterierna för den biologiska mångfalden och skydd av vattenreserverna i lokalprojekten, krävs en

tät kontakt med planläggningen eftersom tomtens läge har en betydande inverkan på hur och om kriteriet uppfylls. För att uppnå målen krävs även ett tätt samarbete med de sakkunniga inom miljöskyddet, särskilt vad gäller planeringen och övervakningen av byggarbetsplatsen. Sakkunnigarbetet är i en särskilt central roll för att kraven som gäller den biologiska mångfalden och skyddet av vattenreserverna effektivt ska kunna integreras i projektets alla skeden och för att säkerställa deras genomförande i praktiken.

Ett noggrannare utfall av de tekniska granskningskriterierna i anknytning till miljömålen presenteras i bild 4 på nästa sida. I slutet av klimatbudgeten presenteras de utvecklingsmål som ställts upp för ekonomiplanepreioden för att uppnå överensstämmelse med EU-taxonomin i stadskoncernens investeringsprojekt.

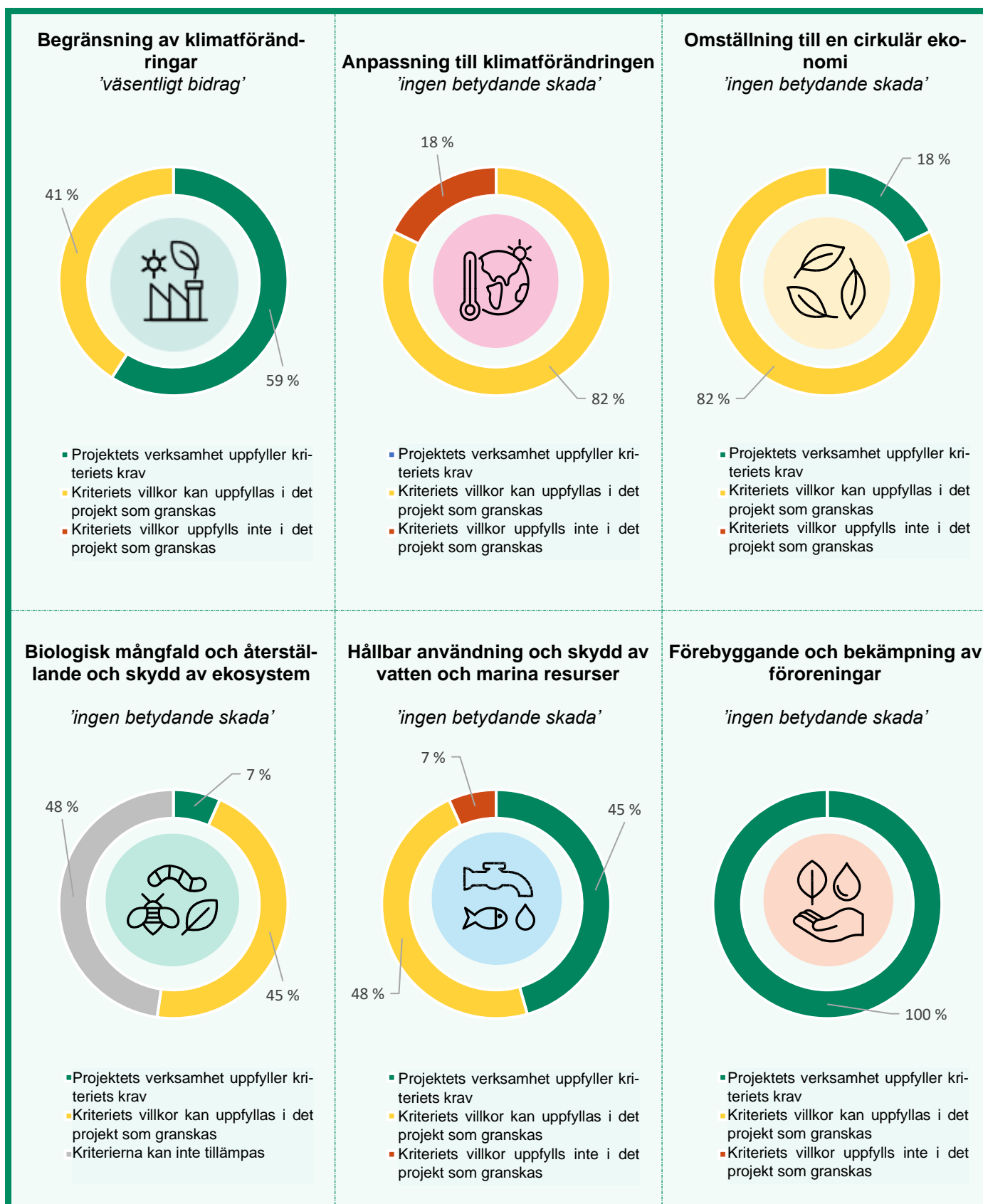

Bild 5. Utfallet av de tekniska gransningskriterierna för de bedömda lokalprojekten (114,0 milj. euro) utifrån bedömningen i planeringsfasen.

Indikatorer för hållbarhet för lokalprojekt

Utöver överensstämmelse med taxonomin beskrivs lokalprojektens hållbarhet med olika indikatorer som erbjuder en täckande översikt av projektets miljöverknings. De indikatorer som används för tillfället är byggnadens koldioxidfotavtryck, kolets skuggpris, den blågröna koefficienten, nyanvändningsprocent för byggnads- och rivningsavfall, projektets verkningar på ekologiska förbindelser samt projektets verkningar på ytan för utrosthottade naturtypers och arters livsmiljöer. Med hjälp av dessa indikatorer kan man bedöma projektens övergripande hållbarhet och styra beslutfattandet mot lösningar som är bättre för miljöns del. Bedömningen av indikatorerna i planeringsfasen hade i augusti 2024 gjorts för totalt nio lokalprojekt. Bedömningen framskrider fortsättningsvis och bedömningar i planeringsfasen uppdateras efter att projekten genomförts.

Indikatorer för begränsning av klimatförändringar

Byggnadens koldioxidfotavtryck och det skuggpris för kolet som beräknats för hela projektets nettokoldioxidfotavtryck är indikatorer för begränsning av klimatförändringar i lokalprojekten. Stadens nya lokaler granskas ur livscykelperspektiv som en del av planeringen och genomförandet av miljöklassificeringen RTS. I beräkningen av koldioxidfotavtrycket användes ett beräkningssätt som utvecklats av miljöministeriet. Metoden beaktar alla skeden under byggnadens livscykel, inklusive tillverkningen och leveransen av byggmaterial, byggandet och energiförbrukningen under användningen av byggnaden samt då byggnaden tas ur bruk och rivs. I indikatorn beaktades enbart byggnadens koldioxidfotavtryck (Kg CO_{2e}/m²/år).

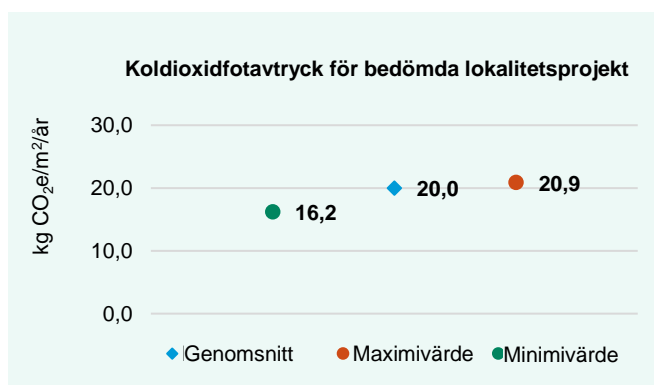

Bild 6. Genomsnitt samt minimala och maximala koldioxidfotavtryck för bedömda lokalitetsprojekt.

I klassificeringen RTS strävar man efter att minimera koldioxidfotavtrycket och för byggprojekten ges anvisningar och rekommendationer om hur miljöverkningsarna kan minskas. Klassificeringen fastställer dock inte något särskilt gränsvärde för byggnadens koldioxidfotavtryck.

I budgetklausulen för stadens verksamhetsplan 2024 registrerades ett mål om att reda ut styrmekanismen för minskande av byggnadernas koldioxidfotavtryck och beslutar om dess i bruktagning. Gränsvärdet för byggnadernas koldioxidfotavtryck gäller för tillfället enbart nya bostadsbyggnader. Åbo följer med beredningen av miljöministeriets förordning om klimatdeklaration av byggnader (YM027:00/2021) och diskussionen om koldioxidfotavtryckets gränsvärden för undervisningsbyggnader och andra byggnadstyper.

Med hjälp av nettokoldioxidfotavtrycket kalkylerades ett skuggpris för kolet i lokalprojekten. Kolets skuggpris beskriver infrastrukturprojektens externa kostnader, som inte ingår i det sedvanliga kostnadsförslaget. Det är ett verktyg som åskådliggör de kostnader växthusgasutsläppen orsakar miljön och samhället. Kolets skuggpris i projekten har beräknats enligt de koefficienter som Europeiska investeringsbanken (EIB) fastställt. I kalkylen multipliceras projektets nettokoldioxidfotavtryck med skuggpriset för kol det år som byggnaden byggts. Europeiska investeringsbanken uppskattade att skuggpriset för ett ton koldioxid skulle vara 80 euro år 2020, 250 euro år 2030 och stiga till 800 euro fram till år 2050 (European Investment Bank Group Sustainability Report 2021).

Bild 6 åskådliggör det totala kostnadsförslaget för infrastrukturprojekten på 250,0 miljoner euro. I samma bild beskrivs kolets skuggpris som för projektens del skulle vara 11,3 miljoner euro och detta beskriver de externa kostnader för samhället som projektens utsläpp skulle orsaka. Enligt de uppgifter som samlats in är kolets skuggpris cirka fem procent av projektens totala kostnader. Kolets skuggpris kan användas särskilt i planeringsfasen då olika alternativ jämförs och man strävar efter välja de lösningar som är bäst med tanke på hållbarhet för ur både ekonomins och klimatverknings synvinkel. Detta möjliggör allt noggrannare och mer hållbart beslutsfattande.

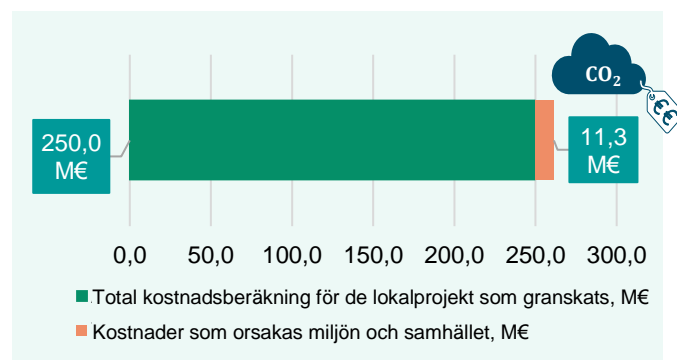

Bild 7. Skuggpriset för kol i de lokalprojekt som bedömts.

Indikator för anpassning till klimatförändringen

Projektens blågröna koefficient tillämpas i lokalprojekt som indikator för anpassning till klimatförändringen. Den blågröna koefficienten är en metod med vilken man kan

analysera och mäta gröneffektiviteten på tomten. Den blågröna koefficientens värde påverkas av gårdens växtlighet, ytor och eventuella dagvattenkonstruktioner. Dessas kravnivå är fastställd i de nya detaljplanerna och enligt byggnadstyp i Åbo stads byggordning. Utöver fördröjningen av dagvatten kan god gröneffektivitet reglera mikroklimatet samt stöda naturens mångfald och stöda användarnas hälsa. Den uppnådda genomsnittliga blågröna koefficienten för stadens lokalprojekt indikerar således mångsidigt hur målen för anpassning genomförs i projekten.

För lokalprojektens del har målnivån för den blågröna koefficienten ställts på 0,7. Enligt bedömningen i planeringsfasen uppfyller 100 % av de bedömda lokalprojekten denna målnivå. Bedömningen uppdateras med utfallet då projekten färdigställs.

Indikatorer för omställning till en cirkulär ekonomi

Projektens avfallsfördelning tillämpas som indikator för lokalprojektens cirkulära ekonomi. Enligt DNSH-kriteriet för cirkulär ekonomi är minimimålet att 70 % av byggnads- och rivningsavfallet ska kunna återvinnas eller användas på nytt. Projektens avfallsfördelning jämförs med denna målnivå och enligt bedömningen i planeringsfasen skulle 100 % av projekten nå minimimålet på 70 %. Bedömningen uppdateras då projekten färdigställs.

Förhållandet mellan nybyggande och reparationsbyggande används som en andra indikator för cirkulär ekonomi i lokalprojekten. Denna indikator är beskrivande, eftersom den mäter hur väl projekten utnyttjar det befintliga byggnadsbeståndet i stället för nybyggnad. Reparationsbyggandet främjar den cirkulära ekonomin genom att minska avfallsmängden, konsumtionen av material och sänka koldioxidavtrycket, vilket ofta gör det ett mer hållbart alternativ jämfört med nybyggande. Indikatorn hjälper att bedöma hur effektivt stadens projekt främjar resurskloshet.

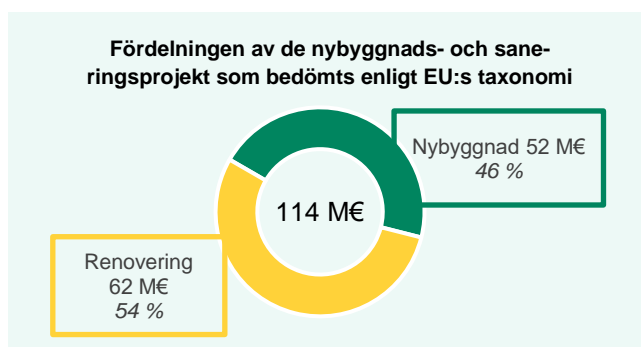

Bild 8. Fördelningen av de nybyggnads- och saneringsprojekt som bedömts enligt EU:s taxonomi.

Indikatorer för biologisk mångfald

Lokalprojektens verkningar på den biologiska mångfalden kommer att utvärderas med hjälp av två indikatorer: 1) ytan för livsmiljöerna för utrotningshotade naturtyper och arter samt 2) kvaliteten på de ekologiska förbindelserna. Utvecklingen har fortsättningsvis gått i riktning mot utrotning för både naturtyper och arter och den viktigaste uppgiften för arbetet med biologisk mångfald är att stoppa denna negativa utveckling. En av de viktigaste orsakerna är de splittrade livsmiljöerna och deras svaga förbindelser till varandra.

Lokalprojektens verkningar på naturens mångfald har bedömts i projektens planeringsfas i samarbete med miljöskyddet och projektens tjänsteinnehavare. I utvärderingen används en skala med tre steg som beskriver projektets verkningar:

- 1 (minskar ytan eller försämrar de ekologiska förbindelserna)
- 0 (ingen verkan på ytan eller de ekologiska förbindelserna)
- +1 (ökar ytan eller förbättrar de ekologiska förbindelserna).

Resultatet av bedömningen presenteras i bild 8. Till och med 76 % av investeringskostnaderna för de lokalprojekt som bedömts, allokeras till de projekt inom vilka man strävar efter att öka ytan för utrotningshotade naturtyper och arters livsmiljöer. Utifrån projektens gårdsplaner ökas livsmiljöernas yta med 3250 m². Livsmiljöerna ökas på gröntak på byggnader och skärmtak samt på andra grönkonstruktioner. Trots att dessa åtgärder är ett steg i rätt riktning är det klart att det behövs mer omfattande och långsiktiga åtgärder för att öka naturens mångfald och olika livsmiljöer (stadens program LUMO). Indikatorn ger dock en god grund för den fortsatta utvecklingen och hjälper att styra kommande projekt i en allt mer hållbar riktning.

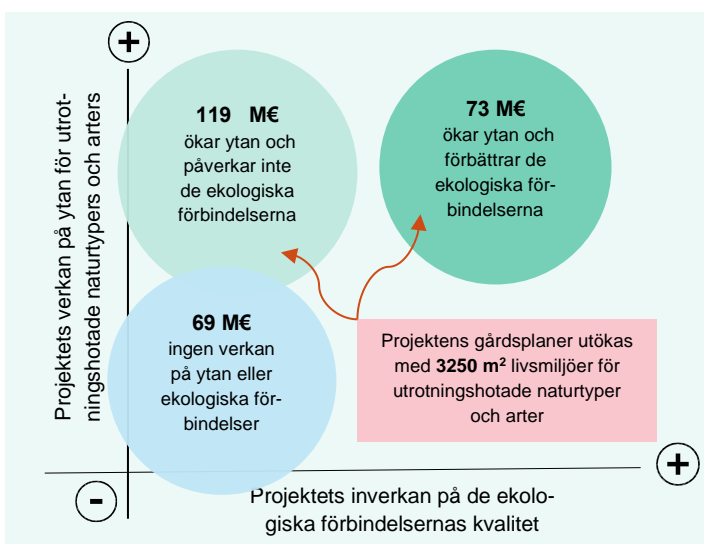

Bild 9. Indikatorer för biologisk mångfald.

Infrastrukturprojekternas hållbarhet

Klimat- och miljömål för infrastrukturprojekten

För väg- och gatutrafikens del är målet att halvera utsläppen av växthusgaser från år 2015 års nivå före 2029. Staden strävar efter att öka andelen hållbara färdsätt så att de är över 66 % före 2030 och främja särskilt fotgång, cykling och kollektivtrafik. I planläggningen och planeringen strävar man efter att stärka ekologiska nät samt bevara befintliga träd och skogar.

Klimat- och miljömålen i stadens infrastrukturprojekt fokuserar på att genomföra hållbara och miljövänliga lösningar med beaktande av de sex miljömål som ingår i EU:s taxonomi. Infrastrukturprojekt som överskrider en miljon euro strävas efter att genomföras så att de överensstämmer med EU-taxonomin.

För alla infrastrukturprojekt beräknas ett koldioxidavtryck, som hjälper att bedöma deras miljöverknings och stöder valet av hållbara lösningar. Från och med början av 2024 har i Åbo stads kalkyleringar av infrastrukturprojekten koldioxidavtryck använts tjänsten Ihu som är ett kostnadsberäkningssystem och en serviceallians för infrastrukturprojekt.

Därtill har Åbo förbundit sig till Green Deal-avtalet om utsläppsfria byggplatser. De kommuner och organisationer som anslutit sig till projektet utarbetar gemensamma anskaffningskriterier för byggplatserna som tas i bruk i faser under 2021–2030. Lösningarna är bl.a. att använda fossilfria drivkraftsalternativ och elanordningar på byggplatser, öka energieffektivitet genom tekniska lösningar och utbildningar för personalen samt genom att förnya maskinbeståndet.

Bedömning av hur infrastrukturprojekten följer EU:s taxonomi

För alla stadens infrastrukturprojekt på över 1 miljon euro görs en bedömning deras taxonomiduglighet och överensstämmelse med taxonomin enligt klimatförordningens kriterier. Alla stadens infrastrukturprojekt är inte taxonomidugliga. T.ex. stadsparken möter inte kraven för taxonomiduglighet enligt klimatförordningen, vilket begränsar deras inklusion i taxonomin. Kriterierna i taxonomin beaktar inte för denna del särdragen i städernas projekt vilket gör bedömningen av stora planprojekt utmanande. Detta kan leda till att en del av städernas betydande infrastrukturprojekt som är centrala med tanke på hållbar stadsutveckling, inte uppfyller kraven för taxonomiduglighet trots att de skulle främja miljömålen på lång sikt.

De bedömda infrastrukturprojekternas taxonomiduglighet och överensstämmelse med taxonomin presenteras i bild 9. Utöver de andra parkerna hör biodiversitetsparken i Skansen till de projekt som inte uppfyller taxonomiduglighetens krav. Biodiversitetsparker är ett nytt sätt att närma sig förlusten av biologisk mångfald och ett sätt att öka den biologiska mångfalden på städernas grönområden. Biodiversitetsparken skiljer sig från traditionella naturskyddsområden således att den mångsidiga naturen inte enbart skyddas utan även aktivt ökas.

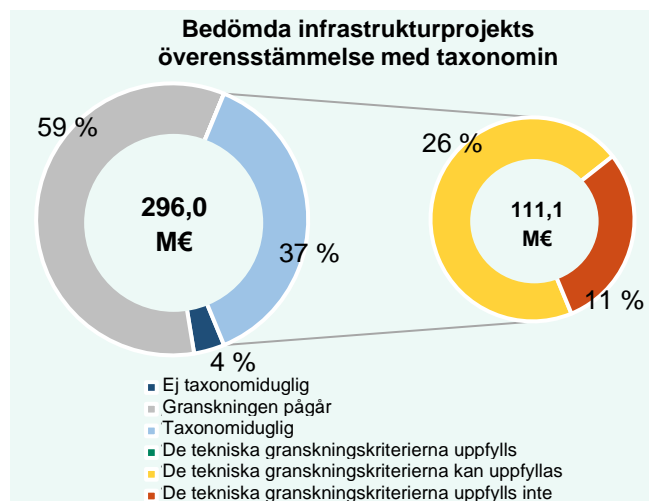

Bild 10. Stadens infrastrukturprojekts taxonomiduglighet och överensstämmelse med taxonomin.

Infrastrukturprojekten har bedömts i planeringsskedet och enligt bedömningen uppfylls kriterierna för begränsning av klimatförändringar, främjande av naturens mångfald, hållbar användning av vatten och förebyggande av föroreningar väl. Större osäkerhet råder däremot kring hur kriterierna för anpassning och cirkulär ekonomi möts. Orsakerna till utmaningarna som gäller kriteriernas mötande i infrastrukturprojekten är för det mesta de samma som i lokalprojekten. För att uppfylla DNSH-kriterierna för anpassning krävs omfattande sakkännedom och

scenariobedömningar av klimatriskerna, samtidigt som de begränsade uppgifterna om avfallsströmmarna orsakar osäkerhet i bedömningen av kriterierna för cirkulär ekonomi. På grund av dessa utmaningar är det viktigt att utveckla tydliga spelregler och rapporteringsmetoder, särskilt för hanteringen av avfallsströmmar.

Det är viktigt att observera att trots att kriterierna för främjande av naturens mångfald och en hållbar användning av vattenresurser enligt bedömningen i planeringsskedet

uppfylls, kräver utfallet effektivare kommunikation till entreprenörerna om olika miljömål samt effektiv byggnadsplatsövervakning.

Ett noggrannare utfall av de tekniska granskningskriterierna i anknytning till miljömålen presenteras i bild 10 på nästa sida. I slutet av klimatbudgeten presenteras de utvecklingsmål som ställts upp för ekonomiplanepreioden för att uppnå överensstämmelse med EU-taxonomin i stadskoncernens investeringsprojekt.

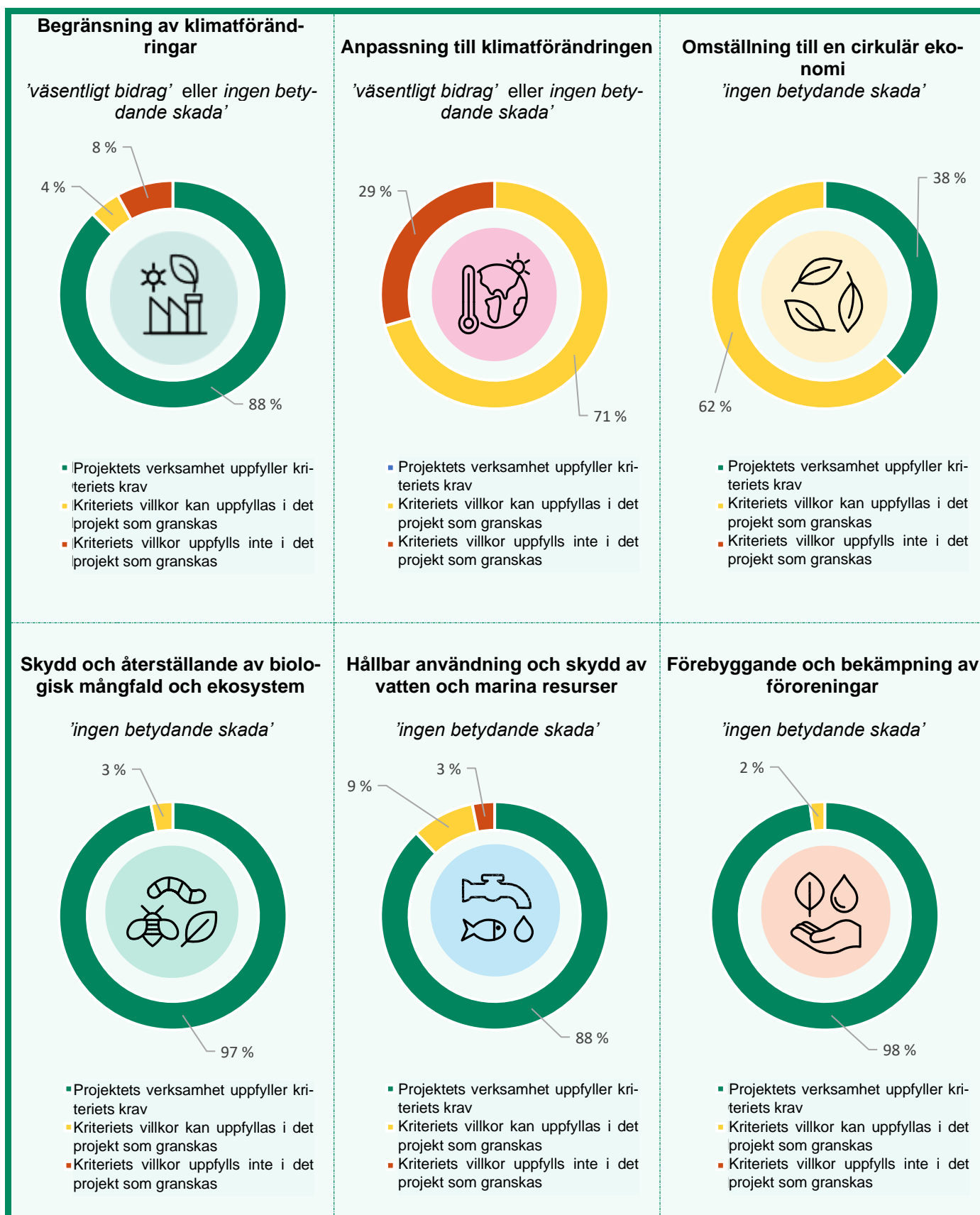

Bild 11. Uppnående av de tekniska gransningskriterierna i bedömda infrastrukturprojekt (111,1 milj. euro) utifrån bedömning i planeringsfasen.

Indikatorer för hållbarhet i infrastrukturprojekt

Utöver överensstämmelse med taxonomin beskrivs infrastrukturprojektens hållbarhet med olika indikatorer som erbjuder en täckande översikt av projektets miljöverknings. För infrastrukturprojektens del pågår utvecklingen och bedömningen av indikatorerna ännu. Indikatorerna och bedömningsmetoderna specificeras och utvidgas kontinuerligt. De indikatorer som används i nuläget för att bedöma infrastrukturprojekten är byggnadens koldioxidavtryck, kolets skuggpris, nyanvändningsgrad för byggnads- och rivningsavfall, projektets verkningar på ekologiska förbindelser samt projektets verkningar på ytan för utrotningshotade naturtypers och arters livsmiljöer. I augusti 2024 hade indikatordata samlats in för 7 olika projekt.

Indikatorer för begränsning av klimatförändringar

Projektens koldioxidavtryck och kolets skuggpris fungerar som indikatorer för begränsning av klimatförändringar också i infrastrukturprojekten. Från och med början av 2024 har i Åbo stads kalkyleringar av infrastrukturprojektens koldioxidavtryck använts tjänsten Ihku dvs kostnadsberäkningssystemet och servicealliansen för infrastrukturprojekt. Ihkus utsläppsberäkning beräknas enligt konstadsberäkningen utifrån satsningar. Ihku beaktar de olika faserna i livscykeln under den tid som byggandet pågår, dvs. faserna A1-A5. De utsläppskoefficienter som används i kalkyltjänsten grundar sig på den databas för infrastrukturens utsläpp som utvecklats och upprätthålls av Finlands miljöcentral (SYKE). Utsläppens täckningsgrad varierar enligt projekttyp och särskilt enligt projektens innehåll. På basis av testprojekten kunde utsläppsdata beräknas för ca 80–100 procent av byggnadsdelarnas kostnader.

Till skillnad från byggnadernas koldioxidavtryck, som mäts i enheten $\text{CO}_2\text{e}/\text{m}^2/\text{år}$ och således är ett jämförbart värde, är det inte möjligt att rakt jämföra infrastrukturprojektens koldioxidavtryck med varandra på grund av att projektens storlek varierar så mycket. Infrastrukturprojektens koldioxidavtryck åskådliggörs i bild 11 i form av $\text{t CO}_2\text{e}$.

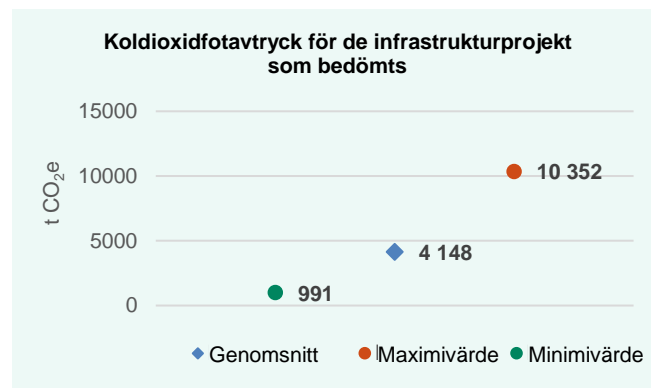

Bild 12. Koldioxidavtryck för de infrastrukturprojekt som bedömts.

Ett skuggpris för kol kalkyleras även för infrastrukturprojektens del. Kolets skuggpris beskriver infrastrukturprojektens externa kostnader, som inte ingår i den traditionella kostnadsbedömningen. Skuggpriset åskådliggör de kostnader växthusgasutsläppen orsakar miljön och samhället. För infrastrukturprojektens del beräknas skuggpriset för kol enligt koldioxidavtrycket i stället för nettokoldioxidavtrycket på grund av att data för koldioxidhandavtrycket inte ännu finns. Detta avviker från de kalkylmetoder som används för lokalprojekten, där kolets skuggpris bestäms med hjälp av nettokoldioxidavtrycket. Kolets skuggpris för infrastrukturprojekten har beräknats enligt de koefficienter som Europeiska investeringsbanken (EIB) fastställt. I dessa multipliceras projektets koldioxidavtryck med skuggpriset för kol det år som byggnaden byggs.

Bild 12 visar att det totala kostnadsförslaget för infrastrukturprojekten uppskattas uppgå till 52,8 miljoner euro. I samma bild beskrivs kolets skuggpris som för projektens del skulle vara 4,8 miljoner euro och detta beskriver de externa kostnader för samhället som projektens utsläpp skulle orsaka. Enligt de uppgifter som samlats in är kolets skuggpris cirka nio procent av projektens totala kostnader.

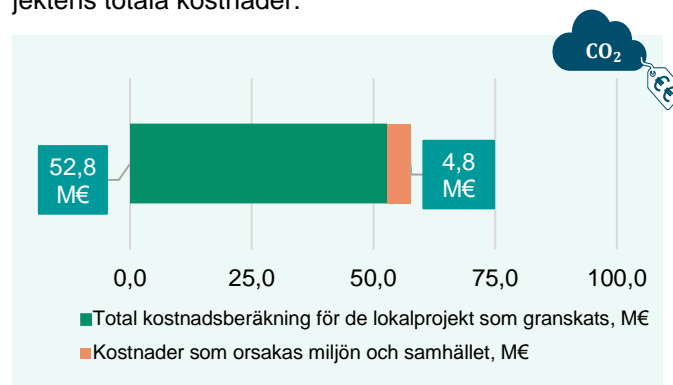

Bild 13. Skuggpriset för kol i de infrastrukturprojekt som bedömts.

Indikator för anpassning till klimatförändringen

Åbo stads infrastrukturprojekt har inte för tillfället i bruk något verktyg som skulle likna den blågröna koefficienten som kunde användas som en indikator för anpassning till klimatförändringen. Staden är dock som en associerad partner i ARVO-projektet, vars mål är att stärka grönbyggandet i tätt bebyggda städer för att anpassning till och beredskap inför klimatförändringen. Projektet utvecklar ett planeringsverktyg för general- och detaljplanering. Verktyget lämpar sig för bedömning, genomförande och mätning av målen för städernas grönstruktur. Åbo undersöker möjligheterna att använda verktyget för att producera en indikator för infraprojektens anpassning.

Indikatorer för omställning till en cirkulär ekonomi

Projektens avfallsfördelning tillämpas som indikator för infrastrukturprojektens cirkulära ekonomi. Enligt DNSH-kriteriet (Do No Significant Harm) för cirkulär ekonomi är minimimålet att 70 % av byggnads- och rivningsavfallet ska kunna återvinnas eller användas på nytt. Projektens avfallsfördelning jämförs med denna målnivå och enligt bedömningen i planeringsfasen skulle 100 % av projekten nå minimimålet på 70 %. Bedömningen uppdateras då projekten färdigställts.

Indikatorer för biologisk mångfald

Även infrastrukturprojektens verkningar på den biologiska mångfalden kommer att bedömas med hjälp av två indikatorer: 1) ytan för livsmiljöerna för utrotningshotade naturtyper och arter samt 2) kvaliteten på de ekologiska förbindelserna. I bedömningen används en skala med tre steg som beskriver projektets verkningar:

- 1 (minskar ytan eller försämrar de ekologiska förbindelserna)
- 0 (ingen verkan på ytan eller de ekologiska förbindelserna)
- +1 (ökar ytan eller förbättrar de ekologiska förbindelserna).

Resultatet av bedömningen presenteras i bild 13. Till och med 71 % av investeringskostnaderna för de infrastrukturprojekt som bedömts, allokeras till de projekt inom vilka man strävar efter att öka ytan på utrotningshotade naturtyper och arters livsmiljöer. I planerna för projektområdena rekommenderas att ytan för utrotningshotade naturtyper och arters livsmiljöer ökas.

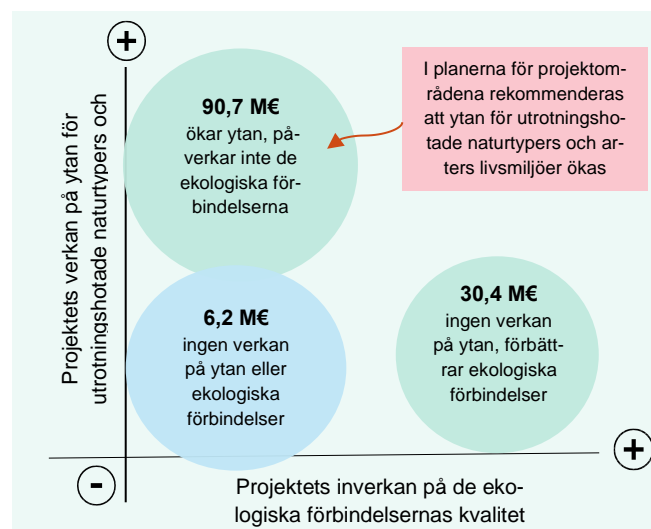

Bild 14. Indikatorer för biologisk mångfald som tillämpas inom infrastrukturprojekten.

Hållbarheten för koncernsamfundens investeringar

Koncernsamfundens gemensamma klimat- och miljömål

De strategiska koncernsamfunden har sedan 2019 antecknat klimatmål i resultat korten. Genom att uppnå klimatmålen i sina resultat kort genomför samfunden Åbo stads klimatplan med egna åtgärder och strävar samtidigt efter att utveckla sin verksamhet så att den blir klimatneutral innan 2029. Sammanslutningen strävar efter att utveckla sina trafiklösningar och/eller sina byggplatser så att de blir klimatneutrala redan före 2025.

Utöver klimatmål antecknar koncernsamfunden naturmål och mål för den cirkulära ekonomin i sina resultat kort från och med 2024. Enligt anteckningarna i resultat korten förbinder sig sammanslutningarna till att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden. Om det inte är möjligt att undvika den betydande negativa kreditklassificering som verksamheten, produkterna och tjänsterna orsakar, planerar samfunden åtgärder för att kompensera den orsakade skadan enligt principerna för ekologisk kompensation. Sammanslutningarna förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloshet kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Sammanslutningarna deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna övergången i enlighet med EU:s taxonomi.

Bedömning av hur koncernbolagens investeringar överensstämmer med EU:s taxonomi

Klassificeringen av koncernbolagens klimatinvesteringar i budgeten för 2023 och budgeten för 2024 grundar sig på investeringarnas primära mål som överensstämmer med taxonomin. Dessa investeringar har inte ännu systematiskt granskats med hjälp av de tekniska granskningskriterierna i EU:s taxonomi.

I samband med beredningen av klimatbudgeten för 2025 fördjupades bedömningen av koncernbolagens investeringar. Bolagen bedömde hur taxonomidugligheten för investeringar på över 1 miljon euro som görs under budgetperioden 2025–2028 utfaller samt därtill hur projekten uppfyller taxonomikraven enligt villkoren i de tekniska granskningskriterierna. I bedömningen granskas utöver huvudkriteriets krav villkoren i DNSH-kriterierna. Som stöd för bedömningen ordnade staden taxonomikliniker och bedömningsmöten.

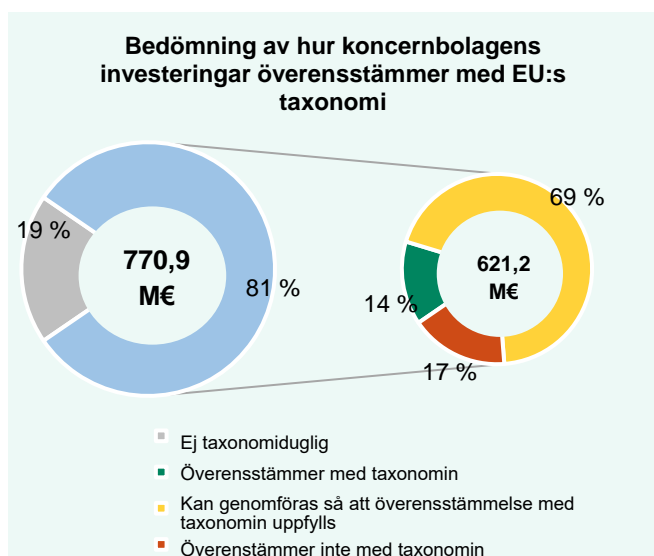

Bild 15. Bedömning av hur koncernbolagens investeringar överensstämmer med EU:s taxonomi.

Koncernbolagens investeringar som bedömts enligt taxonomins krav uppgick till totalt 770,9 miljoner euro. Av dessa investeringar är 19 % inte taxonomidugliga medan 81 % uppfyller kraven för taxonomiduglighet. Bolagen har bedömt att ca 14 % (88,4 milj. €) av de taxonomidugliga investeringarna överensstämmer med taxonomin. Bolagen har bedömt att 69 % (429,2 milj. €) av de taxonomidugliga investeringarna kan genomföras så att de överensstämmer med taxonomin. Av de taxonomidugliga investeringarna kommer 17 % (103,6 milj. €) inte att uppfylla kraven för överensstämmelse med taxonomin. Resultaten betonar att största delen av investeringarna potentiellt kan anpassas till taxonomins krav,

trots att det i en del av investeringarna ännu finns utvecklingsbehov.

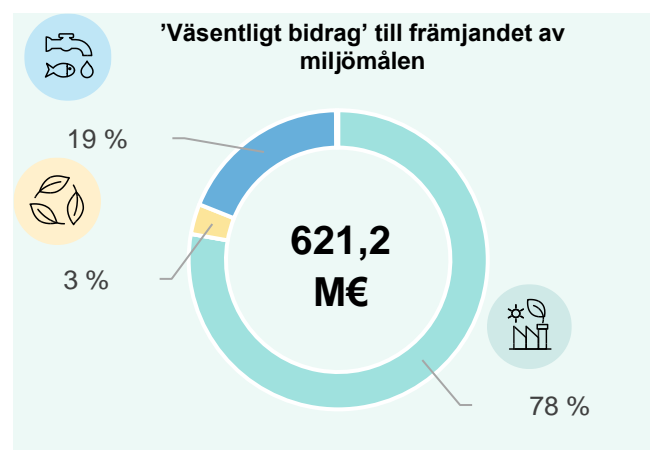

Bild16. Fördelning av 'väsentligt bidrag' till miljömålen i koncernbolagens investeringar som bedömts.

Koncernbolagen har bedömt att deras investeringar väsentligt bidrar till genomförandet av flera miljömål. Den största andelen, 78 % (483 milj. €), riktar sig till begränsning av klimatförändringen vilket framhäver en stark förbindelse till att minska utsläpp. Till hållbar användning av vatten och maritima resurser allokerades 19 % (116 milj. €) och till omställningen till cirkulär ekonomi allokerades 3 % (20 milj. €). Därtill har 0,2 % (1,5 milj. €) anvisats för förebyggandet av föroreningar. Investeringar har inte riktats till väsentliga bidrag för anpassning till klimatförändringen eller till skydd och återställande av biologisk mångfald och ekosystem. Dessa miljömål har dock beaktats genom DNSH-kriterierna. Därtill ska beaktas att de miljömål som definierar taxonomin inte nödvändigtvis alltid motsvarar det mål som bolaget själv anser att bäst beskriver sin investering.

Ekonomiplanepriodens utvecklingsmål			
Uppnåendet av överensstämmelse med EU-taxonomin i stadskoncernens investeringsprojekt			
Miljömål för EU:s taxonomi	Basstaden	Framskri- dande	Tilläggsuppgif- ter
	Skuggpriset för kol inkluderas systematiskt som en del i planeringsproces- sen för projekten.	Påbörjad	
	För att underlätta bedömningen av de väsentliga klimatriskerna utvecklas geodatamaterial som stöder både planläggningen och projektplaneringen.	Ej påbörjad	Under hösten 2024 ansöks finansiering för projektet.
	Som stöd för anpassningen till klimatförändringen tas indikatorer i bruk på stadsnivå. Indikatorerna möjliggör uppföljning och bedömning av anpassningsåtgärdernas effektivitet.	Ej påbörjad	Under hösten 2024 ansöks finansiering för projektet.
	Uppföljningen av materialströmmar ska effektivieras genom att skapa ett gemensamt rapporteringssätt för projekten. Sättet inkluderas i konkurrens- utsättningen av rivnings- och byggprojekt.	Påbörjad	Rapporteringssättet piloteras under hösten 2024 för lokal- projektets och infra- projektets del.
	Tillgången till uppgifter som taxonomibedömningen kräver, såsom naturut- redningar, utvecklas t.ex. så att de är gjorda i rätt tid och tillgängliga.	Ej påbörjad	
	En dataplattform tas i bruk för klimatbudgeteringen. Med dataplattformen som utvecklas strävar man efter att svara på investeringsprocessens ut- vecklingsbehov och säkerställa att de uppställda miljömålen i stadens byggprojekt.	Ej påbörjad	Under hösten 2024 ansöker staden om finansiering för pro- jektet.
Miljömål för EU:s taxonomi	Koncernbolagen	Framskri- dande	Tilläggsuppgif- ter
	Utveckling av det sakkunnigstöd som behövs för taxonomibedömningen samt tryggande av bedömningsprocessens kontinuitet.	Påbörjad	Stödet för bedöm- ningen som gjordes i bedömningen av 2025 års klimatbud- get fick resurser från projektet VÄKI .

Tabell3. Utvecklingsmål för stadskoncernens investeringsprojekt under ekonomiplaneprioden för att uppnå överensstämmelse med EU-taxonomin

BUDGETEN OCH EKONOMIPLANERNA

LÄSANVISNING:

RESULTATRÄKNING

VERKSAMHETS BIDRAGET visar hur mycket av driftsekonomin kostnader måste täckas med skatteinkomster och statsandelar.

ÅRS BIDRAGET visar de internt tillförda medel som kan användas till investeringar, placeringar och låneamorteringar. Årsbidraget är ett centralt tal vid bedömningen av huruvida internt tillförda medel räcker till. Det grundläggande antagandet är att om årsbidraget är lika stort som avskrivningarna enligt plan som dras av årsbidraget, är kommunens internt tillförda medel tillräckliga.

RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT är skillnaden mellan inkomster och utgifter som periodiserats för räkenskapsperioden, och den antingen ökar eller minskar kommunens frivilliga reserver eller eget kapital. Efter räkenskapsperiodens resultat presenteras ändringarna i avskrivningsdifferenser, frivilliga reserver och fonder.

Kalkylscheman för nyckeltalen som ingår i resultaträkningen

Verksamhetsintäkter/Verksamhetskostnader, %

Definition: $100 \times \text{verksamhetsintäkter} / (\text{verksamhetskostnader} - \text{tillverkning för eget bruk})$

Årsbidragets andel i procent av avskrivningarna:

Definition: $100 \times \text{årsbidrag} / \text{avskrivningar}$

FINANSIERINGSKALKYL

KASSAFLÖDET I VERKSAMHETEN visar i vilken utsträckning kommunen med hjälp av verksamheten (driftsekonomin) har lyckats erhålla penningtillgångar under räkenskapsperioden för att bevara verksamhetsförutsättningarna, göra nya investeringar och betala tillbaka lån utan att använda sig av utomstående finansieringskällor.

Årsbidraget fås direkt ur resultaträkningen och justeringar av årsbidraget beskrivs på raden Korrektivposter till internt tillförda medel. Med korrektivposter avses försäljningsvinster för tillgångar bland bestående aktiva, om dessa har tagits upp bland övriga verksamhetsintäkter, samt försäljningsförluster för tillgångar bland bestående aktiva som inskrivits bland övriga verksamhetskostnader.

INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE visar den användning av medel som kommunen har använt för att ordna förutsättningar för serviceproduktion och för att ackumulera framtida kassaflöde på lång sikt.

Med investeringar menas de medel som använts för bestående aktiva i finansieringskalkylen under räkenskapsåret. Investeringskostnaderna och finansieringsandelar som erhållits för att täcka dem, presenteras i finansieringskalkylen till sina bruttosummor. Investeringskostnaderna är både köp av aktier och andelar och immateriella och materiella investeringar i bestående aktiva tillgångar. Under beteckningen Kassaflödet för investeringarna visas också finansieringsandelarna för investeringar och överlåtelseinkomsterna av tillgångar bland bestående aktiva.

KASSAFLÖDET FÖR FINANSIERINGEN visar förändringarna av utlåningen och andra fordringar, förvaltade medel och förvaltad kapital, omsättningstillgångar samt eget och främmande kapital under räkenskapsperioden.

Ur finansieringskalkylen ska finansieringens kassaflöde separat framgå. För det syftet presenteras först ändringarna i utlåningen och lånebeståndet i kassaflödeskalkylen för finansieringen. Ändringarna i likviditeten påverkas också av förändringarna av förvaltade medel och förvaltad kapital, omsättningstillgångar, lång- och kortfristiga fordringar och räntefria lång- och kortfristiga skulder.

Den sammanräknade ändringen i kassaflödet för verksamheten och investeringarna och kassaflödet för finansieringen, motsvarar den ändring i medel som beräknats i balansen.

Kalkylscheman för nyckeltalen som ingår i finansieringskalkylen

Intern finansiering av investeringar, %

Definition: $100 \times \text{årsbidrag} / \text{egen anskaffningsutgift för investeringar} (= \text{anskaffningsutgift för anläggningstillgångar} - \text{finansieringsandelar för investeringar})$

Lånestock 31.12

Definition: Främmande kapital – (erhållna förskott + skulder till leverantörer + resultatregleringar + övriga skulder)

2. Budgeten och ekonomiplanerna

Budgetresultat

En viktig styrningsfaktor i stadens ekonomiska planering är borgmästarprogrammet där en av delområdena är Åbo stads ekonomiska ramvillkor 2021–2025 – Stark mot 2030-talet.

I borgmästarprogrammet har antecknats fyra centrala mål för ekonomin:

- Ett hållbart basscenario för ekonomin
 - ökning av verksamhetsbidraget med högst 2,4 procent 2024–2025
- Förfaringssätt vid ett oväntat och negativt undantagstillstånd
 - årsbidraget blir negativt
 - ackumulerade överskott underskrider 80 miljoner euro
- Skuldtak
 - vid utgången av 2025 får lånestocken, justerad med Kaupunkiemos lån, uppgå till högst 3 390 euro per invånare
- Riktlinjer för beskattning
 - i regel avhåller sig staden från att ändra den kommunala skatten och fastighets-skatten

Borgmästarprogrammet innehåller också mål som gäller stadens investeringar och stadsutveckling. Målen har beaktats vid beredningen av budgeten och ekonomiplanen. Som en följd av stadens ekonomiska situation kommer avvikelser att ske för vissa mål. I praktiken är det inte möjligt att med en finansiering som motsvarar nivån för 2024 producera de nuvarande tjänsterna i framtiden, inte utan ett ökande underskott. Staden kommer att genomföra åtgärder via vilka den kan behärska verksamhetsutgifternas utveckling samt öka den interna finansieringen. Som en följd av dessa åtgärder strävar staden efter en mer hållbar baslinje för sin ekonomi.

Verksamhetens nettoutgifter = verksamhetsbidraget

Omvärlden har förändrats kraftigare än förväntat sedan målen i borgmästarprogrammet antecknades. De viktigaste faktorerna har varit löneuppgörelsen samt de nedskärningar som gjorts och kommer att göras i stadens inkomstfinansiering under de följande åren till följd av social- och hälsovårdsreformen. Staden har växt kraftigt under de senaste åren och det har ökat servicebehovet.

Enbart löneuppgörelsen har ökat stadens personalkostnader med cirka 24 miljoner euro. Dessutom har den ökade användningen av personalen naturligtvis ökat kostnaderna.

Utöver dessa har inflationen och räntorna varit högre än väntat under de senaste åren. Dessa faktorer kommer

också att påverka de kommande åren. De första faktorerna som förstärkte inflationen berodde på obalansen mellan utbud och efterfrågan. De stigande energipriserna påskyndade inflationen i en mycket stor utsträckning och hade en genomgående inverkan på alla sektorer. Till följd av prisstegringen minskade befolkningens köpkraft, vilket delvis återspeglades i löneuppgörelsen.

Under innevarande år har energiprstrycket lättat och till och med sänkt inflationen. De inflationsfaktorer som hänför sig till efterfrågan och konjunkturerna förändras, men nivån på den lönebaserade inflationen förändras inte utan förändringar i användningen av personalen. Som helhet uppskattas inflationen etablera sig på en allt högre nivå och det speglas även i utvecklingen av stadens utgifter.

Enligt årets andra ekonomiprognos överskrider verksamhetsbidraget som beskriver nettodriftsutgifterna särskilt inom servicehelheten för fostran och undervisning, där både personalutgifterna och köp av tjänster har ökat kraftigare än väntat. I bakgrunden ligger såväl det ökade servicebehovet som löneuppgörelsen som återspeglas också inom andra servicehelheter.

Enligt prognosen har situationen förbättrats inom servicehelheten för stadsmiljön där utvecklingen av intäkterna från kollektivtrafiken har varit lovande tack vare det ökade antalet passagerare.

Försvagningen av den allmänna konjunkturen har återspeglats i utvecklingen av inkomstförväntningarna i anslutning till stadens byggande. Läget och utvecklingen av konjunkturen följs aktivt upp. Byggandet har en betydande inverkan på sysselsättningen, och man får hoppas att försvagningen av konjunkturen förblir mild och kortvarig. Tecken på att konjunkturen håller på att vända mot tillväxt har observerats under 2024 men tills vidare förväntas tillväxten bli mild.

Under de senaste åren har det varit mycket svårt att förutspå ekonomin och möjligheten att jämföra åren sinsemellan är beklagligt svag.

Året 2023 var ett historiskt år både inom den offentliga förvaltningen i Finland och inom den kommunala ekonomin, eftersom vårdreformen som beretts redan under en längre tid trädde i kraft vid årsskiftet. I praktiken innebar detta att social- och hälsovårdens och räddningstjänstens uppgifter överförs till välfärdsområdena och att staten ansvarar för finansieringen av dessa tjänster. I reformen så gott som halveras kommunernas intäkter och utgifter.

Statens mål har varit att genomföra hela reformen kostnadsneutralt i hela landet, men reformen har haft varierande följder för landets kommuner. Situationen ser mycket utmanande ut med tanke på de växande centralstäderna. Som en följd av förändringarna som gäller kommunernas finansieringssystem och statsandelarna för basservice har ett anpassningsbehov uppstått i Åbo stad.

Alla stödtjänster är inte helt skalbara och detta ökar enhetskostnaderna för den återstående verksamheten. Arbetet med att anpassa kostnaderna är kontinuerligt, men för vissa tjänster sker förändringen först när avtalsperioden ändras.

Reformen har haft en betydlig inverkan på stadens inkomster och utgifter. De slutliga verkningarna för Åbo stad är ännu inte kända. De slutliga överföringskalkylerna gjordes under 2023, när beskattningen för 2022 slutfördes i november. En extra nedskärning riktades till statsandelarna till kommunerna, vilket kommunerna kraftigt motsatte sig och som en följd av detta riktades denna verkning inte ännu mot kommunerna under 2024. Från år 2027 framåt kommer ändringen i bestående statsandelar innebära en minskning på -22,3 miljoner euro för Åbo.

I finansministeriet pågår som bäst en beredning med målet att förnya kommunernas finansieringssystem. Reformen är nödvändig och det nuvarande systemet och dess starka band till historien, skulle behöva omformas till ett system som bättre tar i beaktande utvecklingen i omvärlden. Systemet skulle behöva byggas upp från början men enligt de senaste uppgifterna kommer inga större strukturella ändringar att genomföras i detta skede.

Reformens resultat behandlas första gången under hösten 2024. Reformen torde behandlas av de nationella beslutsfattande organen under 2025 och det nya systemet borde träda i kraft i början av 2027.

Åbos ekonomiplan präglas av osäkerhet på grund av nationella förändringar och det globala läget. Ledtråden i budgeten är att sträva efter att säkerställa att stadens olika funktioner har tillräckligt med resurser för att ordna tjänsterna.

Åbo vill trygga sina invånares välfärd med hjälp av högklassiga tjänster och förstärka områdets livskraft. Åbo tillhandahåller många tjänster på landskapsnivå och förstärker hela regionens livskraftsförmån särskilt med hjälp av investeringar som påskyndar utvecklingen.

Den allt svagare ekonomin upptäcktes redan under år 2022 och av denna orsak bereddes under 2023 flera åtgärder för att balansera ekonomin. Dessa åtgärder verkställdes utan dröjsmål efter stadsfullmäktiges beslut om budgeten. Åtgärderna har förts framåt under det gångna

året, men de är inte tillräckligt kraftiga för att balansera stadens ekonomi.

Under våren startades beredningen av nya anpassningsåtgärder. Samtidigt konstateras att åtgärderna kommer att behöva avvika från målen i borgmästarprogrammet till vissa delar. För staden ger den ekonomiska ställningen inte möjlighet till att förbättra kvaliteten på serviceproduktionen eller utöka antalet tjänster som finansieras av staden. Uppnåendet av de mål som skrivits in i ekonomiplanen förutsätter såväl en åtstramad ekonomi som strukturella och produktivitetsfrämjande ändringar.

Skatteinkomster

Uppskattningarna av skatteinkomsternas utveckling grundar sig på de uppgifter som var tillgängliga i augusti. I praktiken var dessa prognoser som finansministeriet och Kommunförbundet publicerade. Som en följd av vårdreformen har staden blivit allt mer konjunkturkänslig, vilket är en följd av att samfundsskatteinkomsternas relativa andel har ökat. Staten har beslutat att stärka den kommunala ekonomin genom att åtskilja skattesatsen på mark från den allmänna fastighetsskattesatsen och fastställa att den lagstadgade nedre gränsen för fastighets-skatten på mark är 1,30 procent. Denna förändring som beslutades förra året kommer att öka fastighetsskatteinkomsterna och således underlätta prognoser.

Under planperioden beräknas de skattepliktiga förvärvsinkomsterna utvecklas med i genomsnitt 3,6 procent per år. För samfundsskattens del förväntas beskattningsbara inkomster öka aningen (+4,9 %) år 2025, men tillväxten förväntas intensifieras mot slutet av ekonomiplanepreioden. Det bör dock beaktas att försvagningen av konjunkturen, om den påskyndas, kan ge en mer negativ effekt än väntat och därmed försvaga förväntningarna på skatteintäkterna.

Från och med 2024 kan kommunalskattesatsen ändras med en decimals noggrannhet. Som ett resultat av beredningen på stadsnivå föreslås samfundsskatten höjas med 0,2 procentenheter, vilket innebär att stadens inkomstskattesats är 7,1 år 2025. Förändringarna uppskattas öka skatteinkomsterna med ca 8,8 miljoner euro.

Det föreslås inga ändringar i de övriga skattesatserna. Därigenom vill staden för sin del trygga invånarnas ekonomiska ställning i det rådande läget. Därtill vill man bevara stadens dragningskraft också ur skattefinansieringens synvinkel.

Åbos skattesatser 2025

	2024	2025
Inkomstskattesats:	6,9	7,1
Fastighetsskattesats:		
Allmän skattesats	1,30	1,30
Skattesats på mark	1,30	1,30
Permanent bostadsbyggnad	0,45	0,45
Obebyggd byggnadsplats	4,00	4,00
Annan än permanent bostadsbyggnad	1,10	1,10
Allmännyttigt samfund		

Statsandelar

Social- och hälsovårdsreformen har en betydande inverkan på stadens ekonomi. Vid ingången av 2023 överfördes social- och hälsovårdens samt räddningsväsendets uppgifter till välfärdsområden och motsvarande finansiering överfördes till staten. Kostnadsutvecklingen för de funktioner som överförs har varit stark under de senaste åren. Förutom behovet av tjänster och den egna verksamheten påverkades detta också av coronapandemin. Kostnaderna för de överförda funktionerna utgjorde en betydande del av stadens totala kostnader, vilket innebär att målen i borgmästarprogrammet för åren 2021–2022 har överskridits.

Kostnadsnivån för social- och hälsovården var högre än väntat även på nationell nivå. De direkta verksamhetsintäkterna och kostnaderna för de funktioner som överförs har nu granskats i efterhand. På nationell nivå försvagades överföringskalkylen ytterligare med 102 miljoner euro jämfört med vårens uppskattning. Ur kommunernas synvinkel är detta en negativ avvikelse som kommer att riktas till kommunernas statsandelar som en extra nedskärning.

Efter att beskattningen blev färdig i november 2023 granskades överföringskalkylerna i samband med överföringen av inkomster. Posterna för internt tillförda medel nådde inte de värden som tidigare använts och av denna orsak bildades inte tillräckligt med överförbara inkomster. Av denna orsak beslutade staten att rikta en tilläggsnedskärning till kommunerna. Enligt de första uppgifterna skulle nedskärningen ha riktats till kommunerna omedelbart från och med 2024 men på grund av den sena tidpunkten då saken meddelades skulle kommunerna inte alls ha fått tid att reagera och fatta beslut om balanserande åtgärder. Staten beslutade om balanserade stödåtgärder med vilka nedskärningen för 2024 korrigerades.

Verkningarna av vårdposterna på Åbo stads statsandelar är totalt -29,9 miljoner euro år 2025 och från 2027 framåt -22,3 miljoner euro.

Syftet med statsandelssystemet är att i hela landet trygga en jämn tillgång till den offentliga service som kommunerna ansvarar för så att medborgarna oberoende av var de bor kan få basservice på en viss nivå mot en rimlig skattebörd. Detta görs genom att utjämna skillnaderna mellan kommunerna i de kostnader som orsakas av ordnandet av tjänster och genom att utjämna inkomstbasen.

För att säkerställa den kommunala självstyrelsen följer man den så kallade finansieringsprincipen, dvs. staten garanterar kommunerna tillräckligt med resurser för att de ska kunna klara av de uppgifter som staten ålägger dem. I regeringens propositioner som gäller kommunernas uppgifter ska man granska hur finansieringsprincipen uppfylls. Enligt kommunallagen ska ärendet också bedömas i programmet för kommunernas ekonomi.

I det senaste programmet för kommunernas ekonomi som publicerades i höstas konstateras att kassaflödet från verksamheten och investeringarna försvagas 2024 i kommunstorleksklasser då skattensvansarna från social- och hälsovårdsreformen slopas och avdraget från statsandelen som justeringen av överföringskalkylen för social- och hälsovårdsreformen förutsätter görs retroaktivt för 2023. Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde för 2025–2027 försvagas fortfarande. Dessutom konstateras att det finns ett tryck på att höja kommunalskattesatsen i alla kommunstorleksklasser 2024–2027.

När man granskar kassaflödet från verksamheten och investeringarna bör man beakta att kommunernas förmåga att finansiera sina lagstadgade uppgifter grundar sig på det långsiktiga målet att balansera intäkter och utgifter. På kortare sikt kan dock kommunernas nettoinvesteringsbehov finansieras med nettouplåning, vilket innebär att ett negativt kassaflöde från verksamheten och investeringarna inte nödvändigtvis direkt indikerar att finansieringsprincipen inte skulle realiseras. Kommunernas ekonomiska bärkraft och betalningsförmåga är dock hotade på längre sikt om kassaflödet från verksamheten och investeringarna varaktigt är negativt.

De senaste statsandelsskalkylerna garanterar inte tillräckliga resurser särskilt för växande centralstäder såsom Åbo och Tammerfors. Det nuvarande statsandelssystemet tar inte hänsyn till kommunernas olika och förändrade uppgifter. Kommunerna står inför olika behov och det är hög tid att erkänna detta även när det gäller statsandelssystemet. Det finns ett stort behov av att reformera statsandelssystemet och ändringar borde göras snabbt för att trygga städernas funktionsförmåga på ett hållbart sätt.

Statsandelarna i stadens ekonomiplan baserar sig på en preliminär kalkyl som publicerades i juni och en uppskattning av dess utveckling för ekonomiplaneåren. I kalkylen

ingår effekterna av både vårdreformens slutliga kalkyl och en preliminär kalkyl som gäller TE-reformen.

De slutliga uppgifterna om basservicens statsandelar samt statsandelen för undervisnings- och kulturväsendet fås under hösten.

Finansieringsposter

Nettobeloppet av ränteintäkter och räntekostnader samt finansieringsintäkter och finansieringskostnader år 2025 beräknas uppgå till 28,3 miljoner euro. Nettoantalet finansieringsposter försvagas kraftigt under 2025–2027 beroende på den kraftiga ökningen av räntebelagda lån och höjningen av den allmänna räntenivån. Som utgångspunkt för uppskattningen av finansieringskostnader användes en ränta på i genomsnitt 2,7 procent, vilket i nuläget motsvarar stadens anskaffningspris i både kort och lång maturitet, inklusive stadens kapitalanskaffningsmarginal.

Ränteinkomster och ränteutgifter

I budgeten för 2025 beräknas dotterbolagens utlåningar och övriga ränteinkomster uppgå till 24,6 miljoner euro beroende på om lånen lyfts i enlighet med lånereserveringarna och hur stora ränteinkomsterna från stadens kassamedel är. De största ränteinkomsterna härrör från TVT Asunnot Oy, Åbo Energi Ab, Åbo Vattenförsörjning Ab och Åbo Hamn Ab. Räntevillkoren för vissa av dotterbolagens lån orsakar osäkerhet, eftersom dotterbolagens låneräntor påverkas av dotterbolagens resultatutveckling bl.a. för Åbo Hamns del. Under ekonomiplanepreioden 2026–2027 stiger ränteintäkterna från lån främst på grund av de utlåningar som beviljades Turun Monitoimitilat och Kupittaaan Taito kampus. På motsvarande sätt höjer detta det finansieringsvederlag som lokaltjänsterna betalar till bolaget. Det är alltså frågan om en helt intern finansieringspost vars nettoinverkan på stadens resultat är noll. Beloppet av lån som lyfts och räntevillkoren påverkar betydligt ränteinkomsterna från utlåningar. Ränteinkomsterna från skadefonden har beräknats uppgå till cirka 2,4 miljoner euro.

Enligt budgeten 2025 beräknas de externa ränteutgifterna uppgå till 24,7 miljoner euro. Detta belopp innehåller kostnaderna för inlåning och ränteskydd. År 2025 är ränteutgifterna ännu måttliga, men ökar under 2026–2027, eftersom stadens finansieringsbehov kraftigt ökar under denna period och räntenivån för nya lån kommer att vara cirka 2,7 procent (kalkylantagande). De korta referensräntorna har sjunkit under 2024 till cirka 2,6–3,1 procent och förväntas fortsätta sjunka. De långa refe-

rensräntorna ligger på ca 2,4 %. Det här påverkar räntenivån på lånen allt eftersom gamla ränteskydd förfaller och nya lån måste lyftas med ränta som motsvarar marknadsräntan.

Övriga finansiella inkomster och utgifter

Enligt uppskattningar uppgår de övriga finansiella inkomsterna 2025 till cirka 29,3 miljoner euro. Största delen av detta belopp, dvs. 20 miljoner euro, beräknas härröra från vinstutdelningen som Åbo Energi Ab betalat. Stor osäkerhet råder kring övriga utdelningsinkomster och för dessa har därför budgeterats endast 9,3 milj. euro år 2025. Dessutom kan inkomster fås från utdelningar till fonderna och vinster från försäljning av värdepapper och andra extraordinära intäkter. Under 2026–2027 förväntas de övriga finansieringsinkomsterna uppgå till 25,1 miljoner euro, eftersom den största enskilda inkomstposten, dvs. Åbo Energis utdelning, uppskattas stanna kvar på 20 milj. euro. Stadens övriga utdelningsinkomster är relativt små och osäkra. Skadefondens värdeutveckling och resultat förväntas vara måttlig, cirka 2,4 miljoner euro om året och följa de riktlinjer som stakats ut i placeringsprinciperna. Andra finansiella kostnader 2025–2027 uppskattas uppgå till cirka 0,9 miljoner euro per år. I siffran ingår närmast kostnader som anknyter till bank, koncernkonto, betalningsrörelse och kontantkassa. För skadefondens del har man inte beaktat skador som eventuellt ersätts med fondens medel.

Årsbidrag

Årsbidraget för 2025 är 38,8 miljoner euro. Detta motsvarar det eurobelopp som blir kvar av inkomstfinansieringen för att täcka investeringar, amorteringar och andra utgifter med lång verkningstid. Stadens årsbidrag är särskilt svagt under de första åren av ekonomiplanepreioden. Årsbidraget förbättras mot slutet av planperioden. Årsbidraget borde täcka avskrivningarna, men denna nivå underskrids betydligt under ekonomiplanepreioden. Med hjälp av anpassningsprogrammet eftersträvas balansen.

Extraordinära poster

I ekonomiplanen ingår inte extraordinära poster år 2025–2027.

Räkenskapsperiodens överskott/underskott

Underskottet för räkenskapsperioden 2025 uppgår till -17,7 miljoner euro. Ekonomiplanen för 2025–2026 uppvisar ett stort underskott. Ekonomisk balans eftersträvas uppnås före slutet av ekonomiplanepreioden.

2.1 Resultaträkning, 1 000 € (externa poster)

	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Ekonomi- plan 2026	Ekonomi- plan 2027
Försäljningsintäkter	63 773	63 006	72 010	77 208	77 208
Avgiftsintäkter	24 401	32 314	38 739	41 051	33 051
Understöd och bidrag	29 558	25 565	20 341	20 659	20 659
Hysesintäkter	60 835	59 631	62 767	66 556	63 556
Övriga verksamhetsintäkter	27 379	25 031	39 033	39 526	36 526
VERKSAMHETSINTÄKTER	205 947	205 547	232 889	245 000	231 000
TILLVERKNING FÖR EGET BRUK	1 771	1 910	1 910	1 910	1 910
Personalkostnader	329 295	332 970	350 274	328 079	322 457
Köp av tjänster	269 487	282 901	329 194	327 048	321 500
Material, förnödenheter och varor	45 622	37 024	36 549	45 685	44 902
Bidrag	45 047	46 561	60 360	62 950	61 871
Övriga verksamhetskostnader	58 690	55 679	58 254	56 547	55 578
VERKSAMHETSKOSTNADER	748 141	755 135	834 632	820 309	806 308
VERKSAMHETSBIDRAG	-540 423	-547 678	-599 833	-573 399	-573 398
Skatteinkomster och statsandelar	599 994	560 353	610 283	620 000	643 625
Finansiella intäkter och kostnader	37 030	19 142	28 301	12 137	3 492
ÅRSBIDRAG	96 601	31 817	38 750	58 738	73 719
Avskrivningar och nedskrivningar	66 127	57 501	58 192	63 253	70 320
Extraordinära intäkter och kostnader	0	0			
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	30 474	-25 685	-19 442	-4 515	3 399
Förändring av reserver och fonder	2 034	1 953	1 703	1 703	1 703
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVER-/ UNDERSKOTT	32 508	-23 732	-17 739	-2 812	5 102

Resultaträkningens nyckeltal	Bokslut 2023	Budget 2024 med änd- ringar	Budget 2025	Ekonomi- plan 2026	Ekonomi- plan 2027
Verksamhetsintäkter - ändring-% från föreg. år		-0,2 %	13,3 %	5,2 %	-5,7 %
Verksamhetskostnader - ändring-% från föreg. år		0,9 %	10,5 %	-1,7 %	-1,7 %
Verksamhetsbidrag - ändring-% från föreg. år		1,3 %	9,5 %	-4,4 %	0,0 %
Verksamhetsintäkter / verksamhetskostnader	27,5 %	27,2 %	27,9 %	29,9 %	28,6 %
Skatteinkomster och statsandelar - ändring-% från föreg. år		6,6 %	8,9 %	1,6 %	3,8 %
Årsbidrag / avskrivningar -%	146,1 %	55,3 %	66,6 %	92,9 %	104,8 %
Årsbidrag / invånare	478,5	155,8	187,5	280,9	348,5
Invånarantal 31.12.	201 889	204 234	206 644	209 073	211 524

2.2 Resultaträkning, 1 000 € (externa och interna poster)

	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Ekonomiplan 2026	Ekonomiplan 2027
Försäljningsintäkter	83 670	85 637	73 010	77 208	77 208
Avgiftsintäkter	24 599	32 314	38 739	41 051	33 051
Understöd och bidrag	29 558	25 845	20 341	20 659	20 659
Hysesintäkter	156 903	154 434	63 367	66 556	63 556
Övriga verksamhetsintäkter	27 905	25 091	39 113	39 526	36 526
VERKSAMHETSINTÄKTER	322 635	323 322	234 569	245 000	231 000
TILLVERKNING FÖR EGET BRUK	1 771	1 910	1 910	1 910	1 910
Personalkostnader	329 295	335 352	350 274	328 079	322 457
Köp av tjänster	300 313	313 589	330 274	327 048	321 500
Material, förnödenheter och varor	45 726	37 024	36 549	45 685	44 902
Bidrag	45 047	46 561	60 360	62 950	61 871
Övriga verksamhetskostnader	144 448	140 384	58 854	56 547	55 578
VERKSAMHETSKOSTNADER	864 829	872 910	836 312	820 309	806 308
VERKSAMHETS BIDRAG	-540 423	-547 678	-599 833	-573 399	-573 398
Skatteinkomster och statsandelar	599 994	560 353	610 283	620 000	643 625
Finansiella intäkter och kostnader	37 030	19 142	28 301	12 137	3 492
ÅRS BIDRAG	96 601	31 817	38 750	58 738	73 719
Avskrivningar och nedskrivningar	66 127	57 501	58 192	63 253	70 320
Extraordinära intäkter och kostnader	0	0			
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	30 474	-25 685	-19 442	-4 515	3 399
Förändring av reserver och fonder	2 034	1 953	1 703	1 703	1 703
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVER-/ UNDERSKOTT	32 508	-23 732	-17 739	-2 812	5 102

Resultaträkningens nyckeltal	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Ekonomi- plan 2026	Ekonomi- plan 2027
Verksamhetsintäkter - ändring-% från föreg. år		-0,2 %	-27,5 %	4,4 %	-5,7 %
Verksamhetskostnader - ändring-% från föreg. år		0,9 %	-4,2 %	-1,9 %	-1,7 %
Verksamhetsbidrag - ändring-% från föreg. år		1,3 %	9,5 %	-4,4 %	0,0 %
Verksamhetsintäkter / verksamhetskostnader	37,3 %	37,0 %	28,0 %	29,9 %	28,6 %
Skatteinkomster och statsandelar - ändring-% från föreg. år		6,6 %	8,9 %	1,6 %	3,8 %
Årsbidrag / avskrivningar -%	146,1 %	55,3 %	66,6 %	92,9 %	104,8 %
Årsbidrag / invånare	478,5	155,8	187,5	280,9	348,5
Invånarantal 31.12.	201 889	204 234	206 644	209 073	211 524

2.3 Skatteinkomster och statsandelar, 1 000 €

	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Ekonomiplan 2026	Ekonomiplan 2027
SKATTEINKOMSTER OCH STATSANDELAR	599 994	560 353	610 283	620 000	643 625
Skatteinkomster	519 220	493 122	509 775	522 000	546 625
Kommunal inkomstskatt	325 659	306 955	333 800	339 000	355 500
Fastighetskatt	73 263	77 000	84 975	87 500	90 125
Andel av samfundsskatteintäkterna	120 298	109 167	91 000	95 500	101 000
Statsandelar	80 774	67 231	100 508	98 000	97 000
Statandel för kommunal basservice (utan balansering, omfattar år 2025 TE-finansiering)	9 307	-4 220	34 362		
Utjämning av statsandelarna på basis av skatteinkomster	-2 686	-3 017	-2 307		
Övriga statsandelar för undervisning- och kulturväsendet	42 811	42 266	46 495		
Kompensation för förlorade skatteinkomster	31 341	32 202	21 959		

2.4 Finansiella intäkter och kostnader, 1 000 €

	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Staden	Skadefonden
FINANSIELLA INTÄKTER	49 105	46 690	53 948	51 348	2 600
FINANSIELLA KOSTNADER	12 075	27 548	25 648	25 448	200
NETTO	37 030	19 142	28 301	25 901	2 400
Ändring %		-48,3 %	47,8 %		
Ränteintäkter	22 027	23 660	24 622	22 222	2 400
Övriga finansiella intäkter	27 078	23 030	29 326	29 126	200
Räntekostnader	11 501	26 646	24 747	24 747	0
Övriga finansiella kostnader	574	902	901	701	200

2.5 Finansieringskalkyl

Finansieringskalkyl, 1 000 €

	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Ekonomi- plan 2026	Ekonomi- plan 2027
Årsbidrag	96 601	31 817	38 750	58 738	73 719
Extraordinära intäkter och kostnader	0	0	0	0	0
Korrektivposter till internt tillförda medel	17 630	18 384	32 784	13 870	9 360
VERKSSAMHETENS KASSAFLÖDE	78 971	13 433	5 966	44 868	64 359
Investeringsutgifter	182 342	232 731	331 581	373 492	356 733
Statsandelar och övriga finansieringsandelar	10 087	12 035	9 360	8 060	7 960
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	22 172	19 700	76 394	15 000	10 000
KASSAFLÖDET FÖR INVESTERINGARNAS DEL	-150 083	-200 996	-245 827	-350 432	-338 773
VERKSAMHETENS OCH INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE	-71 112	-187 564	-239 861	-305 564	-274 414
Förändringar i utlåningen	10 779	-39 787	-52 268	-27 838	5 227
Ökning av utlåningen, -	18 802	60 000	70 000	48 000	48 000
Minskning av utlåningen, +	29 581	20 213	17 732	20 162	53 227
Förändringar i lånebeståndet	146 805	196 000	294 455	336 048	271 868
Ökning av långfristiga lån, -	130 000	200 000	265 000	288 000	220 000
Minskning av långfristiga lån, +	54 240	4 000	46 600	76 600	76 600
Förändringar av kortfristiga lån	71 045	0	76 055	124 648	128 468
Övriga förändringar av likviditeten	-82 095				
KASSAFLÖDET FÖR FINANSIERINGENS DEL	75 489	156 213	242 187	308 210	277 095
INVERKAN PÅ LIKVIDITETEN	4 377	-31 351	2 326	2 645	2 680

Nyckeltalen i finansieringskalkylen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Ekonomi- plan 2026	Ekonomi- plan 2027
Invånarantal 31.12.	201 889	204 234	206 644	209 073	211 524
Investeringarnas egenanskaffningsutgifter, M€	172,3	220,7	322,2	365,4	348,8
Intern finansiering av investeringar, %	56 %	14 %	12 %	16 %	21 %
Lånebestånd 31.12., M€	832	950	1 370	1 806	2 167
Lån € / invånare	4 121	4 652	6 630	8 638	10 245

Förändringar i utlåningen

Under 2025 fortsätter den centraliserade koncernfinansieringen, dvs. utlåningen till stadens dotterbolag. Alla finansieringsbehov som tas upp i budgeten är till sin natur reserveringsanslag (icke bindande anslag) och finansieringsbehoven kan avsevärt ändras under perioden. Sammanlagt uppgår ökningarna av utlåningen till 70,0 miljoner euro och minskningarna av utlåningen till 17,7 miljoner euro år 2025, nettobelopp totalt 52,3 miljoner euro.

För TVT Asunnot Oy har för 2025 reserverats totalt 30 miljoner euro i nya utlåningar som består av följande lån: 10 miljoner euro för nytt lån för betalning av lån som förfaller till betalning, tertiärlån på 4 miljoner euro för lån för

den egna finansieringsandelen för ARA-nybyggnader och 16 miljoner euro för finansieringen av nybyggnader och ombyggnader. För ekonomiplaneringsperioden har uppskattningsvis reserverats 4 miljoner euro i tertiärlån, och 16 miljoner euro för nybyggnader och ombyggnader samt 8 miljoner euro för återfinansiering per år.

För Åbo Energi Ab har reserverats ett utlåningsbelopp om 30 miljoner euro varmed i huvudsak finansieras bolagets nya investeringar 2024 och från det framåt 10 miljoner euro per år. För icke allokerade utlåningar har reserverats sammanlagt 10 miljoner euro.

I budgeten har finansieringen av Turun Monitoimitilat Oy och Kupittaaan Taito Kampus Oy ordnats genom användningen av limiten för koncernkontot och detta speglas i

punkten om ökning av andra långfristiga lån. För bolaget reserverades totalt 76 miljoner euro kortfristig finansiering för 2025. Under projektens byggtid sker finansieringen genom koncernkontots kontolimit, som konverteras till en långfristig skuld för bolaget efter att projektet färdigställts.

Stadens dottersammanslutningar kan förutom ovan nämnda lån beviljas kortfristiga kreditlimiter (eller limiter för koncernkontot) sammanlagt högst 300 milj. euro ur

stadens kassamedel under budgetåret. Stadens utlåning till dotterbolagen hålls också under de kommande åren på en hög nivå, i synnerhet om stadens stora utvecklingsprojekt genomförs i bolagsform (t.ex. spårvägen och däckat i Kuppis) och finansieras med koncernintern utlåning under de kommande åren. Av de nämnda projekten eller deras finansieringssätt finns dock inga slutliga beslut ännu. Utlåningen till dotterbolagen gör att stadens nettoskuld inte ökar lika snabbt som moderstadens bruttoskuld.

	Prognos 2024	Budget 2025	Ekonomiplan 2026	Ekonomiplan 2027	Ekonomiplan 2028
FÖRÄNDRINGAR I UTLÅNINGEN	19 205	52 268	27 838	-5 227	17 933
Ökning av utlåningen	40 000	70 000	48 000	48 000	43 000
TVT Asunnot Oy	15 000	30 000	28 000	28 000	28 000
Åbo Energi Ab	15 000	30 000	10 000	10 000	5 000
Övriga oriktade	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Minskning av utlåningen	20 795	17 732	20 162	53 227	25 067
TVT Asunnot Oy	15 436	12 268	13 799	14 124	13 090
Åbo Energi Ab	0	0	1 000	2 000	7 000
Övriga amorteringar enligt skuldebrev	5 359	5 464	5 363	37 103	4 977

Lånestock, skydd av koncernskulden samt övriga fullmakter och gränser för stadens finansieringsverksamhet och riskhantering

Fördelning av ränterisken för koncernskulden är ännu viktigare när skuldsättningen ökar och räntenivån stiger kraftigt. Stadens ränterisk hanteras genom att sprida ut lånen med olika grunder för referensränta samt vid genom att använda ränteswapavtal för att hantera ränterisken. Ränteskyddet ordnas också genom att lyfta stadens lån med fast ränta bundna till en långvarig referensränta, om detta med beaktande av marknadsläget är möjligt och kostnadseffektivt. Dessutom kan ränteswapavtal ingås om det behövs, genom vilka staden strävar efter att hålla ökningen av de finansiella kostnaderna på en moderat nivå om räntorna eventuellt stiger. Staden höjer finansieringen genom att utnyttja flera finansieringskällor såsom Europeiska investeringsbanken (EIB) och Europarådets utvecklingsbank (CEB). Av de inhemska finansierarna är Kommunfinans Abp stadens mest betydande och konkurrenskraftiga finansierare. Stadsstyrelsen beslutar närmare om tidpunkten och skyddsgraden för höjning av finansieringen då den godkänner låneuttags- och placeringsplanen.

Staden fördelar ränterisken för koncernskulden mellan olika räntegrunder genom att vid behov ingå nya avtal om valuta- och räntebyte för högst 400 miljoner euro under budgetåret. Om ett långfristigt lån lyfts i annan valuta än i euro, så ändras valuta- och ränterisken genom avtal om

valuta- och räntebyte till euro. Ränterisken för andra poster eller ränterisken för ansvar utanför balansräkningen (t.ex. leasingavtal) eller en annan risk kan ändras för högst 100 miljoner euro under budgetåret.

Stadens dottersammanslutningar kan förutom ovan nämnda lån beviljas kortfristiga kreditlimiter (eller limiter för koncernkontot) sammanlagt högst 300 milj. euro ur stadens kassamedel. Staden upprätthåller kommuncertifikatlimiter till ett värde av minst 500 miljoner euro eller andra icke-bindande limiter som vid behov kan användas fullt ut för att kortvarigt trygga likviditeten eller ersätta långfristiga lån.

Förändringar i lånefinansieringen

Stadens räntebelagda skuld beräknas i början av 2025 uppgå till cirka 950 miljoner euro varav 800 miljoner euro är långfristiga lån, högst 50 miljoner euro kortfristiga lån (kommuncertifikat) och cirka 100 miljoner euro bolagens depositioner. År 2025 beräknas staden ta högst 265 miljoner euro långfristigt lån och 76 miljoner euro användning av kontolimit. Kortfristiga lån dvs. kommuncertifikat används aktivt som medel för kassahantering och enligt den låne- och placeringsplan som stadsstyrelsen godkänt. Av de långfristiga lånen förfaller 46,6 miljoner euro till betalning under 2025.

Bolagens depositioner förväntas vara i genomsnitt ca 120 milj. euro, men osäkerheten är stor gällande depositionernas summa. Sålunda skulle den räntebelagda

skulden (lånestocken) öka ca 274 miljoner euro netto år 2025. Den sammanlagda långfristiga skulden beräknas öka kraftigt med högst 1,16 miljarder euro under 2025–2027. Den räntebelagda skulden beräknas uppgå till 2,2 miljarder euro i slutet av 2027. Ökningen av den totala skulden medför betydlig osäkerhet, eftersom stora osäkerheter förknippas med det tidsmässiga framskridandet av stadskoncernens stora investeringsprojekt. Därtill omfattar den nämnda skuldsumman inte de stora spårvägsprojekten såsom kapitaliseringen av Länsirata Oy eller finansieringen av Turun Raitiotie Oy, eftersom inga slutliga beslut om genomförande fattats för de ovannämnda projekten.

Förändringar i kassareserven och betal förmågan

Kassareserven uppskattas vara cirka 25–50 milj. euro i början av år 2025, och avsikten är att den hålls på denna nivå under hela år 2025. Staden får måttlig placeringsavkastning på sina kassamedel, vilket dock underskrider kostnaden för främmande kapital. Därför är det inte ändamålsenligt att ha extra kassamedel. Kommunintyg används aktivt som redskap för kassahanteringen och de är viktiga och kostnadseffektiva verktyg för att skaffa kortvarig finansiering. Under hela ekonomiplanepérioden, dvs. åren 2026–2027, förväntas stadens finansiella ställning vara fortsättningsvis god och staden får skuldfinansiering från marknaden på ett kostnadseffektivt sätt.

2.6 Investeringsdelen

Investeringar som genomförs av staden

Under ekonomiplanepreioden 2025–2028 föreslås anslagen för stadens investeringsutgifter bli sammanlagt 1298,9 miljoner euro, vilket är i linje med Åbo stads verksamhetsplan. Målet för investeringsutgifternas finansieringsandelar under planperioden är sammanlagt 30,6 miljoner euro. Självfinansieringsandelen för investeringar är skillnaden på 1 268,3 miljoner euro.

Förslagen för anslagen för finansieringsandelarna för investeringsutgifter var sammanlagt 331,6 miljoner euro under budgetåret 2025. Andelen anslag för byggande i lokal- och infrainvesteringsprogrammen är sammanlagt 293,2 milj. euro, av vilket infrainvesteringsandelens andel är 202,5 milj. euro och lokalinvesteringarna uppgår till 90,7 milj. euro.

Den resterande andelen anslag för investeringar 38,4 miljoner euro fördelas på aktier och andelar 22,3 milj. euro, utveckling av informationssystem och verksamhet 6,8 milj. euro, maskiner och materiel samt andra materiella tillgångar 5,8 milj. euro och anskaffning av mark- och vattenområden 3,5 milj. euro.

Stadsstyrelsens anslag för investeringar omfattade totalt 328,4 miljoner euro, som delas upp i andelen för stadens egendomsförvaltning på 322,0 milj. euro och koncernförvaltningens andel på 6,4 milj. euro. Andelen anslag för servicehelheten för fostran och undervisning är 1,2 miljoner euro, för kultur och unga 0,7 miljoner euro, för motion 0,5 miljoner euro, för stadsmiljön 0,4 miljoner euro och för kollektivtrafiken i Åbo stadsregion 0,4 miljoner euro.

Stadens investeringsprogram och investeringsnivåer

Stadsstyrelsen utfärdar särskilda bestämmelser om hur de mål och åtgärder som skrivits in i verksamhetsplanerna är bindande för stadens myndigheter i förhållande till stadsstyrelsen.

I stadsstyrelsens budgetanslag för hantering av egendom ingår dessutom investeringsanslag och inkomstposter för investeringar i anknytning till anskaffning av aktier och andelar, för genomförandet och rapporteringen gällande dessa svarar koncernförvaltningen (1600 SSN/andelar och bruksavgifter).

För stadsstyrelsens resultatenheter för egendomshanteringen har reserverats budgetanslag (1602 SSN/markegendom, 1603 SSN/infrastrukturegendom, 1604 SSN/lokalegendom) för investeringar och driftsekonomi för genomförandet av investeringsprogrammet och mål för försäljning av fast egendom. Servicehelheten för stadsmiljö ansvarar för genomförande och rapportering gällande helheten.

Lokalitetstjänsterna ansvarar för projektplaneringen av lokalprojekt där man samlar in utgångsuppgifterna om lo-

kalprojektet inför ett investeringsbeslut. Samtidigt beslutar man om genomförandeformen och finansieringsmodellen för projektet. Stadsfullmäktige godkände anvisningarna för planering av lokalprojekt 22.1.2024 § 10. Konceptualisering av lokalerna fungerar som handbok för planerare, vilket påskyndar projektplaneringsprocessen. Till planeringshandboken bifogas möbelkoncepten. Lokalitetsledningen inom lokalitetstjänsterna ansvarar för den första möbleringen, genomförandet och rapportering om objekten. Möbelanslagen ingår i stadsstyrelsens budgetanslag för egendomshantering (SSN/Möblering första gången).

Servicehelheten för stadsmiljö svarar för utarbetandet av ett investeringsprogram för infrastrukturen. Stadsfullmäktige godkände förfaringsanvisningen för behovsutredningar och projektplanering 13.2.2023 § 32. Ändringarna i tidpunkterna för fastighetsutvecklingsprojektens och spetsprojektens planer och effekterna av dessa ändringar på infrainvesteringsprogrammet har pusslats ihop i budgeten 2024. Planeringen av tidsplanen för investeringar görs utifrån en helhetsbedömning där effektivitet, lönsamhet, nödvändighet, driftsekonomi och tillväxtpöjligheter beaktas.

Investeringsutgifterna för infrastrukturbyggandet inom servicehelheten för stadsmiljön och stadens eget byggande av lokaler uppgår till sammanlagt 293,2 miljoner euro under budgetåret 2025. Under ekonomiplanepreioden 2025–2028 är förslaget för stadens investeringsutgifter för eget byggande av infrastruktur- och lokalinvesteringsobjekt sammanlagt 1 092,7 miljoner euro.

Under ekonomiplanepreioden 2025–2028 är anslagen för stadens infrainvesteringsutgifter sammanlagt 604,3 miljoner euro. Förslaget till penninganvändning för infrainvesteringsprojekten för 2025 är 202,5 miljoner euro. Indelningen av anslag i huvudkategorier presenterades i tabellen Infrainvesteringsprogrammet. Av investeringsanslagen riktas 129,0 miljoner euro till strategiska spetsprojekt, 37,0 miljoner euro till fastighetsutvecklingsprojekt, 16,8 miljoner euro till projekt som minskar reparationskulden och den resterande andelen på 19,7 miljoner euro till projekt som förbättrar boendetrivseln, projekt som förbättrar smidigheten och säkerheten i trafiken samt stöder funktionerna och därtill till tidigarelagd genomförandeplanering.

Ekonomiskt och strategiskt betydande infrainvesteringsobjekt är Utvecklingen av centrum och spetsprojekten för Kuppis spets samt de infrainvesteringar som ska göras i fastighetsutvecklingsobjektens allmänna områden. Under budgetåret 2025 är sådana objekt t.ex. partnerskapsprojektet för Kuppis spets, Åbo bangård och projektet för Kuppis dubbelspår, arrangemang kring stombusslinjerna, stadens finansieringsandel i hamnprojektet samt

infrainvesteringar i fastighetsutvecklingsobjekt på allmänna områden såsom planområdena i Slottsstaden, Skansen och Rönnudden.

Under ekonomiplanepreioden 2025–2028 är anslagen för stadens lokalinvesteringsprogram sammanlagt 488,5 miljoner euro. Förslaget till penninganvändning i lokalinvesteringsprogrammet uppgår år 2025 till 90,7 miljoner euro, av vilka det totala värdet av mindre investeringar, det vill säga projekt vars kostnadsberäkning underskrider 3 miljoner euro, är 11,2 miljoner euro och energieffektivitetsinvesteringar 1 miljon euro. Fördelningen presenterades i tabellen Lokalinvesteringsprogrammet.

Ett betydande nybyggnadsobjekt som genomförs ur basstadens balans är Åbo musikhus Fuga. Av saneringsobjekten är de mest betydande den tekniska saneringen av skolhuset för Nummen koulu, saneringen och påbyggnaden av en del av byggnaderna på stadshusets gårdsområde samt den tekniska saneringen av Wäinö Aaltos museum.

De infra- och lokalinvesteringsprogram som är bifogade till verksamhetsplanerna innehåller projektens kostnadsberäkningar, fördelningen av anslag under perioden för genomförande och målet för färdigställningsår samt formen av genomförandet. En del av projekten som överskrider 3 miljoner euro i lokalinvesteringsprogrammet är dock ännu i planerings- och beredningsfasen, vilket betyder att utgångsuppgifterna ännu är bristfälliga och projektens genomförandeform inte ännu beslutats.

Åbokoncernens genomförandelösningar och genomförande av koncernens externa hyresprojekt

Man har strävat efter att lätta stadens investeringsnivåer för bl.a. lokalprojektens del genom att utnyttja Åbokoncernens lösningar för genomförande. Staden kan för den tid som byggprojektet pågår temporärt finansiera projekten via koncernkontots limit eller gå i proprieborggen för finansieringen av projekten. Alla nya lokalobjekt bokförs huvudsakligen i balansräkningen för Kiinteistö Oy Turun Monitoimitilat, beslutet fattas dock projektvis. Under åren 2026–2029 genomför Åbo projekten för att förnya daghemmen med livscykel- och hyresmodellen.

Utöver de lokalprojekt i lokalinvesteringsprogrammet som antingen pågår eller planeras för ekonomiplanepreioden 2025–2028 och som bokförs i stadens balans, kommer därtill att genomföras lokalprojekt i bolagsform med kostnadsberäkningar på ca 420,6 milj. euro. För en del av dessa projekt har ett beslut fattats för planeringsperioden och en del av dessa är långvariga hyresobjekt med en summa på totalt 139,4 miljoner euro. Kostnaderna av dessa fördelas i form av hyra under hyresperioden. En del av projekten som överskrider 3 miljoner

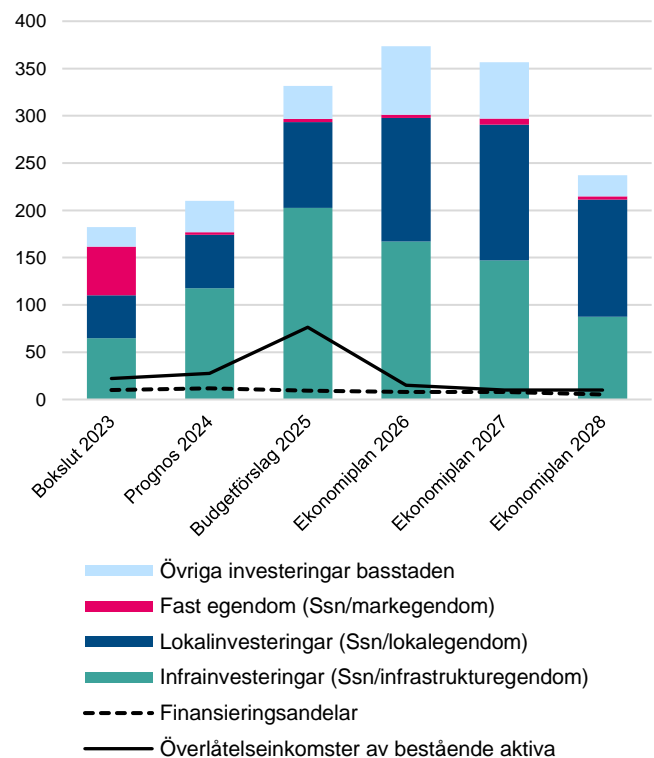
euro i lokalinvesteringsprogrammet är dock ännu i planerings- och beredningsfasen, vilket betyder att utgångsuppgifterna ännu är bristfälliga och att projektens genomförandeform inte ännu beslutats. Summorna omfattar inte leasingprojekten.

Investeringsinkomster och finansieringsandelar

Andelen försäljningsinkomster bland bestående aktiva i investeringsdelen är 76,4 miljoner euro för år 2025, varav målet för försäljningsvinst är 32,4 miljoner euro. Under planperioden 2025–2028 budgeterades överlåtelseinkomster sammanlagt 111,4 milj. euro och försäljningsvinster 63,9 milj. euro. I stället för tomtförsäljning strävar staden efter att i allt större utsträckning övergå till tomtarrendering (Sfm 13.2.2023 § 29). Detta påverkar bedömningen av försäljningsinkomster och andelen försäljningsvinst som dessa medför under ekonomiplanepreioden. Också tillväxtförväntningarna för arrendeinkomster har påverkats på lång sikt.

Summan för statsandelar och övriga finansieringsandelar för budgetåret 2025 föreslås vara sammanlagt 9,4 miljoner euro. Under ekonomiplanepreioden 2025–2028 är finansierings- och statsandelarna sammanlagt 30,6 miljoner euro. Statsandelar beviljas för byggande av bl.a. bantrafiken och leder för lätt trafik, såsom cykelvägar. Grafen visar kassaflödeskalkylen för investeringarna för åren 2023–2028. I den syns stadens egna investeringar utan bolagsmässiga verkställningar eller hyresprojekt samt finansieringsandelarna och överlåtelseinkomster för bestående aktiva.

Kassaflödeskalkyl för investeringarna för åren 2023–2028, milj. euro

Investeringsanslag och intäktsposter för investeringar, 1 000 €

Budgeten för 2024 innehåller budgetändringar som stadsfullmäktige gjort före slutet av augusti 2024.

Åbo, totalt	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Ekonomiplan 2026	Ekonomiplan 2027	Ekonomiplan 2028
Investeringskostnader	-182 342	-232 731	-331 581	-373 492	-356 733	-239 500
Statsandelar och övriga finansieringsandelar	10 087	12 035	9 360	8 060	7 960	5 260
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	22 172	19 700	76 394	15 000	10 000	10 000
INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE	-150 083	-200 996	-245 827	-350 432	-338 773	-221 830
Ändring- %		33,9	22,3	42,6	-3,3	-34,5

Stadens investeringsprogram som en del av budgeten

Infrainvesteringsprogrammet indelat i huvudklasser, 1 000 €

Huvudklasser	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Ekonomiplan 2026	Ekonomiplan 2027	Ekonomiplan 2028
Strategiska spetsprojekt	30 503	69 270	128 990	111 680	99 134	46 180
Fastighetsutveckling	14 146	43 267	37 032	30 370	23 900	19 350
Projekt som stöder funktionerna	1 367	2 750	4 385	1 045	845	45
Projekt som sänker reparationsskulden	12 613	13 765	16 815	13 365	13 365	14 365
Projekt som förbättrar trafikens funktion och säkerhet	798	3 700	8 150	7 150	5 070	3 150
Projekt som förbättrar invånartrivseln	5 031	4 560	6 900	3 150	4 600	4 250
Tidigarelagd genomförandeplanering	249	250	250	250	250	250
Infrainvesteringsprogram sammanlagt	64 745	137 562	202 522	167 010	147 164	87 590

Lokalinvesteringsprogrammet indelat i huvudklasser, 1 000 €

Huvudklasser	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Ekonomiplan 2026	Ekonomiplan 2027	Ekonomiplan 2028
Utvalda lokalinvesteringsprojekt > 3 miljoner euro	40 998	57 743	78 500	118 350	131 200	111 600
Lokalinvesteringsprojekt < 3 miljoner euro	4 538	11 200	11 200	11 200	11 200	11 200
Energieffektivitetsprojekt	0	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Lokalinvesteringsprogrammet sammanlagt	45 536	69 943	90 700	130 550	143 400	123 800

2.7 Budgetens bindningsnivåer

	Bindande verkan
DRIFTSEKONOMIDELEN (externa poster)	
Stadsfullmäktige	Verksamhetsbidrag
Centralvalnämnden	Verksamhetsbidrag
Revisionsnämnden	Verksamhetsbidrag
Nämnden för främjande av hälsa och välfärd	Verksamhetsbidrag
Sysselsättningsnämnden	Verksamhetsbidrag
Stadsstyrelsen	Verksamhetsbidrag
Kultur- och ungdomsnämnden	Verksamhetsbidrag
Idrottsnämnden	Verksamhetsbidrag
Nämnden för fostran och undervisning	Verksamhetsbidrag
Stadsmiljönämnden	Verksamhetsbidrag
Kollektivtrafiknämnden för Åbo stadsregion	Verksamhetsbidrag
Byggnads- och tillståndsnämnden	Verksamhetsbidrag
Avfallshanteringsnämnden i Sydvästra Finland	Verksamhetsbidrag (externa och interna poster)
RESULTATRÄKNINGSDELEN	
Skatteinkomster	
Statsandelar	
Finansiella intäkter och kostnader	Netto
Extraordinära poster	Netto
INVESTERINGSDELEN	
Stadsstyrelsen	Investeringskostnader Finansieringsandelar Överlåtelseinkomster
Kultur- och ungdomsnämnden	Investeringskostnader Finansieringsandelar Överlåtelseinkomster
Idrottsnämnden	Investeringskostnader Finansieringsandelar Överlåtelseinkomster
Nämnden för fostran och undervisning	Investeringskostnader Finansieringsandelar Överlåtelseinkomster
Stadsmiljönämnden	Investeringskostnader Finansieringsandelar Överlåtelseinkomster
Kollektivtrafiknämnden för Åbo stadsregion	Investeringskostnader Finansieringsandelar Överlåtelseinkomster
FINANSIERINGSDELEN	
Förändringar i lånebeståndet	Netto

Avvikelse gällande anslagen och inkomstposterna i budgeten och ändringarna i dem rapporteras till stadsfullmäktige i delårsöversikter och bokslut.

NÄMNDERNAS MÅL FÖR VERKSAMHETEN OCH EKONOMIN

Stadsfullmäktige

Kort beskrivning av verksamheten

Den högsta beslutanderätten inom staden utövas av stadsfullmäktige som valts av stadens invånare. Fullmäktige väljs för en mandatperiod på fyra år genom val som förrättas vart fjärde år.

Åbo stadsfullmäktige har 67 ledamöter under mandatperioden 2021–2025. Antalet ledamöter är bundet till stadens invånarantal enligt kommunallagen.

Kommunen har ett fullmäktige som ansvarar för kommunens verksamhet och ekonomi samt utövar kommunens beslutanderätt. Om stadsfullmäktiges uppgifter föreskrivs i kommunallagen. Enligt kommunallagen fattar fullmäktige beslut om

1. kommunstrategin,
2. förvaltningsstadgan,
3. budgeten och ekonomiplanen,
4. principerna för ägarstyrningen samt koncerndirektiv,
5. de mål för verksamheten och ekonomin som sätts upp för affärsverk,
6. grunderna för skötseln av tillgångarna och placeringsverksamheten,
7. grunderna för den interna kontrollen och riskhanteringen,
8. de allmänna grunderna för de avgifter som tas ut för tjänster och andra prestationer,

9. ingående av borgensförbindelse eller ställande av annan säkerhet för annans skuld,
10. valet av ledamöter i organ, om inte något annat föreskrivs nedan,
11. grunderna för de förtroendevaldas ekonomiska förmåner,
12. valet av revisorer,
13. godkännande av bokslutet och ansvarsfrihet,
14. annat som fullmäktige enligt gällande bestämmelser eller föreskrifter ska besluta om.

Den partivisa fördelningen av fullmäktigeplatserna (situation 9.9.2024):

Samlingspartiet och Kristdemokraterna i Finland	19
Finlands Socialdemokratiska Parti	13
Gröna förbundet	10
Vänsterförbundet	9
Sannfinländarna	7
Svenska folkpartiet	3
Centern i Finland	3
Förnuftets Röst	1
Fullmäktigegruppen Elina Sandelin	1
Fullmäktigegruppen Johannes Yrttiaho	1

Fullmäktigeledamöternas sammanträdesarvoden och fullmäktigegruppernas stödbelopp betalas ur stadsfullmäktiges anslag.

Mål för ekonomin

Driftsekonomin anslag och inkomstposter, 1 000 € (externa poster)

Driftsekonomidelen bindande nivå verksamhetsbidrag	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter			
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	343	601	564
VERKSAMHETS BIDRAG	-343	-601	-564
Ändring (%)		75,2 %	-6,2 %

Driftsekonomin totala verksamhetsintäkter och -kostnader, 1 000 € (externa och interna poster)

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter			
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	835	1 072	1 034
VERKSAMHETS BIDRAG	-835	-1 072	-1 034
Ändring (%)		28,4 %	-3,5 %

Revisionsnämnden

Redovisningsskyldig tjänsteinnehavare: stadsrevisor Kari Koivuluhta

Kort beskrivning av verksamheten

Revisionsnämnden har till uppgift att

- ordna granskning och bedömning av förvaltning och ekonomi
- se till att granskningen av staden och dess dottersammanslutningar samordnas
- ta fram pålitliga och väsentliga utvärderingsuppgifter som stöd för utvecklandet av staden och dess strategiska ledarskap och verksamhet
 - för fullmäktige och andra beslutsfattare
 - för kommuninvånarna och det omgivande samhället
 - för stadens personal
- bedöma huruvida de strategiska målen och budgetmålen som fullmäktige satt upp har nåtts i hela kommunkoncernen och huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt
- övervaka att skyldigheten enligt 84 § i kommunallagen att redogöra för bindningar iakttas och tillkännage redogörelserna för fullmäktige
- andra uppgifter som enligt kommunallagen överförs på nämnden.

Syftet med utvärderings- och revisionsverksamheten är att säkerställa att stadskoncernens verksamhet är ändamålsenlig och resultatriktad samt att tillgodose kommuninvånarnas intressen.

Förändringar i omvärlden

Revisionsnämndens uppgiftsfält påverkas av kraven att balansera ekonomin samt behovet av att bedöma innehållet i planerna för balanseringen och genomförandet av och tillräckligheten hos åtgärderna.

Mål för ekonomin

Driftsekonomins anslag och inkomstposter, 1 000 € (externa poster)

Driftsekonomidelen bindande nivå verksamhetsbidrag	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter			
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	428	506	484
VERKSAMHETS BIDRAG	-428	-506	-484
Ändring (%)		18,2 %	-4,3 %

Verksamheten påverkas också av organiseringen, anordningssättet och ledningen av kommunkoncernens verksamhet och serviceproduktion samt ändringar i dessa.

Dessutom ska nämndens verksamhet beakta strukturen och innehållet i gällande styrdokument samt de ändringsfaktorer som påverkar stadskoncernens och dess olika delars verksamhet och resultat. Omvärlden ändras konstant bland annat på grund av lagstiftningen och det allt mer ökande samarbetet över kommungränserna.

Utveckling av verksamheten

Revisionsnämnden har som mål att stödja uppnåendet av de strategiska mål som stadsfullmäktige fattat beslut om enligt sin verksamhetsidé. Uppnåendet av målen stöds med utvärderingsverksamhet där genomförandet, uppnåendet och effekterna av målen betraktas på organisationens olika nivåer och i funktioner. Utvärderingen strävar efter att omfatta de ärendehelheter eller funktioner som anses vara de mest väsentliga under fullmäktigeperioden. Utvärderingsresultaten rapporteras på det sätt som vid ifrågavarande tidpunkt är ändamålsenligt.

Innehållet av revisionsnämndens verksamhet påverkas av ändringar och mål i bland annat omvärlden och stadens egen verksamhet. Revisionsnämndens verksamhetssätt och verksamhetsinnehåll utvecklas kontinuerligt för att svara mot utmaningar som den står inför.

Driftsekonomin totala verksamhetsintäkter och -kostnader, 1 000 € (externa och interna poster)

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter			
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	459	547	533
VERKSAMHETS BIDRAG	-459	-547	-533
Ändring (%)		19,1 %	-2,6 %

Centralvalnämnden

Redovisningsskyldiga tjänsteinnehavare: Centralvalnämndens sekreterare, stadsjurist Noora Syysvirta och jurist Katariina Jokinen

Kort beskrivning av verksamheten

Enligt vallagen ska fullmäktige tillsätta en centralvalnämnd för sin mandatperiod. Centralvalnämnden är ett lagstadgat organ som grundar sig på vallagen. Nämndens viktigaste uppgift är att förrätta val. Centralvalnämnden är verksam både vid välfärdsområdes- och kommunalval samt vid statliga val. Centralvalnämndens uppgift är att upprätthålla beredskap för att ordna val och folkomröstningar, svara för ordnandet av val och folkomröstningar och sköta uträkningen av resultatet vid välfärdsområdes- och kommunalval inom nationella riktgivande tider.

Centralvalnämnden består av en ordförande, en vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett behövligt antal ersättare, dock minst fem. Centralvalnämnden har anställt som sekreterare två jurister från stadens enhet för juridiska ärenden vid koncernförvaltningen.

Centralvalnämnden beslutar om sina sammanträdestidtabeller. Centralvalnämnden sammanträder vid de tidpunkter som stadgas i vallagen och vid behov vid övriga tidpunkter på kallelse av nämndens ordförande.

Förändringar i omvärlden

Välfärdsområdes- och kommunalvalet förrättas samtidigt 13.4.2024. År 2026 förrättas inga ordinarie val. Riksdagsvalet förrättas 18.4.2027.

I välfärdsområdes- och kommunalvalet sköter centralvalnämnden alla röstningsarrangemang i kommunen gällande båda valen. Enligt 188 § i vallagen svarar varje kommun för kostnaderna för den kommunala centralvalnämnden, valnämnderna, valbestyrelserna, valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och vid hemmaröstning samt för andra än i 1 mom. avsedda kostnader som föranleds av att val förrättas. Vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval betalar justitieministeriet som engångsersättning till kommunen ett belopp som ministeriet fastställer för varje kommuninvånare som har rösträtt i valet. Vid välfärdsområdes- och kommunalval betalar staten alltså inte ut någon engångsersättning till kommunen. Vid välfärdsområdesval ersätter välfärdsområdet kommunen de kostnader som enbart föranleds av välfärdsområdesvalet.

Dessutom ska centralvalnämnden i sin verksamhet beakta olika anskaffningar av varor och tjänster samt kostnader som hänför sig till personalens löner med beaktande av de rådande undantagsförhållandena.

Utveckling av verksamheten

Centralvalnämnden använder samma ärendehanterings- och informationsförmedlingssystem som de andra organen och tillämpar samma sammanträdespraxis och annan praxis bortsett från vissa undantag som bestäms i vallagen.

Mål för ekonomin

Driftsekonomin anslag och inkomstposter, 1 000 € (externa poster)

Driftsekonomidelen bindande nivå verksamhetsbidrag	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	400	1 097	
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	500	1 921	833
VERKSAMHETS BIDRAG	-101	-824	-833
Ändring (%)		715,8 %	1,1 %

Driftsekonomin totala verksamhetsintäkter och -kostnader, 1 000 € (externa och interna poster)

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	400	1 097	
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	549	1 971	910
VERKSAMHETS BIDRAG	-149	-874	-910
Ändring (%)		486,6 %	4,1 %

Tilläggsinformation:

2025 Vårdfördområdes- och kommunalval

2026 Inga ordinarie val

2027 Riksdagsval

2028 Inga ordinarie val

Nämnden för främjande av hälsa och välfärd

Beskrivning av verksamheten

I lagstiftningen om social- och hälsovårdsreformen har det konstaterats att det är både välfärdsområdenas och kommunernas uppgift att främja hälsa och välfärd. De har ett gemensamt ansvar för invånarnas välfärd i området.

I Åbo främjar man hälsa och välfärd inom alla servicehelheter och serviceområden: inom servicehelheterna för idrott-, kultur-, stadsmiljö-, fostran och undervisning och livskraft samt inom de samverkande servicehelheterna för barn och unga och de serviceområden som lyder under dem. Ansvarsområdet för främjande av hälsa och välfärd ingår i integrationsfunktionen inom koncernförvaltningen.

Staden har redan i flera år haft en styrgrupp för välfärd på stadsnivå. I och med verksamhetsmodellen för Nya Åbo har dess sammansättning förnyats våren 2023 så att den bildar en förvaltningsövergripande ledningsgrupp för välfärd.

År 2025 utgjorde det tredje verksamhetsåret för nämnden för främjande av hälsa och välfärd. Dess roll är förvaltningsövergripande och är därför unik jämfört med andra nämnder. Den genomför för sin del den samverkande verksamhetsmodellen för Nya Åbo som pilotförsök. Nämnden har ingen underlydande organisation, men den följer upp och kan för sin del behandla den verksamhet som utförs för att främja hälsa och välfärd inom andra servicehelheter. Reformen av stadens förtroende- och tjänsteorganisation har beretts så att den genomförs 2024 i och med kommunalvalet 2025. Detta torde medföra ändringar också för nämnden för främjande av hälsa och välfärd.

Enligt den gällande förvaltningsstadgan (Sfm 17.4.2023) ska nämnden sköta de uppgifter som enligt lagstiftningen bestämts om främjande av välfärd samt andra uppgifter som bestämts separat och är ett kollegialt kommunalt organ som svarar för förebyggande missbrukarbete. Nämnden för främjande av hälsa och välfärd svarar för styrningen av främjandet av hälsa och välfärd och samarbetet på kommunnivå, styrningen av förhandsbedömning av beslutens konsekvenser och anvisningar för främjande av hälsa och välfärd samt styrningen av kommuninvånarinflytande.

Enligt 49 § i förvaltningsstadgan fastställs dessutom nämndens befogenheter närmare:

Nämnden för främjande av hälsa och välfärd är ett kollegialt organ i enlighet med 6 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021). Nämnden beslutar för sin del om beviljande av understöd till organisationer och

andra sammanslutningar i enlighet med de principer som stadsstyrelsen fastställt, ger utlåtanden och redogörelser som gäller främjande av hälsa och välfärd, utarbetar en årlig rapport om invånarnas hälsa och välfärd som läggs fram för stadsfullmäktige, godkänner jämställdhets- och likabehandlingsplanen och invånarbudgeten i enlighet med de principer som stadsstyrelsen fastställt. Nämnden beslutar om användning av avkastningen från Åbo stads sparfond för dödsbon och socialfond, ansvarar för behandlingen av kommuninvånarinitiativ inom sitt uppgiftsområde, behandlingen av respons som lämnats av kommuninvånare och skapandet av en helhetsbild ur välfärds- och hälsosynvinkel. Dessutom främjar nämnden verksamhetsförutsättningarna och påverkansmöjligheterna för de organisationer och sammanslutningar som arbetar med att främja hälsa och välfärd.

Organisationsförändringarna som enligt planerna ska genomföras efter kommunalvalet (2025) påverkar inte främjandet av hälsa och välfärd som kommunen ansvarar för. I utvärderingsberättelsen 2023 rekommenderar revisionsnämnden att stadens lagstadgade krav och uppgifter kring välfärd ska beaktas då måldokument och organisationen uppdateras inför den nya fullmäktigeperioden.

Förändringar i omvärlden

I välfärdsberättelsen som nämnden för främjande av hälsa och välfärd och stadsfullmäktige har godkänt beskrivs de viktigaste lägesbilderna för Åbobornas hälsa och välfärd samt de centrala åtgärderna för att svara på de utmaningar som identifierats. Som informationskällor gällande ändringarna som sker i omvärlden används nationella utredningar, såsom Skolhälsoenkäten, undersökningarna Hälsosamma Finland och MoniSuomi och PYLL-resultaten (antalet förlorade levnadsår). Från dessa undersökningar beställs noggrannare uppgifter som gäller såväl Åbo som bostadsområden. Uppgifterna utnyttjas som en del av planeringen och genomförandet av verksamheten.

Åbobornas egen uppfattning om sin välfärd har utvecklats i en negativ riktning mätt med flera indikatorer. Jämfört med andra stora städer klarar Åbo sig dåligt i flera avseenden. Det har emellertid skett viss positiv utveckling, t.ex. användningen av droger och tobak har minskat. Vid analys av välfärdsdata är det viktigt att komma ihåg att största delen av Åboborna mår bra och är aktiva och energiska i sitt arbete och på sin fritid och att de har bra studie-, arbets- och funktionsförmåga.

Åbos livskraft möjliggörs av att befolkningen växer kontinuerligt. Ju bättre Åbobornas välbefinnande och hälsa är, desto bättre är möjligheten att öka livskraften. När man granskar den s.k. hårda mätaren för hälsa och välfärd,

dödligheten, kan man konstatera att antalet förlorade levnadsår på grund av dödsfall i förtid (PYLL) har minskat i Åbo redan länge under en granskningsperiod på över 20 år. I en jämförelse mellan de sex största städerna har Åbo emellertid det största antalet undvikliga förluster och utvecklingen är ogynnsammare än i de andra städerna. Detta återspeglas särskilt i förtida dödsfall på grund av alkohol, droger och våld.

I och med den fortsatta positiva ökningen av befolkningsutvecklingen har andelen personer med främmande språk som modersmål fortsatt att öka. Andelen ensamboende ökar fortfarande och utgör hela 56 procent av bostadshushållen. Upplevelsen av delaktighet är svag hos män i arbetsför ålder och skillnaderna mellan olika områden är stora. Å andra sidan visar MoniSuomi-undersökningen att invandrare har en bättre upplevelse av delaktighet.

I Åbo finns det klart fler enföräldersfamiljer än i riksgenomsnittet. Åbo har en hög låginkomstgrad jämfört med hela landet, vilket syns också bland barnfamiljer och unga vuxna. Även inkomstskillnaderna har fortsatt att öka och är större än i Finland som helhet. Antalet personer som fått grundläggande utkomststöd har minskat, även i fråga om långtidsstöd. Anteckningarna om betalningsanmärkningar har minskat något, men det råder en stor variation mellan olika områden i Åbo.

Arbetslösheten har fortsatt att minska, även bland ungdomar. Oroväckande nog har andelen långtidsarbetslösa ökat till 41 procent. Antalet sysselsatta i befolkningen håller dock på att förbättras till nivån före coronapandemin.

Cirka 40 procent av eleverna i årskurs 1–9 har en sådan funktionsförmåga att de kan ha svårt att klara av vardagen. Enligt rekommendationen om hälsofrämjande fysisk aktivitet är det något fler vuxna som motionerar. Å andra sidan fortsätter utvecklingen av övervikt och fetma bland människor i alla åldrar att öka.

Bedömt med många indikatorer har uppskattningarna av både fysisk och psykisk hälsa minskat. I fråga om psykiskt välbefinnande kan man konstatera särskilt många utmaningar. Detta syns bl.a. i ökad ensamhet samt utmattning och ångest bland skolbarn samt i ökad brottslighet. På det hela taget är dock den upplevda hälsan hos majoriteten av Åboborna god. Beroende på åldersgrupp upplevs hälsan som bättre än genomsnittet, från 89 procent av de yngsta grundskoleeleverna till 52 procent av dem över 65 år.

Pensioneringen sker lite senare än tidigare. Av de Åbobor som fyllt 75 år bor 92 procent hemma. Höftfrakturerna har minskat och behandlingsperioderna för fallskador har minskat tydligt.

Utvecklingsplan för verksamheten och strategiska tyngdpunkter

Analysen av omvärlden som beskrivits ovan och välfärdsberättelsen lyfter man fram de områden som man ska ta itu med, utveckla och förbättra med tanke på stadsbornas hälsa och välfärd. Sådana är till exempel barns och ungas fysiska och psykiska välfärd och hälsa, trivsel och säkerhet i omgivningen, upplevelse av ensamhet, rusmedelsanvändning som ger upphov till oro samt upplevd välfärd.

I Åbo främjas välfärden i stor utsträckning inom alla servicehelheter och serviceområden och i samarbete mellan dem samt i samarbete med olika intressegrupper, såsom Varha, organisationer, forskningsinstitut, läroanstalter osv. Dessa åtgärder har beskrivits både som en del av välfärdsberättelsen och i servicehelheternas och serviceområdenas verksamhets- och serviceplaner.

Främjande av välfärd och hälsa har en väsentlig ekonomisk betydelse: förebyggande åtgärder är förmånligare än vårdande och avhjälpande åtgärder. Till exempel genom stadsplanering kan man bl.a. minska antalet fallolyckor, stöda tillgänglighet och förstärka trivseln i omgivningen som stöder det mentala välmåendet.

Ansvarsområdet för främjande av hälsa och välfärd inom koncernförvaltningens Integrationsfunktion har till uppgift att samordna främjandet av hälsa och välfärd på stadsnivå.

Ansvarsområdet för främjande av hälsa och välfärd utövar sin verksamhet i brett samarbete med serviceområdet och intressentgrupper. Till de grundläggande uppgifterna hör bland annat

- främjande av delaktighet,
- analys av välfärdsuppgifter,
- områdesarbete,
- förebyggande missbrukar- och mentalvårdsarbete,
- uppgift om välbefinnande,
- likabehandlings- och jämställdhetsarbete,
- samordning av och stöd till påverkansgrupper,
- samordning av mathjälp,
- samordning av invånarbudgeten,
- organisationssamarbete,
- regionalt tillgänglighetsarbete,
- vissa bidrag.

Inom ansvarsområdet utvecklas systematiskt ovan nämnda basverksamhet. Utvecklingsprojekt pågår i samarbete med servicehelheten för barn och unga och spetsprojektet för gemenskap. Syftet med projekten är bland annat att minska marginalisering och ensamhet samt att stödja den psykiska hälsan. Extern finansiering har beviljats för flera projekt, bland annat för koordinering av ordnande av mathjälp (SHM), ingripande i ungdomars

störande beteende och förebyggande av brottslighet (UKM), Ett tryggare Åbo genom ungdomsarbete (UKM) och Förebyggande av gängbildning och brottslighet bland unga samt stärkande av välfärds- och säkerhetskompetensen i läroanstalter på andra stadiet (Utbildningsstyrelsen).

Nämnden för främjande av hälsa och välfärd följer för sin del upp hur ansvarsområdet för främjande av hälsa och välfärd samt ovan nämnda projekt och funktioner framskrider. Nämnden för främjande av hälsa och välfärd följer för sin del upp också andra betydande åtgärder på stadsnivå, såsom stöd och utveckling av mathjälp och ungas hobbyverksamhet. Nämnden underrättas också regelbundet om hur verksamheten inom servicehelheten för barn och unga framskrider.

I enlighet med lagen om ordnande av social- och hälsovård bjuder välfärdsområdet (Varha) årligen in kommunerna i området för att förhandla om målen för främjande av välfärd och hälsa. Kommunen har en skyldighet att delta i förhandlingarna. Samarbetet med Varha sker i flera olika samarbetsgrupper, i beredningen av understöd till organisationer samt i samarbetsforum och projekt. Målet är att Åbos specialfrågor, såsom invandrarfrågor, ska synas tillräckligt i planeringen och uppföljningen av välfärden i Varha.

Främjande av hälsa och välfärd är inte beroende av organisationsstrukturer. Ansvar och uppgifterna hör fortfarande till staden även om organisationsstrukturen ändras.

Mål för verksamheten

Nämnden främjar och följer upp åtgärder för att lösa de utmaningar som lyfts fram i välfärdsberättelsen. Nämnden stärker informationsledningen och skapandet av en tillräcklig regional bild samt områdesbild och förbättrar utnyttjande av forskningsbaserad information. I tyngdpunkterna som tas upp i verksamhetsplanen fortsätter man med temana för 2024 och nya teman införs endast i liten utsträckning, eftersom tyngdpunkterna som redan överenskommit är långsiktiga. I verksamheten beaktas de ekonomiska anpassningsmålen för 2025.

Under 2025 kommer nämnden för sin del att stödja, främja och följa upp särskilt följande frågor:

1. Helheten för minskande av segregation och dess effekter: bl.a.
 - a. utveckling av bostadslöshet och bostads-/bostadspolitik,
 - b. uppföljning av välfärdsskillnaderna mellan bostadsområden,
 - c. fokus på att identifiera dem som befinner sig i en svagare och mer sårbar ställning,
 - d. situationen för berusningsmedel och andra beroenden (förebyggande missbrukarbete).

2. Förstärkande av helheten för delaktighet: särskilt beaktande av vikten av gemenskap samt hörande av påverkansgrupper
3. Samarbete med organisationer och dess betydelse: partnerskapet med organisationer förstärks och uppmärksamhet fästs vid utvecklandet av nämndens biståndsverksamhet och biståndssamarbetet med Varha.
4. Framskridande av servicehelheten för barn och unga.
5. Välfärden hos personer i arbetsför ålder, särskilt män, samt äldre.
6. Hållbarare ordnande av mathjälp (budgetklausul).
7. Idrott och motion i vardagen samt fysisk inaktivitet (ny tyngdpunkt) - genom att lyfta fram hur viktig frågan är vill nämnden för sin del stöda målen som uppställts av idrottsnämnden och servicehelheten för idrott.

De genomgående temana i nämndens mål är kommunikation, informationsledning, stärkande av det regionala samarbetet samt bekämpning av ensamhet och utslagning.

Nämndens fokus ligger på målinriktning i samarbetet med Varha. Samarbetet och kontaktytorna med Varha främjas och stöds inte bara av de lagstadgade årliga förhandlingarna utan också av andra former av samarbete som ökar i antal.

Temana och riktlinjerna i borgmästarprogrammet samt de åtgärder som ska genomföras har tilldelats olika servicehelheter, serviceområden och ansvarspersoner. Temat för borgmästarprogrammet, Ett välmående Åbo, fokuserar direkt på nämndens verksamhetsområde, men även andra teman stöder faktorer som stöder hälsa och välfärd. Nämnden har till uppgift att följa upp genomförandet av borgmästarprogrammet.

Mål för verksamheten

Åtgärder i borgmästarprogrammet

Nämnden följer för sin del upp de mål och åtgärder som anknyter till främjandet av hälsa och välfärd i borgmästarprogrammet i samband med delårsöversikter.

Mål för ekonomin

Driftsekonomin anslag och inkomstposter, 1 000 € (externa poster)

Driftsekonomidelen bindande nivå verksamhetsbidrag	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter			
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	1 257	1 279	1 645
VERKSAMHETS BIDRAG	-1 257	-1 279	-1 645
Ändring-%		1,8 %	28,6 %

Driftsekonomin totala verksamhetsintäkter och -kostnader, 1 000 € (externa och interna poster)

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter			
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	1 258	1 279	1 645
VERKSAMHETS BIDRAG	-1 258	-1 279	-1 645
Ändring-%		1,7 %	28,6 %

Verksamhetsplan för koncernförvaltningen 2025

Stadsstyrelsen

Stadens gemensamma funktioner

Beskrivning av verksamheten

Stadsstyrelsen svarar för stadens förvaltning och ekonomi samt bereder och verkställer stadsfullmäktiges beslut och svarar för tillsynen över beslutens laglighet. Stadsstyrelsen har också en koncernsektion.

Gällande de strategiska sammanslutningarna har stadsstyrelsen delegerat sina befogenheter till koncernsektionen som sköter verkställandet av stadskoncernens koncernstyrning och koncernövervakning och deras funktion. Koncernsektionen framställer förslag till riktlinjer för ägarpolitiken och principer för koncernstyrningen, mål för verksamheten och ekonomin i dottersammanslutningar och dotterstiftelser samt andra ärenden i anslutning till sammanslutningarnas och stiftelsernas verksamhet och ekonomi. Dessutom styr, följer och övervakar koncernsektionen verksamheten hos stadens dottersammanslutningar och dotterstiftelser samt hur väl de mål som uppställts för dessa uppnås.

Borgmästaren, som väljs av stadsfullmäktige, leder den politiska process som förutsätts för att de strategiska mål som stadsfullmäktige och stadsstyrelsen uppställt ska uppnås, är ordförande för stadsstyrelsen och stadsstyrelsens koncernsektion samt svarar för förverkligandet av kommuninvånarnas delaktighet och växelverkan. Borgmästaren representerar staden vid tillställningar med intressentgrupper i hemlandet och utomlands. Borgmästaren styr beredningen av strategin och budgeten samt övriga ärenden som han eller hon tagit för föredragning.

Utöver borgmästaren har staden tre biträdande borgmästare av vilka en är ordförande för nämnden för främjande av hälsa och välfärd, en andra är ordförande för nämnden för fostran och undervisning samt en tredje är ordförande för stadsmiljönämnden. Därtill är alla biträdande borgmästare stadsstyrelsens vice ordförande enligt den av stadsstyrelsen bestämda inträdesordningen.

Kanslichefen underställd borgmästaren leder stadskoncernens verksamhet och svarar för dess utvecklande.

Från och med början av 1.6.2023 lyder koncernförvaltningen, servicehelheten för livskraft, servicehelheten för samverkande helhetssyn inom tjänsterna för barn och unga samt koncernbolagen och koncernsammanslutningarna under stadsstyrelsen.

Koncernförvaltningen

Koncernförvaltningen svarar för beredningen av beslutsfattande och verkställigheten av beslut i stadens organ. Dessutom bistår koncernförvaltningen borgmästaren och

kanslichefen vid ledningen av stadens förvaltning, ekonomi och verksamhet. Till koncernförvaltningen hör integrationsfunktionen, strategifunktionen och de gemensamma tjänsterna samt interna revisionen och riskhanteringen som direkt lyder under kanslichefen.

Integrationsfunktion

Integrationsfunktionen har till uppgift att stöda och styra processerna för service- och servicenätshanteringen, kundstyrningen, hanteringen av kundrelationer och ärenden och verksamhetsstyrningen som är gemensamma på stadsnivån. Integrationsfunktionen samordnar främjandet av hälsa och välfärd, främjandet av delaktighet samt verksamhetsarkitekturen och den samverkande verksamheten på stadsnivå.

År 2025 förstärks aspekten av ovannämnda kärnprocesser i integrationen på stadsnivå när det gäller den människonära och behovsbaserade ledningen.

Strategifunktion

Hösten 2024 inleder strategifunktionen sin verksamhet som håller på att ta form under 2025. I strategifunktionen ingår följande innehållsområden: ledning av strategisk information, ledning av beslutsfattarkommunikation, intressebevakning, stöd för beslutsfattande och stadsstrategi.

Gemensamma tjänster

Gemensamma tjänster stöder servicehelheterna genom att ta hand om stadens allmänna tjänster som an knyter till ekonomi, personalärenden, upphandlingar, lokalärenden, kommunikation och marknadsföring, utvecklande och informationstjänster, juridiska ärenden, kundtjänst, informationsförvaltning, datasäkerhet och dataskydd, företagshälsovården samt allmän förvaltning.

Verksamhets- och styrmodellen för Nya Åbo

I och med den nya lednings- och verksamhetsmodellen för Nya Åbo förnyades Åbos ledningsforum år 2023 för att den människocentrerade, samverkande och sektorsövergripande verksamheten ska kunna genomföras på ett effektivare sätt. De ledningsgrupper (välfärd, stadsmiljö och livskraft) som inrättats enligt verksamhetsmodellen kompletterades med kanslichefens ledningsgrupp år 2024. Efter kommunalvalet 2025 träder en mer omfattande reform av förtroende- och tjänsteorganisationen i kraft. Denna förändringsprocess styrs av ordförandekommittén.

Från 2023 har ändringsprojektet för barn och unga, reformen av arbets- och näringsstjänsterna 2024 och minskningen av segregationen och dess effekter varit pilotförsök inom den samverkande verksamhets- och ledningshelheten. Det fjärde pilotförsöket som inleddes 2024 är helheten för klimat och grön omställning och år 2025 inleddes pilotförsöket med byggandet av en verksamhetsmodell på stadsnivå.

Förändringar i omvärlden

Befolkning och befolkningsstruktur

Åbos invånarantal överskred 200 000 invånare under 2023 och enligt Statistikcentralen bodde 201 863 invånare i staden vid slutet av 2023. Efter den långsamma befolkningsutvecklingen under coronaåren (2020–2021) har befolkningstillväxten i Åbo varit rekordhög och befolkningen har ökat med 6726 invånare under de senaste två åren, varav 3963 under det senaste året. Utifrån förhandsuppgifterna kan ökningen uppskattas fortsätta markant också under 2024. Enligt Statistikcentralens förhandsuppgifter bor det sammanlagt 202 479 personer i Åbo i slutet av 2024 och jämfört med föregående maj har antalet ökat redan med 4 159 personer.

Åbo befolkning har ökat med nästan 9 000 invånare under de senaste fem åren (2019–2023), och 90 procent av denna ökning beror på en ökning av befolkningen med ett annat modersmål än finska eller svenska. Vid slutet av 2023 talade 15,3 procent av Åboborna ett annat språk än finska eller svenska som sitt modersmål och var fjärde Åbobo under skolåldern (Åbobor i åldern 0–6 år) talade ett annat språk än finska eller svenska som modersmål.

Den naturliga befolkningstillväxten har varit negativ för Åbo sedan 2017. Det är naturligt att dödligheten också ökar i takt med att befolkningen åldras, men nativiteten har också sjunkit. År 2023 var nativiteten historiskt låg. Under året föddes 1 507 barn, vilket är mindre än under ett enda år under de senaste drygt 80 åren. Antalet personer som dog under 2023 var 590 fler än antalet födda.

Tillväxten i Åbo beror på flyttning från andra delar av Finland och i synnerhet från utlandet. Åbo fick ett flyttningsöverskott på 1 599 personer från andra kommuner i Finland under 2023 och flyttningsrörelsen mellan kommunerna har åter nått, om inte överträffat, utvecklingen som rådde under åren före coronapandemin. Invandringen har varit rekordhög under de senaste två åren. Totalt 4 559 invånare flyttade från utlandet till Åbo under 2023 och nettoinvandringen uppgick till 3 135, vilket var 1270 mer än året innan. År 2022 uppgick nettoinvandringen till 1 865 personer, vilket var nästan 900 fler än året innan. Den ökade invandringen förklaras delvis med hemkommunsrätt som ukrainarna ansökt om, men det förklarar

inte ökningen helt och hållet. Enligt de preliminära uppgifterna för maj 2024 är nettoinvandringen på samma nivå som motsvarande period året innan.

Utmaningarna för Åbos befolkningsstruktur är att kompetent arbetskraft flyttar till huvudstadsregionen och barnfamiljerna till kranskommunerna. Enligt preliminära uppgifter var nettoflyttningen hos sysselsatta personer dock svagt positiv 2023 för första gången på fem år. Åbo förlorar särskilt mycket av sin befolkning till grannkommunerna. Under 2023 var flyttrörelsen från Åbo till andra ställen inom Åboregionen 441 personer fler än de som flyttade till Åbo från ett annat ställe inom Åboregionen. Under 2023 hade Åbo det största inflyttningsöverskottet från Salo (147), Raumo (124), Björneborg (104) och Vasa (99). Åbo hade åter det största flyttningsunderskottet till Helsingfors (-603), S:t Karins (-255), Reso (-188) och Lundo (-92). Inflyttningen till andra delar av regionen var dock betydligt mindre än under tidigare år. Utöver Åboregionen drabbades Åbo av flyttningsunderskott främst till huvudstadsregionen (-131).

Av hushållen i Åbo var 56 % hushåll som består av en person i slutet av 2023 och andelen hushåll med en person var störst av kommunerna i Finland. Hushållen i Åbo bestod oftare än de andra hushållen i landet av hushåll med en person. Under de senaste tio åren har antalet hushåll med en person ökat snabbare än antalet alla hushåll.

I Åbo bodde 16 946 barnfamiljer, dvs. familjer med åtminstone ett barn under 18 år, i slutet av 2023. Av alla familjer var 36 procent barnfamiljer och av alla barnfamiljer var 29 procent familjer med en vårdnadshavare.

Sysselsättning och invandring

I och med reformen av arbets- och näringsstjänsterna 2024 är Åbo sysselsättningsmyndighet och ansvarskommun för Åbo sysselsättningsområde från och med 1.1.2025. I och med totalreformen av lagen om främjande av integration som träder i kraft samtidigt har kommunerna ett helhetsansvar för att främja integrationen. Som en del av reformen kommer kommunernas andel av arbetslöshetsskyddet (s.k. bötesavgift) att öka avsevärt; samtidigt minskar ändringarna i lagen om utkomsskydd för arbetslösa betydligt kommunernas möjligheter att påverka ansamlingen av bötesavgifter genom egna sysselsättningsåtgärder.

Trots de stora säsongsvariationerna har arbetslösheten i Åbo minskat långsamt mellan 2013 och 2023 trots den plötsliga ökningen av arbetslösheten till följd av coronapandemin. Sysselsättningsgraden har också stigit under samma period och översteg 70 % år 2023. Trots en god utveckling på lång sikt har antalet långtidsarbetslösa ökat med över 1 000 personer under perioden 2013–

2023. År 2023 uppgick det genomsnittliga antalet långtidsarbetslösa till nästan 4 400 per år. Liksom i hela landet har arbetslöshetsgraden också i Åbo stigit sedan sista kvartalet 2023.

En låg utbildningsnivå ökar betydligt risken för arbetslöshet. Av de 11 300 arbetslösa i Åbo i slutet av 2022 saknade 3 500 examen efter grundstadiet. På grund av sambandet mellan utbildning och sysselsättning är det viktigt att varje ung person i Åbo håller sig på en väg som leder till fortsatta studier och arbetsliv efter den grundläggande utbildningen och att vända den ökning av ungdomsarbetslösheten som började 2024. Arbetslöshetssituationen för utlänningar har också redan länge varit svag i Åbo; av de sex största städerna har Åbo den högsta arbetslösheten bland utlänningar (26 %). Med tanke på stadens livskraft, tillgången på kompetent arbetskraft och främjandet av sysselsättningen är invandringen och ökningen av antalet Åbobor med annat modersmål dock en faktor som skapar möjligheter och lindrar effekterna av den åldrande befolkningen. Till följd av flyttningsrörelsen har den utländska arbetskraften ökat med 15 procent på ett år. Andelen invånare med annat modersmål är för tillfället cirka 16 procent av befolkningen i arbetsför ålder och andelen förväntas uppgå till över en femtedel före slutet av decenniet.

Trots arbetslösheten råder det fortfarande brist på arbetskraft branschvis. Traditionella branscher där det råder brist på arbetskraft är bland annat social- och hälsovården samt småbarnspedagogiken, men det råder också brist på experter inom restaurangbranschen och vissa tekniska yrken. Färdigheter i kodning och artificiell intelligens har lyfts fram som nya kompetensbehov. Enligt en undersökning om konkurrenskraften i Egentliga Finland som Åbo handelskammare genomförde sommaren 2024 har antalet företag som lider av rekryterings svårigheter minskat betydligt jämfört med tidigare år, men i takt med att efterfrågan återhämtar sig förväntas bristen på experter förvärras. Att trygga tillgången på kompetent arbetskraft och förbättra matchningen på arbetsmarknaden är även i fortsättningen av största vikt med tanke på stadens konkurrenskraft och livskraft.

Boende och byggande

Av de byggnadsinvesteringar som gjordes under 2023 var byggandet av kontorsslokaler koncentrerat till området Kuppis-Österås medan bostadsbyggandet var livligast i Kirstiparken, Hertigshörnet och Svalberga. Alla dessa är områden där byggandet kommer att fortsätta kraftigt även under 2024, och utöver dessa syns också Pukkilaområdet i siffrorna för bostadsbyggandet 2024. År 2024 kommer konjunkturen i byggbranschen dock att synas i form av en klar minskning av genomförandevolymer jämfört med tidigare år.

Välbefinnande

Både Åbo stad och Egentliga Finlands välfärdsområde har till uppgift att främja hälsa och välfärd. För detta ändamål finns det flera arbetsgrupper för kontaktytorna mellan staden och regionen till exempel i fråga om livsstilsrådgivning och planläggning.

Välfärdsförändringar som sker i omvärlden följs upp på flera olika sätt. Den årliga välfärdsberättelsen sammanställer de viktigaste utmaningarna och utvecklingsobjekten. Som informationskällor används nationella utredningar, såsom Skolhälsoenkäten, undersökningen Hälsosamma Finland och PYLL-resultaten (antalet förlorade levnadsår). Från dessa undersökningar beställs noggrannare uppgifter som gäller såväl Åbo som bostadsområden. I den välfärdsrapport som stadsfullmäktige godkänt beskrivs såväl utmaningar för Åbobornas välfärd som metoder och åtgärder för att ingripa i dem.

Största delen av Åboborna mår bra. Utmaningarna är dock bland annat ångest bland flickor, dålig fysisk kondition bland barn och unga, dålig arbetsförmåga bland personer i arbetsför ålder och äldre personers upplevelse av ensamhet. Välfärdsläget, omvärlden och målbilden beskrivs närmare i verksamhetsplanen för nämnden för främjande av hälsa och välfärd. Ansvarsområdet för främjande av hälsa och välfärd ingår i integrationsfunktionen inom koncernförvaltningen.

Klimat & Grön omställning

Åbo fullföljer Parisavtalets mål att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader och därigenom möjliggöra ett hållbart liv och påskynda den gröna omställningen tillsammans med högskolor, medborgare, företag och sammanslutningar. Åbo stadsfullmäktige godkände enhälligt den uppdaterade Klimatplanen 2029 16.5.2023 § 103. Målet är ett klimatneutralt område före 2029 och ett klimatpositivt område från 2029 och framåt samt en omfattande beredskap för riskerna och effekterna av klimatförändringen. Vid sidan av utsläppsminskningen krävs ökning av kolsänkor och överproduktion av förnybar energi i förhållande till områdets egen konsumtion samt stärkande av den cirkulära ekonomin och koldioxid snål innovationsverksamhet.

Ekonomi

Beredningen av budgeten och verksamhetsplanerna har under de senaste åren varit exceptionellt utmanande. Stadens ekonomi har påverkats av konsekvenser som har varit svåra att förutse. Direkta och indirekta effekter av inflation, avtalsenliga indexjusteringar och löneuppgörelser har ökat verksamhetskostnaderna kraftigt. Samtidigt har skatteinkomsterna och i synnerhet statsandelarna minskat.

Den allt dystrare situationen inom den kommunala ekonomin innebär utmaningar för skötsel och kräver noggrann planering och åtgärder för framtiden. Kommunernas utgifter kan bli måttligare om kommunerna kan anpassa både sitt servicenät och sin verksamhet så att de motsvarar det minskande behovet av tjänster och finansiering. Trots social- och hälsovårdsreformen finns det fortfarande en strukturell obalans mellan inkomster och utgifter i den kommunala ekonomin som hotar att fördjupas under de närmaste åren om inga nya åtgärder vidtas. I och med att kommunernas uppgiftsfält har minskat kommer kommunerna att ha färre möjligheter till anpassning av utgifterna, vilket innebär att anpassningstrycket i allt högre grad riktas till höjningar av skattesatserna. Det är bra att komma ihåg att de direkta verksamhetsintäkterna från serviceproduktionen endast täcker cirka 35 procent av verksamhetskostnaderna. Största delen täcks med statsandelar och skatteinkomster som också bör kunna täcka investeringsutgifterna. Den ohållbart starka utvecklingen av verksamhetsbidraget under de senaste åren har försvagat stadens investeringsförmåga. För att bromsa upp utvecklingen av verksamhetsbidraget och få tillväxten på en stabil grund krävs det att kraftfulla och snabba åtgärder genomförs inom servicehelheterna. De försvagade prognoserna för skattefinansieringen skapar ett ökat anpassningstryck inför den kommande ekonomiplaneproduktionen.

Processen kring arbetet med anpassningsprogrammet som inleddes i januari 2023 har framskridit enligt planen. Anpassningsprogrammet gäller hela stadskoncernen. Målet är att identifiera viktiga teman och uppsättningar av verktyg som kan antecknas som verksamhetsmål för nästa ekonomiplaneproduktion. Målet med anpassningsprogrammet är att stävja ökningen av verksamhetsbidraget med 30 miljoner euro före slutet av 2026. Det måste vara möjligt att dämpa ökningen av verksamhetsbidraget och helheten har balanserats så att anpassningsmålet har riktats till verksamhetsbidraget så att överskottet/underskottet för räkenskapsperioden har återställts till den nuvarande nivån i ekonomiplanen. De åtgärder för att återställa balansen i ekonomin som har förberetts och godkänts under det senaste året fortsätter. Konsekvensbedömningarna av dessa åtgärder är inte tillräckliga för att täcka det underskott som orsakas av det ökade verksamhetsbidraget på grund av budgetöverskridningar och den försvagade skattefinansieringen.

Nya anpassningsmöjligheter kartläggs för närvarande aktivt på stadsnivå. Alla behov kommer att granskas kritiskt. Det måste vara möjligt att förbättra produktiviteten och kostnadseffektiviteten. Tillväxten är en av de enklaste botemedlen mot den ekonomiska obalansen. Därför ska åtgärder som stöder tillväxt särskilt prioriteras i verk-

samhetsplanen. Under våren har de ekonomiska behoven kartlagts för varje serviceområde. I beredningen uppdragades många öknings- och minsknings- åtgärder i verksamhetsutgifterna och verksamhetsinkomsterna som i sin tur försämrar verksamhetsbidraget. Faktorer som minskar utgifter eller ökar intäkter identifierades måttligt. I stadsstyrelsens organ har anslagsbehovet ökat i synnerhet på grund av avtalsbaserade ändringar i löneuppgörelsen och ökade lokalkostnader.

Personalen

Verksamhets- och ledningsmodellen för Nya Åbo, bildandet av en organisation som stöder den samt överföringen av sysselsättningstjänster till kommunerna i början av 2025 är ändringar som väsentligt påverkar hela organisationen. Under de närmaste åren bidrar reformerna till att särskilt bildandet och samordningen av en ny organisationskultur och stödet till de närmaste cheferna under omställningar betonas. För att förändringen ska ske på ett kontrollerat sätt bör ledarskap och kompetens uppdateras så att de motsvarar de behov som miljön, organisationen, mångfalden och personalen förutsätter. Det viktigaste målet är att Åbo är en stad som har både dragningskraft och kvarhållningskraft och där alla anställda kan nå sin fulla potential och upplever att de är uppskattade

I organisationen kommer identifieringen och utvecklingen av behövlig kompetens och förmågor med beaktande av den utmanande ekonomiska situationen att vara utmanande i den närmaste framtiden. Dessutom spelar övertagandet av omsättningen en central roll i och med att möjligheterna som det medför utnyttjas i organisationsreformen, emellertid så att det inte belastar personalen på ett orimligt sätt och inte heller orsakar risker i och med att information okontrollerat tas bort. Inom den närmaste framtiden kommer man att betona betydelsen av proaktiv och hållbar personalplanering som en del av balansen av stadens ekonomi.

Åbo som den stora arbetsgivaren bär även i fortsättningen ansvar för att dess verksamhet är ansvarsfull och att den stöder målen för hållbar utveckling. Fokus läggs bland annat på att möjliggöra arbetsmodeller som beaktar individuella behov och att flexibelt utnyttja möjligheterna som teknologin medför för att förbättra arbetsförhållandena.

Säkerhet och riskhantering

Den globala säkerhetsmiljön förändras ständigt. Konflikten mellan Israel och palestinierna och Rysslands anfallskrig mot Ukraina har fortfarande enorma globala effekter. Förändringar i den säkerhetspolitiska miljön, förändringar i energipriserna, högre räntor, problem med att balansera de offentliga finanserna och konjunkturläget har en negativ inverkan på bland annat kommuninvånarnas kriställighet. Samtidigt har också hybridpåverkan mot

Finland ökat, och därför behövs det också förebyggande åtgärder på lokal nivå.

Inrikesministeriet och finansministeriet har inlett en utredning om utvecklingsbehoven inom den regionala beredskapen och lägesbildverksamheten. Målet är att skapa en enhetlig verksamhetsmodell och praxis för hantering av olika störningar under normala förhållanden och undantagsförhållanden.

Åbo stadskoncerns beredskap styrs av beredskapsanvisningar. Stadens servicehelheter och sammanslutningar som hör till stadskoncernen utarbetar sina beredskapsplaner som preciserar dessa anvisningar för att kunna utföra de livsviktiga uppgifter som de ansvarar för under alla förhållanden.

Stadens mål är att genom planer och övningar förbereda sig för störningar och undantagsförhållanden för att skapa beredskap för kontinuitet i den nödvändiga serviceproduktionen under alla förhållanden. Dessutom ska man utreda hur man kan sköta särskilda lagstadgade uppgifter under undantagsförhållanden som i kommunerna omfattar befolkningsskyddet och olika regleringsuppgifter på lokal nivå.

Syftet med riskhanteringen är i sin tur att uppnå en rimlig säkerhet om att organisationens mål uppnås samt att verksamheten är kontinuerlig och störningsfri. Tryggheten av kommunernas tjänster (kontinuitetshantering) bygger på att största delen av störningarna under normala förhållanden kan skötas med varje organisations egna resurser.

Med hjälp av riskhanteringen identifieras händelser som eventuellt påverkar stadens verksamhet och riskerna för händelser återställs till en nivå som staden godkänt. I Åbo stad omfattar riskhanteringen strategiska risker, operativa risker, ekonomiska risker och skaderisker.

Servicehelheterna och dottersammanslutningarna sammanställer årligen sina egna rapporter om sina bedömningar av ordnandet och genomförandet av den interna kontrollen och riskhanteringen upptäckta brister och utvecklingsplaner i sina enheter.

Upphandlingar

Upphandlingarna har en stor operativ och ekonomisk betydelse i Åbo stad. Inköp och investeringar av tjänster, material, förnödenheter och varor som ordnas för invånare utgör en betydande del av Åbo stads utgifter. Värdet av upphandlingen av tjänster har ökat klart under de senaste åren. Kriget i Ukraina som började 2022 och den

ekonomiska krisen och energikrisen till följd av detta har lett till högre priser på vissa upphandlingar och orsakat leveranssvårigheter. År 2023 uppgick det totala värdet av leverantörsfakturorna, exklusive moms, till cirka 447 miljoner euro. Euro. *) Att effektivisera upphandlings- och inköpsprocesserna i stadens alla enheter på både strategisk och operativ nivå spelar en viktig roll vid balansering av stadens ekonomi. De mest betydande besparingarna kan uppnås genom att försöka påverka de upphandlingar som har de största beloppen i euro. **) Bildandet av Egentliga Finlands välfärdsområde minskade stadens inköpsvolym. För att öka volymen kommer de regionala upphandlingarna att utökas och målet är att koncernbolagen ska delta i större utsträckning i gemensamma upphandlingar.

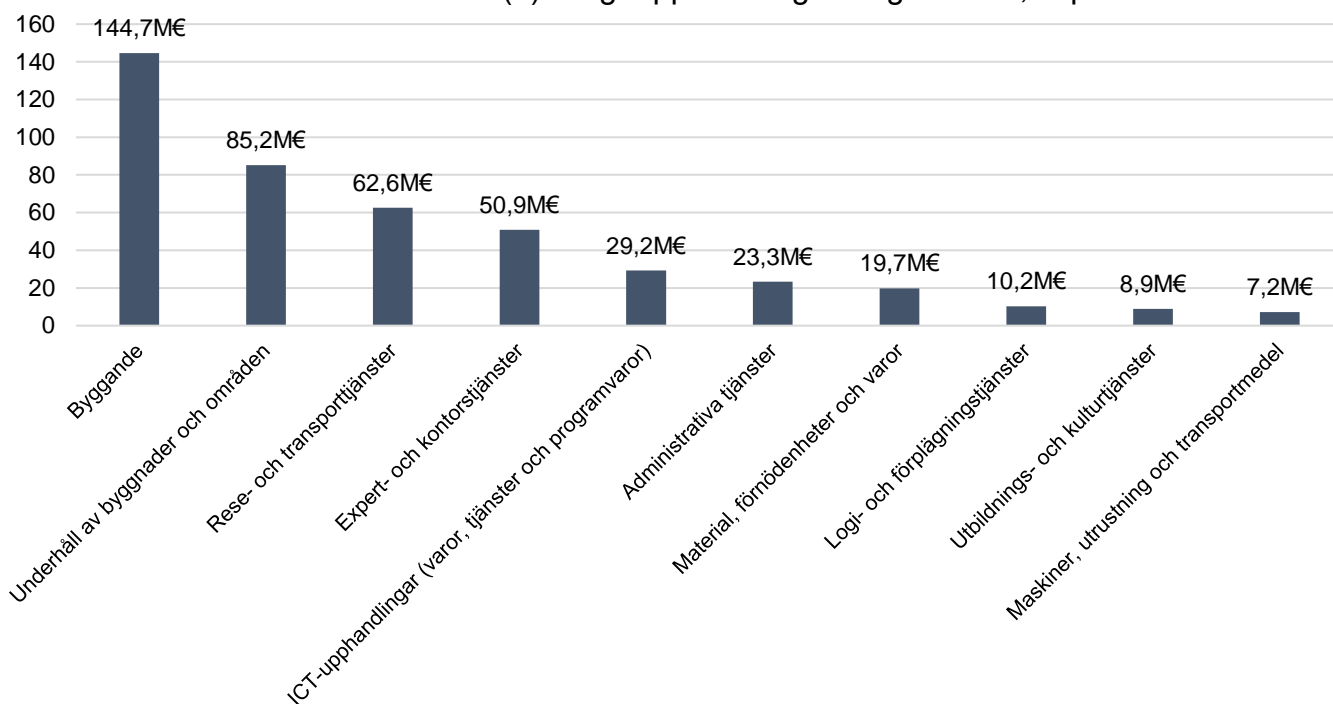
Genomförandet av Åbo stads upphandlingar styrs av stadens upphandlingsstrategi. I upphandlingsstrategin betonas ekonomiskt, socialt och ekologiskt ansvar samt upphandlingarnas genomslagskraft. Målen och åtgärderna för effektiviteten i upphandlingsstrategin stöder Åbos stadsstrategi, de strategiska programmen och utvecklingen av stadens servicestruktur. Genom åtgärderna främjas upphandlingarnas kostnadseffektivitet samt upphandlingar av högklassiga och effektiva offentliga tjänster för invånarna i Åbo stad. För att uppnå de strategiska målen krävs bland annat strategisk kunskapsbaserad ledning, satsningar på upphandlings- och innovationskompetens samt hantering av upphandlingsrisker. Under den kommande planeringsperioden ligger fokus på att förbättra kostnadseffektiviteten i upphandlingarna, särskilt när det gäller underhåll av infrastruktur och lokaler.

Lagen om offentlig upphandling och koncessioner ändras på basis av skrivningarna i regeringsprogrammet. Målet är att öka konkurrensen och att bland annat införa en minimiägarandel för ägande av en anknuten enhet. Kravet skulle sannolikt snarare öka kostnaderna. Att minimiägarandelen eventuellt införs gör det nödvändigt att omstrukturera ägandet i vissa in-house-bolag. Dessutom är det i vissa bolag nödvändigt att ändra aktieägaravtalen/bolagsordningen för att bättre uppfylla kravet på att alla ägare i ett in-house-bolag ska ha tillräckligt bestämmande inflytande.

*) 447 miljoner euro baserar sig på en analys av de leverantörsfakturor som lämnats in till Hansel Oy.

**) Åbo stads 10 mest betydande upphandlingskategorier mätt i euro på basis av uppgifterna i leverantörsfakturorna år 2023.

Leverantörsfakturer (€) enligt upphandlingskategori 2023, Top 10

Källa: Hansel Oy, nyckeltalsanalys av leverantörsfakturer som producerats för Åbo stad år 2023. Kategorierna har bildats med hjälp av klassificeringsmodellen för upphandlingskategorier inom den offentliga sektorn som baserar sig på JHS192-rekommendationen.

Utvecklingsplan för verksamheten och strategiska tyngdpunkter

Utgångspunkten för utvecklingen av koncernförvaltningen är stadsstrategin som godkändes våren 2022 och borgmästarprogrammet som godkändes hösten 2021. Strategins prioriterade områden är:

Hållbar framtid

All vår verksamhet följer principerna för en hållbar utveckling. Åbo växer och förnyas så att vi skapar välfärd för våra nuvarande och kommande invånare med respekt för naturen.

Smidig vardag

En invånare eller en turist hittar de tjänster som intresserar honom eller henne lätt och i rätt tid. Åboborna upplever att de är viktiga. Olika tjänster styr stadsborna mot deras mål – det kan till exempel handla om att hitta en studie- eller arbetsplats. Ingen lämnas ensam, vardagen är smidig och enkel.

Välstående invånare

Vi hör på och möter nuvarande och kommande stadsbor samt erbjuder genuina sätt att delta i och påverka stadens tjänster och beslutsfattande. Olika sätt att delta utvecklas hela tiden och till dessa hör bland annat invånarbudget, medborgarråd eller bedömning av verkningarna på barn. Välfärdsområdet och den tredje sektorn är viktiga samarbetspartner för oss.

En livskraftig och växande stad

Åbos framgång bygger på samarbete. Genom utbildning, forskning och företagsverksamhet skapar vi en framgångsrik näringsverksamhet, sysselsättning och välfärd. Vår arbetslöshetsgrad är lägre än genomsnittet för de största städerna och vi sköter vår ekonomi med eftertanke och noggrannhet. Vårt mål är att Åbo och Åboregionen växer åtminstone i samma takt som de övriga stora stadsregionerna.

Naturstaden Åbo

År 2030 är Åbo en av de ledande klimat- och naturstäderna i världen. Vi befinner oss snabbt i en situation där vi lever i balans med jordens bärkraft och där varken avfall eller svinn uppstår.

Högklassig utbildning

Vi erbjuder en högklassig och lockande fostrings- och utbildningsväg från småbarnspedagogiken till högskolorna. Vi vill att Åbo har världens lyckligaste skolelever. Trygg småbarnspedagogik, högklassig grundläggande utbildning, stark allmänbildande gymnasieutbildning, yrkesutbildning som möter arbetslivets behov samt mångsidig högskoleutbildning i toppklass lockar barnfamiljer och unga till Åbo och möjliggör utvecklingen av uppväxt, lärande och kompetens hos alla Åbobor och dem som flyttar till Åbo.

En aktiv kulturstad

Jämte de nordiska huvudstäderna är vi kända som kultur-, idrotts-, evenemangs- och turiststad. Kulturlöftet som utarbetats tillsammans med stadsborna stakar ut vägen mot framtiden.

Det internationella Åbo

Vi driver igenom våra mål direkt genom ett internationellt arbete. Till dessa mål hör bland annat att göra Åbo mer känt och förstärka Åbos image, utföra ett aktivt klimatarbete, ordna viktiga evenemang samt intressebevakning i ärenden som är viktiga för oss såsom den hållbara stadsutvecklingen, trafiken, kulturen och utbildningen.

Infra- och lokalinvesteringar samt möblering första gången

För stadsstyrelsens resultatenheter för egendomshanteringen har reserverats budgetanslag (1602 SSN/markegendom, 1603 SSN/infrastrukturegendom, 1604 SSN/lokalegendom) för investeringar och driftsekonomi för genomförandet av investeringsprogrammet och mål för försäljning av fast egendom. Servicehelheten för stadsmiljö ansvarar för genomförande och rapportering gällande helheten.

Lokalitetstjänsterna ansvarar för projektplaneringen av lokalprojekt där man samlar in utgångsuppgifterna om lokalprojektet för ett investeringsbeslut. Samtidigt beslutar man om genomförandeformen och finansieringsmodellen för projektet. Stadsfullmäktige godkände anvisningarna för planering av lokalprojekt 22.1.2024 § 10. Konceptualisering av lokalerna fungerar som handbok för planerare, vilket påskyndar projektplaneringsprocessen. Till planeringshandboken bifogas möbelkoncepten. Lokalitetsledningen inom lokalitetstjänsterna ansvarar för möblering första gången, genomförande och rapportering av objekten. Möbelanslagen ingår i stadsstyrelsens budgetanslag för egendomshantering (SSN/Möblering första gången).

Servicehelheten för stadsmiljö svarar för utarbetandet av ett investeringsprogram för infrastrukturen. Stadsfullmäktige godkände förfaringsanvisningen för behovsutredningar och projektplanering 13.2.2023 § 32. Ändringarna i tidpunkterna för fastighetsutvecklingsprojektens och spetsprojektens planer och effekterna av dessa ändringar på infrainvesteringsprogrammet har pusslats ihop i budgeten 2024. Planeringen av tidsplanen för investeringar görs utifrån en helhetsbedömning där effektivitet, lönsamhet, nödvändighet, driftsekonomi och tillväxtpotentialer beaktas.

Utveckling

Som en del av utvecklingen av Nya Åbo har man år 2024 inrättat ett ansvarsområde för informationsförvaltningen som samlar ihop elementen inom informationsförvaltningen. Till uppgifterna för informationsförvaltningen hör IT- och informationssäkerhetstjänster, tjänster för digital utveckling/IT-stödtjänster, underhåll och utveckling av de informationssystem som staden ansvarar för, ansvar för utveckling av IT-kompetens på stadsnivå samt ICT-arkitektur.

En viktig uppgift för informationsförvaltningen är att främja digitaliseringen av staden. Ett av de synligaste fokusområdena är att öka automatiseringen och utnyttja artificiell intelligens i stadens olika uppgifter. Användningen av artificiell intelligens har inletts under 2024 och kommer att utvidgas avsevärt under 2025. Målet med att utnyttja artificiell intelligens är att automatisera uppgifter och förbättra kvaliteten och kostnadseffektiviteten.

Stadens spetsprojekt

Sammanlagt fem spetsprojekt togs upp i borgmästarprogrammet: Spetsprojektet för Vetenskapsparken, Spetsprojektet för utvecklandet av centrumområdet, Spetsprojektet för kompetens, Spetsprojektet för kultur och Spetsprojektet för gemenskap, välfärd och en balanserad utveckling av bostadsområden.

Verksamhetsplanerna och verksamhetsmodellerna för spetsprojekten har skapats parallellt och tillsammans för att verksamheten ska stöda målen i borgmästarprogrammet så bra och effektivt som möjligt. Spetsprojekten har framskridit i enlighet med verksamhetsplanerna och största delen av målen har uppnåtts. Det sista året av fullmäktigeperioden är viktigt med tanke på spetsprojekten. Efter hektiska år och hektisk verksamhet är målet att slutföra alla planer, förberedelser och försök: Hösten 2024 och vintern 2025 utvärderas spetsprojektens verksamhet, verksamhetsmodell och genomslagskraft. År 2025 kommer vi att delta i beredningen av nästa fullmäktigeperiod och i enlighet med planerna också söka så mycket extern finansiering som möjligt för att stödja stadens utveckling och målen för det nya borgmästarprogrammet.

Personalen

Personalstrategin är ett av stadens strategiska styrdokument som styr genomförandet av hela stadens strategi och vision. Stadsfullmäktige godkände 11.4.2022 personalstrategin för 2022–2025. Visionen för personalstrategin är: Åbo är en attraktiv arbetsgivare. Enligt personalstrategin genomförs visionen via tre insatsområden (arbete ökar välbefinnande, kompetens och förnyelse samt bättre ledarskap). Då omvärlden ändras läggs fokus i den

närmaste framtiden särskilt på att varje basuppgift är tydlig och meningsfull, målinriktningen bevaras i förändringen och ledningen upplevs rättvis.

Mål för verksamheten

Åtgärder i borgmästarprogrammet

Tema: Intressebevakning

Nr	Mål	Budget 2025
1	Att få Centret för läkemedelsutveckling till Åbo för att därigenom kunna förstärka utvecklingen av läkemedels- och diagnostikbranscherna till en hörnsten för Finlands ekonomi.	Målet har uppnåtts.
2	Att genomföra skyddet av Skärgårdshavet och få tillräcklig finansiering för detta så att vi kan förbättra tillståndet för världens känsligaste, vackraste och mest förorenade skärgård, bevara området så att även kommande generationer har glädje av det samt stärka den biologiska mångfalden i vår region.	Vi fortsätter att arbeta för att de åtgärder som skrivits in i regeringsprogrammet för att förbättra näringsområdets kretslopp i Skärgårdshavet och dess avrinningsområde genomförs fullt ut och att det reserveras tillräckliga anslag för dem i statsbudgeten. Vi bidrar till att Skärgårdshavets tillstånd beaktas också i den nationella restaureringsplanen. Intressebevakningen ska intensifieras i samarbete med närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland och Egentliga Finlands förbund, med betoning inte bara på nationell intressebevakning utan också på centrala EU-instrument, såsom CAP-beredningen. Vi deltar i det regionala samarbetet inom ramen för Skärgårdshavsprogrammet och strävar efter att säkerställa att den regionala verksamheten är effektiv och skalbar.
3	Genomförandet av entimmeståget och investeringsbeslutet för den nya banförbindelsen så att tågförbindelsen kan tas i bruk 2030.	Vi fortsätter med påverkansarbete i samarbete med andra kommuner för att säkerställa att projektet Västbanan får tillräcklig finansiering så att projektet kan gå vidare till byggnadsfasen under 2025.

Tema: Ett klimatneutralt och resurssmart Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
4	Vi beaktar stadens klimatmål särskilt vid fattandet av beslut gällande markanvändning, energi, byggande och trafik.	Klimatplanen (uppdaterad sfm 16.5.2022 § 103) genomförs i hela stadskoncernen och dess mål beaktas vidare i planer och åtgärder kring markanvändning, energi, byggverksamheten och trafiken som bereds effektivt. Investeringarna stärks genom att utnyttja klimatavtalshelheten och samarbetet inom missionen EU:s klimatneutrala städer. I beredningen av investeringar tillämpas EU:s taxonomi för grön finansiering på ett övergripande sätt (inkl. kriterierna för dämpning av och anpassning till klimatförändringen).
5	Vi främjar övergången till cirkulär ekonomi och utarbetar ett åtgärdsprogram för att stöda övergången.	Vägkartan för den cirkulära ekonomin (ssn 22.11.2021 § 518) genomförs i hela koncernen och resurskloshet främjas genom brett samarbete regionalt, nationellt och internationellt. Samtidigt utvärderas genomförandet av färdplanen och vid behov uppdateras dess mål, tillvägagångssätt och innehåll så att en uppdaterad färdplan kan läggas fram för beslutsfattande senast 2026. Med lösningarna för den cirkulära ekonomin eftersträvas genomslagskraft i stävandet av klimatförändringen, naturens mångfald och områdets dragnings- och konkurrenskraft. Åbos roll i det internationella samarbetet kring den cirkulära ekonomin förstärks särskilt genom att starkt delta i ICLEI-nätverkets arbete och styrning.
6	Vi utreder budgeteringen av utsläpp med målet att inkludera detta i budgetprocessen.	Klimatgrunderna införs fortfarande effektiviserat i markanvändnings-, energi-, bygg- och mobilitetsplanerna, investeringarna och förslagen/besluten som bereds genom att utnyttja klimatbudgeteringen och tillämpa EU:s taxonomi för grön finansiering. Förutsättningarna för att upprätthålla och utveckla klimatbudgeteringen tryggas och investeringarna i den gröna omställningen påskyndas aktivt i samarbete med partner. Åbo Klimatplan 2029 förutsätter att staden vid sidan av beskogning utökar sitt skogsägande genom markförvärv. Under 2025 tas fram en effektiv mekanism för att utöka kol-

Nr	Mål	Budget 2025
		sänkorna genom markförvärv och sedan beslutas om ibruktagandet av denna mekanism så att staden kan uppnå sina mål om klimatneutralitet.
7	Vi verkställer beslut som fattats om Åbo stads program om klimatneutralitet 2029. Vi uppdaterar åtgärdsprogrammet med beaktande av att det förhållandevis största målet för att minska utsläppen riktar sig till trafiken under den kommande perioden.	Klimatplanen genomförs av hela koncernen, stadsstyrelsen och fullmäktige följer upp detta. Samtidigt kommer en omfattande utvärdering och uppdatering av klimatplanen att göras för varje fullmäktigeperiod, vilket innebär att den uppdaterade klimatplanen med intensifierade åtgärder fram till 2029 kommer att föreläggas fullmäktige för beslut senast våren 2026. Medborgarnas, företagens, sammanslutningarnas och utvecklingspartnernas deltagande stärks genom att man utnyttjar EU:s mission för klimatneutrala städer, klimatbudgeteringen utvecklas ytterligare och investeringarna i den gröna omställningen stärks och påskyndas. EU:s taxonomi för grön finansiering tillämpas heltäckande i bedömningen och förstärkandet av verkningarna på klimatet, naturen och den cirkulära ekonomin i koncernens klimatinvesteringar.
8	Vi genomför beslut som fattats för att förstärka naturens mångfald (LUMO-programmet). Vi uppställer ett naturmål på basis av beredningen.	Den växande stadens naturpositiva förhållningssätt utvecklas och stärks. Åtgärder för att förstärka naturens mångfald utvecklas och genomförs inom hela koncernen och i allt intensivare samarbete och dialog med medborgare, företag och sammanslutningar så att naturens mångfald och ekonomiska nätverk förstärks i Åboregionen. Framstegen följs upp, nya åtgärder tas fram hela tiden och kommunikationen om genomförandet är aktivt och engagerande.

Tema: Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
10	Skol- och daghemsfastigheterna måste vara sunda och trygga. Vi uppdaterar skol- och daghemsnätverket så att det motsvarar bostadsområdenas behov och utarbetar en tydlig reparations- och nybyggnadsplan inklusive behov av ersättningslokaler. Vi förstärker användningen av lokaler utanför skolan.	Planeringen av skol- och daghemsnätet främjas systematiskt. Vid framtida behov i fråga om nätet för utbildningen på andra stadiet fäster vi särskild uppmärksamhet. Nätverkslösningar, framtida projektplaner för skol- och daghem utarbetas och läggs fram för beslutsfattande. Beslut om lokalstrategin fattas och ett försök med konceptet skolan som plattform genomförs och utvecklas vidare.
11	Vi ökar stadsinvånarnas valfrihet.	Riktlinjerna och innehållet i servicestrategin har beslutats och föreslås bli en del av det nya borgmästarprogrammet.
12	Vi utarbetar en servicestrategi där vi fastställer kvalitetsnivån för tjänsterna och vilka produktionsätt som är möjliga.	Riktlinjerna och innehållet i servicestrategin har beslutats och de inkluderas i det nya borgmästarprogrammet.
13	Vi utreder möjligheterna att sammanställa svenskspråkiga tjänster till en helhet.	Målet har uppnåtts. Förknippades med social- och hälsovårdstjänsterna och genomfördes som en del av inledandet av Varha.
14	I samarbete med den tredje sektorn utarbetar vi en övergripande välfärdsfrämjande verksamhetsmodell före början av 2023.	Man har kommit överens om samarbetspraxis med organisationerna och Varha, och verksamheten utvecklas som en del av den grundläggande verksamheten. Effektiviteten i reformen av Hyte-stöden ska följas upp.

Tema: Åbo – en stad i ständig förbättring

Nr	Mål	Budget 2025
38	Vi främjar en god informationsledningskultur. I samarbete med områdets universitet tillsätter vi en utvärderingspanel vars uppgift är att utvärdera spetsprogrammets åtgärdsprogram, genomförande och effektivitet.	Åtgärden har påbörjats och slutförs vid ingången av 2025.
39	Vi inför ett ärendehanteringskonto via vilket Åboborna lätt och smidigt kan sköta sina egna ärenden oberoende av tid och plats. Vi utnyttjar de digitala möjligheterna och data även i samband med planläggning, tillståndprocesser, gatu- och gatunätsunderhåll och skyltningar.	En pilotlösning (MVP) för ärendehanteringskontot kommer att utvecklas i enlighet med det föregående skedet och den scenarioriktlinje och det beslut som kanslichefens ledningsgrupp fattade 2025. Konkurrensutsättningen kommer att genomföras i enlighet med de fastställda och specificerade resultaten från den föregående fasen. Utveckling av tjänsten inleds med vald partner och kunder. Första versionen införs 2025.
40	Inom byggherreverksamheten övergår vi till en modell där byggherreverksamheten och ägandet av stadens nya lokaler överförs till ett bolag som antingen ska grundas eller som redan existerar. Bolaget kommer även ta över ansvaret för fastighetsunderhållet.	Stadsstyrelsen har beslutat att nybyggnadsprojekten i regel genomförs av Koy Turun Monitoimitilä och genomförandet fastställs i samband med godkännandet av varje projektplan. Koncernsektionen beslutar om bolagets strategiska karaktär och styrelsens sammansättning 9/2024 och efter

Nr	Mål	Budget 2025
		det rekryterar bolaget en verkställande direktör. Bolaget verkar enligt det uppställda målet år 2025.
41	Vi allokerar resurser till verksamhetsmodeller med anknytning till invånarnas delaktighet, såsom medborgarpaneler, och etablerar dem. Invånarbudgeteringens andel ökas. Vi tar särskilt hand om de ungas delaktighet.	Vi uppdaterar verksamhetsmodellen för delaktighet. Vi ordnar två medborgarpaneler, ökar personalens kompetens i överläggande metoder, genomför ett pilotförsök med förhandsbedömning av effekterna av kommunala beslut (evamodell) och genomför de projekt som godkändes i invånarbudgeten.
42	Säkerställs att ett servicetänkande som följer livscykelmodellen blir en del av verksamheten.	I samverkande funktioner för Nya Åbo inkluderas utöver pilotprojekt för barn och unga och andra pilotprojekt skapandet av en verksamhetsmodell för äldre personer. För personer i arbetsför ålder byggs verksamhetsmodellen upp som en del av arbets- och näringsreformen, och äldre personer tas med i välfärdsberättelsen och välfärdsplanen.
43	Vi följer regelbundet upp verkningarna av och framgången hos reformen av ledningssystemet under fullmäktigeperioden och ställer upp noggrannare delmål för ändringen.	Verksamhets- och ledningssystemet finslipas på våren och genomförs efter kommunalvalet.
44	Målet är att Åbo är en attraktiv arbetsgivare. Vi uppskattar personalens kompetens och sporrar och stöder personalen när det gäller utveckla den egna kompetensen. Satsningar riktas till personalens arbetshälsa.	Utifrån resultaten från Kommun 10-undersökningen och egna enkäter stöds arbetshälsotåtgärder på stadsnivå och inom serviceområden så att målet "arbete ökar välbefinnandet" är en levande anteckning. Gällande kompetensutvecklingen utgörs de primära redskapen av den uppdaterade utbildningsplanen och mål- och utvecklingssamtalen där målen för arbetet och kompetensutvecklingen binds till stadens strategiska mål. Med hjälp av den nya Puls-enkäten som skapats av KEVA säkerställer man en aktuell lägesbild och stöd för arbetshälsan i serviceområdena.
45	Den bärande principen för verksamheten är inriktning på kunden och kommuninvånaren, och till följd av det ska invånarna och verksamhetsutövarna i Åbo få allt bättre service allt snabbare.	Verksamhetsmodellerna för integrationsfunktionens kärnprocesser förstärks i stadens verksamhet. Verksamhetsmodellen byggs upp och stärks i följande projekt: ett projekt för hantering av företagskundrelationer och ärendehantering, utveckling av ärendehanteringskontot, ett projekt för kundhandledning för unga, ett projekt för rådgivning via alla kanaler och ökad kundförståelse på stadsnivå.
46	Vi genomför ägarpolitikens riktlinjer på ett målmedvetet och logiskt sätt så att bolagen effektivt kan handla på det sätt som de valt med beaktande av utmaningarna i omvärlden.	1-12/2025 fortlöpande mål.

Tema: Internationell verksamhet och nätverk – Åbo, en liten stad med stort avtryck i världen

Nr	Mål	Budget 2025
48	Vi ser till att den internationella skolan fortsätter sin verksamhet och flyttas närmare centrum (till exempel Österås).	I fastigheten genomförs de ändringar som planerats av ägaren så att lokalerna kan tas i bruk 2026.
49	Vi medverkar aktivt i sådana internationella nätverk som stöder uppnåendet av Åbos egna mål.	Staden fortsätter att medverka aktivt i olika internationella nätverk och söker via nätverken intressebevakningsförmåner, samarbetspartners, sparring och samarbetsprojekt. Staden utvärderar kontinuerligt de internationella nätverkens verksamhet och mål, särskilt på grund av det förändrade internationella politiska läget.
50	Åbo är en internationell stad och vi önskar alla nya invånare välkomna. Vi ser till att nya Åbobor med invandrabakgrund integreras enligt integrationsprogrammet.	Enligt den nya lagen om främjande av integration som träder i kraft 1.1.2025 ska det utarbetas ett integrationsprogram som beskriver servicestigarna för integration. Man har kommit överens om att det nya programmet ska genomföras gemensamt på sysselsättningsområdet så att det också omfattar kommunernas egna tjänster. Programmet för främjande av integration i Åbo är ett strategiskt dokument som gäller till utgången av 2025. I fortsättningen kan det kombineras med stadens övriga strategiska program.

Tema: Den hållbara tillväxtens Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
55	Vi utarbetar en vision för utvecklingen av det Maritima Åbo med särskild fokus på västra Åbo. I generalplaneringen beaktar vi de nya målen för att förbättra boendetrivseln och öka boendet i de västra områdena samt områdenas havsnära karaktär.	En programmering av åtgärder för genomförandet av visionen som blivit klar 2024 bereds. De första åtgärderna inleds.

Nr	Mål	Budget 2025
56	Vi säkerställer att mångsidigt boende genomförs i alla områden. Vi avvecklar aktivt segregation genom bostads- och markpolitiken.	För beslutsfattande bereds ett omfattande bostadspolitiskt dokument i Åbo.

Tema: Högscolesamarbete, företag och sysselsättning – Ett framgångsrikt Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
58	I samband med uppdateringen av upphandlingsprinciperna säkerställer vi att små och medelstora företag har möjlighet att delta i anbudsförfaranden.	Med hjälp av utbildningen för ansvarsfull upphandling säkerställs att Åbo stad beaktar målen i upphandlingsstrategin och åtgärderna för att bl.a. främja sund konkurrens. Antalet utbildningsdeltagare följs upp.
60	I samband med beslutsfattandet gör vi bedömningar av företagsverkningsarna då ärendet gäller näringslivet. Kundorienteringen beaktas i all beredning och allt beslutsfattande. Vi förtydligar stadsorganisationens ansvar i enlighet med principen att få alla tjänster över en disk.	Behovet och processen bedöms på nytt i samarbete med Business Turku, upphandlingsenheten och Företagarna i Egentliga Finland.
61	Samarbete är viktigt för Åbo och vi fastställer områdets gemensamma stora näringspolitiska mål tillsammans med olika aktörer.	Fortsättningen av donationsprofessorer säkerställs. Vi genomför en internationell accelerator med temat Hållbar utveckling, som fokuserar på havsklustret. Vi granskar tyngdpunkterna för näringspolitiken så att de motsvarar de framtida behoven i samarbete med högskolorna, näringslivet och Business Turku. Vi prioriterar behovet av experter hos företagen inom spetsbranscherna genom att stöda sysselsättningen av internationella experter och förbättra arbetslivsfärdigheterna i verksamheten.
62	Vi påverkar aktivt främjandet av kompetent arbets- och utbildningsrelaterad invandring.	Det utarbetas en verksamhetsplan och fördelas resurser i samarbete med sysselsättningsområdet och serviceområdena och planen ska genomföras i mån av möjlighet.
64	Vi verkar aktivt för att främja inflyttning av kunniga människor för arbete och utbildning samt för att säkerställa att de lokala företagens kompetensbehov tillgodoses.	Vi fortsätter att utveckla verksamhetsmodellerna och samarbeta, särskilt med anknytning till kontinuerligt lärande, tillsammans med sysselsättningsområdet med internationella experter som en särskild målgrupp.

Tema: Spetsprojekt

Nr	Mål	Budget 2025
65	Spetsprojektet Vetenskapsparken, Det befintliga spetsprojektet fortsätter, åtgärdsplanen uppdateras för fullmäktigeperioden.	Genomförande av färdplanen för cirkulär ekonomi i Vetenskapsparken i samarbete med lokala aktörer. Genomförande av åtgärder för Vetenskapsparken inom Circular Turku. Stöd till samarbetsprojektet för Kuppis spets i enlighet med serviceavtalet mellan TTT Oy och staden. Beredning av andra samarbetsforum samt åtgärder och projekt som uppstår genom detta.
66	Spetsprojektet Utvecklandet av centrumområdet, Det befintliga spetsprojektet fortsätter, åtgärdsplanen uppdateras för fullmäktigeperioden.	Inom fem fokusområden fortsätter utvecklingen av centrumområden: Kommersiella centrum / Gamla staden / Maritima Åbo och Kulturstranden / Resecentrum och bangårdsområdet / hållbar mobilitet i centrum.
67	Spetsprojektet för kompetens, Vi bereder det nya spetsprojektet för kompetens, vars syfte är att långsiktigt förstärka Åboregionens regionala konkurrenskraft med fokus på kompetens och forskning samt att svara på megatrender såsom digitaliseringen, urbaniseringen och klimatförändringen.	Vi slutför åtgärderna i spetsprojektet som planerat. Den första fasen av processen Landets bästa lärstyg blir klar våren 2025, därefter ska ett åtgärdsprogram för fortsatt utveckling utarbetas i brett samarbete. Under våren 2025 strävar man efter att identifiera de utvecklingsåtgärder som kan integreras i basserviceverksamheten, till exempel inom helheterna för invandring, företagstjänster eller fostran och undervisning. Vi för också diskussioner om strategiskt samarbete tillsammans med högskolorna. Utvecklingshelheten för att höja kompetensnivån hos befolkningen i arbetsför ålder bör fortsätta och utvecklingsriktlinjer bör identifieras i dialog med sysselsättningsområdet.
68	Spetsprojektet för gemenskap, välfärd och en balanserad utveckling av bostadsområden, Under det nya spetsprojektet genomför vi åtgärdsprogram för att minska ensamhet och stödja den mentala hälsan under fullmäktigeperioden. Vi säkerställer att program för integration och förebyggande av utslagning har rätt mätare för att resultatnriktat genomföra programmet.	Arbetet pågår och under våren 2025 genomförs förankring tillsammans med enheterna för invandring, främjande av hälsa och välfärd inom integrationsfunktionen samt ändringsprojektet för barn och unga.
69	Spetsprojektet för gemenskap, välfärd och en balanserad utveckling av bostadsområden, vi fastställer principen för att	Verksamhetsmodellen för segregation på stadsnivå har godkänts (SSN 6/2024). Implementeringen av verksamhetsmodellen fortsätter under hösten 2024 och våren 2025 inom

Nr	Mål	Budget 2025
	minska segregation till vårt primära mål när det gäller utvecklingen av förorterna. Vi förstärker invånarnas gemenskap och deltagande i stadsutvecklingen.	fem fokusområden som leds av stadens integrationsfunktion. Spetsprojektet stöder helhetsprocessen under ledning av ägaren.
70	Spetsprojektet för gemenskap, välfärd och en balanserad utveckling av bostadsområden, Målen i åtgärdsprogrammet för motion uppställs tillsammans med föreningar och organisationer. Vi kompletterar programmet med målet gällande hobbymöjligheten för alla barn och reformen av föreningsbidrag för att trygga jämställdheten mellan grenar, könen och områden.	Ett åtgärdsprogram för spetsprojektperioden har utarbetats och genomförandet av det framskrider enligt olika åldersgrupper för att säkerställa att de beprövade och effektiva åtgärderna fortsätter. I resursfördelningen för att åtgärderna ska kunna fortsätta utnyttjas stadens externa finansieringskanaler i så stor utsträckning som möjligt. Reformen av stödsystemet för idrottstjänster (Boostii, 1/2025-) tas i bruk 1.1.2025. Reformen kommer att kommuniceras i stor utsträckning till föreningarna och invånarna under hela ibruktagningsåret. Den första versionen av det elektroniska systemet för Boostii-förmånen (hobbykortet) publiceras genast i början av 2025 och utvecklingen av systemet fortsätter under hela kalenderåret. I utvecklingsarbetet utnyttjas innovationsfinansiering från programmet Mer motion i Finland.
71	Spetsprojektet för kultur; Vi bereder ett nytt spetsprojekt i anslutning till kulturen och mer omfattande till främjandet av välfärden, och utarbetar ett åtgärdsprogram till stöd för dess genomförande under fullmäktigeperioden.	Tjänster och produkter för kulturvälbefinnande utvecklas vidare och helheten och kommunikationen görs enhetligare. Den verksamhetsmodell som skapats för uppsökande kulturverksamhet har tagits i bruk. Kulturens närhet för olika målgrupper samt kulturens tillgänglighet främjades genom flera åtgärder. Det regionala samarbetet och invånarnas välbefinnande stärks genom att hämta kultur och konst till förorterna. Invånarnas delaktighet främjades i olika målgrupper t.ex. med samhällskonstens metoder. Åbos första rivningskonstprojekt i Runosbacken är färdigt och öppnades för besökare. Temat Kulttuuri kotoutumisen tukena (Ung. Kultur som stöd för integration) främjades. Barns och ungas kulturhobbyer ökades genom att pilotera ibruktagandet av workshops och genom att öppna lokalerna för hobbyverksamhet. Mötandet av kultur och konst stärktes genom att hämta kulturen och konsten till stadsrummet. Verksamhetsmodellen Inbjudna kulturgäster (Kulturremiss 2.0) har överförts med stöd till ansvarsområdet för främjande av kultur. Utvecklingskonceptet och konstprogrammet för Slottsudden främjades via partnerskap. Tillfälliga provningar, konst och evenemang som möjliggör utvecklingen av Slottsudden. Kulturstrandens koncept färdigställs och åtgärder har främjats tillsammans med spetsprojektets för centrum och övriga aktörer. Genomförandeplaneringen av Östra Strandgatans konstelement inleddes. Vi har stött processen för att uppnå klimatmål genom att främja hållbar kultur. Förberedelser inför feståret 2029.

Tema: Turism och tillgänglighet – Evenemangstaden Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
72	Inom turismen eftersträvar vi ett mer omfattande regionalt samarbete och kopplar våra mål och vår struktur allt bättre till den riksomfattande Visit Finland-helheten.	Inom turismen eftersträvar vi ett mer omfattande regionalt samarbete och kopplar våra mål och vår struktur allt bättre till den riksomfattande Visit Finland-helheten. Pemar kan ansluta sig till VTA, vars verksamhet kommer att vidareutvecklas i enlighet med strategin.
73	Vårt mål är att intressanta, starka evenemang inom kultur, sport och vetenskap ska erbjudas året runt.	Evenemangsstrategin färdigställs under 2024 och ett av dess fokusområden är ett mångsidigt evenemangsutbud året runt. Arbetet är i full gång och flera målenliga evenemang finns redan i evenemangskalendern.
74	Åbo satsar kraftigt på att utveckla turismen och lockar aktörerna i branschen till samarbete för att lyckas med detta. Flygplatsens och hamnfunktionernas konkurrenskraft ska främjas. Ett av de centrala målen för näringslivspolitikerna är att öka den internationella turismen.	Utvecklingsverksamheten framskrider enligt planerna. Tyngdpunkten flyttas särskilt till in kvarterings- och flygtarifikverksamheten eftersom de är en förutsättning för ökad turism. Det behövs mer lokal turistinformation på olika sätt.

Tema: Åbo stads ekonomiska ram 2021–2025 – Stark mot 2030-talet

Nr	Mål	Budget 2025
79	En effektiv tidsmässig och ekonomisk hantering av investeringarna och kunnig och omsorgsfull byggherreverksamhet	Vi utarbetar lönsamhetskalkyler av investeringshelheten enligt principerna i borgmästarprogrammet och fattar behövliga beslut om tidtabellen för investeringarna.

Nr	Mål	Budget 2025
	är centrala för att kunna genomföra investeringar på ett hållbart sätt.	
83	Stadens ekonomi och förvaltning anpassas enligt hur uppgifter och ansvar omfördelas (social- och hälsovårdsreformen).	Antalet årsverken minskas genom en aktiv personalplanering på det sätt som planerats som en del av åtgärderna i anpassningsprogrammet.
84	Ett hållbart basscenario för ekonomin	I stadens ekonomiplan har man skrivit in nya åtgärder som förbättrar den ekonomiska ställningen. Syftet är att återställa utvecklingen så att den närmare följer basscenarioet.
85	Förberedelser inför effekterna av social- och hälsovårdsreformen på stadens ekonomi	År 2022 specificerades de omedelbara verkningarna. För 2023 års del har man observerat behov ännu för vissa itjänsters del. Man har kommit överens om verksamhetsmodellen för dessa i samarbete med välfärdsområdet. För vissa funktioners del har man varit tvungen att konstatera att flyttandet eller nedskalandet av utgifterna inte lyckas till sitt fulla belopp på det sätt man planerat. Personalplanen har den största inverkan.
87	Förfaringssätt vid ett oväntat och negativt undantagstillstånd	Den ekonomiska prognosen utarbetas i samband med delårsöversikterna, och därtill utarbetas en prognos för bokslutet i december. Ekonomirelaterade risker bedöms som en del av den kontinuerliga verksamheten. Detaljerade utredningar behandlas i organen i samband med delårsöversikten. Man strävar fortsättningsvis efter att förbättra precisionen för prognoserna. Enligt budgeten kommer det inte att ske någon oväntad negativ avvikelse år 2025.
88	Skuldtak	Den ekonomiska prognosen utarbetas i samband med delårsöversikterna, och därtill utarbetas en prognos för bokslutet i december. Ekonomirelaterade risker bedöms som en del av den kontinuerliga verksamheten. Detaljerade utredningar behandlas i organen i samband med delårsöversikten. Man strävar fortsättningsvis efter att förbättra precisionen för prognoserna. Enligt budgeten håller vi oss inom ramen för det fastställda skuldtaket år 2025.
89	Riktlinjer för beskattning	För att förbättra stadens ekonomiska ställning innehåller budgeten ett förslag som avviker från riktlinjerna för beskattningen. Kommunalskattesatsen för 2025 föreslås bli 7,1 procent. Detta innebär en ökning med 0,2 procentenheter jämfört med den nuvarande skattesatsen. Ändringen svarar i synnerhet på det ökade investeringsbehovet och de ökade finansieringskostnaderna till följd av skuldsättningen. Riktlinjerna för beskattningen beaktas i planeringen av ekonomin.

Budgetklausuler

Organ	Klausul	Inverkan på driftsekonomin/ investeringsdelen, 1 000 €
Stadsstyrelsen	Försäljning av social- och hälsovårdsfastigheter till ett eget bolag.	-12 500
Stadsstyrelsen	Ökning av inkomsterna från markförsäljning - genomförs av stadsmiljön.	-3 000
Stadsstyrelsen	Försäljning av nya fastigheter och aktier.	-1 000
Stadsstyrelsen	Revidering av personalplanen.	-600
Stadsstyrelsen	Underhållet av lokalerna skärs ner.	-500
Stadsstyrelsen	Avstående från externa hyreslokaler / centralisering av verksamheten till egna lokaler.	-300
Stadsstyrelsen	Utvärdering av verksamhetsmodellen för deltagande budgetering.	0
Stadsstyrelsen	Användning av Tyky-armbandet endast för stadens egna tjänster.	-200
Stadsstyrelsen	Nedskärning i sjukvården inom företagshälsovården (begränsas till lagstadgad sjukvård).	-200
Stadsstyrelsen	Reseanvisningarna kommer att specificeras på stadsnivå och det hänvisas till billigare alternativ.	-150
Stadsstyrelsen	Minskning av de personalbundna posterna.	-43
Stadsstyrelsen	Aktiv granskning av utgiftsstrukturen har genomförts (ICT).	-500

Organ	Klausul	Inverkan på driftsekonomin/ investeringsdelen, 1 000 €
Stadsstyrelsen	Förlängning av livslängden på elevernas apparater och/eller fördröjning av användningsstarten.	-100
Stadsstyrelsen	Avstående från SAP SF-systemet.	-50
Stadsstyrelsen	Avstående från programvaran för Monitoris telefonväxel.	-5
Stadsstyrelsen	Platsannonser publiceras i första hand i elektroniska kanaler.	-50
Stadsstyrelsen	Extern finansiering för ekostödet.	-50
Stadsstyrelsen	Att ta ut en kommission på biljettförsäljningen.	-20
Stadsstyrelsen	Kostnader för ordnande av stadens gemensamma utbildningar (externa lokaler, serveringar).	-35
Stadsstyrelsen	Integrationsfunktionens anpassning av externa köpta tjänster.	-153
Stadsstyrelsen	Minskning av personalutgifterna på stadsnivå.	-5 000
Stadsstyrelsen	Förändringar i periodiseringen av inbetalt fritt eget kapital (SVOP) för åren 2025–2027.	-12 395
Stadsstyrelsen	Minskning av utgifterna för infrastrukturinvesteringar (Fastighetsutvecklingsprojekt, ssn) för åren 2025–2026.	-500
Stadsstyrelsen	Minskning av utgifterna för infrastrukturinvesteringar (Projekt som minskar reparationsskulden, ssn) för åren 2026–2028.	0
Stadsstyrelsen	Minskning av utgifterna för infrastrukturinvesteringar (Projekt som stöder boendetrivseln, ssn) för åren 2025–2028.	-560
Stadsstyrelsen	Förändringar i periodiseringen av utgifter för lokalinvesteringar (Namngivna projekt > 3 M€) för åren 2025–2026.	5 000
Stadsstyrelsen	Åbo stad och staten samarbetar för att främja genomförandet av kollektivtrafikförbindelsen som förenar Österås och Kuppis. Infrastrukturinvesteringar finansieringsandel (MBT-avtalet).	2 900
Stadsstyrelsen	Köpesumman för VR:s bangårdsområde, ökning av överlåtelseinkomsterna för bestående aktiva.	44 894
Stadsstyrelsen	Andel av försäljningsvinsten från överlåtelseinkomsterna för bestående aktiva gällande VR:s bangårdsområde (ränteintäkter).	-2 409
Stadsstyrelsen	Minskning av oriktade personalbesparingar. Stadsstyrelsen beslutar om den slutliga allokeringen av besparingarna.	2 500
Stadsstyrelsen	Bevarande av sjukvården inom företagshälsovården.	200
Stadsstyrelsen	Reservering för fortsatt nattcaféverksamhet och eventuella behov inom den tredje sektorn.	200
Stadsstyrelsen	Kontinuiteten i nattcaféets verksamhet tryggas i vilket fall som helst, i första hand på samma villkor som nu, med hjälp av extern finansiering.	0
Stadsstyrelsen	Anskaffningen av biljetter till Åbo stadsteater för halva priset med tyky-armbandet stöds.	0

Mål för ekonomin

Driftsekonomin anslag och inkomstposter, 1 000 € (externa poster)

Stadsstyrelsen sammanlagt

Driftsekonomidelen bindande nivå verksamhetsbidrag	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	82 833	82 942	86 926
Tillverkning för eget bruk	105		
Verksamhetskostnader	249 436	249 504	261 511
VERKSAMHETS BIDRAG	-166 498	-166 562	-174 585
Ändring (%)		0,0 %	4,8 %

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	39 621	37 126	35 143
Tillverkning för eget bruk	90		
Verksamhetskostnader	168 108	163 022	164 504
VERKSAMHETS BIDRAG	-128 397	-125 896	-129 361
Ändring (%)		-1,9 %	2,8 %

Ssn, Servicehelheten för livskraft

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	5 140	5 050	1 788
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	32 901	39 006	25 745
VERKSAMHETS BIDRAG	-27 760	-33 956	-23 957
Ändring (%)		22,3 %	-29,4 %

Ssn, Stadens gemensamma funktioner

(inbegriper stadens gemensamma utgifter samt utgifter och inkomster i anslutning till mark-, lokal- och infrastrukturegendom)

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	38 072	40 766	49 996
Tillverkning för eget bruk	15		
Verksamhetskostnader	48 428	47 476	71 263
VERKSAMHETS BIDRAG	-10 341	-6 710	-21 268
Ändring (%)		-35,1 %	217,0 %

Driftsekonominns totala verksamhetsintäkter och -kostnader, 1 000 € (externa och interna poster)

Stadsstyrelsen sammanlagt

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	197 082	200 657	86 926
Tillverkning för eget bruk	105		
Verksamhetskostnader	251 381	249 663	140 761
VERKSAMHETS BIDRAG	-54 194	-49 006	-53 835
Ändring (%)		-9,6 %	9,9 %

Ssn, Koncernförvaltningen

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	153 394	152 112	35 143
Tillverkning för eget bruk	90		
Verksamhetskostnader	171 908	166 790	55 641
VERKSAMHETS BIDRAG	-18 424	-14 678	-20 498
Ändring (%)		-20,3 %	39,7 %

Ssn, Servicehelheten för livskraft

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	5 295	5 050	1 788
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	35 266	41 123	26 539
VERKSAMHETS BIDRAG	-29 972	-36 073	-24 751
Ändring (%)		20,4 %	-31,4 %

Ssn, Stadens gemensamma funktioner

(inbegriper stadens gemensamma utgifter samt utgifter och inkomster i anslutning till mark-, lokal- och infrastrukturegendom)

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	38 394	43 495	49 996
Tillverkning för eget bruk	15		
Verksamhetskostnader	44 206	41 750	58 581
VERKSAMHETS BIDRAG	-5 798	1 745	-8 585
Ändring (%)		130,1 %	-592,0 %

Investeringsanslag och inkomstposter, 1 000 €

Stadsstyrelsen sammanlagt

Investeringsdelen bindande nivå brutto	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Investeringskostnader	178 253	224 069	328 368
Finansieringsandelar	10 087	11 785	9 100
Överlåtelseinkomster	22 171	19 700	76 394
NETTO	-145 995	-192 584	-242 874
Ändring (%)		31,9 %	26,1 %

Ssn, Koncernförvaltningen

Investeringsdelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Investeringskostnader	5 388	6 242	6 350
Finansieringsandelar			
Överlåtelseinkomster			
NETTO	-5 388	-6 242	-6 350
Ändring (%)		15,9 %	1,7 %

Ssn, Stadens gemensamma funktioner

(inbegriper stadens gemensamma utgifter samt utgifter och inkomster i anslutning till mark-, lokal- och infrastrukturegendom)

Investeringsdelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Investeringskostnader	172 866	217 827	322 018
Finansieringsandelar	10 087	11 785	9 100
Överlåtelseinkomster	22 171	19 700	76 394
NETTO	-140 608	-186 342	-236 524
Ändring (%)		32,5 %	26,9 %

I budgetförslaget för stadens gemensamma funktioner, hantering av egendom ingår driftsekonomi- och investeringsanslagen för anskaffning av infrastruktur, lokaler och fast egendom med anknytning till byggandet av stadsmiljön samt överlåtelseinkomster av egendom för 2025. I verksamhetsplanen för servicehelheten för stadsmiljön har lagts till stadsstyrelsens servicebeställning för servicehelheten, vilket innehåller en riktning av budgetanslagen från stadsstyrelsens resultatenhet för egendomshantering (1602 SSN/markegendom, 1603 SSN/fastighetsegendom, 1604 SSN/infrastrukturegendom) till servicehelheten för stadsmiljösektorn. Servicehelheten för stadsmiljö ansvarar för genomförande och rapportering gällande ovannämnda helheter. I investeringsanslagen för stadens gemensamma, hantering av egendom ingår dessutom investeringsanslag för investeringar i anknytning till anskaffning av aktier och andelar, för genomförandet och rapporteringen gällande dessa svarar koncernförvaltningen.

Verksamhetsplan för servicehelheten för livskraft 2025

Beskrivning av verksamheten

Servicehelheten för livskraft förstärker staden som en konkurrenskraftig och lockande omvärld för företag och invånare samt leder företagstjänsterna inom stadskoncernen. Servicehelheten för livskraft leder samarbetet mellan och utvecklingen av utbildnings-, kompetens- och innovationsfunktioner omfattande hela utbildningsstigen. Därtill främjar den tillgången till kompetent arbetskraft och leder stadens sysselsättningsfrämjande funktioner.

Servicehelheten leder stadsregionens externa marknadsföring och strategiska kommunikation samt tjänster som riktar sig till turister. Därtill främjar den stadens attraktionskraft och leder storevenemangsverksamheten.

Serviceområden inom servicehelheten för livskraft:

1. Företagstjänster

- Förstärker staden som konkurrenskraftig och lockande omvärld för företag och invånare och leder företagstjänsterna inom stadskoncernen.
- Leder och främjar samarbetet mellan och utvecklingen av utbildnings-, kompetens- och innovationsfunktioner omfattande hela utbildningsstigen.
- Samordnar kompetensutvecklingen särskilt när det gäller vuxna.
- Leder företagets etableringstjänster genom tomtförsäljning och lokalitetslösningar.
- Leder lovprocessen om överlåtande av gator, parker, torg och övriga allmänna områden för tillfälligt bruk för ordnande av ett publikevenemang och friluftsevenemang.
- Koordinerar stadsregionens externa marknadsföring och strategiska kommunikation samt tjänster som riktar sig till turister.
- Främjar tillgången på kompetent arbetskraft och leder stadens sysselsättningsfrämjande funktioner.
- Utvecklar och förnyar stadskoncernens företags-tjänster.
- Styr reformen av sysselsättningstjänsterna.

2. Spetsprojekt

Serviceområdet för spetsprojekt har som uppgift att koordinera och övervaka hur spetsprojekt i anknytning till stadens livskraft framskrider och etableras. Ansvarsområdet stöder stadens ledning i den strategiska planeringen av projekten och uppställandet av

mål och leder separat bestämda spetsprojekt. Spetsprojekten har en separat verksamhetsplan.

En mer specifik beskrivning av spetsprojektens verksamhet finns i den egna verksamhetsplanen.

3. Strategisk markanvändning, mobilitet och bostadspolitik

Serviceområdet för strategisk markanvändning, mobilitet och bostadspolitik har som uppgift att stöda stadens ledning i ledningen av strategisk markanvändning och fastighetsutveckling, sköta om stadens logistiska funktioner och utvecklandet och koordineringen av en logistisk ställning samt sköta om beredningen, koordinationen och styrningen av stadens bostadspolitik.

Uppgiften är att stöda strategiskt ledarskap, intressebevakning och stadsplanering genom att skapa en situationsbild utifrån forskningsdata och på det viset skapa förutsättningar för att stärka genomslagskraften av forskningsbaserad kunskap. Serviceområdet har en central roll i att utveckla nya lösningar, stöda Åbos strategiska kommunikation och främja livskraft och konkurrenskraft i hela den ekonomiska regionen.

4. Grön omställning

Uppgiften för serviceområdet för grön omställning är att under borgmästarens ledning främja klimat-, energi- och miljöpolitikens styrning i stadskoncernen samt främja resurskloket och cirkulär ekonomi i samarbete med samarbetsparter och intressentgrupper.

5. Evenemangstjänster

Serviceområdet för evenemangstjänsterna koordinerar, styr och främjar stadens evenemangsverksamhet och upplevelserik attraktionskraft enligt de strategiska temana för attraktionskraft (havet, kultur, sport och mat).

Attraktionskraften stärks genom att främja evenemang, upplevelser, tjänster och en stadskultur som aktiverar stadsbor och lockar turister samt främja kännedom, tillgänglighet, hållbarhet, internationalitet och samarbete mellan aktörer gällande dessa evenemang. Verksamhetens mål är att liva upp staden, stärka positiva bilder samt öka verksamhetens regionekonomiska effekter och turismeffekter.

6. Sysselsättningstjänster

Serviceområdet för sysselsättningstjänster främjar sysselsättning, hänvisning till utbildningar, tillgång till kompetent arbetskraft samt arbetsförmåga i Åbo

stad. Till ansvarsområdena för sysselsättningstjänster hör främjande av sysselsättning och sysselsättningsfärdigheter. Serviceområdet styr och koordinerar samarbetet med olika intressentgrupper som anknyter till dess ansvarsområden.

En mer noggrann beskrivning av sysselsättnings-tjänsternas verksamhet finns i verksamhetsplanen.

Förändringar i omvärlden

Företagstjänster

Den pågående ekonomiska krisen skapar utmaningar också för tillväxtprojekten. Samtidigt ser den globala tävlingen om experter till att resurser måste användas för tillväxt och strukturella förändringar. Högskolorna i Åbo fortsätter växa och förser hela tiden staden och företagen med nya kompetenta arbetstagare. Att studerande stannar kvar i stadens ekonomiska region efter utexaminering är ytterst viktigt både nu och i framtiden. Internationella experter som flyttat till regionen är viktiga och staden bör vara lockande för denna målgrupp även i framtiden. Åbo är Finlands port till väst och särskilt till Stockholmsområdet, vilket ökar betydelsen av olika projekt som anknyter till tillgänglighet.

Vikten av kunskapsbaserad ledning betonas, liksom behovet av att utveckla och erbjuda kundorienterade digitala företagstjänster som är tillgängliga 24/7. Detta skapar ett tryck på att reformera företagstjänsterna på ett genomgripande sätt och på att kommunicera tjänsteportföljen till alla målgrupper.

I Åboregionen har ekosystemet för uppstarts företag aldrig införts i samma omfattning som i andra stora städer. Att grunda nya företag, ta hand om tillväxtföretag och ha ett nära samarbete med högskoleforskningen är livsviktiga för den ökade livskraften i Åbo.

Grön omställning

Trots betydande internationella avtal fortsätter klimatkrisen, förlusten av biologisk mångfald och överkonsumtionen av naturresurser att urholka grunden för vår framtid. Rysslands fortsatta fullskaliga anfallskrig utgör ett hot mot hela Europa. Åbos starka klimat- och energiåtgärder har förstärkt regionens bärkraft och vår energireform har fortsatt framgångsrikt. Åbo har redan minskat växthusgasutsläppen i regionen med 63 procent från 1990 års nivå. Vi har uppnått en utsläppsnivå som är den lägsta bland de stora städerna i Finland, även mätt per invånare. Innovationer, politiska åtgärder och finansiering som riktar sig till den gröna omställningen har stärkts både i Europa och i Finland, och nya innovationer skapar hela tiden nya möjligheter för hållbara lösningar och lönsam affärsverksamhet.

Evenemangstjänster

De totala volymerna av evenemangsverksamheten har återgått till samma nivå som före coronapandemin, även om köpbesluten fattas i ett ganska sent skede. Den traditionellt starka och långa evenemangssommaren kommer att bli starkare och längre. Nya öppningar har också gjorts för lågsäsongperioder.

Turismens tillväxt och ett ökat antal av särskilt internationella turister året runt samt profilering som attraktiva, lockande evenemangs- och upplevelsestäder är strategiska mål som alla städer registrerat. Tävlingen mellan städerna och områdena blir allt hårdare. Därtill har konkurrensen om konsumenternas intresse och fritid blivit allt hårdare. På den hårda konkurrensen ska vi svara med investeringar som är riktade till rätt objekt, genom ett bättre samarbete och genom nya serviceinnovationer.

Sysselsättningstjänster

Arbetslösheten är konjunkturkänslig och växlar från omfattande arbetslöshet till brist på arbetskraft. Båda fenomenen förekommer samtidigt; bl.a. på grund av att befolkningen blir äldre finns det brist på kompetent arbetskraft både inom nya branscher och branscher som ständigt utvecklas, t.ex. inom den tekniska branschen och organisationer som tillhandahåller hälsovård. För att minska den bristande överensstämmelsen mellan utbud och efterfrågan behövs skraddarsydd tjänster och mångsidiga metoder, såsom utbildning, arbetslöshets-tjänster, personlig handledning och framför allt fungerande samarbete med arbetsgivare.

Reformen av arbets- och näringstjänsterna

Tillgången till kompetent arbetskraft är en kritisk förutsättning för företagets verksamhet och tillväxtpotentialer. Den har en direkt inverkan på företagets vilja att göra investeringar samt på hur attraktiv staden är för nuvarande investerare och nya investerare. Säkerställandet av tillgång till kompetent arbetskraft förutsätter att utbud och efterfrågan på arbetskraft möts bättre än i nuläget. Förutsättningarna för att lyckas är smidigt samarbete mellan sysselsättningstjänsterna, kompetens- och utbildningstjänster samt företagstjänster. Åbo behöver också arbetskraftsinvandring. Målet är att åboborna sysselsätts enligt sin potential på arbetsplatser med så hög produktivitet som möjligt och att stadsbornas kompetens utvecklas i och med att arbetsmarknaden och branscherna ändras. Arbetsgivarna kan lita på att experter och stöd för att hitta experter är tillgängligt både nu och i framtiden.

Förändringar och strukturella förändringar inom teknologi, arbete och förändringar i mängden arbetsför befolkning påverkar arbetsmarknadernas funktion och på det viset också sysselsättnings- och företagsservicebehoven i den närmaste framtiden. Överföringen av de

lagstadgade offentliga arbetskraftstjänsterna till kommunerna samtidigt med den totala reformen av integrationslagen möjliggör en samordning av sysselsättnings-, företags- och utbildningstjänsterna till en ny effektiv helhet av livskraftstjänster. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid den ökande invandringen och vid att påskynda övergången från sektorer med överutbud till sektorer som lider av brist på arbetskraft. För att förbättra hur utbud och efterfrågan möts och påskynda sysselsättning ska företags- och arbetsgivartjänsternas roll i offentliga arbetskraftstjänster stärkas jämfört med nuläget. I fortsättningen ska också utbildningstjänsterna stöda att sysselsättningen hanteras allt effektivare.

Kärnan är AI-baserade lösningar, digitalisering och kontinuerlig förbättring och utveckling av våra egna tjänster med hjälp av dem. Med hjälp av data kan de tjänster som erbjuds kunderna riktas bättre än tidigare och bidra till att lösa matchningsproblemet. Tyngdpunkten i sysselsättningstjänsterna flyttas från skötsel av arbetslöshet till aktiv sysselsättning med hjälp av moderna teknologiska lösningar. I arbetet betonas att identifiera de arbetsökandes kompetens och preferenser och att identifiera behovet av att utveckla kompetensen hos dem som redan arbetar.

Utvecklingsprojekt för hantering av företagskunder

Vi utvecklar Åbo stads företagstjänster så att de är allt mer kundorienterade och transparenta. Den nya verksamhetsmodellen och de nya verktygen tas i bruk stegvis före utgången av 2025. Det primära syftet med verktygen är att bättre samla in information om rekryteringsbehoven hos företag i regionen och att proaktivt erbjuda företagskunder relevanta kompetensprofiler för personer som potentiellt skulle kunna anställas. Samtidigt har man som mål att identifiera s.k. dolda arbetsplatser och integrera företagen i ekosystemet för sysselsättningstjänster. Vi vill att Åbo ska vara en attraktiv verksamhetsplats för företag också i fortsättningen. Därför ska vi känna igen våra nuvarande kunders behov och svara på dem med en smidig serviceupplevelse som bygger upp ett långvarigt förtroende till staden.

Utvecklingsplan för verksamheten och strategiska tyngdpunkter

Stadens tillväxt grundar sig på livskraftiga och växande företag. Vi bygger upp världens bästa omvärld för nuvarande företag och nya företag med betoning på kundorienterade tjänster, omfattande samarbete med intressentgrupper och kunskapsbaserad ledning. Vi betjänar företagskunder utifrån samserviceprincipen som omfattar sysselsättnings- och tillväxttjänster, bygglov och markanvändning, utbildningstjänster samt evenemangstjänsterna med tillstånd. Största delen av tjänsterna tillhand-

hålls digitalt och för s.k. strategiska företagskunder tillhandahålls en s.k. key account management-tjänst varmed säkerställs snabba och relevanta tjänster.

Projektet Vetenskapsparken, Kulturstranden, Slottssud-den och Bangården genomförs och utöver det vanliga byggandet betonas innehållet i mycket hög grad. Utvecklingen av flygtrafiken med 1–2 nya rutter (London, Tyskland) säkerställs och fartygstrafikens konkurrenskraft säkerställs på lång sikt.

Samarbetet mellan företagen, högskolorna och staden utvecklas vidare. Fokus i strategiska partnerskap ligger på konkreta resultat och effekter. Mindre är mer. Förankringen av internationella experter i regionen är vårt gemensamma mål där vi utvecklar vidare tjänster för invandrare, utbudet av kompetensutveckling och tjänster för dem som håller på att starta ett företag samt skapandet av ett ekosystem för uppstartsföretag i Åbo. Som en del av detta främjar vi vid sidan av tjänster för tillväxtföretag grundandet av en venture capital fond i Åbo.

Kompetensutvecklingen är ett av de viktigaste utvecklingsområdena. Vi vill göra Åbo till en kompetenshuvudstad, där kompetensutvecklingen och lärandet av arbetslivsfärdigheter börjar redan inom småbarnspedagogiken och fortsätter fram till pensioneringen. Lärande och kompetensutveckling skapar livskraft och förbättrar livskvaliteten.

Grön omställning

Åbo är en av de mest aktiva och mest kända städerna som gör klimatsamarbete. Samarbetet för att genomföra den gröna omställningen i Åbo-regionen stärks ytterligare genom att effektivt utnyttja de möjligheter som missionen för Europas 100 smarta och klimatneutrala städer skapar. Klimatstadsavtalet som är en del av missionen stärks och kring det skapas en stark gemensam klimat-helhet för regionens centrala aktörer, varvid alla har förbundit sig till gemensamma mål och åtgärder som främjar dem. Särskild vikt läggs vid att stärka finansieringen av klimat- och hållbarhetsåtgärder samt att främja innovationer, utbildning och affärsverksamhet i samarbete med missionens finansieringspartner samt Europeiska kommissionen, finska staten, finansinstitut samt företag och sammanslutningar i regionen.

Målet att vara en ledande naturstad, som bestäms i stadsstrategin, genomförs i hela stadskoncernen i starkt samarbete med områdets högskolor, företag och sammanslutningar samt nätverk och samarbetsparter på både nationell och internationell nivå. Förutsättningarna för investeringar i klimat, natur och cirkulär ekonomi stärks genom att i omfattande grad verkställa användningen av EU:s taxonomi för Grön finansiering i servicehelheterna och koncernsammanslutningarna. Stadskoncernens klimat-, natur- och cirkuläreconomiska åtgärder

effektiveras och områdets företag och andra partners uppmuntras aktivt att delta i de gemensamma målen och åtgärderna. Förutsättningarna för klimatledarskap stärks genom att skapa och dela lägesöversikten med nya digitala lösningar. På global nivå stärks Åbos roll i den gemensamma utvecklingen och styrningen av ICLEI:s arbete för att främja klimat, cirkulär ekonomi och natur samtidigt som borgmästarens uppdrag som första vice ordförande i ICLEI:s globala styrelse stöds och utnyttjas.

Evenemangstjänster

I enlighet med evenemangsstrategin är tyngdpunkterna för serviceområdet för evenemangstjänster att främja verksamheten året runt, de positiva effekterna på regionalekonomin och turismen, förbättra kundupplevelsen som helhet, stärka mediesynligheten och utnyttja den samt främja sektorsövergripande ansvarsfullhet. Serviceområdet för evenemangstjänster samordnar stadens tjänster som produceras för evenemangsarrangörer, deras kvalitet och rättidighet.

Genomförandet av den evenemangsstrategi som sammanställts tillsammans med intressentgrupperna fortsätter inom evenemangsverksamheten. Som en del av processen har man utarbetat ett koncept för utvärdering och kunskapsbaserad ledning, utifrån vilket åtgärderna för kunskapsbaserad ledning fortsätter tillsammans med aktörerna. Som praktiska åtgärder effektiviseras utnyttjandet av evenemangskalendern och förstärks samarbetet mellan aktörerna.

Servicehandledningen främjas i enlighet med stadsstyrelsens linjebeslut och tjänsternas tillgänglighet stärks med hjälp av digitala metoder.

De centrala åtgärderna för att främja upplevelsernas attraktionskraft är att bygga upp en utvecklingsportfölj som grundar sig på attraktionsteman och intensifiera riktandet av extern finansiering på främjande av attraktionskraft. Genomförandet av program som byggts upp av teman kring hav, kultur, historia och gastronomi fortsätter och intensifieras. För motionens och idrottens del byggs upp evenemangstjänster och sportturism året runt. Därtill

skapas ett nätverk av upplevelse- och tilläggstjänster som grundar sig på idrott och motion.

Reformen av arbets- och näringstjänsterna

Målet med reformen av arbets- och näringstjänsterna är att samordna sysselsättnings-, företags- och utbildningstjänsterna på ett sätt som förbättrar tillgången till kompetent arbetskraft och matchandet av efterfrågan och utbud. Syftet med reformen är också att på ett kontrollerat sätt överföra de lagstadgade sysselsättningstjänsterna som överförs på kommunernas organiseringsansvar 1.1.2025 och att öka tjänsternas kostnadseffektivitet och effektivitet.

Hösten 2024 inleder sysselsättningstjänsterna pilotförsök med kunskapsbaserad ledning och användning av analys, i syfte att utreda hur den digitala arbets- och näringsservicekanalen skapas och därefter används i stor utsträckning samt förbättra de tjänster som erbjuds för olika kundgrupper (arbetssökande, företag) och förbättra kostnadseffektiviteten. Vikten av att mäta och analysera effekterna betonas i all verksamhet.

Kompetensutvecklingen ska integreras som en fast del av sysselsättningstjänsterna och samarbetet med småbarnspedagogiken ska ökas betydligt. Sysselsättningstjänsterna skapar ett ekosystem i Åbo och sysselsättningsområdet i Åbo, där alla aktörer drar nytta av tillgången till databaserade tjänster, vilket bidrar till att öka företagets intresse av att aktivt delta i till exempel samarbete.

Personal

Personalstrategin är ett av stadens strategiska styrdokument som styr genomförandet av hela stadens strategi och vision. Stadsfullmäktige godkände 11.4.2022 personalstrategin för 2022–2025. Visionen för personalstrategin är: Åbo är en attraktiv arbetsgivare. Enligt personalstrategin genomförs visionen via tre insatsområden (arbete ökar välbefinnande, kompetens och förnyelse samt bättre ledarskap). Då omvärlden ändras läggs fokus i den närmaste framtiden särskilt på att varje basuppgift är tydlig och meningsfull, målinriktningen bevaras i förändringen och ledningen upplevs rättvis.

Mål för verksamheten

Åtgärder i borgmästarprogrammet

Tema: Den hållbara tillväxtens Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
55	Vi utarbetar en vision för utvecklingen av det Maritima Åbo med särskild fokus på västra Åbo. I generalplaneringen beaktar vi de nya målen för att förbättra boendetrivseln och öka boendet i de västra områdena samt områdenas havsnära karaktär.	Staden främjar de första skedena i visionen Åbo havsstad samt programmeringen av helheten.

Tema: Högskolesamarbete, företag och sysselsättning – Ett framgångsrikt Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
59	Vi allokerar resurser till sysselsättningsförsök och ställer upp tydliga sysselsättningsmål för dem som har svårt att sysselsätta sig.	Sysselsättningsförsöken avslutas 31.12.2024 i och med att AN-tjänsterna överförs på kommunernas ansvar. Samtidigt minskar kommunernas möjligheter att anställa dem som har svårast att sysselsätta sig t.ex. genom lönesubvention. I samband med reformen av sysselsättnings- och företags-tjänsterna i Åbo utvecklas nya service- och handledningsmodeller för dem som har svårast att sysselsätta sig och för långtidsarbetslösa med både egen och extern finansiering. Työpistes produktionsverksamhet förnyas så att den motsvarar de förändringar som skett i omvärlden.
63	Vi bereder ett nytt sysselsättningsprojekt för att säkerställa att Åbo utnyttjar sysselsättningsförsöket framgångsrikt och förbereder sig för att ta över ansvaret för att ordna sysselsättningstjänsterna år 2024.	Åbo kommer att vara ansvarskommun för Åbo sysselsättningsområde 1.1.2025. Reformen av tjänsterna som genomförs i samband med reformen av sysselsättnings- och företagstjänsterna fortsätter. Uppföljningen av tjänsternas genomslagskraft och kostnadseffektivitet utvecklas både inom ramen för den egna verksamheten och som en del av det nationella samarbetet (C6-alliansen, UF-centret).

Tema: Turism och tillgänglighet – Evenemangstaden Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
73	Vårt mål är att intressanta, starka evenemang inom kultur, sport och vetenskap ska erbjudas året runt.	Evenemangsverksamheten främjas i enlighet med den evenemangsstrategi som fastställs under hösten 2024 och de genomförandeplaner som ingår i den. Fokus ligger på att avsevärt öka evenemangsverksamheten året runt som främjar turismen och de regionala effekterna samt att upprätthålla konkurrenskraften under den starka långa sommarsäsongen. I verksamheten förbereder man sig för att ta tillvara de möjligheter som Fuga, Bangårdsarenan och de nya stadsområdena erbjuder. Verksamheten främjas och leds i enlighet med den nya modellen för kunskapsbaserad ledning.
74	Åbo satsar kraftigt på att utveckla turismen och lockar aktörerna i branschen till samarbete för att lyckas med detta. Flygplatsens och hamnfunktionernas konkurrenskraft ska främjas. Ett av de centrala målen för näringslivspolitikerna är att öka den internationella turismen.	Utvecklingsverksamheten framskrider enligt planerna. Tyngdpunkten flyttas särskilt till inkvarterings- och flygtarifikverksamheten eftersom de är en förutsättning för ökad turism. Det behövs mer lokal turistinformation på olika sätt.

Tema: Åbo stads ekonomiska ram 2021–2025 – Stark mot 2030-talet

Nr	Mål	Budget 2025
86	Åbo strävar efter att sänka arbetslöshetsgraden till 11,2 procent.	Åbo kommer att vara ansvarskommun för Åbo sysselsättningsområde 1.1.2025. Reformen av tjänsterna som genomförs i samband med reformen av sysselsättnings- och företagstjänsterna fortsätter. Uppföljningen av tjänsternas genomslagskraft och kostnadseffektivitet utvecklas både inom ramen för den egna verksamheten och som en del av det nationella samarbetet (C6-alliansen, UF-centret).

Budgetklausuler

Organ	Klausul	Inverkan på driftsekonomi/ investeringsdelen, 1 000 €
Stadsstyrelsen	Justering av personalrelaterade poster, besparing 80 €/årsverke.	-10
Stadsstyrelsen	AI-verktyg för AN-experten.	-200
Stadsstyrelsen	Arrangemang för BTKU:s företagsrådgivning och ändring i finansieringen av Centret för artificiell intelligens.	-275
Stadsstyrelsen	Granskning av samarbetsnätverk.	-20
Stadsstyrelsen	Den minskade driftsekonomi för spetsprojekt (exklusive löner).	-732
Stadsstyrelsen	Stadsforskning.	-50
Stadsstyrelsen	Verksamheten för enheten Fraunhofer upphör.	-160
Stadsstyrelsen	Donationen till Åbo universitets 100-årsjubileum upphör.	-240
Stadsstyrelsen	Granskning av Työpistes serviceproduktion.	-2 000
Stadsstyrelsen	Anpassning av koncernbolagens serviceavtal.	-2 160

Mål för ekonomin

Driftsekonomins anslag och inkomstposter, 1 000 € (externa poster)

Ssn, Servicehelheten för livskraft totalt

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	5 140	5 050	1 788
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	32 901	39 006	25 745
VERKSAMHETS BIDRAG	-27 760	-33 956	-23 957
Ändring (%)		22,3 %	-29,4 %

Ssn, livskraft

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	1 160	700	638
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	17 084	21 962	14 354
VERKSAMHETS BIDRAG	-15 924	-21 262	-13 716
Ändring (%)		33,5 %	-35,5 %

Sysselsättningstjänster

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	3 980	4 350	1 150
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	15 817	17 045	11 391
VERKSAMHETS BIDRAG	-11 838	-12 695	-10 241
Ändring (%)		7,2 %	-19,3 %

Driftsekonomin totala verksamhetsintäkter och -kostnader, 1 000 € (externa och interna poster)

Ssn, Servicehelheten för livskraft totalt

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	5 295	5 050	1 788
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	35 266	41 123	26 539
VERKSAMHETS BIDRAG	-29 972	-36 073	-24 751
Ändring (%)		20,4 %	-31,4 %

Ssn, livskraft

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	1 161	700	638
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	17 393	21 991	14 503
VERKSAMHETS BIDRAG	-16 232	-21 291	-13 865
Ändring (%)		31,2 %	-34,9 %

Sysstämningstjänster

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	4 134	4 350	1 150
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	17 873	19 132	12 036
VERKSAMHETS BIDRAG	-13 740	-14 782	-10 886
Ändring (%)		7,6 %	-26,4 %

Verksamhetsplan för sysselsättningstjänster 2025

Beskrivning av verksamheten

Serviceområdet för sysselsättningstjänster förnyas vid ingången av 2025 samtidigt som ansvaret för att ordna offentliga arbetskraftstjänster överförs från staten till kommunerna. Samtidigt överförs helhetsansvaret för att främja integrationen till kommunerna. De uppgifter som överförs kopplas till stadens övriga livskraftstjänster. Vid sidan av de lagstadgade tjänsterna tillhandahåller Åbo kompletterande tjänster som främjar tillgången till kompetent arbetskraft, sysselsättning och integration.

För att ordna de lagstadgade uppgifterna har Åbo tillsammans med 22 kommuner i Egentliga Finland beslutat att bilda Åbo sysselsättningsområde. Åbo är ansvarskommun för sysselsättningsområdet. I enlighet med samarbetsavtalet om sysselsättningsområdet överförs befogenheter till tjänstemän i andra kommuner inom sysselsättningsområdet genom ett avtal i enlighet med 54 § i kommunallagen. Avtalet gäller närserviceuppgifter inom sysselsättningsområdet. I egenskap av ansvarskommun producerar Åbo sysselsättningsområdets centraliserade tjänster och stödtjänster till alla kommuner. Dessutom ansvarar Åbo för när servicen till stadens egna arbets sökande och arbetsgivarkunder. I enlighet med 51 § i kommunallagen verkar nämnden för sysselsättningsområdet som en del av Åbo stads organisation som ett gemensamt kollegialt organ för avtalsparterna när det gäller att ordna lagstadgade uppgifter i samband med arbetskraftstjänsterna och som en arbetskraftsmyndighet för Åbo sysselsättningsområde.

I och med att de lagstadgade uppgifterna ändras förnyas serviceområdet för sysselsättning. Från och med ingången av 2025 ansvarar serviceområdet för sysselsättningstjänster för att främja tillgången till kompetent arbetskraft samt sysselsättning och integration. Utöver arbetskraftsmyndighetens uppgifter ansvarar serviceområdet för Åbos kompletterande sysselsättningstjänster och integrationsfrämjande tjänster för personer som står utanför arbetskraften. På grund av förändringarna betonas behovet av introduktion och utbildning av personalen i sysselsättningstjänsterna samt behovet av att skapa en gemensam ny organisationskultur.

Förändringar i omvärlden

Trots de stora säsongvariationerna har arbetslösheten i Åbo minskat långsamt mellan 2013 och 2023 trots den plötsliga ökningen av arbetslösheten till följd av coronapandemin. Sysselsättningsgraden har också stigit under samma period och översteg 70 % år 2023. Trots en god utveckling på lång sikt har antalet långtidsarbetslösa ökat med över 1 000 personer under perioden 2013–

2023. Liksom i hela landet har arbetslöshetsgraden också i Åbo stigit från och med sista kvartalet 2023.

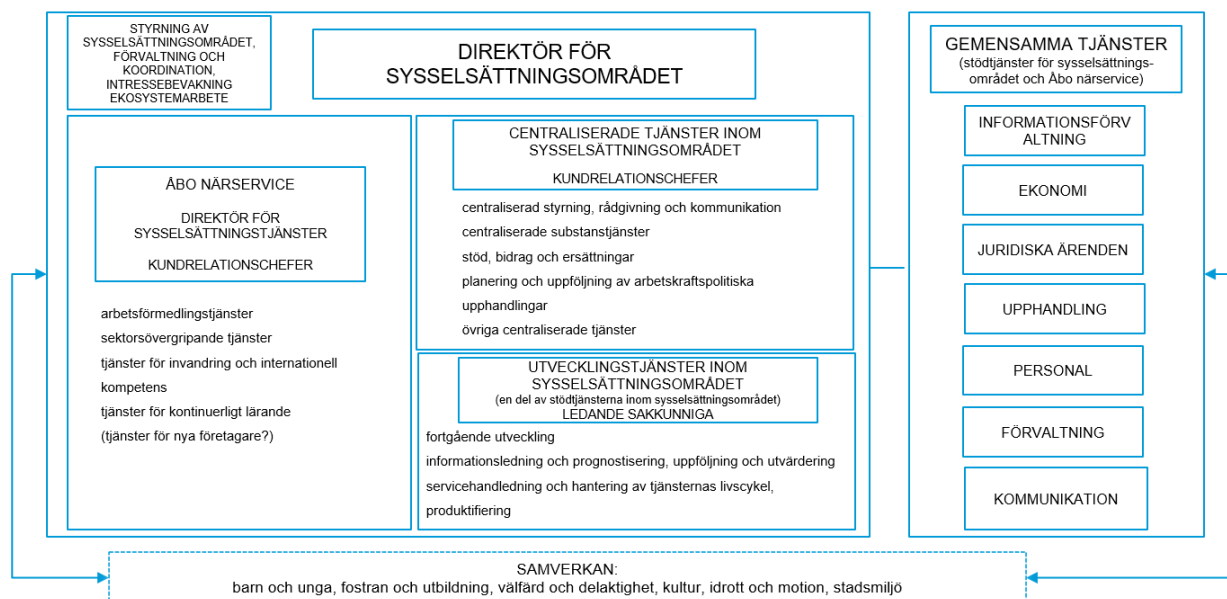
Ökningen av den arbetsföra befolkningen i Åbo beror på invandring. Arbetslöshetssituationen för utlänningar har dock redan länge varit svag i Åbo; av de sex största städerna har Åbo den högsta arbetslösheten bland utlänningar (26 %). Med tanke på stadens livskraft, tillgången till kompetent arbetskraft och främjandet av sysselsättningen är invandringen och ökningen av antalet Åbobor med annat modersmål ändå en faktor som skapar möjligheter och lindrar effekterna av den åldrande befolkningen. Ökningen av invånare med annat modersmål har blivit kraftigare under de senaste åren; för tillfället är andelen invånare med annat modersmål i Åbo cirka 16 % av befolkningen i arbetsför ålder och andelen förväntas uppgå till över en femtedel före slutet av decenniet.

Trots arbetslösheten råder det fortfarande brist på arbetskraft branschvis. Vid sidan av traditionella branscher där det råder brist på arbetskraft (social- och hälsovårdssektorn, småbarnspedagogik, restaurangbranschen och vissa tekniska yrken) har det uppstått nya, sektorsövergripande kompetensbehov (t.ex. kompetens inom kodning eller artificiell intelligens). Enligt en undersökning om konkurrenskraften i Egentliga Finland som Åbo handelskammare genomförde sommaren 2024 har antalet företag som lider av rekryterings svårigheter minskat betydligt jämfört med tidigare år, men i takt med att efterfrågan återhämtar sig förväntas bristen på experter förvärras inom flera branscher.

I utvecklingen av sysselsättningstjänsterna är det skäl att beakta att kommunernas ansvar för finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa börjar tidigare än för närvarande och ökar stegvis i och med de lagändringar som träder i kraft 1.1.2025. Dessutom är det väsentligt att utbetalningsandelen av kommunernas arbetslöshetsförmån inte avbryts i fortsättningen på grund av att man hänvisas till tjänster. Endast om arbetsvillkoret uppfylls nollställs den dagliga räknaren för förmånskostnader. Detta påverkar särskilt sysselsättningen med lönesubvention, som utnyttjats inom arbetskraftstjänsterna i Åbo i stor utsträckning både för att aktivera arbetslösa och som stöd för stadens egen serviceproduktion.

När det gäller arbetskraftstjänsterna skulle de eventuella lagändringarna i enlighet med regeringsprogrammet ge kommunerna större handlingsutrymme för att förnya och inrikta serviceprocesserna och tjänsterna. Målen i regeringsprogrammet för reformen av integrationslagen och integrationssystemet skulle öka invandrarens skyldigheter och personliga ansvar. Lagändringarna som gäller dessa mål skulle i sin tur påverka kommunernas uppgifter.

Organisationen för sysselsättningstjänster 1.1.2025- (UTKAST)

Utvecklingsplan för verksamheten och strategiska tyngdpunkter

Sysselsättningstjänsternas viktigaste uppgift är att sammanföra arbetsgivare och arbetstagare. Den lagstadgade serviceprocessen för privatkunder tillsammans med uppgifterna inom utkomstskyddet för arbetslösa och statens föräldrade informationssystem har dock inte möjliggjort tillhandahållandet av egentliga arbetsförmedlingstjänster. Dessutom har arbetsgivarkundernas arbetsförmedling separerats från serviceprocessen för privatkunder, vilket för sin del har försämrat verksamhetsförutsättningarna för att främja hållbar matchning.

I enlighet med riktlinjerna som utstakades av förändringsgruppen för sysselsättning som Åbo stadsstyrelse tillsatte 7.3.2022 (108 §, 2655–2022), ska de nya serviceprocesserna delvis byggas upp från noll och vid sidan av de lagstadgade tjänsterna ska man införa helt nya typer av lösningar som staden själv tar fram för att påskynda

en hållbar matchning av efterfrågan och utbud på arbetskraft.

Den största begränsningen för förnyelsen av tjänsterna är bristen på information om kunderna, deras servicebehov och kostnadseffektiviteten i de tjänster som tillhandahålls. För att kunna ordna och rikta sysselsättnings- och företagstjänsterna så effektivt som möjligt förutsätts uppföljning och mätning av effektiviteten både i den egna serviceproduktionen och i köpta tjänster. Det kommer inte att vara möjligt att tillhandahålla tjänster som inte har efterfrågan och/eller effektivitet i framtiden.

Ett av målen i Åbos stadsstrategi är att stadens arbetslöshetsgrad är lägre än genomsnittet för de största städerna. Med detta mål i åtanke fäster sysselsättningstjänsterna särskild uppmärksamhet vid tjänsterna för invandrare, ungdomar och långtidsarbetslösa. Befolkningsstillväxten i Åbo stad baserar sig på invandring, och det förutspås att var fjärde Åbobo i arbetsför ålder har ett annat modersmål än finska eller svenska på 2040-talet.

Mål för ekonomin

Driftsekonomin anslag och inkomstposter, 1 000 € (externa poster)

Sysselsättningstjänster

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	3 980	4 350	1 150
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	15 817	17 045	11 391
VERKSAMHETS BIDRAG	-11 838	-12 695	-10 241
Ändring (%)		7,2 %	-19,3 %

Driftsekonomin totala verksamhetsintäkter och -kostnader, 1 000 € (externa och interna poster)

Sysselsättningstjänster

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	4 134	4 350	1 150
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	17 873	19 132	12 036
VERKSAMHETS BIDRAG	-13 740	-14 782	-10 886
Ändring (%)		7,6 %	-26,4 %

Sysselsättningsnämnden

Redovisningsskyldig tjänsteinnehavare: direktör för sysselsättningsområdet Pipa Turvanen

Kort beskrivning av verksamheten

Enligt 51 § i kommunallagen ingår nämnden för sysselsättningsområdet i Åbo stads organisation som gemensamt kollegialt organ enligt samarbetsavtalet om Åbo sysselsättningsområde när det gäller att organisera lagstadgade uppgifter i samband med arbetskraftstjänsterna och som en arbetskraftsmyndighet för Åbo sysselsättningsområde som bildas av Åbo, Aura, S:t Karins,

Kimitoön, Gustavs, Letala, Lundo, Loimaa, Masko, Virmo, Nådendal, Nousis, Oripää, Pemar, Pargas, Pyhäranta, Pöytis, Reso, Rusko, Sagu, Tövsala, Nystad och Vemo. Målet med sysselsättningsområdet är att erbjuda privat-, företags- och arbetsgivarkunder omfattande och kostnadseffektiva tjänster med beaktande av deras språkliga och övriga behov. Dess tjänster syftar till att trygga tillgången på kompetent arbetskraft och att matcha utbud och efterfrågan på arbetskraft.

Mål för ekonomin

Driftsekonomin anslag och inkomstposter, 1 000 € (externa poster)

Driftsekonomidelen bindande nivå verksamhetsbidrag	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter			12 306
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader			40 037
VERKSAMHETS BIDRAG			-27 730
Ändring (%)			

Driftsekonomin totala verksamhetsintäkter och -kostnader, 1 000 € (externa och interna poster)

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter			12 306
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader			40 567
VERKSAMHETS BIDRAG			-28 261
Ändring (%)			

Verksamhetsplan för servicehelheten för fostran och undervisning 2025

Nämnden för fostran och undervisning

Beskrivning av verksamheten

Servicehelheten för fostran och undervisning har som mål att genomföra fostrings- och undervisningstjänster av hög nivå och god kvalitet i enlighet med strategin och borgmästarprogrammet som godkänts av stadsfullmäktige. Till grund för högklassig fostran ligger personalen vars kompetens förstärks och det riktas resurser till utvecklingen av personalens kompetens.

Småbarnspedagogik ordnas i stadens egna daghem, i familjedagvård och som öppen småbarnspedagogisk verksamhet. Privat småbarnspedagogik som styrs och övervakas av staden skaffas i huvudsak med serviceedel. De privata serviceproducenterna producerar småbarnspedagogik i daghem, gruppfamiljedagvård och familjedagvård. Förskoleundervisning ordnas i daghem och skolor. Förskoleundervisning ordnas också genom köpta tjänster från privata serviceproducenter.

Grundläggande utbildning ordnas för läropliktiga i enlighet med lagen om grundläggande utbildning och läroplanen. I Åbo stad ordnas specialklassverksamhet bland annat i språk, matematik, idrott, musik och bildkonst.

Genomförandet av närskoleprincipen är centralt i ordnandet av den grundläggande utbildningen, vilket syns bland annat i placeringen av nya skolbyggnader i bostadsområden. Detta minskar avsevärt antalet skolskjutor och påverkar för sin del välbefinnandet hos barn och unga.

Gymnasieutbildning ordnas i enlighet med gymnasielagen och läroplanen. Åbo stad erbjuder gymnasieutbildning på finska i fem dagsgymnasier samt i Åbo kvällsgymnasium, gymnasieutbildning på svenska ges i Katedralskolan i Åbo och engelskspråkig utbildning i Internationella skolan i Åbo. De Åbogymnasier som har en särskild utbildningsuppgift är Kerttulin lukio (idrottslinjen och ICT-linjen), Puolalanmäen lukio (musiklinjen), Turun klassillinen lukio (linjen för framställningskonst) och Turun Suomalainen Yhteiskoulu (linjen för sjöfartsstudier och linjen för naturvetenskaper) samt Turun Normaalkoulu (IB-linjen).

Yrkesutbildningen (Åbo yrkesinstitut) erbjuder utbildning som leder till yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen och specialyrkesexamen samt delar av dem och övrig utbildning på finska. På svenska erbjuds två grundexamensutbildningar. Åbo yrkesinstitut har beviljats tillstånd att ordna också en engelskspråkig grundexamen inom restaurang- och cateringbranschen samt en examen inom rengöringsbranschen. Dessutom erbjuder yrkesutbildningen utbildning som handleder för

examensutbildning, grundläggande utbildning för vuxna och fängelseundervisning. I samarbete med Axxell genomförs närvårdarutbildning på svenska och tillsammans med idrottsinstitutet Vierumäki Oy motionsrådgivarutbildning. Serviceområdet ingår också flest läroavtal i regionen.

I enlighet med lagen om fritt bildningsarbete ges undervisning på finska och andra språk vid Åbo finska arbetarinstitut och undervisning på svenska ges vid Åbo svenska arbetarinstitut.

I Åbo finns även andra utbildningsanordnare som erbjuder grundläggande utbildning eller undervisning på andra stadiet och för sin del stöder stadens utbildningsuppgift. Samarbetet med Åbohögskolorna är tätt.

Förändringar i omvärlden

Verksamheten finansieras med stadens egna medel och statsandelar. Förutom tillräckligheten och allokeringen av resurser innebär också segregationen av stadsdelarna och förändringarna i befolkningsstrukturen utmaningar när det gäller att ordna fostrings- och undervisningstjänster. Tillgången till personal inom småbarnspedagogiken är ett nationellt problem som gör det svårt att sköta den grundläggande uppgiften.

Stadens befolkning förväntas fortsätta att växa särskilt till följd av invandringen. Detta ökar efterfrågan på fostrings- och undervisningstjänster i och med att antalet elever och studerande ökar såväl inom den grundläggande utbildningen som på andra stadiet. Efterfrågan på yrkesutbildning påverkas inte bara av befolkningstillväxten utan också av sysselsättningsläget i regionen samt arbets- och näringsreformen.

Skolor och daghem renoveras fortfarande i stor utsträckning, vilket gör att många skolor och daghem är tvungna att verka i ersättande lokaler under läsåren 2024–2025 och 2025–2026. Renoveringarna och de lösningar för ersättande lokaler som dessa eventuellt medför ökar kostnaderna för servicehelheten betydligt. Bristen på fungerande lokaler och reparationsbehovet påverkar smidigheten i vardagen inom hela servicehelheten från småbarnspedagogiken till andra stadiet.

Skol- och daghemsbyggnadersom är i dåligt skick ersätts också med nybyggnader. En del av byggnaderna kommer att vara allaktivitetshus, vilket gör det möjligt att ordna småbarnspedagogik och undervisningstjänster i samma lokaler som andra tjänster som stöder invånarnas välbefinnande, såsom biblioteks- och idrottstjänster. De lärmiljöer som byggs i lokalerna ska svara på olika

barns och ungas behov samt de miljö-, energispar- och säkerhetskrav som ställs på nya byggnader. Målet är att lokalerna ska vara mångsidiga och möjliggöra till exempel hobbyverksamhet och klubbverksamhet för barn och unga på kvällarna efter daghems- och skoldagen. Lokalerna planeras tillsammans med daghems- och skolpersonal, byggherrar samt aktörer inom staden och tredje sektorn.

Projektplaneringen av det nya Taito-campus till Åbo yrkesinstitut framskrider som en del av utvecklingsprojektet för Kuppis spets. Planeringen av campusets verksamhetsmiljö och -kultur görs i samarbete med utbildningsenheterna och de gemensamma tjänsterna.

Utbudet av valfria ämnen inom den grundläggande utbildningen har omvärderats och utbudet har förenhetligats mellan skolorna Från och med 1.8.2025 införs en ny, mer disponerad struktur för de valfria ämnena i den betonade undervisningen. De betongstigar som erbjuds för elever: Konst och kreativitet, idrott och välbefinnande, språk och påverkan samt vetenskap och teknik.

Det finns ett behov av att vidareutveckla fungerande modeller för samarbete med välfärdstjänsterna i Egentliga Finland. Arbetet genomförs i synnerhet som en del av utvecklingen av regionala verksamhetsmodeller för gemensam elevvård på olika skolstadier.

Servicehelheten för fostran och undervisning samt särskilt yrkesutbildningen samarbetar tätt kring utbildnings- och lärmiljöer med regionens företag och högskolor för att svara på arbetslivets kompetensbehov och stärka regionens livskraft. Yrkesutbildningen spelar en central roll i genomförandet av arbets- och näringsreformen (TE2025). För att kunna genomföra utbildningen som behövs till fullo ska de anslag som anvisats för utbildningen i fråga riktas till servicehelheten för fostran och undervisning.

Internationaliteten beaktas inom alla serviceområden, bland annat genom att reformera språkundervisningen och språkbadsverksamheten samt genom att öka möjligheterna att studera främmande språk på olika sätt. Undervisningen i A1-språk (engelska, tyska, franska, svenska) inleds redan i årskurs 1 i den grundläggande utbildningen. Undervisningsverksamheten vid den internationella skolan kommer att överföras från Åbo universitet till staden i augusti 2025. Den nya internationella skolan står färdig i januari 2026. Åbo yrkesinstitut har beviljats tillstånd att ordna två yrkesexamina på engelska, vilket gör det möjligt att bättre tillgodose utbildningsbehovet för befolkningen med annat modersmål. Nya engelskspråkiga tillstånd för anordnande av examina söks och möjligheten till en nationell studentexamen på engelska främjas tillsammans med andra stora städer. Antalet elever och studerande som talar något annat språk än

finska eller svenska som modersmål ökar kraftigt på alla skolstadier.

Utvidgningen av den digitala undervisningen kräver fortfarande nya investeringar i nya typer av lokaler, utrustningar och utbildning för lärare. För att säkerställa en datasäker verksamhetsmiljö skaffar vi ett tillräckligt antal personliga apparater för såväl personal, elever och studerande. Likaså utvecklar man datasystemen för fostran och undervisning intensivt tillsammans med andra stora städer och Åbo deltar i DigiOne- och eVaka-projekten. Apparaterna för studerande och elever samt eVaka har blivit en kontinuerlig tjänst och en del av den normala verksamheten. Dessutom utvecklas eVaka-tjänsten hela tiden så att den bättre motsvarar stadens, kundernas och användarnas behov. I DigiOne håller man på att utveckla en version av tjänsten för grundläggande utbildning, och målet är att den första versionen av tjänsten ska vara färdig för produktionen och att införandet ska inledas senast 2025.

Utvecklingsplan för verksamheten och strategiska tyngdpunkter

Övergången av stadens ledningssystem till modellen "Borgmästarnas Åbo" år 2021 påverkar utvecklingsplanen och tyngdpunkterna inom servicehelheten för fostran och undervisning. De strategiska målen har kopplats till riktlinjerna i Borgmästarprogrammet. För att uppnå målen i borgmästarprogrammet har man inlett spetsprojektet för kompetens och spetsprojektet för gemenskap där största delen av utvecklingen av servicehelheten för fostran och undervisning sker. På samma sätt innehåller stadsstrategin som godkändes i början av 2022 mål för fostran och undervisning. Det nya borgmästarprogrammet startar hösten 2025.

Målet är att staden allt kraftigare övergår till en allt mer människo- och fenomencentrerad utveckling och produktion av tjänster. År 2022 inleddes utvecklandet av helheten av ungdomstjänster och år 2023 inleddes en horisontell servicehelhet för barn och unga. Åtgärderna och målen för servicehelheten för fostran och undervisning är kopplade till denna förvaltningsövergripande helhet. Serviceområdena beaktar också förvaltningsövergripande och samverkande utveckling i sina egna serviceplaner och i planeringen av verksamheten.

I spetsprojektet för kompetens fortsätter åtgärderna för att uppnå stadens vision om den kompetens som behövs i framtiden 2040. Vi vill stabilisera och stärka kompetensen i regionen, utnyttja den befintliga kompetenspotentialen fullt ut samt samtidigt förbättra stadens förmåga att reagera på arbetsmarknadens och näringslivets kompetensbehov. Målet är att utveckla Åbo som studie- och högskolestad med nationell och internationell dragningskraft och kvarhållningskraft.

Inom spetsprojektet för kompetens färdigställer man utvecklingsplanen för den Landets bästa lärtig före sommaren 2025. Där anges de centrala riktlinjerna för utvecklingen av servicehelheten för fostran och undervisning under de kommande åren. Åren 2023–24 har representanter för ledningen, undervisnings- och handledningspersonalen, elever och studerande inom alla inom alla serviceområden för fostran och undervisning deltagit i beredningen. Inom spetsprojektet för kompetens inleds åtgärder inom alla serviceområden för fostran och undervisning för att minska effekterna av försvagad läskunnighet och skolsegregation, förstärka baskunskaperna och lärtigen för flerspråkiga barn och unga samt utveckla praxis för att stödja lärandet på andra stadiet. Utgångspunkten för utvecklingsarbetet är de senaste forskningsresultaten om försämrade inlärningsresultat, särskilt den försämrade läsförmågan, den ökande ojämlikheten i skolorna och det ökade behovet av stöd på alla skolstadier.

Att främja välfärd hos barn och unga samt hos undervisnings- och handledningspersonalen och att stärka den gemensamma verksamhetskulturen inom alla serviceområden för fostran och undervisning är kärnan i utvecklingen av servicehelheten och en del av verksamheten inom spetsprojektet för gemenskap. I synnerhet arbetar man för att utveckla skol- och läroanstaltsspecifika samt regionala verksamhetsmodeller för den gemensamma elevvården. Eftersom fostran och undervisning inte ensamma kan svara på alla stödbehov och utmaningar som barn, unga och deras familjer har, intensifieras samarbetet ytterligare med andra servicehelheter och bl.a. med Egentliga Finlands välfärdsområde, ankarpolisen och aktörer inom tredje sektorn.

Enligt resultaten av de senaste enkäterna om skolhälsan och Move!-mätningarna samt kartläggningar av hobbyverksamheten motionerar det växande antalet barn och unga i Åbo oroväckande lite under skoldagen och på fritiden när det gäller att upprätthålla hälsa och välbefinnande. Därför utökas motion och motionsrelaterad verksamhet i samband med daghems- och skoldagar samt Idrottarens stig från årskurs 7 stärks. Dessutom är målet att öka fritids- och klubbverksamheten för barn och unga i skollokaler och på skolgårdar efter skoldagen. För att de befintliga resurserna för barns och ungas motions- och hobbyverksamhet ska kunna riktas på bästa möjliga sätt utvecklas nya servicemodeller i nära samarbete med bland annat idrotts-, kultur-, biblioteks-, lokalitets- och ungdomstjänster samt föreningar som erbjuder hobbyverksamhet.

Enligt statistiken från Polisnärheten i Sydvästra Finland har behovet av att i samarbete med skolor och elever utveckla förebyggande åtgärder för att ingripa i barns och ungas störande beteende, förebygga gängbildning och hjälpa unga som redan har symptom på brott och

våld ökat betydligt i Åboregionen. Enligt resultaten från den senaste skolhälsoenkäten upplever också allt fler ungdomar mobbning. På alla skolnivåer utvecklar, testar och inför man modeller som har visat sig fungera för att minska barns och ungas ensamhet och skolfrånvaro samt för att förebygga mobbning, diskriminering, trakasserier, störande beteende och våldsamt beteende. Dessutom stärks säkerhetskompetensen hos undervisnings- och handledningspersonalen samt säkerhetskulturen i skolor och läroanstalter. Tjänsterna utvecklas regionalt och deras effektivitet följs upp bland annat genom att utnyttja information om barns och ungas välfärd som fås från olika datalager.

Undervisnings- och handledningspersonalens pedagogiska kompetens, beredskap för användning av informations- och kommunikationsteknik samt kontakter till arbetslivet stärks inom alla serviceområden. Därtill ges personalen stöd för att på eget initiativ utöka sin kompetens. Samtidigt utvecklar man lärmiljöerna genom att ta i beaktande de förnyelser som digitaliseringen för med sig i undervisningen och småbarnspedagogiken samt de ändringar och utvecklingsbehov i verksamhetskulturen som lyfts fram i läroplanen. Utvecklingssamarbetet sker i tätt samarbete med olika intressentgrupper på lokal, riksfattande och internationell nivå.

Inom alla serviceområden är målet att erbjuda flerspråkiga studerande tillräckligt med rätta möjligheter att studera finska och svenska, något som i sin tur stöder invandrarnas integration i det finländska samhället. Som stöd för undervisningen utvecklas olika handlednings- och stödtjänster för att möjliggöra lärande och integration särskilt inom den grundläggande utbildningen.

Servicehelheten för fostran och undervisning stärker internationalismen och den kulturella mångfalden både bland barnen, de unga och den egna personalen genom att tillhandahålla ett så brett språkurval som möjligt i sina läroanstalter, öka utbudet av språkbad och språkberikad undervisning och fostran och stöda skolornas globala fostran.

Samarbetet med hemmen är en del av basarbetet såväl inom småbarnspedagogiken som på alla skolnivåer och det främjas på alla möjliga sätt. Tyngdpunkten i utvecklingen ligger särskilt på att hitta effektiva samarbetsformer med flerspråkiga familjer.

Det finns ett särskilt behov av teknikexperter i regionen, och en av de strategiska tyngdpunkterna är STEAM-Turku-verksamheten på alla utbildningsnivåer för att öka barns och ungas intresse för naturvetenskap och matematik och fortsatta studier. Fram till sommaren 2025 fortsätter spridningen av de goda praktiska lösningar som tagits fram under STEAM Turku-verksamheten till skolorna och utbildningen undervisningspersonalen i

användningen av verksamhetsmodeller. Efter detta bedömer man hur verksamheten i serviceområdena kommer att fortsätta och vilka de framtida prioriteringarna för STEAM Turku 2-verksamheten kommer att vara i serviceområdena.

Åbo är en global föregångare inom klimatpolitiken. Verksamhetsplanen för hållbar energi och klimat (sfm 11.6.2018 § 142) styr stadskoncernens åtgärder för stävande av och förberedelse inför klimatförändringen. Servicehelheten för fostran och undervisning genomför klimatplanens mål i sin verksamhet och ger färdigheter till en hållbar livsstil och koldioxidsnål ekonomi. För att

stärka klimat- och hållbarhetsfostran i vardagen utvecklas skolornas verksamhetskultur och lärmiljöer och eleverna involveras i detta. Arbetet stöds av färdplaner och handlingsplaner för hållbarhets- och klimatfostran som utarbetats som ett resultat av utvecklingsprojekt för den grundläggande utbildningen och utbildningen på andra stadiet som avslutades 2024. Klimatmålen främjas särskilt vid planeringen av nya daghems- och skolbyggnader samt vid reovering av gamla.

Dessutom har servicehelheten för fostran och undervisning förbundet sig att genomföra Agenda 2030 och det samhälleliga åtagandet 2050.

Mål för verksamheten

Åtgärder i borgmästarprogrammet

Tema: Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
23	Specialklassverksamheten inom den grundläggande utbildningen utvidgas. Utbudet av språkinriktad småbarnspedagogik utökas.	Genomförs i enlighet med nämndens beslut 2/2024. Inom småbarnspedagogiken utvecklas ett samarbete med Åbo universitet så att universitetets studerande ordnar språkskolar/språkinventioner i förskoleundervisningsgrupper; spanska, tyska och franska.
24	Möjligheterna till kompletterande utbildning hos personalen inom småbarnspedagogiken utreds.	Vi fortsätter med stödåtgärderna för att personalen inom småbarnspedagogiken ska kunna delta i utbildningen som leder till examen i enlighet med stadsstyrelsens beslut (Ssn 19.12.2022 § 521). Småbarnspedagogiken och dess olika sysselsättningsmöjligheter görs kända tillsammans med sysselsättningscoacher, OMA-coacher och andra som arbetar med klienter, och kommunikationen ska också utvecklas. Vi stödjer personalens deltagande i fortbildning.
25	Åbo är Finlands bästa utbildare på andra stadiet. Varje ung person avlägger examen åtminstone på andra stadiet. Det utreds möjligheten att utvidga gymnasieutbildningen för att så många Åboungdömar som möjligt ska ha möjlighet till gymnasiestudier.	Åbo yrkesinstituts servicenätsarbete och byggandet av Taito-campusen pågår. I skolorna följer man regelbundet upp situationen för elever som väcker oro och genomströmningen på andra stadiet som en del av genomförandet av läroplanen.
26	Vi arbetar utan kompromisser för en trygg skolgång genom att bland annat förebygga mobbning och våld i skolan.	Vi använder en verksamhetsmodell som går ut på att förebygga mobbning, diskriminering, trakasserier, störande beteende och våldsamt beteende inom småbarnspedagogiken och på alla skolstadier. Verktyg för att främja säkerheten i skolor och läroanstalter är i bruk.
27	Vi förstärker stödet för elevernas lärande och elevvården. Vi sköter finansieringen av s.k. positiv diskriminering i syfte att eftersträva språkfärdigheter som ger alla elever möjlighet till fortsatta studier. Vi förstärker också föräldrarnas och elevernas delaktighet i utbildningsstegen.	På olika utbildningsstadier används verksamhetsmodeller som stöder genomförandet av strategier för stöd för lärandet och en gemensam plan för elevvård, och genomförandet av dem följs upp regelbundet. Vi fortsätter med att genomföra de åtgärder som finansieras med anslag för positiv särbehandling samt följer upp genomslagskraften av den förnyade finansieringsmodellen.

Budgetklausuler

Organ	Klausul	Inverkan på driftsekonomin/ investeringsdelen, 1 000 €
Nämnden för fostran och undervisning	Försöket med förskoleundervisning upphör.	-500
Nämnden för fostran och undervisning	Minskning av prövningsbaserade utbildningar, resor och tillställningar.	-200
Nämnden för fostran och undervisning	Granskning av gruppstorlekarna inom grundläggande utbildning.	-1 100
Nämnden för fostran och undervisning	Granskning av personalstrukturen inom grundläggande utbildning och småbarnspedagogik.	-750
Nämnden för fostran och undervisning	Ökad beläggningsgrad inom småbarnspedagogik och bättre frånvarorapportering från vårdnadshavarnas sida.	-400
Nämnden för fostran och undervisning	Höjning av antagningsgraden inom småbarnspedagogik inkl. minskad användning av servicesedlar.	-400
Nämnden för fostran och undervisning	Minskning av tjänster som köpts från Tempore.	-600
Nämnden för fostran och undervisning	Indexfrysning av servicesedeln.	-500
Nämnden för fostran och undervisning	Granskning av sätten att ordna stödfunktionerna inom småbarnspedagogik.	-300
Nämnden för fostran och undervisning	Användningen av servicesedlar minskar i och med att åldersgrupperna minskar bland personer under 3 år.	-400
Nämnden för fostran och undervisning	Användningen av kommunal dagvård minskar i och med att åldersgrupperna minskar särskilt bland personer under 3 år.	-900
Nämnden för fostran och undervisning	Minskning av de personalbundna posterna.	-150
Nämnden för fostran och undervisning	Åbo yrkesinstitut/Utnyttjande av extern finansiering vid deltagande i Mästare 2025-tävlingar minskar verksamhetskostnader.	-250
Nämnden för fostran och undervisning	Åbo Yrkesinstitut/minskning av anskaffningar.	-230
Nämnden för fostran och undervisning	Åbo Yrkesinstitut/minskning av köpta tjänster.	-180
Nämnden för fostran och undervisning	Åbo Yrkesinstitut/minskning av undervisning.	-150
Nämnden för fostran och undervisning	Granskning av verksamhetsstrukturen för finskspråkig småbarnspedagogik.	-200
Nämnden för fostran och undervisning	Granskning av verksamhetsstrukturen för finskspråkig grundläggande utbildning.	-200
Nämnden för fostran och undervisning	Granskning av verksamhetsstrukturen för svenskspråkig grundläggande utbildning.	-50
Nämnden för fostran och undervisning	Granskning av verksamhetsstrukturen för finskspråkig gymnasieutbildning.	-50
Nämnden för fostran och undervisning	Granskning av verksamhetsstrukturen för yrkesutbildning.	-400
Nämnden för fostran och undervisning	Intäkterna från skolbiljetter och gratis transporter för skolelever under skoldagen, överförs till en intern post.	-1 000
Nämnden för fostran och undervisning	Förstärkning av undervisningsresurser och stöd till elever +1,5 M€. Omfattar fortsatt ibruktage av strukturen för de valfria ämnena inom den grundläggande utbildningen (0,1 M€), särskilt i de mest differentierade områdena.	1 500
Nämnden för fostran och undervisning	Ungdomsarbetet som utförs i grundskolor och som samordnas genom förändringsprojektet för barn och unga med beaktande av samverkan.	300
Nämnden för fostran och undervisning	Tryggande av närundervisningen inom yrkesutbildningen.	400

Mål för ekonomin

Driftsekonomin anslag och inkomstposter, 1 000 € (externa poster)

Nämnden för fostran och undervisning

Driftsekonomidelen bindande nivå verksamhetsbidrag	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	25 509	22 379	27 917
Tillverkning för eget bruk	24		
Verksamhetskostnader	320 459	313 873	331 718
VERKSAMHETS BIDRAG	-294 927	-291 494	-303 801
Ändring (%)		-1,2 %	4,2 %

Driftsekonomin totala verksamhetsintäkter och -kostnader, 1 000 € (externa och interna poster)

Nämnden för fostran och undervisning

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	25 670	22 439	27 997
Tillverkning för eget bruk	24		
Verksamhetskostnader	403 301	399 808	419 513
VERKSAMHETS BIDRAG	-377 608	-377 369	-391 516
Ändring (%)		-0,1 %	3,7 %

Investeringsanslag och inkomstposter, 1 000 €

Nämnden för fostran och undervisning

Investeringsdelen bindande nivå brutto	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Investeringskostnader	2 778	5 880	1 210
Finansieringsandelar			
Överlåtelseinkomster			
NETTO	-2 778	-5 880	-1 210
Ändring (%)		111,7 %	-79,4 %

Verksamhetsplan för servicehelheten för kultur 2025

Kultur- och ungdomsnämnden

Beskrivning av verksamheten

Servicehelheten för kultur främjar Åbo stads livskraft, attraktionskraft och välfärd i enlighet med stadens strategi, borgmästarprogrammet samt lagar och förordningar. I servicehelheten för kultur ingår bibliotekstjänster, museitjänster, Åbo filharmoniska orkester (TFO) och ansvarsområdet för främjande av kultur. Bolagen Åbo stadsteater och Konstens hus som ägs av staden, gör tätt samarbete med servicehelheten. Till servicehelhetens uppgifter hör också att bevilja bidrag till aktörer inom det fria konst- och kulturfältet och att främja verksamhetsförutsättningarna för professionella konstnärer.

Uppgiftsområdet för det organ som ansvarar för kultur har fastställts i lagen om kommunernas kulturverksamhet (166/2019), lagen om allmänna bibliotek (1490/2016), museilagen (314/2020), lagen om främjande av scenkonst (1082/2020) och lagen om grundläggande konstundervisning (633/98).

Lagen om kommunernas kulturverksamhet trädde i kraft 2019. Enligt lagen ska kommunen främja bland annat likvärdig tillgång till och mångsidigt bruk av kultur och konst; skapa förutsättningar för professionellt konstnärligt arbete och professionell konstnärlig verksamhet; främja utövande av kultur och konst samt erbjuda möjligheter till målinriktad konst- och kulturförstran; främja bevarande av kulturarvet; främja kultur och konst som en del av invånarnas välfärd och hälsa samt främja kulturell samverkan och internationell verksamhet.

Lagen om allmänna bibliotek (1492/2016) trädde i kraft 2017. I lagen fastställs det allmänna bibliotekets uppgifter enligt följande: erbjuda tillgång till material, information och kulturellt innehåll; tillhandahålla en mångsidig och tidsenlig samling; främja läsning och litteratur; tillhandahålla informationstjänster, handledning och stöd vid inhämtning och användning av information och för att främja en mångsidig läskunnighet; erbjuda lokaler för lärande, fritidsintressen, arbete och medborgarverksamhet; främja en samhällelig och kulturell dialog. De allmänna biblioteken tillhandahåller avgiftsfria bas- och närtjänster.

Åbo stads bibliotekstjänster koordinerar samarbetet mellan Vaski-biblioteken. Dessutom fungerar det som ett regionalt utvecklingsbibliotek i Sydvästra Finland med separat finansiering från undervisnings- och kulturministeriet.

I museilagen (314/2019) har museiverksamhetens mål beskrivits som upprätthållande och stärkande av befolk-

ningens förståelse för sin kultur, historia och miljö. Museerna ska ta till vara och bevara kultur- och naturarvet samt konsten genom att ta till vara och bevara materiellt och visuellt kulturarv för de kommande generationerna, idka undersökning, undervisning och informationsförmedling i samband med det samt ordna utställnings- och publikationsverksamhet.

Museitjänsterna genomför den i lagen bestämda uppgiften genom samlingsarbete, forskning, museipedagogik och samt genom utställnings- och publikationsverksamhet. Museitjänsterna fungerar också som ett regionalt ansvarsmuseum.

I lagen om främjande av scenkonst (1082/2020) avses med scenkonst teaterkonst, cirkuskonst, danskonst, musik och andra konstnärliga liveframträdanden vid en viss tidpunkt inför publik. Syftet med lagen är att främja högklassig och professionell scenkonst; befolkningens jämlika möjligheter till bildning och välbefinnande, samhörighet och delaktighet. Åbo filharmoniska orkesters huvuduppgift är att värna om och främja musikkulturen och ordna offentliga konserter.

Åbo Stadsteater Abs uppgift är att producera, utveckla och främja scenkonst samt producera teaterföreställningar. Teaterbolagets uppgift håller på att expanderas som bäst, eftersom det 2026 börjar förvalta musikhuset Fuga som byggs på området mellan stadsteatern och Wäinö Aaltonens museum (WAM). Att teatern, musikhuset och WAM ligger så nära varandra ökar betydligt synergimöjligheter för att nå olika besökargrupper.

Konstens hus i Åbo Ab är en attraktiv mötesplats där olika konstgrenar möts och där man kan producera och upprätthålla ett mångsidigt kulturutbud som beaktar en bred målgrupp. I Konstens hus finns det arbetslokaler för konstnärer och kulturbranschens gemenskaper. Bolaget samarbetar med kulturaktörer, företag inom den kreativa ekonomin, kommersiella företag och högskolor och ser till aktivt att kulturverksamheten upprätthålls och utvecklas i Åbo.

I början av 2024 trädde en organisationsförändring i kraft och därmed uppstår ett nytt ansvarsområde för kulturfrämjande inom servicehelheten för kultur. Dess uppgift är att se till att kulturservicehelheten följer lagen om kommunernas kulturverksamhet (166/2019). Ansvarsområdet för kulturfrämjande leds med gemensamma mål i överensstämmelse med målen för servicehelheten. Satsningsområdena inom ansvarsområdet för kultur-

främjande är kulturens nåbarhet och kulturvälbefinnande, kulturpartnerskap (inkl. bidrag för konst och kultur) samt kultur för barn och unga.

Förändringar i omvärlden

Det nuvarande borgmästarprogrammet och beslutet om spetsprojektet för kultur indikerar redan nu att Åbo stad i framtiden vill skilja sig genom kulturen. Utvecklingen har påskyndats av stora investeringsbeslut, såsom verksamheten för Konstens hus som inleddes 2021, beslutet att bygga Musikhuset Fuga i augusti 2023, sanering och förnyande av konstmuseet WAM, en ny samlingscentral för kulturhistoriska samlingar och konstsamlingar, Museet för historia och framtid i juni 2023 samt utvecklingen av konststadsdelen Kulturstranden och Slottsudden. Planeringen av Åbo stads 800-årsjubileum har kommit igång och för det skapas ett koncept under 2025.

Stadens strategiska beslut kommer också att ha en betydande inverkan på ledningen av servicehelheten för kultur.

I övrigt påverkas tjänsterna betydligt av förändringar i den offentliga ekonomin, stigande kostnader och välfärdsområdets och TE-reformens ekonomiska konsekvenser för den kommunala ekonomin och därmed för kulturtjänsternas ekonomiska verksamhetsförutsättningar redan år 2025. Den nya regeringen beslutade om nedskärningar på 150 miljoner euro som gäller UKM:s förvaltningsområde under åren 2025–2026. Nedskärningarna kommer att inverka på stadsbidragen för aktörer inom fältet för fri konst och utövande konst.

I det nya regeringsprogrammet har man identifierat sysselsättnings- och tillväxtpotentialen inom de kreativa branscherna, vilket innebär att regeringen kommer att utarbeta en kulturpolitisk redogörelse och en tvärsektoriell tillväxtstrategi för de kreativa branscherna. Målet är att skapa en permanent praxis mellan undervisnings- och kulturministeriet och arbets- och näringsministeriet. När det gäller kulturell välfärd är målet att stärka samarbetet mellan undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet. Den tidigare momssänkningen på 10 procent på evenemangsbranschen, biljettpriiser och böcker kommer att höjas till 14 procent, vilket kommer att påverka konsumenternas beteende.

Åtgärder som riktats till barns och ungas fritidsmöjligheter gäller också servicehelheten för kultur. Lagstiftningen om grundläggande konstundervisning kommer att reformeras, läskunnigheten bland barn och unga ska stärkas samt möjligheterna och tillgången till hobbyverksamhet ska utökas.

Utvecklingsplan för verksamheten och strategiska tyngdpunkter

Åbo stads vilja att skilja sig som en kulturstad samt framtida investeringar styr utvecklingsmålen och de strategiska fokusområdena inom servicehelheten för kultur. Utvecklingsåtgärderna för servicehelheten är följande:

1. Framgångsrikt genomförande av kulturinvesteringar och deras verksamhetsprofiler

Etableringen av verksamheten för Konstens hus, byggandet av Musikhuset Fuga, renoveringen och utbyggnaden av Wäinö Aaltonens museum, utvecklingen av konceptet Kulturstranden, byggandet av den nya samlingscentralen, planeringen av museet för historia och framtid, skapandet av konststadsdelen Slottsudden och Åbo stads 800-årsjubileum är betydande projekt som bereds i ett omfattande och sektorsövergripande samarbete inom stadsorganisationen och med intressentgrupper.

Särskilt viktigt är det att pricisera profilen för musikhuset Fuga, konceptet för Museet för historia och framtid samt bådas affärsekonomiska verksamhetsmodeller.

2. Konst och kultur som strategisk partner inom kommunikation, marknadsföring, turism och livskraft

Ledningsgruppen för kulturen har inlett ett samarbete med kommunikation och marknadsföring samt Visit Turku Archipelago. Innehållet i Åbo stads berättelse, kommunikation och marknadsföring samt turism byggs upp bl.a. med kulturen i spetsen, vilket kräver att tjänsterna delar en gemensam syn, utvecklar nya verksamhetssätt och tar hänsyn till turisterna. I samarbetet deltar också stadens evenemangstjänster.

3. Kulturell delaktighet för barn och unga

Kulturhuvudstadens hållbarhet säkerställs av att nya generationer har möjlighet att uppleva och skapa konst och kultur. Alla serviceområden genomför mycket innehåll och evenemang som riktar sig till barn och unga som en del av den årliga verksamheten. Tjänsterna granskas på ett övergripande sätt i samarbete med servicehelheten för barn och unga.

Mål för verksamheten

Åtgärder i borgmästarprogrammet

Tema: Ett klimatneutralt och resurssmart Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
7	Vi verkställer beslut som fattats om Åbo stads program om klimatneutralitet 2029. Vi uppdaterar åtgärdsprogrammet med beaktande av att det förhållandevis största målet för att minska utsläppen riktar sig till trafiken under den kommande perioden.	Genomförande av vägkartan och hållbarhetslöftet för hållbar utveckling i biblioteken i Egentliga Finland. Klimatåtgärd enligt personalens förslag.
7	Vi verkställer beslut som fattats om Åbo stads program om klimatneutralitet 2029. Vi uppdaterar åtgärdsprogrammet med beaktande av att det förhållandevis största målet för att minska utsläppen riktar sig till trafiken under den kommande perioden.	Museitjänsterna utvecklar sin verksamhet mot ett mera hållbart håll med hjälp av miljösystemet Ekokompassi. I den regionala ansvarsmuseiverksamheten främjas effekterna av museernas klimatarbete. Museitjänsternas projekt Kohti ekologisesti kestävämpää julkista taidetta stärker dialogen mellan aktörerna inom den offentliga konsten och ökar hållbarhetskompetens även på riksnivå.

Tema: Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
18	Målet är att varje Åbobo har möjlighet att delta samt utöva och uppleva kultur oberoende av ålder eller livssituation.	<p>Bibliotek: Att nå ut till flerspråkiga invånare och locka dem att använda tjänster. Genomförande av helheter som riktas till andra stadiet, Pikkuväen taidepolku och Upplivestigen enligt planen.</p> <p>Museum: Fullmäktige beslutade 2024 om genomförande av samlingscentralen och stadsarkivets slutarkiv med ett eget fastighetsbolag. Beredning av samlingarna inför flytten fortsätter år 2025. Samlingscentralens lokaler planeras tillsammans med stadsarkivet och lokaltjänsterna. Museernas samlingar är stängda.</p> <p>Åbo filharmoniska orkester: Pikkuväen taidepolku och Upplivestigen är en del av basverksamheten. Vi når en ny publik och sänker tröskeln för konserter, skapar kampanjer som siktar på anskaffning av nya kunder, skräddarsyr produktpaketen och samarbetsprojekten. De veckor som öronmärks för publikarbete och fältarbete samt vår- och höstsäsongen.</p>
19	Konceptet Konstens hus genomförs i Åbo.	Den första fasen av saneringen av Konstens hus färdigställs och lokalerna används i full grad. En annan större saneringshelhet inleds under hösten. Antalet evenemang ökar betydligt under 2024 i och med de nyöppnade Kriittinen Galleria, Galleria Ask, Kino Killa och WAM:s Killa galleria.
21	Kulturen är en del av en god livskvalitet och kontinuerligt lärande, och den spelar en särskild roll vid främjandet av välfärd och bekämpandet av ensamhet	Bibliotek: Läskunnighetsarbetet enligt målen i läskunnighetsstrategin, stöd för tidig läskunnighet (projektet Kirjasto täynnä lapsia). Demokratiarbetets satsningsområden är kommunalvalet och beaktandet av demokratiunderskottet.
22	Åbobaserade konstnärer är kulturstadens styrka och de kreativa branscherna får ständigt allt större betydelse, även ekonomiskt.	Konst- och kulturaktörernas arbets- och verksamhetsförutsättningar stärktes t.ex. med åtgärder för att öka kompetens och synlighet ökades genom att hämta konst till stadsrummet. Konstfältets arbets- och verksamhetsförutsättningar främjades och nya samarbetsformer kartlades ur perspektivet för internationalisering och turism. Sysselsättningen främjades genom verksamhet och samarbete med nätverket. Därtill har den nationella tjänsten Kulttuuripankki tagits i bruk i Åbo och i landskapet. Dialogen mellan den kreativa branschen och näringslivet stärktes och nya samarbetsmodeller kartlades. Gemensamma forum för konst- och kulturfältet fortsattes och olika tillfällen för nätverkande ordnades. Med hjälp av kreativa lokallösningar pågår provningar av att öppna olika lokaler. Verksamhetsmodellerna Kulturens mellanrum och Pop up Turku överfördes med stöd till ansvarsområdet för främjande av kultur. Vi har stött processen för

Nr	Mål	Budget 2025
		att uppnå klimatmål genom att främja hållbar kultur och delaktiggöra konst- och kulturaktörer i området för att främja den cirkulära ekonomin.
36	Konst, kultur och de kreativa branscherna förstärker välfärden och områdets livskraft.	<p>Museitjänster: Renovering och utbyggnad av WAM pågår. Utställnings- och publikarbetet genomförs i Kilta Galleria i Konstens hus. Bildkonstens funktioner utvecklas så att de motsvarar kundernas behov och verksamhet i konstvärldens globala nätverk.</p> <p>Museet för historia och framtid: ett planförslag för museiområdet bereds som bäst. Ett förslag om den kommande organisationsmodellen förs till de beslutsfattande organen. Ett beslut tas om det andra genomföringsskedet för projektet och om reserveringen av anslag.</p> <p>Åbo filharmoniska orkester: Förberedelser för övergången till Musikhuset Fuga samt planeringsarbete tillsammans med husets operator, produktionen och upprätthållandet av konsertverksamhet på internationell nivå som riktar sig till ett brett spektrum av målgrupper.</p>

Tema: Åbo – en stad i ständig förbättring

Nr	Mål	Budget 2025
47	Under coronatiden har vi visat att vi är en snabb och smidig aktör	<p>Bibliotek: förnyande och effektivisering av bibliotekets returineringsautomation och logistik inomhus.</p> <p>TFO: med digitala tjänster tryggar vi kulturtjänsterna i regionen samt invånarnas delaktighet och deltagande. Genomförande av regelbundna livewebsändringar, upprätthållande av nätbibliotek för digitala konserter samt produktionen av nya inspelningar av publikarbetskonserter.</p>

Tema: Spetsprojekt

Nr	Mål	Budget 2025
71	Spetsprojektet för kultur; Vi bereder ett nytt spetsprojekt i anslutning till kulturen och mer omfattande till främjandet av välfärden, och utarbetar ett åtgärdsprogram till stöd för dess genomförande under fullmäktigeperioden.	<p>Tjänster och produkter för kulturvälbefinnande har utvecklats vidare och helheten och kommunikationen har utvecklats så att de är mer enhetliga. Den verksamhetsmodell som skapats för uppsökande kulturverksamhet har tagits i bruk. Kulturens närhet för olika målgrupper samt kulturens tillgänglighet främjades genom flera åtgärder. Det regionala samarbetet och invånarnas välbefinnade stärks genom att hämta kultur och konst till förorterna. Invånarnas delaktighet främjades i olika målgrupper t.ex. med samhällskonstens metoder. Åbos första rivningskonstprojekt i Runosbacken är färdigt och öppnades för besökare. Temat Kulttuuri kotoutumisen tukena främjades. Barns och ungas kulturhobbyer ökades genom att pilotera ibruktagandet av workshoppar och genom att öppna lokalerna för hobbyverksamhet. Mötandet av kultur och konst stärktes genom att hämta kulturen och konsten till stadsrummet. Verksamhetsmodellen Inbjudna kulturgäster (Kulturremiss 2.0) har överförts med stöd till ansvarsområdet för främjande av kultur. Utvecklingskonceptet och konstprogrammet för Slottsudden främjades via partnerskap. Tillfälliga provningar, konst och evenemang som möjliggör utvecklingen av Slottsudden. Kulturstrandens koncept färdigställs och åtgärder har främjats tillsammans med spetsprojektets för centrum och övriga aktörer. Genomförandeplaneringen av Östra Strandgatans konstelement inleddes. Vi har stött processen för att uppnå klimatmål genom att främja hållbar kultur. Förberedelser inför feståret 2029.</p>

Tema: Turism och tillgänglighet – Evenemangstaden Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
75	Stadens 800-års jubileumsår 2029 utgör grunden för ett evenemang som pågår året runt för vilket vi ställer upp tydliga mål.	Intressentgruppsarbetet inför feståret Turku 800 inleds. För feståret skapas ett koncept och byggandet av fenomenet Turku 800 inleds.
76	Kultur är en betydande del av en intressant och attraktiv stad.	<p>Museitjänster: Renovering och utbyggnad av WAM pågår. Utställnings- och publikarbetet genomförs i Kilta Galleria i Konstens hus. Bildkonstens funktioner utvecklas så att de motsvarar kundernas behov och verksamhet i konstvärldens globala nätverk.</p> <p>Museet för historia och framtid: ett planförslag för museiområdet bereds som bäst. Ett förslag om den kommande organisationsmodellen förs till de beslutsfattande organen. Ett beslut tas om det andra genomföringskedet för projektet och om reserveringen av anslag.</p> <p>Åbo filharmoniska orkester: Förberedelser för övergången till Musikhuset Fuga samt planeringsarbete tillsammans med husets operator, produktionen och upprätthållandet av konsertverksamhet på internationell nivå som riktar sig till ett brett spektrum av målgrupper. Framtidsarbetet för att utveckla orkesterns kännbarhet och programplanering vid övergången till den nya byggnaden.</p>

Budgetklausuler

Organ	Klausul	Inverkan på driftsekonomin/ investeringsdelen, 1 000€
Kultur- och ungdomsnämnden	Höjning av inträdesbiljetternas priser Klosterbacken och Åbo slott.	-90
Kultur- och ungdomsnämnden	Höjning av bibliotekstjänsternas avgifter.	-30
Kultur- och ungdomsnämnden	Höjning av orkesterns biljettpriser och höjning av konserthusets hyror.	-135
Kultur- och ungdomsnämnden	Minskandet av vikarier i museer och bibliotek.	-75
Kultur- och ungdomsnämnden	Minskande av orkesterns tillfälliga arbetskraft och övriga löner.	-40
Kultur- och ungdomsnämnden	Museitjänsterna minskar anställningar av tillfällig personal.	-60
Kultur- och ungdomsnämnden	Museitjänsternas öppettider granskas.	-25
Kultur- och ungdomsnämnden	Minskning av de personalbundna posterna.	-30
Kultur- och ungdomsnämnden	Uppsägning av serviceavtalet för huvudbibliotekets transportör.	-50
Kultur- och ungdomsnämnden	Bibliotekets materialupphandlingar.	-35
Kultur- och ungdomsnämnden	Minskande av sakkunnigtjänster, marknadsföring och inkvarteringstjänster och andra mindre nedskärningar.	-112
Kultur- och ungdomsnämnden	Museitjänsternas anskaffningar och resekostnader.	-70
Kultur- och ungdomsnämnden	Nedskärningar av gemensamma utgifter inom servicehelheten, stadsteaterns andel 200 000 €.	-250
Kultur- och ungdomsnämnden	Ersättning för lönesubventionerade anställdas arbetsinsats.	400

Mål för ekonomin

Driftsekonomin anslag och inkomstposter, 1 000 € (externa poster)

Kultur- och ungdomsnämnden

Driftsekonomidelen bindande nivå verksamhetsbidrag	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	6 188	5 732	6 252
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	40 566	40 224	42 387
VERKSAMHETS BIDRAG	-34 378	-34 492	-36 135
Ändring (%)		0,3 %	4,8 %

Kulturtjänster

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	5 566	5 061	5 531
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	34 115	33 332	35 659
VERKSAMHETS BIDRAG	-28 550	-28 271	-30 127
Ändring (%)		-1,0 %	6,6 %

Ungdomstjänster

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	623	671	721
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	6 450	6 892	6 728
VERKSAMHETS BIDRAG	-5 828	-6 222	-6 007
Ändring (%)		6,8 %	-3,5 %

Driftsekonomin totala verksamhetsintäkter och -kostnader, 1 000 € (externa och interna poster)

Kultur- och ungdomsnämnden

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	6 338	5 732	6 252
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	52 289	52 204	54 911
VERKSAMHETS BIDRAG	-45 951	-46 472	-48 658
Ändring (%)		1,1 %	4,7 %

Kulturtjänster

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	5 699	5 061	5 531
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	43 131	42 693	45 521
VERKSAMHETS BIDRAG	-37 432	-37 632	-39 989
Ändring (%)		0,5 %	6,3 %

Ungdomstjänster

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	639	671	721
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	9 157	9 511	9 390
VERKSAMHETS BIDRAG	-8 519	-8 840	-8 669
Ändring (%)		3,8 %	-1,9 %

Investeringarnas anslag och inkomstposter, 1 000 €

Kultur- och ungdomsnämnden

Investeringsdelen bindande nivå brutto	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Investeringskostnader	602	982	700
Finansieringsandelar			
Överlåtelseinkomster	0	0	0
NETTO	-602	-982	-700
Ändring (%)		63,1 %	-28,7 %

Kulturtjänster

Investeringsdelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Investeringskostnader	565	982	700
Finansieringsandelar			
Överlåtelseinkomster	0	0	0
NETTO	-565	-982	-700
Ändring (%)		73,8 %	-28,7 %

Ungdomstjänster

Investeringsdelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Investeringskostnader	38	0	0
Finansieringsandelar			
Överlåtelseinkomster	0	0	0
NETTO	-38	0	0
Ändring (%)			

Verksamhetsplan för servicehelheten för barn och unga 2025

Kultur- och ungdomsnämnden

Beskrivning av verksamheten

Verksamhets- och ledningsmodellen för Nya Åbo trädde i kraft i februari 2022. I bakgrunden till ändringsprocessen för Nya Åbo ligger borgmästarmodellen som togs i bruk i Åbo stad 2021 och vårdreformen som trädde i kraft i början av 2023. I och med dessa ändringar ville staden också förnyas som organisation. Det Nya Åbo är en viktig ändringsprocess vars mål är att ta i bruk en människo-centrerad och samverkande modell för ledarskap och verksamhet. Ett pilotförsök med den tvärspektoriella och samverkande verksamhets- och ledningsmodellen prövades i juli 2023 i samband med ändringsprojektet för servicehelheten för barn och unga.

Målet för servicehelheten för barn och unga är att sammanföra och synliggöra resurserna som riktas till barn och unga och som i fortsättningen kommer att styras och ledas på stadsnivå. Detta förutsätter att alla servicehelheter och serviceområden tillsammans planerar verksamheten och ekonomin. Målet är en verksamhet som är samverkande och anpassad och som på bästa sätt beaktar barns och ungas mångformiga behov. Integrationsfunktionen stöder ändringsprocessen med sina resurser och de spetsprojekt som pågår till juli 2025 – särskilt Spetsprojektet för kompetens, Spetsprojektet för gemenskap och Spetsprojektet för kultur – är nära knutna till genomförandet av och resursfördelningen till ändringen.

Målet är att ändringsprojektet för den nya servicehelheten ökar stadens förmåga att smidigare stöda barns och ungas välfärd och ta sig an utmaningar på ett nytt och innovativt sätt. Verksamhetsmodellen som tas fram i ändringsprojektet kommer att beskriva hur servicehelheterna för fostran och undervisning, stadsmiljö, idrott och kultur samt ungdomstjänsterna planerar, arbetar och rapporterar samt styr sin serviceproduktion tillsammans och på ett samverkande sätt. Projektet fokuserar på hela målgruppen och ekosystemet, inte endast på t.ex. de som använder ungdomstjänster eller deltar i idrottsföreningars verksamhet.

Till servicehelheten hör serviceområdet för ungdomstjänster. Ungdomstjänsterna skapar förutsättningar för ungdomsarbete och ungdomsverksamhet genom att ordna tjänster och lokaler för unga och stöda de ungas delaktighet i samhället och i samfund. Målet är att minska ensamhet och känsla av att vara utanför samt stärka de ungas ställning i olika samfund och i samhället.

Förändringar i omvärlden

Bakgrund

Ändringsprojektet för servicehelheten för barn och unga inleddes (tillsättningsbeslut 22.6.2023) eftersom det i nuläget inte finns en helhetsbild tillgänglig som visar hur mycket och hurdana resurser som används för tjänsterna för barn och unga. Utöver det saknas övergripande information om vad allt som görs.

I början av 2023 överfördes en del av stadens tjänster till Egentliga Finlands välfärdsområde. Efter ändringen står tjänsterna för barn och unga (inkl. fostran och undervisning) för cirka 75 procent av stadens budget. Noggrannare information finns inte tillgänglig om kostnaderna för och i synnerhet effekterna av tjänsterna. En utmaning utgörs dessutom av att ägarskapet av ärenden kring barn och unga fördelas över flera instanser, vilket hindrar bildandet av en helhetssyn. Detta förutsätter en ny typ av verksamhetsmodell och samverkande ledning.

I regeringsprogrammet (2023) lyfts främjandet av de ungas välfärd upp på många sätt och regeringen fördelar helhetsansvaret för ledningen av välfärdsarbetet gällande de unga till undervisnings- och kulturministeriet. Denna ändring främjar samordningen som prövas inom servicehelheten för barn och unga.

Våren 2024 grundade regeringen ett åtgärdsprogram för 2024–2027 med syftet att förebygga och bekämpa ungdoms- och gängbrottslighet. Programmet har betydelse även för ändringsprojektet för servicehelheten för barn och unga, eftersom projekten för förebyggande av gängbildning och störande beteende har överförts så att de ägs av servicehelheten. Ungas störande beteende och eventuella gängbildningar väcker oro även i Åbo. En betydande bakgrundsfaktor till störande beteende anses vara de ungas svaga läskunnighet och de utmaningar som detta medför beträffande integration i samhället och t.ex. en väg in i arbetslivet via utbildning. Därför har målet varit att påverka de grundläggande orsakerna bakom problemet.

I regeringsprogrammet betonas betydelsen av hobbyer för att förebygga utslagning bland unga och främja delaktighet i samhället: Regeringen tryggar en möjlighet för varje barn och ung att ha minst en trevlig hobby. Inom servicehelheten för barn och unga har man även tagit tag i detta. Vi har även identifierat att för en del av barnen och de unga hindrar hobbymöjligheterna i centrum eller det egna bostadsområdet att barnet/den unga utövar sin hobby. På grund av detta är målet att öka möjligheter att

ha en hobby i skolorna i området och i andra lokaler som möjliggör gemensamt bruk av lokalerna.

Det riksomfattande programmet för ungdomsarbete och ungdomspolitik (RUNGPO) är ett lagstadgat, sektorsövergripande program som godkänns av statsrådet för en fyraårsperiod i sänder. Syftet med programmet är att främja de ungas uppväxt- och levnadsvillkor. I programmet fastställs statsrådets viktigaste mål och åtgärder gällande de unga för de kommande åren. Ett nytt program för åren 2024–2027 färdigställdes våren 2024.

Utvecklingsplan för verksamheten och strategiska tyngdpunkter

Övergången av stadens ledningssystem till modellen ”Borgmästarnas Åbo” år 2021 föregick bildandet av servicehelheten för barn och unga och påverkar utvecklingsplanen och tyngdpunkterna för servicehelheten. De strategiska målen har knutits till riktlinjerna i Borgmästarprogrammet.

Målet med ändringsprojektet för servicehelheten för barn och unga är att utveckla och genomföra pilotprojekt kring följande:

1. Ledningsmodell på stadsnivå för servicehelheten för barn och unga där verksamheten gällande hela åldersgruppen leds övergripande med hänsyn till såväl stadens som andra aktörers tjänster. Denna samverkande och funktionsintegrerande ledning omfattar hela ekosystemet kring tjänsterna för barn och unga. Målet är att ledningsmodellen ger möjlighet att smidigt reagera på behoven i den föränderliga världen och på så sätt lever i tiden.
2. Verksamhetsmodell för planering och fördelning av resurser med hjälp av vilken staden kan säkerställa att tjänsterna för barn och unga är förebyggande, verkligen stöder välfärd och genomförs i rätt tid och på rätt plats. Med hjälp av insamlingen av information kring verksamhetsmodellen och med informationsledning synliggörs effekten av resurserna som riktas till barn och unga. På så sätt kan både personresurser och budgetresurser användas effektivare och anslutas till årsledningen. Målet är att alla tvärsektoriella utvecklingsresurser som riktas till tjänsterna för barn och unga leds inom servicehelheten som bildas till följd av ändringsprojektet.

3. Verksamhetsmodellen för serviceproduktionen (inkl. servicenätet) som omfattar såväl tjänsterna som tillhandahålls av stadens linjeorganisation som de sektorsövergripande och samverkande tjänsterna. Målet är att inkludera en beskrivning av välfärdsområdets och den tredje sektorns tjänster i tillämpliga delar i verksamhetsmodellen för serviceproduktionen.

Planeringen av och pilotprojektet med alla tre helheter, samt vidareutvecklingen av dessa, grundar sig på information på stadsnivå, men också på uppgifter från nationella informationskällor. Genom att utnyttja denna data som bas för planeringen av tjänsterna för barn och unga samlades mätarna för barns och ungas välbefinnade. Denna helhet av mätare består av olika mätare som mäter olika aspekter av välbefinnande och analyser av dessa, i vilka även den erfarenhet som samlats in på fältet är synlig. Målet är att årsplaneringen av tjänster för barn och unga, inkl. resursplaneringen, grundar sig på dessa uppgifter.

Som stöd för ändringsprojektet för barn och unga tillsattes kärngruppen för ändringsprojektet för barn och unga (Lanugruppen). I kärngruppen deltar de serviceområdesdirektörer, experten för reformen av sysselsättnings- och företagstjänster samt andra experter enligt överenskommelse som ansvarar för barns och ungas tjänster. Målet är att gruppen ska ha företrädare även från barnskyddsorganisationerna och Egentliga Finlands välfärdsområde.

Kärngruppens uppgift är att utveckla samverkande ledarskap och stöda i bruktagningen av nya verksamhetsmodeller, utveckla det årliga samverkande ledarskapet samt planera resurserna för gemensamt utvecklingsarbete.

År 2025 prövas första gången en samverkande, gemensam verksamhetsplan för serviceområdena. Planeringen av servicehelhetens verksamhet grundar sig på uppgifter om barns och ungas välbefinnande (mätarna för barns och ungas välbefinnade) och de tre betoningsområden som fastställts. Ur denna helhet bildas samtidigt välfärdsplanen för barn och unga. Planeringen och genomförandet av de samverkande tjänsterna är en del av stadens årsledning och om arbetets framskridande rapporteras i samband med delårsöversikterna.

Kärngruppen för barn och unga beslutade om tre helheter som satsningsområden för utveckling 2025:

1. Användning av lokaler

Målet är att utbredda användningen av stadens lokaler så att de kan användas gemensamt och av flera aktörer. Detta förutsätter utöver öppning av lokalerna även en ändring av verksamhetskulturen. Målet är att skapa ett koncept för verksamhetsmodellen "Skolan som plattform" där skolans område skulle vara ett centrum för gemenskap och olika aktörers verksamhet.

Åtgärder	Mätare	Ansvarigt serviceområde
<p>Pilot för modellen Skolan som plattform: Vi skapar konceptet för verksamhetsmodellen "Skolan som plattform" där skolans område ska vara ett centrum för gemenskap och olika aktörers verksamhet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Barn som rör sig åtminstone en timme om dagen Barnet/den unga har en hobby som den utövar minst en gång i veckan Barnet kan uttrycka sin åsikt på lektionerna Lärarna är intresserade av barnet Barnet upplever inte att hen är en viktig del av skol- och klassgemenskapen Barnet deltar i planeringen av skolans ärenden Barnet är nöjt med sitt liv Barnet känner sig ensamt Barnet har inte en enda nära vän Barnet mobbas regelbundet I Pansio genomförs en separat enkät utifrån dessa mätare, uppföljningsenkäter genomförs våren 2025 och våren 2026. Genomförande av åtgärderna 	<ul style="list-style-type: none"> småbarnspedagogik, grundläggande utbildning, motion, kultur, främjande av välbefinnande och hälsa, ungdomar, lokaltjänster, stadsmiljön
<p>Effektivering av gemensam användning av lokaler: Lokaler utvecklas så att de kan användas på ett mångsidigare sätt för att möjliggöra t.ex. ordnandet av hobbyverksamhet och klubbverksamhet för barn och unga kvällstid. Vi stärker ordnandet av andra tjänster som stöder välbefinnandet hos invånare i området i gemensamma lokaler. Bredare internt bruk av stadens lokaler effektiveras t.ex. för användning inom hobbyverksamhet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Genomförande av sinnestillgänglighet i lokalerna Genomförande av åtgärderna 	<ul style="list-style-type: none"> småbarnspedagogik, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning, yrkesutbildning, motion, kultur, främjande av välbefinnande och hälsa, ungdomar, lokaltjänster, stadsmiljön
<p>Effektivare användningen av daghems och skolors gårdsområden och parker: Motions- och lekplatserna och skolornas gårdar utvecklas som ett samarbete mellan olika servicehelheter och serviceområden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Närrekreationsområdenas andel av ytan Genomförande av åtgärderna 	<ul style="list-style-type: none"> småbarnspedagogik, grundläggande utbildning, motion, främjande av välbefinnande och hälsa, stadsmiljön

2. Alla med

Målet är att främja barns och ungas välbefinnande och ork, förebygga utslagning genom att öka möjligheter att utöva hobbyverksamhet i området samt stöda utvecklingen av läskunnighet. Särskild uppmärksamhet fåsts vid flerspråkiga barn, unga och barnfamiljer samt vid en grupp av unga med ångest (särskilt flickor) som vi har kännedom om på basis av tillgängliga uppgifter.

Åtgärder	Mätare	Ansvarigt serviceområde
Åtgärderna för läskunnighetsprogrammet inleds på alla skolstadier: För att förbättra barns och ungas läskunnighet inleds åtgärder som uppstår som en följd av projektet för läskunnighetsstrategin på olika serviceområden.	<ul style="list-style-type: none"> Genomförande av åtgärder på olika skolstadier 	<ul style="list-style-type: none"> småbarnspedagogik, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning, yrkesutbildning, bibliotekstjänster
Utveckling av hobbyverksamheten för barn och unga: Vi utvecklar hobbyverksamheten tillsammans med tredje sektorn och t.ex. aktörer inom olika idrottsorganisationer. Därtill utvecklar vi resurserna och koordineringen av hobbyverksamheten. Vi grundar en koordinationsgrupp för hobbyverksamhet som styr	<ul style="list-style-type: none"> Unga vars fysiska funktionsförmåga är svag Barn som rör sig åtminstone en timme om dagen Barnet har en motionshobby som gör hen andfådd och barnet utövar denna hobby på sin fritid högst 1 h per vecka Barnet har en hobby som den utövar minst en gång i veckan Genomförande av åtgärderna 	<ul style="list-style-type: none"> grundläggande utbildning, motion, kultur, ungdomar, lokalitetstjänster, stadsmiljön
Ökad rörelse och motionsverksamhet i samband med dagen i daghemmet eller skolan: Barns och ungas välbefinnande främjas genom att öka motion och rörliga aktiviteter i daghemmet och i skolan (inkl. hobby- och klubbverksamhet där barnen får röra på sig i skolans lokaler eller på gårdsområdena efter skoldagen) och som ett samarbete i samband med serviceområdena för motion, fostran och undervisning.	<ul style="list-style-type: none"> Unga vars fysiska funktionsförmåga är svag Barn som rör sig åtminstone en timme om dagen Barnet har en motionshobby som gör hen andfådd och barnet utövar denna hobby på sin fritid högst 1 h per vecka Barnet/den unga har en hobby som hen utövar minst en gång i veckan Genomförande av åtgärderna 	<ul style="list-style-type: none"> småbarnspedagogik, grundläggande utbildning, motion, stadsmiljön
Pilotförsök med modellen för främjande av barns och ungas välbefinnande och förebyggande rusmedelsarbete: Modellen för rusmedelsfostran som utvecklats inom projektet Selvästi JEES! prövas. I rusmedelsfostran inkluderas innehåll som stöder psykiskt välbefinnande samt emotionella färdigheter. Vi ökar föräldrarnas medvetenhet om barns och ungas bruk av rusmedel. Genomförs enligt planen för rusmedelsfostran.	<ul style="list-style-type: none"> Barnet har medelsvår eller svår ångest Barnet är kraftigt berusat minst en gång per månad Barnet använder dagligen någon form av tobaksprodukt eller e-cigarett Genomförande av åtgärderna 	<ul style="list-style-type: none"> främjande av välbefinnande och hälsa, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning, yrkesutbildning, ungdomar
Minskande av skolsegregationens verkningar: Vägkarta för minskande av skolsegregation och genomförande av åtgärder för att minska skolsegregation på olika skolstadier för att öka gemenskapen.	<ul style="list-style-type: none"> Barnet har en väldigt svag upplevelse av delaktighet Barnet kan uttrycka sin åsikt på lektionen Lärarna är instresserade av barnet 	<ul style="list-style-type: none"> alla serviceområden

Åtgärder	Mätare	Ansvarigt serviceområde
	<ul style="list-style-type: none"> Barnet har goda möjligheter att påverka i skolan Barnet upplever inte att hen är en viktig del av skol- och klassgemenskapen Barnet deltar i planeringen av skolans ärenden Barnet kan påverka sitt liv och hur det framskrider Barnet är nöjt med sitt liv Barn/unga som känner sig ensamma Barnet har inte en enda nära vän Ungdomar som ungdomstjänsterna individuellt träffat Genomförande av åtgärderna 	
<p>Utveckling av verksamhetsmodellen Ett tryggt Åbo för barn och unga: Dessutom stärks säkerhetskompetensen hos undervisnings- och handledningspersonalen samt säkerhetskulturen i skolor och läroanstalter. Vi stärker och utvecklar modeller för att förebygga och ingripa i mobbing, diskriminering, trakasserier, störande beteende och minskande av våld. Tillsammans med Egentliga Finlands medlingsbyrå utvecklas en verksamhetsmodell med låg tröskel för medling i tvister som gäller barn och unga.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Barnet utsätts regelbundet för mobbing i skolan, mobbas minst en gång i veckan Barnet har upplevt sexuella trakasserier i skolan Barnet har upplevt fysiskt hot Barnet har upplevt psykiskt eller fysiskt våld av föräldrarna eller andra vårdnadshavare Barnet har upplevt sexuellt våld Barnet är misstänkt för brott Antalet medlingsinitiativ som staden gjort Rapporterat antal mobbnings- och våldssituationer samt mobbing Genomförande av åtgärderna 	<ul style="list-style-type: none"> Främjande av välbefinnande och hälsa, alla serviceområden

3. Systemisk förändring

Målet är att ändra den nuvarande modellen för informations- och resursledarskap mot en mer människocentrerad modell som utgår från behov. Målet är inte att öka tjänsterna utan att öka användningen av de existerande tjänsterna och strukturerna och förståelsen för tjänsternas och verksamhetens effektivitet.

Åtgärder	Mätare	Ansvarigt serviceområde
<p>Den uppdaterade modellen för förhandsbedömning av konsekvenserna av beslut (EVA) tas i bruk samt genomförande av projekten i invånarbudgeten och utveckling av modellen (utveckling av barnbudgetering): Den preliminära bedömningen av verkningarna bestäms i lagen. Anvisningen för bedömningen av förhandskonsekvenserna (och barnkonsekvenserna) uppdateras och tas i bruk.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Genomförande av åtgärderna 	<ul style="list-style-type: none"> främjande av välbefinnande och hälsa, alla serviceområden
<p>Inledning av arbetet för att främja kollektiv påverkan: Tillsammans med Åbo</p>	<ul style="list-style-type: none"> Genomförande av åtgärderna 	<ul style="list-style-type: none"> alla serviceområden

Åtgärder	Mätare	Ansvarigt serviceområde
<p>stad, Egentliga Finlands välfärdsområde och Barnskyddsorganisationer i Egentliga Finland rf (VSLJ ry) inleds planeringen och etableringen av verksamhetsmodellen för kollektiv påverkan med stöd av Självständighetsjubileets barnstiftelse (Itla). Vi kommer överens om gemensamma mål och åtgärder som stärker varandra, delade mätare, fortsatt dialog och verksamhet för att stärka barns, ungas och familjers välbefinnande.</p>		
<p>Förmånen Boostii (hobbykortet) tas i bruk: Åbo satsar på barns och ungas välbefinnande genom att 1.1.2025 ta i bruk ett ekonomiskt stöd som riktas till barn och unga i åldern 7–19 år i Åbo. Det årliga stödet fungerar som ekonomiskt stöd för att utöva handledd motion i Åboklubbar/Åboföreningar. Den nya verksamhetsmodellen som utvecklas uppmuntrar eleverna till motion, förebygger utslagning, främjar tillgänglighet och likvärdighet i och bland olika åldersgrupper, kön, bostadsområden och olika idrottgrenar Den elektroniska tjänst som fungerar i bakgrunden till Boostii förbättrar informationsledarskap. Med hjälp av de uppgifter som rapporteringen erjuder kan staden rikta sina resurser rätt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Boostis användningsgrad • Inverkan på barns och ungas hobbyverksamhet 	<ul style="list-style-type: none"> • motion, informationstjänster
<p>Utveckling av den gemensamma elev- och studerandevården: Verksamhetsmodeller för den gemensamma elev- och studerandevården utvecklas. Vi tar i bruk verksamhetsmodeller som minskar skolfrånvaro.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Åbo stads elev- och studerandevårdsplan är i bruk • Läroanstalterna har egna elev- och studerandevårdsplan som är i bruk i alla läroanstalter • Elever inom den grundläggande utbildningen som rektorn är orolig för på grund av frånvaro (över 100 timmar frånvaro) • Olovlig frånvaro åtminstone en gång varje vecka 	<ul style="list-style-type: none"> • småbarnspedagogik, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning, yrkesutbildning

Säkerhet kommer allt starkare att lyftas fram som ett genomgående tema och som en röd tråd inom servicehelheten för barn och unga. Målet att öka barns och ungas välbefinnande, delaktighet och känsla av gemenskap har en direkt inverkan på säkerhet och därmed även samhällsfreden. Detta utvecklingsarbete kommer att konkretiseras och föras framåt särskilt genom att ta i bruk verksamhetsmodellen Skolan som plattform samt genom att främja hobbyverksamheten för barn och unga.

Hösten 2023 grundades en medborgarpanel för åren 2024–2025 och stadsstyrelsen beslutade att diskussionen ska gälla ekonomin för servicehelheten för barn och unga. Medborgarpanelen som samlades våren 2024 beslutade om sju rekommendationer. På grund av detta beaktas i planeringen av verksamheten för 2025 i mån av möjligheterna för ekonomin och verksamheten följande av de medborgarpanelens rekommendationer:

- Staden ska rikta sina resurser för ungdomsarbetet på ett behovscentrerat sätt och satsa på

skoungdomsarbetet så att samarbetet mellan skolorna och ungdomsarbetet förbättras. Detta stöder även förebyggande arbete med låg tröskel och stöder barns och ungas välbefinnande.

Ansvarsinstans: ungdomstjänster samt servicehelheten för fostran och undervisning

- Åbo ska även i fortsättningen satsa på barn och unga. Särskilt förebyggande tjänster och tjänster med låg tröskel ska vara lättillgängliga för barn och unga, så att de blir ordentligt integrerade i samhället.

Ansvarsinstans: Servicehelheten för barn och unga

- Stadens lokaler ska vara i bruk mångsidigt även i hobbyverksamheten. T.ex. skolans lokaler kunde användas i bredare utsträckning även efter skoldagen och på helger. Skolan skulle även fungera väl som en plattform för stärkande av barns och ungas delaktighet.

Ansvarsinstans: Servicehelheten för barn och unga (särskilt grundläggande utbildning, gymnastik, kultur och ungdomstjänster samt stadsmiljön); utveckling av Skolan som plattform

- Åbo ska genomföra åtgärder med vilka stadsbornas delaktighet ökas tillsammans med olika aktörer.

Ansvarsinstans: Servicehelheten för barn och unga, främjande av välbefinnande och hälsa

- Vi ska se möjliggörandet av hobbyer och hobbyverksamhet ur många olika synvinklar. Utöver idrotten ska kulturhobbyerna och den övriga hobbyverksamheten för unga vara stödd och få resurser. (Åbomodellen för hobbyverksamhet)

Ansvarsinstans: gymnastik, kultur och ungdomstjänster

Dessa mål ingår i verksamhetsplanen för servicehelheten för barn och unga och deras utfall följs upp med hjälp av tillsammans överenskomna mätare.

Mål för verksamheten

Åtgärder i borgmästarprogrammet

Tema: Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
16	Vi främjar samarbetet och dialogen mellan ungdomsarbetet och den tredje sektorn så att den tredje sektorn aktivt deltar i främjandet av de ungas välfärd vid återhämtningen från coronapandemin.	Partnerskapsavtalet som vi ingått tillsammans med Egentliga Finlands barnskyddsorganisationer tas i bruk inom servicehelheten för barn och unga. Vi främjar ibruktagandet av hobbykortet.
16	Vi främjar samarbetet och dialogen mellan ungdomsarbetet och den tredje sektorn så att den tredje sektorn aktivt deltar i främjandet av de ungas välfärd vid återhämtningen från coronapandemin.	Vi fortsätter ordna de ungdomsforum som redan är igång och fortsätter därtill med det uppdaterade organisationsbrevet för unga. För bidragens del lyssnar vi på organisationer och deras behov. Samarbetet med olika organisationer fortsätter, bl.a. Pojkarnas hus-verksamheten som inletts i Vimma. Nattkafeet planeras fortsätta.
18	Målet är att varje Åbobo har möjlighet att delta samt utöva och uppleva kultur oberoende av ålder eller livssituation.	Under 2025 fortsätter vi genomföra åtgärder för Åbomodellen för hobbyverksamhet samt Finlandsmodellen för barns och ungas hobbyverksamhet. Modellen för hobbykortet tas i bruk i början av 2025. Till hobbykortet ansluts i mån av möjlighet även olika möjligheter att utöva kultur utöver de tjänster som gäller idrottshobbyer. Ungdomstjänsterna erbjuder både regionalt och samlat hobbymöjligheter (regionalt ungdomsarbete, Vimma, band- och musikverksamhet, Cube) som är lättillgängliga och till största delen avgiftsfria tjänster. Vi hör aktivt ungas åsikter om produktionen av tjänster. Unga har även deltagit i produktionen av innehåll och evenemang. Ungas hobbygrupper som grundas på eget initiativ stöds bl.a. genom att möjliggöra att de unga får tillgång till trygga lokaler avgiftsfritt.
21	Kulturen är en del av en god livskvalitet och kontinuerligt lärande, och den spelar en särskild roll vid främjandet av välfärd och bekämpandet av ensamhet	I konst- och musikverksamheten som delaktiggör unga görs mångprofessionellt förutseende och förebyggande arbete. Unga och unga vuxna får möjligheter att uppleva konst, kultur, kreativitet och delaktighet i en tillgänglig och säker verksamhetsmiljö. Tjänster produceras i Vimma, i lokalen för musikverksamhet i Auran Painom samt på olika evenemang, i de ungas verksamhetsmiljöer samt i samarbete med olika aktörer. Tjänsterna innehåller konst- och musikverksamhet, hobbyverksamhet, smågruppsverksamhet samt föreställnings- och evenemangsverksamhet som är öppen för alla. De unga har även en aktiv roll i planeringen och genomfö-

Nr	Mål	Budget 2025
		randet av tjänster och evenemang. Samarbetet med stadens olika kulturaktörer ökas och utvecklas. Ungdomstjänsterna deltar i främjandet av koordineringen av hobbyverksamhet på stadsnivå.
27	Vi förstärker stödet för elevernas lärande och elevvården. Vi sköter finansieringen av s.k. positiv diskriminering i syfte att eftersträva språkfärdigheter som ger alla elever möjlighet till fortsatta studier. Vi förstärker också föräldrarnas och elevernas delaktighet i utbildningsstigen.	Vi stöder och främjar genomförandet av Landets bästa studiestig som en del av servicehelheten för barn och unga (Spetsprojektet för kompetens). Lanu-kärngruppen inom servicehelheten för barn och unga styr och samplanerar åtgärder för att förstärka stödet för elevernas lärande genom mångprofessionellt samarbete. År 2025 fås särskild uppmärksamhet vid att utveckla och stärka elevers läskunnighet. Tillsammans med aktörer inom den tredje sektorn och välfärdsområdet vidtas åtgärder som stöder hemmens och vårdnadshavarnas delaktighet genom att utnyttja t.ex. skolgårdar (Spetsprojektet för gemenskap).

Tema: Åbo – en stad i ständig förbättring

Nr	Mål	Budget 2025
42	Säkerställs att ett servicetänkande som följer livscykelmodellen blir en del av verksamheten.	Vi fortsätter bygga modellen för samverkan ledning och service inom både servicehelheten för barn och unga samt i bredare omfattning inom Åbo. Stärks som en del av årsplaneringsprocessen.
47	Under coronatiden har vi visat att vi är en snabb och smidig aktör	För det digitala ungdomsarbetet har utarbetats en verksamhetsplan vars syfte är att göra ungdomsarbetet allt mer tillgängligt och meningsfullt genom användningen av digitala verktyg och plattformar, erbjuda unga mångsidig verksamhet som förenar den digitala och fysiska världen, hjälper de unga att utveckla digitala färdigheter och stöder de ungas delaktighet i samhället. Verksamheten genomförs både på nätet och genom Digipaja som besöker ungdomslokalerna. Till nätfunktionerna hör bl.a. Discordservern för Turku Game Academy (Discord), där de unga kan diskutera om bl.a. digitala spel och rollspel som en del av spelfostran. I den cirkulerande verkstaden Digipaja byggs ett gemensamt Åbo bl.a. i Minecraft och därtill lär sig de unga olika digikompetenser, såsom editering av bilder, audio- och videoklipp samt användningen av AI. Den digitala verksamhetsmiljön ändras och utvecklas ständigt och verksamheten genomförs utifrån de ungas behov.

Budgetklausuler

Organ	Klausul	Inverkan på driftsekonomin/ investeringsdelen, 1 000 €
Kultur- och ungdomsnämnden, ungdomstjänster	Vi ansöker om bidrag för en ny uppsökande ungdomsarbete (RFV) (kriterierna möts).	-25
Kultur- och ungdomsnämnden, ungdomstjänster	Uppdatering och produktförsäljning vad gäller priser för uthyrning, bl.a. riktat ungdomsarbete.	-15
Kultur- och ungdomsnämnden, ungdomstjänster	Justering av verksamhetens öppettider.	-100
Kultur- och ungdomsnämnden, ungdomstjänster	Minskandet av verksamhetsutgifter.	-71
Kultur- och ungdomsnämnden, ungdomstjänster	Minskning av de personalbundna posterna.	-8

Mål för ekonomin

Driftsekonomin anslag och inkomstposter, 1 000 € (externa poster)

Servicehelheten för barn och unga

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter			
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	25	392	571
VERKSAMHETS BIDRAG	-25	-392	-571
Ändring (%)		1 468,0 %	45,7 %

Ungdomstjänster

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	623	671	721
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	-6 450	6 892	6 728
VERKSAMHETS BIDRAG	-5 828	-6 222	-6 007
Ändring (%)		6,8 %	-3,5 %

Driftsekonomin totala verksamhetsintäkter och -kostnader, 1 000 € (externa och interna poster)

Servicehelheten för barn och unga

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter			
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	25	392	573
VERKSAMHETS BIDRAG	-25	-392	-573
Ändring (%)		1 468,0 %	46,2 %

Ungdomstjänster

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	639	671	721
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	9 157	9 511	9 390
VERKSAMHETS BIDRAG	-8 519	-8 840	-8 669
Ändring (%)		3,8 %	-1,9 %

Verksamhetsplan för servicehelheten för idrott 2025

Idrottsnämnden

Beskrivning av verksamheten

Enligt det som bestäms i lagar och förordningar, i stadens strategi och borgmästarprogrammet och i förvaltningsstadgan, främjar servicehelheten för idrott kommuninvånarnas välbefinnande och aktivitet samt stadens dragningskraft och hållbar utveckling.

Bakgrund

I Idrottslagen (390/2015) bestäms att kommunens uppgift är att skapa allmänna förutsättningar för idrott på lokal nivå. I lagen betonas samarbete mellan olika sektorer samt utveckling av det lokala, mellankommunala och regionala samarbetet. Kommunen ska skapa förutsättningar för kommuninvånarnas utövande av motion:

1. Genom att ordna motions- och idrottstjänster samt motion som främjar hälsa och välbefinnande med beaktande av olika målgrupper.
2. Genom att stödja medborgarverksamhet inklusive föreningsverksamhet.
3. Genom att bygga och driva idrottsanläggningar.

I enlighet med kommunallagen (410/2015, 22 §) ska invånarna höras och göras delaktiga i utvecklingen av idrottstjänsterna. Enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010, 12 §) ska kommunen utvärdera invånarnas idrottsaktivitet som ett led i främjandet av hälsa och välfärd.

Statsrådet godkände i oktober 2018 den *idrottspolitiska redogörelsen* som överlämnades till riksdagen. Den omfattar bl.a. riktlinjer för ökande av motion i olika livskedan, byggande av motionsplatser, medborgarverksamhet och toppidrott. Målet är att öka människornas fysiska aktivitet.

I regeringsprogrammet Ett starkt och engagerat Finland (2023) spelar motion en viktigare roll än tidigare när det gäller att stärka en aktiv livsstil för människor i alla åldrar för att öka finländarnas välbefinnande. I regeringsprogrammet betonas betydelsen av hobbyer för att förebygga utslagning bland unga och främja delaktighet i samhället. För varje barn och ung vill man trygga en genuin möjlighet till en trevlig hobby i samband med skoldagen.

Till åtgärderna i programmet Mer motion i Finland som ingår i regeringsprogrammet hör bland annat att främja motionen på ett förvaltningsövergripande sätt i kommunernas och välfärdsområdenas strategier, att stärka handledningen kring levnadsvanor och motionsrådgivningen, att allokera finansieringen för främjande av hälsa

och välfärd i kommunerna, att uppmuntra kommunerna att utveckla daghemmen och skolornas gårdar till mångsidiga idrottsanläggningar, att utveckla praxis som ökar den fysiska aktiviteten i samband med skoldagar, att uppdatera programmet för att främja gång och cykling samt att främja motionen i naturen.

Förändringar i omvärlden

De största orsakerna till förändringen just nu är orörlighet i alla åldersgrupper, minskningen av nätverket av kommunala idrottsanläggningar, de demografiska förändringarnas inverkan på ordnandet av idrottstjänster, den ökande ekonomiska ojämlikheten, polariseringen av idrottsbeteendet och den höga drop out-procenten bland unga inom föreningsverksamheten.

Motion, möjliggörande av motion och främjande av motion hör till hela kommunens ansvar. Med hjälp av fysisk aktivitet, motion, idrott och fysisk aktivitet kan man främja invånarnas välfärd och gemenskap, förebygga utslagning och därmed minska social- och hälsovårdskostnaderna. Enligt UKK-institutets beräkningar uppgår de årliga kostnaderna för **orörlighet och stillasittande** till cirka 104 miljoner euro per år i Åbo. Om antalet orörliga personer minskade med 9 procent och antalet stillasittande personer med 16 procent skulle kostnaderna minska med ca 15 miljoner euro om året enligt räknaren.

Åbobornas motionsbeteende är **polariserat**: en del av invånarna är fysiskt aktiva vardagsmotionärer med idrottsbetonade fritidsintressen, medan en del inte alls rör på sig under sin fritid. Det finns stora områdesvisa skillnader i fråga om hobbyer och fysisk aktivitet.

40 procent av eleverna i årskurs 5 och 44 procent av eleverna i årskurs 8 i Åbo **har en fysisk funktionsförmåga som kan tära på eller skada hälsan och välbefinnandet**, särskilt i strområdena S:t Marie-Patis, Kråkkärret-Laustis, Pansio-Jyrkkälä och Nummis-Hallis. (Move-mätningarna 2023)

Antalet barn och unga som uppnår motionsrekommendationerna **minskar betydligt med åldern i hela landet**: 7-åringar 58 %, 9-åringar 50 %, 11-åringar 42 %, 13-åringar 26 %, 15-åringar 15 % och 16–20-åringar 8 % (LIITU-undersökningen 2018; 2020).

I Åbo motionerar 43 % av eleverna i årskurs 4–5, 26 % av eleverna i årskurs 8–9, 24 % av gymnasieeleverna och 18 % av studerandena inom yrkesutbildningen **minst en timme om dagen i enlighet med motionsrekommendationerna**. Den lägsta motionsrekommendationen

uppnås i storområdena Runosbacken-Raunistula och Nummis-Hallis. (Skolhälsoenkäten 2023)

Cirka 16 procent av 7–19-åringarna utövar ingen regelbunden och handled motion, men skulle vilja göra det. 23 % i Kråkkärret-Laustis och 28 % i Perno-Pansio. De största hindren för hobbyer var kostnaderna för hobbyer, brist på utbud nära hemmet, alltför avlägsna hobbyplatser, brist på hobbykompis och tidsbrist. Cirka 25–30 % av föräldrarna till 7–15-åringar och cirka 20 % av föräldrarna till 16–19-åringar vill ha ett årligt stöd på 150–300 euro för hobbyer. (Åbo stads hobbyenkät 2021)

Totalt 12 730 av Åboborna i åldern 7–19 år deltar i Åboklubbar, vilket är 73 procent av alla 17 407 i åldern 7–19 år som deltar i Åboklubbar. I Åboklubbarna utgör Åboborna cirka 79 procent av 7–11-åringarna, cirka 58 procent av 12–15-åringarna och cirka 25 procent av 16–19-åringarna. Antalet Åbobor under 7 år är 3 953 (77 % av det totala antalet), 6 722 (76 %) 7–11-åringar, 3 962 (70 %) 12–15-åringar och 2 927 (70 %) 16–19-åringar. (Åbo stads bidragssystem)

44 % av 20–64-åringarna, 32 % av personerna över 65 år och 27 % av personerna över 75 år uppnår rekommendationen om hälsotion. För personer över 20 år uppfylls rekommendationerna om hälsotion i betydligt mindre utsträckning i storområdena Pansio-Jyrkkälä (31 %), Runosbacken-Raunistula (35 %) och Kråkkärret-Laustis (36 %) än genomsnittet i hela Åbo (41 %). 24 % av 20–64-åringarna bedömde att deras arbetsförmåga var så dålig att de inte trodde att de skulle klara av att arbeta. 16 % av personerna över 65 år har det svårt att gå en sträcka på 500 meter. (Ett hälsosamt Finland 2023) Vuxnas fysiska aktivitet främjas mest av den närliggande naturen, förbättringen av gång- och cykelvägarna och ökningen av kommunikationen samt handled motion för äldre även i närområdet. Det som mest begränsar rörligheten är lathet och initiativlöshet, höga kostnader och motionsplatsernas läge i förhållande till hemmet. (Motionsenkäten för vuxna 2022)

Deltagande i fritidsaktiviteter är en del av förebyggandet av utslagning. Att upprätthålla och öka den fysiska aktiviteten har en stor betydelse i förebyggandet av sjukdomar och utslagning. Genomförandet av vårdreformen **framhäver stadens roll i främjandet av välfärd**. Grundandet av ett välfärdsområde förutsätter nya samarbetsformer samt utvecklande av modeller och verksamhetsätt för att stärka servicekedjorna mellan servicehelheten för idrott och välfärdsområdet. I och med att befolkningsstrukturen i Åbo i allt högre grad fokuserar på personer i arbetsför ålder och äldre måste idrottstjänsterna också vara dynamiska för att kunna svara på behoven under de kommande åren.

Utöver motions- och hobbyvanor är **Åbos idrottsplatsnätverk** i behov av omfattande uppdatering. Utöver de åtta större kärnidrottsanläggningarna, som befinner sig i slutet av sin livscykel, kommer dynamiska förändringar i skolnätet att ha en stor inverkan på nätverket och minska antalet inomhusgymnastiksalor och utomhusplaner, vilket skapar utmaningar för organiseringen av idrotts- och motionsklubbar samt skolidrott.

Åbo stads **mål om klimatneutralitet** utmanar servicehelheten för idrott att fundera på hur man i samband skjutsning av barn och unga till fritidsaktiviteter kan begränsa bilanvändningen för att minska utsläppen.

Utvecklingsplan för verksamheten och strategiska tyngdpunkter

Övergången av stadens ledningssystem till modellen Borgmästarnas Åbo år 2021 och den uppdaterade organisationsstrukturen Nya Åbo som infördes 1.6.2023 (sfm 17.4.2023 § 73) påverkar utvecklingsplanen och de strategiska tyngdpunkterna inom servicehelheten för idrott. De strategiska målen har knutits till riktlinjerna i Borgmästarprogrammet. I och med att den tidigare servicehelheten för fritid omorganiserades blev idrotten en egen servicehelhet 1.6.2023, och även de strategiska målen har uppdaterats.

Det centrala målet med servicehelheten för idrott är att främja stadsbornas välbefinnande och hälsa genom motion och rörlighet. Vi ordnar servicen på ett kundcentrerat, högklassigt och kostnadseffektivt sätt i ett gott partnerskap med den tredje sektorn och företagen. Vi uppmuntar Åboborna till en aktiv och rörlig vardag. Vi söker och testar verksamhetsmodeller som skapar mer jämlika möjligheter till motion. Vi arbetar för att minska orörlighet och förebygga utslagning.

Utvecklingsverksamhet på stadsnivå

Servicehelheten för idrott har förbundet sig till utvecklingshelheter på stadsnivå och gemensamma prioriteringar för alla servicehelheter. Dessa är bl.a. invånarbudgeteringen, barnvänlighet (Åbo är en barnvänlig kommun enligt UNICEF:s modell), integration, främjande av delaktighet och klimatpolitiken.

Stadsfullmäktiges riktlinjer för utveckling av idrottsplatsnätet (11.4.2022, § 67) som ingår i borgmästarprogrammet och dess verkställighetsbeslut för 2022–2024 (ssn 30.5.2022 § 246) är riktgivande för utvecklingen av byggandet av idrottsanläggningar. Under hösten 2024 meddelas stadsstyrelsen för kännedom de åtgärder som hittills vidtagits i enlighet med riktlinjerna och ett beslut om att verkställa del 2 av riktlinjerna för utveckling av nätverket av idrottsanläggningar för 2025–2028 kommer att presenteras.

Stadsfullmäktiges beslut om reformen av systemet för idrottsbidrag och prissättningsmodellen för kommunala idrottsanläggningar (12.12.2022, § 249) stöder utvecklingen av idrottsplatsnätverket och beaktar barn och unga med olika bakgrund samt klubbar och föreningar som erbjuder olika idrottsgrenar på ett mer jämlikt sätt än tidigare. Det övergripande målet med reformen som införs 2025 är att minska barns och ungas orörlighet, främja välbefinnandet genom fysisk aktivitet och dämpa ökningen av kostnaderna för hobbyverksamhet.

Åbo stad tar 1.1.2025 i bruk ekonomiskt stöd (Boostii-förmån) för Åbobor i åldern 7–19 år som en ny stödform. Det årliga stödet är 160–300 € beroende på åldersgrupp och fungerar som ekonomiskt stöd för att utöva handled motion i Åboklubbar/Åboföreningar. Det riktade stödet för användning av idrottsanläggningar för personer under 20 år höjs från cirka 50 procent till cirka 70 procent för att göra användningen av kommunala och privata idrottsanläggningar mer jämlik för användarna. Dessutom tas den nya prislistan för användning av idrottsanläggningar i bruk i början av 2025.

Under 2024 skapas en separat modell för extra stöd för barn och unga i mindre bemedlade familjer. Idrottsnämnden beslutar om detaljerna i modellen före utgången av 2024. För att Boostii-förmånen ska fungera krävs en elektronisk lösning som byggs av Kuntien Tiera Oy. Den första versionen av den elektroniska lösningen införs vid ingången av 2025. Den elektroniska lösningen kommer att vidareutvecklas under 2025, bland annat när det gäller kompetensen till kunskapsbaserad ledning och byggandet av ett eventuellt verktyg för artificiell intelligens. En ny modell för utveckling av tränar- och instruktörskompetensen tas också i bruk för att stödja kompetensutvecklingen hos tränare och handledare som arbetar i motions- och idrottsklubbar och i föreningar som ordnar motion. Syftet med modellen för kompetensutveckling är att säkerställa att tränarna och handledarna är beredda att agera ansvarsfullt och barnorienterat. För att uppnå modellens innehåll och mål kommer en mentorskapsmodell att byggas upp, samt verktyg och metoder för att genomföra och utvärdera mentorskapet. Mentorskapsmodellen byggs upp med hjälp av Suomen Valmentajat ry:s experthjälp. Kommunikationsåtgärder kommer att genomföras i enlighet med kommunikationsplanen gentemot klubbar och hushåll. Intressentgrupperna kommer att utnyttjas i genomförandet av åtgärderna. Dessutom fortsätter användarutbildningen i anslutning till Boostii-förmånen år 2025.

Med ett bidrag från innovationsutlysningen Mer motion i Finland främjas en systemförändring av en ny verksamhetskultur, införandet av Boost-förmånen, användarutbildningen, kommunikationen till hushållen och klub-

barna samt vidareutvecklingen av den elektroniska lösningen som ett verktyg för kunskapsbaserad ledning och informationsstyrning.

Med projektfinansiering från Cities for Better Health Seed fund som erhållits i samarbete med Novo Nordisk Finland stöder vi användningen av Boost-förmånen genom klubbssamarbete i de socioekonomiskt svagaste storsområdena (Pansio-Jyrkkälä, Kråkkärret-Laustis, Nummis-Hallis). I projektet genomförs försök med kännedomen om Boostii-förmånen och klubbverksamheten samt hobbydagar som ökar användningen av Boostii-förmånen. Genom klubbpartnerskap skapar man också verksamhet med låg tröskel som ingår i Boostii-förmånen. För att uppmuntra till verksamheten serveras mellanmål. I projektet marknadsförs Boostii-förmånen och den inledande verksamheten vid evenemang och genom olika kommunikativa åtgärder.

Stödreformen stöds genom att stadens klubb- och hobbygrupper, som överlappar föreningsverksamheten, slås samman till klubbarnas egen verksamhet inom ramen för Boost-förmånen. Hobbyverksamheten utvecklas med en ny struktur på ett samverkande sätt ur ett områdesperspektiv baserat på information och analyser samt genom att skapa en ny modell för fördelning av stående tider.

Servicehelheten för idrott är en viktig del av spetsprojektet Det samhällliga Åbo som stöder Åbobornas möjligheter att öka sin välfärd och satsar på en balanserad utveckling av bostadsområdena. Planeringen och åtgärderna genomförs i samarbete med organisationer, invånare och företag. Centrala teman är att minska ensamheten, stödja den psykiska hälsan, förebygga utslagning, motionera och utöva hobbyer, integrera och utveckla förorterna.

Strategiska mål för servicehelheten för idrott

De strategiska målen och prioriteringarna i servicehelheten baserar sig på stadsstrategin och anknyter till riktlinjerna i borgmästarprogrammet. I helheterna har man beaktat den samverkande ledningen och dess främjande genom samarbete med stadens övriga servicehelheter.

- **En motionsinriktad livsstil:** Rörlighet och fysisk aktivitet ger livet innehåll och är en väsentlig del av grunden för ett gott liv. En stadsbo som rör på sig och är aktiv mår bra. Vi skapar möjligheter och tjänster för roliga motionsaktiviteter för alla barn och unga.
- **Mångsidiga tjänster produceras kostnadseffektivt genom att utveckla och utvidga partnerskap:** Vi granskar produktions- och genomförandesätten för idrottstjänster och idrottsanläggningar i samarbete mellan staden, den privata sektorn och tredje sektorn

och vi producerar dem i allt högre grad genom mångsidiga partnerskap.

- **Utveckling av kundorienterad informationsledning:** I utvecklingen av tjänsterna och verksamheten har informationsledningen en central roll. Det är också ett centralt mål i den nya organiseringsfunktionen utöver det kundcentrerade arbetet. Vi utvecklar våra tjänster och verksamhetsmodeller utifrån insamlade data och följer upp effektiviteten.
- **Genomförande av deltagande planering:** Delaktigheten är också en viktig del av välbefinnandet som ska te sig för invånarna som en möjlighet att ägna sig åt något konkret särskilt i invånarnas egna bostadsområden. Vi delaktiggör invånarna, kunderna och idrotts- och motionsföreningar i den gemensamma planeringen av idrottsmiljöer.

Idrottsnämndens strategiska prioriteringar:

1. Motion som en engagerande partner vid främjandet av livskraft och välbefinnande
2. En aktiverande omgivning och förhållanden skapar förutsättningar till en motionsinriktad livsstil
3. Utvecklande av samarbetet med motions- och idrottsföreningar och föreningar som ordnar idrott för att öka rörligheten bland Åboborna
4. Barn och unga som rör på sig - Alla barn och unga tar till sig en motionsinriktad livsstil

Mål för verksamheten

Åtgärder i borgmästarprogrammet

Tema: Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
15	I anslutning till lekplatser planeras funktioner som stöder de vuxnas närmotion. De äldres behov av motion beaktas i byggandet av motionsställen.	I samarbete med idrottstjänsterna och underhållet inom stadsmiljön utvecklas lekplatserna så att de blir mötesplatser för invånare i alla åldrar. Den förvaltningsövergripande arbetsgrupp (projekt- och styrgrupp) som tillsatts för att utveckla kombinationen av motion och lek fortsätter sin verksamhet. Bland annat gårdsområdena till Karhunaukios och Slottsstadens allaktivitetshus och skolan Jäkärän koulu ska utvecklas till helheter som aktiverar och utvecklar motoriken för människor i alla åldrar.
17	I skolorna genomförs försök som uppmuntrar till naturlig motion i vars planering vi lyssnar på barnen och ungdomarna.	Utvecklingen av idrottstjänster för barn och unga och Åbo-modellen för hobbyverksamheten fortsätter enligt verksamhets- och projektplanerna. Skolorna utvärderar årligen nuläget för Skolan i rörelse och genomför skolspecifika åtgärdsprogram för att öka elevernas rörlighet med stöd av idrottstjänsterna och servicehelheten för fostran och undervisning. Utvärderingarna behandlas och utifrån dem utarbetas gemensamma mål på stadsnivå och det utarbetas skolspecifika verksamhetsplaner för verksamheten Skolan i rörelse. Barn och unga engageras i genomförandet av verksamhetsplanerna. En aktivare verksamhetskultur i grundskolorna i Åbo utvecklas med bidraget Mer motion i Finland. Projektet "Pulspausar i den grundläggande utbildningen" ökar funktionaliteten och pulspauserna under skoldagen samt främjar lärarnas kompetens. Projektet påskyndar övergången till en ny verksamhetskultur genom att utveckla en verksamhetsmodell som stöder skolorna i planeringen och utvärderingen av Skolan i rörelseverksamheten. Till exempel genom att ändra arbetsbeskrivningarna för skolidrottsinstruktörer och skaffa rörelsemätare/smartklockor för uppföljning av fysisk aktivitet och dess utveckling.
20	Utredningen av idrottsplatsnätverket föreläggs fullmäktige för godkännande.	Nätverket av idrottsanläggningar utvecklas i enlighet med stadsstyrelsens genomförandebeslut som fattades våren 2022 och del 2 av genomförandebeslutet om riktlinjer för utveckling av nätverket av idrottsanläggningar som föreläggs stadsstyrelsen hösten 2024. Reformen av systemet för idrottsbidrag och prissättningsmodellen för kommunala idrottsanläggningar som ingår i utvecklingsriktlinjerna tas i bruk 2025.

Nr	Mål	Budget 2025
37	Motion ska vara en del av barnens dag också i skolorna. Skolornas undervisningslokaler och gårdar samt skolre-sorna ska sporra till naturlig motion	Skolorna utvärderar årligen nuläget för Skolan i rörelse och genomför skolspecifika åtgärdsprogram för att öka elevernas rörlighet med stöd av idrottstjänsterna och servicehelheten för fostran och undervisning. Utvärderingarna behandlas och utifrån dem utarbetas gemensamma mål på stadsnivå och det utarbetas skolspecifika verksamhetsplaner för verksamheten Skolan i rörelse. Barn och unga engageras i genomförandet av verksamhetsplanerna. En aktivare verksamhetskultur i grundskolorna i Åbo utvecklas med bidraget Mer motion i Finland. Projektet "Pulspauser i den grundläggande utbildningen" ökar funktionaliteten och pulspauserna under skoldagen samt främjar lärarnas kompetens. Projektet påskyndar övergången till en ny verksamhetskultur genom att utveckla en verksamhetsmodell som stöder skolorna i planeringen och utvärderingen av Skolan i rörelseverksamheten. Till exempel genom att ändra arbetsbeskrivningarna för skolidrottsinstruktörer och skaffa rörelsemätare/smartklockor för uppföljning av fysisk aktivitet och dess utveckling. Trivseln och aktiveringen av skolgårdar utreds också genom samordning av ändringsprojektet för barn och unga. Dessutom utvecklas gårdsområden till skolor och daghem som ska renoveras eller som är nya inom ramen för utvecklandet av näridrottsplatsnätet så att de blir helheter som aktiverar alla invånare. Barnens cykling till skolan och utvecklingen av cyklingssäkerheterna stöds inom projektet Scale up fram till dess slut (5/2025).

Tema: Spetsprojekt

Nr	Mål	Budget 2025
70	Spetsprojektet för gemenskap, välfärd och en balanserad utveckling av bostadsområden, Målen i åtgärdsprogrammet för motion uppställs tillsammans med föreningar och organisationer. Vi kompletterar programmet med målet gällande hobbymöjligheten för alla barn och reformen av föreningsbidrag för att trygga jämställdheten mellan grenar, könen och områden.	Vi stöder åtgärdsprogrammet för motion genom samarbete och sammanföring av åtgärder som en del av helheten av förändringsprojektet gällande barn och unga. Det regionala samarbetet med föreningar förstärks genom strukturen som uppkommit till följd av föreningsmöten och forum (bl.a. sparringgrupp för reformen av bidragssystemet och prissättningen av lokaler, sparringgrupp för utveckling av hobbystigen för barn och unga) samt via tematiska tyngdpunkter. Det centrala målet med totalreformen av idrottstjänsternas bidragssystem (1.1.2025-) är bättre likabehandling och jämlikhet i helheten av barns och ungas hobbyverksamhet. De goda modeller och tillvägagångssätt som skapats genom ett omfattande samarbete under spetsprojektet förankras och allokeras resurser som en del av idrottstjänsternas grundläggande verksamhet, såsom etablering av gruppmotionsrådgivningen och förstärkning av servicehandledningen, etablering av +75 VoiTas styrkegrupper och etablering av verksamheten Motionera nära samt samt sammanslagning av barns och ungas områdesvisa hobbyfunktioner till Boostförmånen.

Budgetklausuler

Organ	Klausul	Inverkan på driftsekonomin/ investeringsdelen, 1 000 €
Idrottsnämnden	Nya lokalpriser 7-19 år.	-1 100
Idrottsnämnden	Besparing i idrottsnämndens möteskostnader.	-20
Idrottsnämnden	Minskning av kostnaderna för Egentliga Finlands Idrottsgala.	-15
Idrottsnämnden	Granskning/upsägning av avtalet om vinterbadsbastu.	-18
Idrottsnämnden	Uppsägning/Omförhandling av det kommunala partnerskapsavtalet Gränslös motion.	-15
Idrottsnämnden	Ny vision av klubbverksamheten för barn och unga.	-40
Idrottsnämnden	Impivaara simhalls solpaneler, besparing i energikostnader.	-10

Organ	Klausul	Inverkan på driftsekonomin/ investeringsdelen, 1 000 €
Idrottsnämnden	Minskning av de personalbundna posterna.	-9
Idrottsnämnden	Säsongsprodukter och seriearmband (ökning av försäljningsintäkterna).	-115
Idrottsnämnden	Avstående från gymnastiklokalen Lintula (hög andel av den interna hyran).	-5
Idrottsnämnden	Ökning av försäljningen av seniorarmbandet.	-27
Idrottsnämnden	Utnyttjande av kondensvärme (Kuppis ishallar – uppvärmning av Veritas konstgräs).	-50
Idrottsnämnden	Paavo Nurmi-centrets specialbidrag (återstående stödbelopp 25 000 €).	-5
Idrottsnämnden	Utbildningsbidrag (återstående stödbelopp 59 000 €).	-14
Idrottsnämnden	Verksamhetsbidrag till idrotts- och motionsföreningar, vuxna (återstående stödbelopp 111 000 €).	-30
Idrottsnämnden	Verksamhetsbidrag för annan föreningsverksamhet (återstående stödbelopp 38 000 €).	-2
Idrottsnämnden	Stipendiebidrag för unga idrottare (återstående stödbelopp 12 000 €).	-2
Idrottsnämnden	Gymnastikundervisning i skolor.	-5
Idrottsnämnden	Uppsägning av partnerskapsavtalet Gränslös motion, bortsett från deltagande i regional utbildning. Fokus ligger i första hand på samarbetet inom Åbo stadsregion.	-15
Idrottsnämnden	Minskning av kostnaderna för områdesentreprenader.	-50
Idrottsnämnden	Utomhusisbanornas nedkylning säkerställs enligt en mer omfattande tidtabell.	0

Mål för ekonomin

Driftsekonomin och investeringarnas anslag och inkomstposter, 1 000 € (externa poster)

Idrottsnämnden

Driftsekonomidelen bindande nivå verksamhetsbidrag	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	4 996	5 606	6 553
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	14 269	14 952	17 214
VERKSAMHETS BIDRAG	-9 273	-9 346	-10 661
Ändring (%)		0,8 %	14,1 %

Driftsekonomin totala verksamhetsintäkter och -kostnader, 1 000 € (externa och interna poster)

Idrottsnämnden

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	5 157	5 606	6 553
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	28 980	28 869	32 477
VERKSAMHETS BIDRAG	-23 823	-23 263	-25 924
Ändring (%)		-2,4 %	11,4 %

Investeringarnas anslag och inkomstposter, 1 000 €

Idrottsnämnden

Investeringsdelen bindande nivå brutto	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Investeringskostnader	297	500	500
Finansieringsandelar			
Överlåtelseinkomster	1	0	0
NETTO	-296	-500	-500
Ändring (%)		69,1 %	0,0 %

Verksamhetsplan för servicehelheten för stadsmiljö 2025

Stadsmiljönämnden

Byggnads- och tillståndsnämnden

Kollektivtrafiknämnden för Åbo stadsregion

Avfallshanteringsnämnden i Sydvästra Finland

Beskrivning av verksamheten

Servicehelheten för stadsmiljön svarar för skapandet av verksamhetsförutsättningar för den attraktiva stadens tillväxt, utvecklingen av stadsmiljön, strukturell funktionalitet och trivsel. Målet är en omgivning som främjar välfärd och smidiga mobilitetslösningar.

Servicehelheten ansvarar också för stadens byggda infrastrukturegendom, byggande och underhåll av en högklassig stadsmiljö och byggande av sunda lokaler. Därtill svarar servicehelheten för myndighetstjänster som gäller miljö och byggande, miljöskydd, regionala myndighetstjänster inom avfallshanteringen och regionala kollektivtrafiktjänster samt andra mobilitetstjänster.

Servicehelheten för stadsmiljön omfattar fem serviceområden.

- **Serviceområdet för stadsplanering och markegendom** svarar för planeringen av markanvändningen och trafiken i staden, planläggningen, tomtproduktionen och förvaltningen av stadens markegendom.
- **Serviceområdet för stadsbyggande** svarar för genomförandeplaneringen av gator, parker och andra allmänna områden samt för att låta bygga dem och underhålla dem. Därtill svarar serviceområdet för att låta planera och bygga stadens lokaler.
- **Serviceområdet för stadsmätning och geodata** svarar för utarbetande av tomtindelningar, fastighetsbildningar och upprätthållande av fastighetsregistret, produktion och uppdatering av geodata, geodatasystem och serviceområdets kundserviceuppgifter.
- **Serviceområdet för tillstånd och tillsyn** svarar för myndighetsuppgifterna i anslutning till byggande och parkeringsövervakning, beredningen av myndighetsuppgifterna i anslutning till miljö- och naturskydd, miljöhälsa och regional avfallshantering, tillsyn av vattentjänsterna samt rådgivning, styrning, tillsyn och experttjänster i anslutning till serviceområdets uppgifter.
- **Serviceområdet för mobilitetstjänster** svarar för produktionen av kollektivtrafiktjänster som är öppna för alla i Föli-kommunerna i Åbo stadsregion samt för produktionen och utvecklingen av andra mobilitetstjänster i Åbo och stadsregionen.

Fyra nämnder utvecklar, styr och övervakar verksamheten inom servicehelheten för stadsmiljön.

- **Stadsmiljönämnden** svarar för planeringen av stadens markanvändning, trafik och allmänna områden, produktionen av mobilitetstjänster, uppföljningen av den byggda miljöns samt kultur- och naturmiljöns tillstånd, förvaltningen av stadens markegendom, för att låta bygga och underhållet av gator och andra allmänna områden samt för att låta bygga nya lokaler, om inte uppgifterna har delegerats till ett annat organ eller en annan tjänsteinnehavare.
- **Byggnads- och tillståndsnämnden** svarar för myndighetsuppgifterna inom servicehelheten för stadsmiljösektorn, om inte uppgifterna har delegerats till ett annat organ.
- **Kollektivtrafiknämnden för Åbo stadsregion** ingår enligt 51 § i kommunallagen i Åbo stads organisation som regional behörig kollektivtrafikmyndighet i kommunerna Åbo, S:t Karins, Lundo, Nådendal, Pemar, Reso och Rusko.
- **Avfallshanteringsnämnden i Sydvästra Finland** ingår enligt 51 § i kommunallagen i Åbo stads organisation som regional avfallshanteringsmyndighet enligt avfallslagen i 18 kommuner.

Förändringar i omvärlden

Fenomen som kraftigt påverkar omvärlden är klimattförändringen, urbaniseringen, befolkningsökningen, befolkningsåldrandet, invandring, ojämlikhetsutvecklingen, digitalisering och ändringar i lagstiftningen. Servicehelheten för stadsmiljö verkar aktivt i den förändring som pågår. Målet är att skapa möjligheter till ett gott liv och tillväxt för både företag och invånare.

Klimattförändringen innebär att klimatet värms upp i hela världen på grund av att mänskliga aktiviteter förorsakar en kraftig ökning av utsläppet av växthusgaser i atmosfären. Åbo stads mål är att genom klimat- och miljöpolitiska åtgärder gå mot en klimatneutral stadsregion före 2029. Efter det har Åbo för avsikt att vara en klimatpositiv region.

Urbaniseringen är ett starkt och koncentrerande fenomen. Städerna växer och utvecklas med en oerhörd fart. I fortsättningen koncentreras tillväxten till allt färre stadsregioner, och Åboregionen räknas till dessa regioner. Urbaniseringen har för snabbats efter den tillfälliga svacka som coronakrisen orsakade. Städernas betydelse och

roll för hela landets utveckling växer fortfarande. Åbos tillväxt får för tillfället fart av flera olika storprojekt i anknytning till stadsutveckling, trivsel och mobilitet. I och med att urbaniseringsprocesserna accelererar måste staden komma med nya trafiklösningar såväl inuti städerna som mellan städerna.

I stadsregioner koncentreras tillväxten i sin tur nära centrum och kollektivtrafikens rutter, vilket innebär att en tät stadsstruktur möjliggör att infrastrukturen och trafiknätverket ordnas på ett kostnadseffektivt sätt. I Åbo innebär detta bland annat utveckling av markanvändningen, servicenätverket och kollektivtrafiken. Med dessa funktioner främjas också tillgången till en smidig vardag och bättre tjänster. Genom att bygga spårvägen som ett övergripande stadsutvecklingsprojekt kan staden stöda och påskynda utvecklingen av Vetenskapsparken, centrum och Slottsstaden. Den nya kollektivtrafiklösningen främjar också stadens klimatmål.

Områdesvis differentiering syns tydligt i Åbo bl.a. som skillnader i invånarnas välfärd och säkerhetskänsla och i stadens dragningskraft. För att främja en socialt hållbar stadsutveckling och öka jämlikheten mellan olika bostadsområden i staden, krävs åtgärder på olika nivåer: åtgärder som är förebyggande, åtgärder som begränsar negativa verkningar samt åtgärder som stödjer hantering och därtill indirekta och långvariga åtgärder som stödjer positiva verkningar. Spetsprojektet för gemenskap söker också lösningar på dessa utmaningar.

Åbos befolkning ökar och blir allt internationellare. Befolkningen i Åbo stad började öka i början av 2010-talet och har sedan dess ökat betydligt, under de senaste åren med nästan 4 000 invånare per år. Åbos invånarantal har enligt preliminära uppgifter överskridit gränsen på 200 000 invånare i början av augusti 2023. Den naturliga befolkningsökningen har varit negativ, vilket betyder att befolkningsökningen helt berott på flyttrörelsen.

Staden förbereder sig på fortsatt tillväxt. Tillväxten påverkar markanvändningen, servicenätet, rörligheten, infrastrukturen och byggandet, underhållet och övervakningen av lokaler. En byggd miljö har en betydlig inverkan på den ekonomiska och sociala välfärden. Den åldrande befolkningen och det ökande ensamboendet påverkar organiseringen av tjänster. Tillräckliga resurser måste reserveras för stadens tillväxt.

Befolkningsökningen och befolkningsåldrandet förorsakar utmaningar till hela ekonomiska regionen bl.a. när de gäller bostäder, utbildning, tjänster och trafik. Det finns särskilt behov av rimligt prissatta bostäder. Enda sättet att stävja ökningen av bostadspriser, och därmed säkerställa tillgången till arbetskraft i tillväxtcentrum, är att bygga tillräckligt.

I kontorsarbete har man efter coronatiden övergått från omfattande distansarbete till en hybridmodell, som kombinerar kontorsarbete och distansarbete. Ändringen påverkar fortfarande marknaden för bostäder och lokaler. Kontoret kommer att ha en allt viktigare roll som en lockande mötesplats, vilket ökar behovet av moderna kontorslokaler.

Efterfrågan på bostäder och byggande. Bostadsproduktionen har också avtagit i Åboregionen under 2024. Efter toppåren med hög efterfrågan har bostadsproduktionen återgått till en mer normal nivå. Utifrån antalet kvadratmeter (m²) har nästan 30 procent färre bygglov beviljats under 2024 jämfört med de två föregående åren (situation 31.7). Om man däremot granskar volymen (m³), har 20 % färre bygglov beviljats i år jämfört med 2022. Detta innebär att byggandet av industri- och kontorslokaler har klarat nedgången något bättre än bostadsbyggandet.

Däremot har det totala antalet bygglov som söktes hos byggnadstillsynen inte minskat i samma proportion. Under 2024 har antalet bygglovsansökningar minskat med cirka 12 procent jämfört med 2023 och med cirka 20 procent jämfört med 2022. Minskningen är måttlig jämfört med nationell nivå. Mätt enligt area (m²) är antalet påbörjade byggprojekt lika stort som 2023 och cirka 14 procent färre än vid samma tidpunkt 2022.

Den kraftiga ökningen av byggkostnaderna som började i början av 2020-talet ser nu ut att ha avtagit. Byggnadskostnadsindexet för januari 2024 var nästan på samma nivå som motsvarande poängtal för januari 2023. Under 2024 har det knappast skett några förändringar i byggnadskostnadsindexet. Också på markbyggnadsbranschen har kostnadsökningen avtagit betydligt från och med sommaren 2022. Markbyggnadskostnaderna har jämnats ut på så sätt att ökningen i kostnadsindexet för markbyggnad har varit mycket liten mellan januari 2023 och sommaren 2024. Under denna period har den totala förändringen i kostnadsindexet för markbyggnad varit endast cirka 2 procent. För närvarande förväntas inga betydande förändringar i byggkostnaderna, och de kommer inte heller att märkas under nästa år. Byggkostnaderna har dock förblivit på en klart högre nivå än före coronapandemin.

Mobiliteten har ökat. Antalet användare inom kollektivtrafiken har ökat under detta år så att de nu är på samma nivå som innan coronapandemin. Den långsamma återhämtningen av parkeringsavgiftsinkomsterna efter svackan under coronapandemin tyder på att privatbilismen minskat något. Orsakerna bakom detta är antagligen det fortsatta distansarbetet och att stadsborna övergått till mer hållbara färdssätt i centrum.

Otaliga lagändringar påverkar omvärlden. Bygglagen som träder i kraft i början av 2025 ökar särskilt efterkontrollen och förutsätter en uppdatering av byggordningen. Lagen om områdesanvändning, lagen om samhällsbyggnad och lagen om samhällsutveckling ersätter bland annat paragraferna i markanvändnings- och bygglagen och lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden. De förutsedda ändringarna i lagen om inlösen av fast egendom kan öka risken för att frivilliga affärer upphör. Lagen om datasystemet för den byggda miljön förutsätter att informationsmodellerna tas i bruk i omfattande grad i byggnadstillsynen och planläggningen efter övergångsperioden. Naturvårdslagen möjliggör som en ny åtgärd en frivillig ekologisk kompensation. Även många andra lagändringar påverkar stadens verksamhet – bl.a. veterinärvårdslagen, tobakslagen och lagar om hushållsvatten.

Effekterna av **statsminister Orpos regeringsprogram**. Regeringsprogrammet innehåller flera inskrivningar som på ett betydande sätt kommer att påverka stadens omvärld under de kommande åren om de genomförs. MBT-avtalsförfarandet fortsätter fortfarande i nuvarande MBT-stadsregioner. Finansieringen av nya bostadsrättsbostäder upphör och det långa räntestödet minskar. Regeringens beslut strider mot principerna i Åbo stads bostads- och markpolitik och försvagar mångfalden i bostadsstrukturen. För att förbättra situationen har man med hjälp av finansiering från staten och de stora städerna gjort en utredning om en ny mellanmodell för boende som regeringen kommer att bedöma separat. I bygglagen kommer att införas en handläggningsgaranti för bygglov och en bindande maximal handläggningstid för myndigheternas handläggningstider. Som det nu ser ut träder handläggningsgarantin i kraft 1.1.2026, men man ska förbereda sig på ändringen redan under 2025. Dessutom bereder staten en ny lag om områdesanvändning som kan medföra ändringar bland annat i markägarnas initiativrätt, partnerskapsplanering, ändringar i markanvändningsavtal och begränsningar i besvärsrätten.

Utvecklingsplan för verksamheten och strategiska tyngdpunkter

Utvecklingsplanen och de strategiska tyngdpunkterna för servicehelheten för stadsmiljö har härletts ur borgmästarprogrammet för 2021–2025 som fullmäktige godkände 23.8.2021 och stadens strategi som fullmäktige godkände 14.2.2022.

Den hållbara tillväxtens Åbo

Tillväxt innebär nya invånare, nya företag, nya arbetsplatser och investeringar. Stadsutveckling innebär att staden sprider ut sig och byggs på ett sätt som stöder tillväxten och så att det skapas trivsamma miljöer för boende och företagande samt etableras en hållbar,

energieffektiv stadsmiljö. Avtalen som staden och de närliggande kommunerna förhandlat med staten (bl.a. MBT-avtalet) stakar ut riktlinjerna för stadsregionens utvecklingsmål. Förutsättningarna för tillväxt och en hållbar stadsstruktur främjas genom omfattande planer för samhällsstrukturen och trafiksystemet och genom att utveckla staden som stora områdeshelheter.

Stadsstrukturens funktion och livskraft och stadens inkomstbas stärks genom kompletterande byggande. Stadens tillväxt koncentreras till centrum och de omgivande stadsförnyelseområdena och på kollektivtrafikens utvecklingskorridorer. För att främja välbefinnandet stöds bevarandet av den i sin mångformighet unika naturmiljön och möjligheterna till att uppleva naturen främjas på hållbara sätt. På stadsområden där boendet blir allt tätare, betonas kvaliteten av den byggda stadsmiljön. I en allt mera tätbebyggd stad satsar man på mångsidiga offentliga stadsrum och grönanläggningar. Vi tar hand om boende- och livsmiljöernas renlighet, trygghet och trivsamhet. Den historiskt unika kulturmiljön och den därtill hörande innovativa nyanvändningen av byggnader främjar Åbo stads utveckling i riktning mot en ledande förebild inom stadsbyggnad.

I planeringen av områden ser vi till att vi har tillräckliga tomtreserver som grundar sig på granskningar av stadens servicenät för organiseringen av tjänster med beaktande av även servicenätsbehoven för Egentliga Finlands välfärdsområde. Kostnadseffektiviteten för ordnandet av tjänster förbättras när man kan stöda sig på det existerande servicenätverket. Utnyttjandet av kommunalteknikens investeringar blir mer effektivt, trafikutsläppen minskar och stadsborna sparar tid i trafiken. Tack vare den enhetliga stadsstrukturen är det smidigt att röra sig i staden, något som utgör en attraktionsfaktor för Åbo. I det kompletterande byggandet beaktar vi den närliggande naturens betydelse för invånarnas välbefinnande.

Mångsidiga och attraktiva alternativ för boende är vid sidan av arbetsplatserna en central konkurrenskräftfaktor i lockandet av ny kompetens och nya invånare till staden. Genom detaljplanering och byggande av infrastruktur säkerställs en mångsidig och tillräcklig tomtreserv, genom vilket man tryggar ett tillräckligt bestånd av hyres-, bostadsrätts- och ägarbostäder till ett måttligt pris. Genom att öka planläggningen av småhus strävar vi efter att bidra till en positiv befolkningsutveckling. Genom en mångsidig bostadsproduktion säkerställs att olika bostadstyper också finns i nya bostadsområden. Stadsstrukturens tyngdpunkt utvidgas mot havet i och med utvecklingen av stadsstrukturen. Invånarnas nöjdhet med livsmiljön och olika genomförda projekt utreds genom separata enkäter.

Fastighetsegendom som frigörs från stadens användning utvecklas aktivt för att förstärka stadens inkomstbas.

Staden effektiviserar överlåtelseerna av fast egendom genom att med hjälp av planläggning och partnersamarbete utveckla egendomen så att den blir mer attraktiv.

I stadens trafikutveckling riktas fokus på gång- och cykeltrafiken, den regionala kollektivtrafiken och stödet till en bredare användning av miljö- och klimativänliga teknologier. Mobilitet som tjänst och lösningar för smart trafik spelar en stor roll i utvecklingen av trafiken. Kollektivtrafiken utvecklas så att den motsvarar behoven för pendlingstrafik hos de växande företagen. Sunda levnadsvanor främjas genom att planlägga en stad med korta avstånd och genom att bygga gång- och cykelruttor för skol- och arbetsresor. Vi ser till att det är smidigt att röra sig i staden oberoende av invånarens livssituation och att centrum lätt kan nås med alla trafikformer även i fortsättningen.

Åbo stads ekonomiska ramvillkor 2021–2025 – Stark mot 2030-talet

Investeringarna genomförs på ett hållbart sätt. Förutsättningarna för detta är en effektiv tidsmässig och ekonomisk hantering och en kompetent och noggrann byggherreverksamhet. Med hjälp av investeringar kan tillväxten accelereras.

Investeringarna utgår från en granskning av servicenätet (ändringar i befolkningens åldersstruktur och befolkningsökningen) och en utredning av motionsnätverket som stöd för byggandet av motionsplatser. Stadens investeringar i servicebyggnader utgår från godkända planer för servicenätverk.

Planeringen av tidtabellen för investeringar görs utifrån helhetsbedömningar där effektivitet, lönsamhet, nödvändighet, driftsekonomi och tillväxtpotentialer beaktas. Vid prioriteringen av infrainvesteringar utnyttjas kapitalvärdet som grundar sig på planspecifika inkomstbedömningar och tidsplaner. Stadsbyggandet deltar i utvecklingsprojekt vars mål är en effektiv tidsmässig och ekonomisk hantering av investeringar och en kompetent och noggrann byggherreverksamhet, t.ex. forskningsprojektet Prodigial och Beräkningssystemet för infrastrukturkostnader och servicealliansen. Inom IHKU-projektet utvecklas en beräkningstjänst med vilken man kan producera tillförlitliga kostnadsberäkningar för infrastrukturprojektens olika faser och därtill skapas effektiva metoder för användning av beräkningar, upprätthållandet av producerade priser samt utsläppsberäkning. Energieffektivitet och hållbara lösningar beaktas i allt byggande. Energieffektiviteten hos byggnadsbeståndet och byggnadernas smarta egenskaper förbättras och prioriteras inom ramen för investeringarna.

Daghem och skolor ska vara hälsosamma och trygga. Vi låter genomföra ombyggnader och nybyggnader i skyndsam ordning på basis av godkända projektplaner.

Av de stora investeringsprojekten genomför vi musikhuset, partnerskapsprojektet för Kuppis spets och samtidigt Taito-campusen, infrastrukturen för Ferry Terminal Turku och främjar byggandet av Upplevelsecentret på Bangården. Byggandet av nya bostadsområden är en naturlig del av stadens tillväxt.

Vi strävar efter att uppnå en förändring i fördelningen av färdssätt genom att göra det mer lockande att promenera och cykla genom att skapa en plan för hållbar stadsmobilitet, bygga cykelbanor och satsa på vintercykling samt genom att inleda genomförandet av stomlinjesystemet för bussar. På basis av kostnads- och lönsamhetsberäkningen för spårvägen fattar vi beslut om en kollektivtrafiklösning som är viktig för stadsutvecklingen.

Klimatneutrala och resurssmarta Åbo

Vi håller fast vid målet om ett Klimatneutralt Åbo 2029 och genomför beslut som fattats inom Åbo stads klimatplan. Vi beaktar stadens klimatmål i synnerhet i beslutsfattandet gällande markanvändning, energi, byggande och trafik. För att uppnå stadens mål för klimatneutralitet förutsätts att ett energieffektivt, resurssmart och utsläppsfritt verksamhets sätt utvidgas till all verksamhet. Förberedelserna inför klimatförändringen beaktas i all planering och byggande av stadsmiljön med särskild betoning på dagvatten samt förebyggande av ekologiska risker.

Vi genomför beslut som fattats för att stärka den biologiska mångfalden och främja en övergång enligt den cirkulära ekonomin enligt Åbo stads klimatplan, LUMO-programmet och Vägkartan för cirkulär ekonomi.

Man strävar efter att förankra Åbo stads strategiska klimatmål genom att inkludera klimatbudgetering i investeringsprocessen. EU:s taxonomiklassificering för hållbar finansiering används som bedömningsverktyg för ramen för klimatbudgeten och investeringarna. Med hjälp av de tekniska bedömningskriterierna kan man känna igen vilka åtgärder som ska genomföras i investeringsprocessens olika faser, så att taxonomienligheten kan uppnås och den gröna finansieringens möjligheter utnyttjas.

Internationalitet, turism, tillgänglighet och intressebevakning

Åbos logistiska ställning som en knutpunkt i den norra tillväxtpassagen utvecklas bl.a. genom att främja en snabb tågförbindelse mellan Åbo och Helsingfors, Resecentrum, en ny hamnterminal samt projekten för Åbo ringväg. Vi sörjer för flygplatsens och hamnfunktionernas konkurrenskraft och Åbos externa tillgänglighet.

Staden tar initiativ till åtgärder som skyddar Östersjön enligt Östersjöutmaningen, vars mål är att förbättra vattendragens, småvattens och kustvattens tillstånd.

Spetsprojekt

Spetsprojektet Utvecklandet av centrumområdet och spetsprojektet för Vetenskapsparken främjas genom markanvändningsprojekt, planläggningsprogrammet, fastighetsprogrammet och investeringsprogrammet.

I spetsprojektet för gemenskap minskas segregation mellan områden bl.a. med en aktiv bostads- och markpolitik. Åbos förorter utvecklas till trivsamma områden som stöder ett gott liv. Genom kompletteringsbyggande i förorterna gör vi bostadsområdena livligare, tryggar en hållbar servicestruktur och minskar ojämlikheten mellan olika områden. Vi planerar och bygger en stadsmiljö som uppmuntrar till rörlighet.

I spetsprojektet för kultur betonas Slottsudden och Kulturstranden.

Utöver stadens spetsprojekt främjas också andra viktiga projekt för utveckling av områden, bl.a. Slottsstaden, Stadsträdgården, Skansen, Rönnudden och Blue Industry Park.

Åbo – en stad som lyckas och ständigt förbättras

Inriktningen på invånare och kunder är den bärande principen för all verksamhet. Verksamheten utvecklas på ett invånar- och kundorienterat sätt på basis av invånarenkäter. Målet är att representanter för företag och näringslivet tillhandahåller tjänster enligt principen med att få alla tjänster över en disk. Vi genomför fler servicelöften för att påskynda processer och förbättra förutsägbarheten. Genom bättre kundservice eftersträvas även en effektivare verksamhet.

Staden ökar produktiviteten och förnyelseförmågan genom att främja innovationer. Genom att planera verksamhetsutvecklingen och upphandlingarna med hjälp av ett omfattande samarbete skapar vi samtidigt marknader och en grogrund för nya lösningar.

Vi ser till att resurserna för markanvändningsprocesser och fastighetsutvecklingsprocesser räcker till och ökar partnerskapssamarbetet för att påskynda processerna i skapandet av tillväxt. Verksamheten effektiveras genom att påskynda tomtproduktionsprocessen från planläggning till byggande av infrastrukturen i staden och tomtöverlåtelse. Vi ökar produktiviteten genom

upphandlingsförfaranden, partnerskap och konkurrensutsättning. Vi använder köpta tjänster för att effektivisera verksamheten. Genom att samarbeta med partner och pröva på nya saker förnyas verksamheten.

Vid upphandlingar säkerställer vi att små och medelstora företag har möjlighet att delta i anbudsförfaranden.

Vi etablerar verksamhetsmodeller för att delaktiggöra invånare.

Vi utnyttjar de möjligheter digitaliseringen tillhandahåller i utvecklingen av verksamheten. Digitaliseringen av tjänster och funktioner gör det möjligt att göra organisations- och kostnadsstrukturen lättare och rikta personalens tidsanvändning till mer krävande arbetsuppgifter. För invånare och kunder innebär detta bättre möjligheter än tidigare funnits att använda stadens tjänster oberoende av tid och plats. Vi utnyttjar digitalisering och data också som en del av planläggningen, tillståndsprocessen samt underhållet och skyltningen av gator och gatunät. Genom en digitalisering av tjänsterna effektiviseras funktionerna och förbättras möjligheterna till självbetjäning och delaktighet oberoende av tid och plats.

I samband med beredningen av beslutsfattandet gör vi allt fler bedömningar av företagsverkningsarna då ärendet gäller näringslivet.

Resultaten förbättras genom gott ledarskap, nya verksamhetsätt och verktyg som stöder dem. Genom transparent informationsledning säkerställs att vi gör rätt saker vid rätt tidpunkt på ett kostnadseffektivt sätt. Informationssystemen utvecklas så att uppgifterna om verksamheten kombineras med uppdaterade uppgifter om ekonomin. Vi följer stadens utvecklingsmodell i allt utvecklingsarbete. Utvecklingsmodellen samordnar utvecklingsrelaterade arbetssätt.

Stadens centrala resurs utgörs av en kompetent och motiverad personal. En välmående personal orkar hjälpa varandra och utveckla sitt eget arbete. Vi satsar på personalens arbetshälsa och utbildning och förutseendet av kompetens.

Högklassiga stödtjänster ska dimensioneras på rätt nivå så att det dagliga arbetet är smidigt.

Mål för verksamheten

Åtgärder i borgmästarprogrammet

Tema: Intressebevakning

Nr	Mål	Budget 2025
2	Att genomföra skyddet av Skärgårdshavet och få tillräcklig finansiering för detta så att vi kan förbättra tillståndet för världens känsligaste, vackraste och mest förorenade skärgård, bevara området så att även kommande generationer har glädje av det samt stärka den biologiska mångfalden i vår region.	År 2025 kommer 12 åtgärder att genomföras från det godkända åtgärdsprogrammet, uppdelade på 4 olika ansvariga instanser (miljöskydd, Östersjöutmaningen, stadsplanering och markegendom samt grön omställning). Åtgärderna gäller till exempel analys av vattenkvaliteten, samarbete med avrinningsområden, konkreta åtgärder som redan blivit klarlagda, dagvattenhantering och kommunikation.
3	Genomförande av Entimmeståget och ett investeringsbeslut om en ny banförbindelse så att järnvägsförbindelsen kan tas i bruk 2030.	KUTU-projektet som Västbanan förutsätter färdigställs under 2025.

Tema: Klimatneutralt Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
4	Vi beaktar stadens klimatmål särskilt vid fattandet av beslut gällande markanvändning, energi, byggande och trafik.	I markanvändningen satsar vi på att uppnå ett klimatneutralt stadsområde före 2029, vilket förutsätter utveckling av en energieffektiv samhällsstruktur som uppmuntrar till utvecklingen av hållbara färdstätt. Byggandet styrs till en zon för hållbar stadsstruktur. Målet är att minst 90 % av den planlagda bostadsbyggrätten placeras inom zonen för hållbart växande. För väg- och gatutrafikens del är målet att halvera utsläppen av växthusgaser från år 2015 års nivå före 2029 och öka andelen hållbara färdstätt till 66 % före 2030. Förutläggningarna för gång, cykling och kollektivtrafik förbättras särskilt i samband med reformen av stomlinjenätet. I alla planläggningsprojekt görs en klimatkonsekvensbedömning.
4	Vi beaktar stadens klimatmål särskilt vid fattandet av beslut gällande markanvändning, energi, byggande och trafik.	Fölis stomlinjenät tas i bruk 7/25. Elbusstrafiken står för över hälften av Fölis trafik kilometer och ökar fortfarande genom betoningar i upphandlingen. Företagstjänsterna har produktifierats och antalet företagskunder ökar. Biljettpiserna hålls på en lockande nivå. Stadsstyrelsens svarar på kundernas behov gällande mängden cyklar och säsongens längd.
8	Vi verkställer beslut som fattats för att förstärka den biologiska mångfalden (LUMO-programmet). Vi uppställer ett naturmål på basis av beredningen.	Under 2025 koncentrerar vi oss på att genomföra/beställa olika utredningar och vi fortsätter med naturvårds- och restaureringsarbeten.
9	Vi inrättar ett nytt naturskyddsområde i Mälikkälä-Kungsbäckens område.	Målet nåddes. Ett beslut om att inrätta ett naturskyddsområde i Mälikkälä-Kungsbäckens område fattades 2023.

Tema: Främjande av välfärd och utveckling av tjänster – Ett välmående Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
10	Skol- och daghemsfastigheterna måste vara sunda och trygga. Vi uppdaterar skol- och daghemsnätverket så att det motsvarar bostadsområdenas behov och utarbetar en tydlig reparations- och nybyggnadsplan inklusive behov av ersätande lokaler. Vi förstärker användningen av lokaler utanför skolan.	Planläggnings- och projektplaneringsprocesserna överlappas. I planläggningen prioriteras skol- och daghemsprojekt. Vi låter genomföra nybyggnadsobjekt och renoveringar i enlighet med lokalinvesteringsprogrammet.
15	I anslutning till lekplatser planeras funktioner som stöder de vuxnas närmotion. De äldres behov av motion beaktas i byggandet av motionsställen.	Vid planering och genomförande etableras en verksamhetsform som beaktar äldre personer som en del av planeringen av lekplatser.
37	Motion ska vara en del av barnens dag också i skolorna. Skolornas undervisningslokaler och gårdar samt skolresorna ska sporra till naturlig motion	Planen för hållbar stadsmobilitet (SUMP) godkändes i fullmäktige. SUMP ligger till grund för ökning av den hållbara mobiliteten. Undervisning i cykling (i projekt) och undervisning i användning av kollektivtrafik (Ykkösten Föli) är en del av verksamheten inom mobilitetstjänster.

Tema: Åbo – en stad i ständig förbättring

Nr	Mål	Budget 2025
39	Vi inför ett ärendehanteringskonto via vilket Åboborna lätt och smidigt kan sköta sina egna ärenden oberoende av tid	Utvecklingen av kontot Asiointi.fi (tidigare ePermit) fortsätter i samarbete med Trimble. Särskilt behandling av

Nr	Mål	Budget 2025
	och plats. Vi utnyttjar de digitala möjligheterna och data även i samband med planläggning, tillståndsprocesser, gatu- och gatunätsunderhåll och skyltningar.	ansökningar om servitut och gemensamma arrangemang samt begäran om åtgärder i det elektroniska systemet.
45	Den bärande principen för verksamheten är inriktning på kunden och kommuninvånaren, och till följd av det ska invånarna och verksamhetsutövarna i Åbo få allt bättre service allt snabbare.	Stadsmiljöns kundbetjäning utvecklas utifrån de ändrade behoven. Föli följer upp kundnöjdheten och utvecklar verksamheten utifrån resultaten. I planläggningen och byggnadstillsynens utvecklas verksamheten utifrån kundnöjdhetenskäternas resultat. Stadsmiljöns underhåll utvecklas utifrån den feedback som mottagits.

Tema: Den hållbara tillväxtens Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
51	Vi gör staden tätare genom kompletteringsbyggande längs goda kollektivtrafikförbindelser, beaktar betydelsen av naturen i närmiljön och grönområden och granskar servicenätet med beaktande av nya bostadsområden. Vi ökar utbudet av småhus- och flervåningshustomter särskilt i attraktiva områden och utarbetar en utredning av kompletteringsbyggande för hela staden.	Spårvägsprojektet beaktas i allt arbete för att utveckla markanvändningen och servicenätverket. Vi ökar plan- och tomtreserven. Planläggningens mål för ökningen av våningsytan 2025 är 40 000 v-m ² för småhus, 135.000 v-m ² för flervåningshus och 64.000 v-m ² för arbetsplatstomter. Genom att öka planläggningen av småhustomter eftersträvas enligt bostads- och markpolitiska programmet en tre års reserv under de kommande åren. Utbudet av småhustomter förbättras aktivt genom åtgärder enligt utredningen av kompletterande byggande och därtill genom planläggningsprojekt särskilt i Hirvensalo, Skansen, Övre S:t Marie och Jäkrlä. Det utarbetas en invånarnöjdhetenskat för nyligen färdigställda bostadsområden.
52	Vi ser till att det är smidigt att röra sig i staden och att centrum lätt kan nås med alla trafikformer även i fortsättningen.	Fortsatt planering av de åtgärder som presenterats i trafikplanen för centrum. Vi främjar planeringen av målnätet för cykling samt utvecklingsprogrammet för gång och vistelse.
52	Vi ser till att det är smidigt att röra sig i staden och att centrum lätt kan nås med alla trafikformer även i fortsättningen.	Stomlinjen inleds 1.7.2025. Fölis CRM utvecklas. Möjligheterna för infartsparkering främjas i Föli-området. Vi medverkar aktivt i samarbetsnätverket för elsparkcyklar och utnyttjar de möjligheter som en eventuell ny lagstiftning ger för att förbättra säkerheten i elsparkcykeltrafiken. Vi ser fortfarande till att utbudet av stadscyklar möter efterfrågan i centrumområdet.
53	Vid byggandet av staden beaktar vi säkerheten som en viktig del av såväl den mänskliga hållbarheten som trivseln.	Vi genomför ett åtgärdsprogram enligt trafiksäkerhetsplanen som staden godkänt samt därtill ett trafiksäkerhetsprogram för centrumområdet.
53	Vid byggandet av staden beaktar vi säkerheten som en viktig del av såväl den mänskliga hållbarheten som trivseln.	Verksamhetsmodellen för energieffektivitet och genomförandet av lokaler som kan användas på ett säkert sätt etableras som en del av verksamheten så att tillgänglighetsaspekterna beaktas i stor utsträckning även vid genomförandet av kontorslokaler.
53	Vid byggandet av staden beaktar vi säkerheten som en viktig del av såväl den mänskliga hållbarheten som trivseln.	Såsom tidigare år kommer vi att förbättra parkeringen och säkerheten för elsparkcyklar. Åbo är en aktiv medlem i det riksomfattande samarbetet och när det gäller att motivera behovet av lagändringar inom mikromobiliteten. En eventuell lagändring kan ge staden möjlighet att kontrollera antalet elsparkcyklar och deras funktion, och på så sätt kan man förbättra invånarnas säkerhet och trivsel.
54	Vi ger ett servicelöfte för partnerskapsprojekt och behandlingen av såväl planläggningsinitiativ som tillstånd. Vid relativt små, privata initiativ ska partnerskapsplanläggning vara det primära alternativet. Vi ser till att resurserna för planläggning och tillståndsprocessen är tillräckliga.	Vi främjar de åtgärder för smidigare planläggning som stadsstyrelsen fattat beslut om i februari 2023. Planläggningsinitiativ behandlas inom 3 månader från det att initiativet tagits emot. Medianen från inledandet av betydande detalplaner till deras godkännande är högst 24 mån och tiden från att initiativ lämnas in till att planen inleds förkortas till 2 år. Detaljplanen med få verkningar inleds 6 månader efter att ett beviljande beslut om förhandsutredning fattats. Medianen för processering av detalplaner som har betydande verkningar från inledande till godkännande är i fortsättningen högst 36 mån (XL) och 24 mån (L), högst 18 mån för planer som inte har betydande verkningar (M) och högst 12 månader för planer med ringa verkningar (S). Av planprojekten bereds minst 40 % som partnerskap/konsultarbete.
54	Vi ger ett servicelöfte för partnerskapsprojekt och behandlingen av såväl planläggningsinitiativ som tillstånd. Vid relativt små, privata initiativ ska partnerskapsplanläggning vara	Målet för handläggningstiden för alla bygglov (80 %) är 30 dagar.

Nr	Mål	Budget 2025
	det primära alternativet. Vi ser till att resurserna för planläggning och tillståndsprocessen är tillräckliga.	
55	Vi utarbetar en vision för utvecklingen av det Maritima Åbo med särskild fokus på västra Åbo. I generalplaneringen beaktar vi de nya målen för att förbättra boendetrivselsen och öka boendet i de västra områdena samt områdenas havsnära karaktär.	Uppdatering av generalplanen för västra Åbo inleds utifrån visionsarbetet.
56	Vi säkerställer att mångsidigt boende genomförs i alla områden. Vi avvecklar aktivt segregation genom bostads- och markpolitiken.	Enligt de bostads- och markpolitiska principerna ses till att antalet bostäder med minst två sovrum genomförs i bostäderna i samband med nya byggprojekt. I de nya detaljplanerna förutsätts att minst 20 % är ARA-räntestödd produktion. Dessutom strävar man efter att genom stadens åtgärder minska andelen hyresboende som understöds på områden där antalet överskrider 15 % av hela strområdets bostadsbestånd. För koncernbolagen (TVT, TYS, Vaso) anvisas årligen byggrätt ca 30 000 v-m ² .
57	Vi genomför en förändring i färdmedelsfördelningen genom att bygga cykelvägar, öka attraktiviteten för gångtrafik och inleda genomförandet av stombussnätet.	De trafiklösningar som behövs för ibruktagandet av stombussen har genomförts före 1.7.2025. Investeringsprogrammet som godkänts genomförs även för cykelvägarnas del.

Tema: Spetsprojekt

Nr	Mål	Budget 2025
65	Spetsprojektet Vetenskapsparken, Det befintliga spetsprojektet fortsätter, åtgärdsplanen uppdateras för fullmäktigeperioden.	Spetsprojektet Vetenskapsparken genomförs enligt en separat åtgärdsplan. År 2025 inleds genomförandefasen för alliansen för Kuppis spets. Dessutom främjas resten av Vetenskapsparkens planlägningsprojekt. Fölis tvärlinje inleds 1.7.2025.
66	Spetsprojektet Utvecklandet av centrumområdet, Det befintliga spetsprojektet fortsätter, åtgärdsplanen uppdateras för fullmäktigeperioden.	Spetsprojektet för centrum genomförs enligt en separat åtgärdsplan. Åtgärder för att utveckla centrum genomförs även enligt fastighetsutvecklings-, planlägnings- och investeringsprogrammen.
69	Spetsprojektet för gemenskap, välfärd och en balanserad utveckling av bostadsområden, vi fastställer principen för att minska segregation till vårt primära mål när det gäller utvecklingen av förorterna. Vi förstärker invånarnas gemenskap och deltagande i stadsutvecklingen.	En balanserad utveckling av bostadsområden genomförs enligt principerna för bostads- och markpolitik samt enligt programmen för planläggning, fastighetsutveckling och investeringsprogram. Invånartrivselsen förbättras enligt investeringsprogrammet.
71	Spetsprojektet för kultur. Vi bereder ett nytt spetsprojekt i anslutning till kulturen och mer omfattande till främjandet av välfärden, och utarbetar ett åtgärdsprogram till stöd för dess genomförande under fullmäktigeperioden.	Kultur och konst förs in i stadsrummet, inklusive förorterna. Åbos första rivningskonstprojekt i Runosbacken är färdigt och öppnades för besökare. Utvecklingskonceptet och konstprogrammet för Slottsudden främjas via partnerskap. Tillfälliga provningar, konst och evenemang som möjliggör utvecklingen av Slottsudden. Kulturstrandens koncept färdigställs och åtgärder har främjats tillsammans med spetsprojektets för centrum och övriga aktörer. Genomförandepaneringen av Östra Strandgatans konstelement inleds. Vi stärker den hållbara kulturen.

Tema: Turism och tillgänglighet – Evenemangstaden Åbo

Nr	Mål	Budget 2025
74	Åbo satsar kraftigt på att utveckla turismen och lockar aktörerna i branschen till samarbete för att lyckas med detta. Flygplatsens och hamnfunktionernas konkurrenskraft ska främjas. Ett av de centrala målen för näringslivspolitikerna är att öka den internationella turismen.	Genomförandet av gatuinfrastrukturen i anslutning till hamnterminalprojektet inleds. Planeringen av hamnspåret främjas tillsammans med staten som en del av MBT-avtalet. Detaljplanen för Museet för historia och framtid färdigställs. Genomförandepaneringen för spårvägen slutförs av Spårvägsbolaget.

Tema: Åbo stads ekonomiska ram 2021–2025 – Stark mot 2030-talet

Nr	Mål	Budget 2025
78	På basis av kostnads- och lönsamhetsberäkningen för spårvägen fattar vi beslut om en kollektivtrafiklösning som är viktig för stadsutvecklingen.	Främjande av de ändringar i detaljplanen som spårvägen kräver. Spårvägsbolaget färdigställer genomförandepaneringen och lönsamhetsberäkningarna för spårvägen.
79	En effektiv tidsmässig och ekonomisk hantering av investeringarna och kunnig och omsorgsfull byggherreverksamhet är centrala för att kunna genomföra investeringar på ett hållbart sätt.	Effektiv tids- och ekonomihantering av investeringar samt kompetent och omsorgsfull byggherreverksamhet har utvecklats särskilt i fas 1 av Prodigial-projektet, och det kommer att fortsätta under projektets andra fas fram till 2027.

Nr		Budget 2025
80	Vi bygger det nya konserthuset enligt tidtabellen vilket möjliggör för orkestern att snabbt flytta in i de nya lokalerna. Målet för flytten är år 2025.	Byggandet av musikhuset Fuga framskrider enligt tidtabellen så att det kan tas i bruk hösten 2026.
81	Vi genomför däckprojektet i Kuppis för att möjliggöra spetsprojektet för vetenskapsparken och för att skapa en ny sammanslagen stadsdel Kuppis-Österås intill en stark knutpunkt för kollektivtrafiken och arbetsplatser. Vi bygger Taitocampuset.	År 2025 inleder vi genomförandefasen för alliansen för Kuppis spets genom att bygga Taito-campuset och kollektivtrafikdäcket. Dessutom främjas planläggningsprojekten för anslutningarna till Kraftgatan och Österås i Vetenskapsparken.
82	Åbo strävar efter en betydlig mängd ny bebyggelse för att förstärka inkomstbasen.	Med hjälp av fastighetsutvecklingsprojekt utvecklas olika byggnader och markområden som staden kommer att avstå ifrån i enlighet med ett separat fastighetsutvecklingsprogram. År 2025 eftersträvas inkomster från markförsäljning sammanlagt 62,9 milj. euro och försäljningsvinster 18,9 milj. euro. Privatägda marker utvecklas genom planläggning. År 2025 är inkomstmålet för markanvändningsavtalen 9,0 miljoner euro. Försäljningsinkomster av lokalegendom (försäljning av vårdfastigheter till eget bolag 12,5 milj. euro) och försäljning av aktier och nya fastigheter (1,0 milj. euro).

Budgetklausuler

Organ	Klausul	Inverkan på driftsekonomin/ investeringsdelen, 1 000 €
Stadsmiljönämnden	Minskning av de personalbundna posterna.	-30
Stadsmiljönämnden	Permanent minskning av utgifterna - Avskaffande av parkeringsautomater med låg användningsgrad.	-10
Stadsmiljönämnden	Permanent ökning av inkomsterna - Utvidgning av området med förhöjd parkeringsfelavgift (80€).	-50
Stadsmiljönämnden	Ny tjänst som parkeringsövervakare – nettoinkomst.	-130
Stadsmiljönämnden	Permanent minskning av underhållskostnaderna - överföring av Hallisdammen till TSV.	-100
Stadsmiljönämnden	Permanent minskning av underhållskostnaderna - ibruktagande av sopcontainrar med komprimator, minskning av antalet tömningsomgångar.	-100
Stadsmiljönämnden	Permanent minskning av utgifterna - utredning av anpassningspotentialen för underhållet.	-100
Stadsmiljönämnden	Permanent minskning av utgifterna - avskaffande av Trimble-applikationerna som används sällan eller är föråldrade.	-10
Stadsmiljönämnden	Anpassning av siffran för årsverken, -2,5 årsverken genom precisering av personalplanen.	-137
Stadsmiljönämnden	Ökning av arrendeinkomsterna, arrendeavtal för nya bostadstomter.	-100
Stadsmiljönämnden	Minskning av byggnads- och underhållstjänster i fastighetsutvecklingsområden.	-30
Kollektivtrafiknämnden för Åbo stadsregion	Minskning av trafikeringskostnaderna för kollektivtrafiken.	-150
Kollektivtrafiknämnden för Åbo stadsregion	Ökning av resorna med periodkort i de gamla Föli-kommunerna.	-10
Stadsmiljönämnden	Senareläggning av planerade förbättringar av servicenivån.	-60
Kollektivtrafiknämnden för Åbo stadsregion	Senareläggning av planerade förbättringar av servicenivån.	-65
Stadsmiljönämnden	Utgifterna för LUMO-åtgärder ökas inte.	-100
Kollektivtrafiknämnden för Åbo stadsregion	Intäkterna från skolbiljetter och gratis transporter för skolelever under skoldagen, överförs till en intern post.	1 000

Mål för ekonomin

Driftsekonomin anslag och inkomstposter, 1 000 € (externa poster)

Stadsmiljönämnden

Driftsekonomidelen bindande nivå verksamhetsbidrag	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	44 384	47 063	46 790
Tillverkning för eget bruk	1 642	1 910	1 910
Verksamhetskostnader	59 019	65 291	63 815
VERKSAMHETS BIDRAG	-12 993	-16 318	-15 114
Ändring (%)		25,6 %	-7,4 %

Avfallshanteringsnämnden i Sydvästra Finland

(Verksamhetsbidrag som beror på behandling av interna poster, so bindande kalkyl som beaktar de interna posterna på nästa sida)

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	422	429	487
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	418	429	453
VERKSAMHETS BIDRAG	4	0	34
Ändring (%)			

Byggnads- och tillståndsnämnden

Driftsekonomidelen bindande nivå verksamhetsbidrag	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter			
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	-96	-109	-99
VERKSAMHETS BIDRAG	-96	-109	-99
Ändring (%)		13,5 %	-9,2 %

Kollektivtrafiknämnden för Åbo stadsregion

Driftsekonomidelen bindande nivå verksamhetsbidrag	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	41 215	40 299	45 656
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	61 348	66 446	73 871
VERKSAMHETS BIDRAG	-20 133	-26 147	-28 214
Ändring (%)		29,9 %	7,9 %

Driftsekonomins totala verksamhetsintäkter och -kostnader, 1 000 € (externa och interna poster)

Stadsmiljönämnden

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	45 212	47 063	47 390
Tillverkning för eget bruk	1 642	1 910	1 910
Verksamhetskostnader	63 822	70 301	69 013
VERKSAMHETS BIDRAG	-16 967	-21 328	-19 712
Ändring (%)		25,7 %	-7,6 %

Avfallshanteringsnämnden i Sydvästra Finland

Driftsekonomidelen bindande nivå verksamhetsbidrag	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	422	429	487
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	418	429	487
VERKSAMHETS BIDRAG	4	0	0
Ändring (%)			0,0 %

Byggnads- och tillståndsnämnden

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter			
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	96	109	100
VERKSAMHETS BIDRAG	-96	-109	100
Ändring (%)		13,5 %	-8,2 %

Kollektivtrafiknämnden för Åbo stadsregion

Driftsekonomidelen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Verksamhetsintäkter	42 355	40 299	46 656
Tillverkning för eget bruk			
Verksamhetskostnader	61 442	66 659	74 362
VERKSAMHETS BIDRAG	-19 087	-26 360	-27 705
Ändring (%)		38,1 %	5,1 %

Investeringsanslag och inkomstposter, 1 000 €

Stadsmiljönämnden

Investeringsdelen bindande nivå brutto	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Investeringskostnader	68	600	363
Finansieringsandelar			
Överlåtelseinkomster			
NETTO	-68	-600	-363
Ändring (%)		782,4 %	-39,5 %

Kollektivtrafiknämnden för Åbo stadsregion

Investeringsdelen bindande nivå brutto	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025
Investeringskostnader	344	700	440
Finansieringsandelar		250	260
Överlåtelseinkomster			
NETTO	-344	-450	-180
Ändring (%)		30,8 %	-60,0 %

Servicebeställning Ssn/Markegendom 1602,16020, Ssn/Lokalegendom 1603 och Ssn/Infrastrukturegendom 16040, 16041, 1 000 €

Nyckeltal	Budget med ändringar 2024	Budget 2025	Ekonomi- plan 2026	Ekonomi- plan 2027	Ekonomi- plan 2028
Realisationsvinster för överlåtelseintäkter från bestående aktiva (Ssn/markegendom)	18 000	18 909	13 500	9 000	9 000
Realisationsvinster för överlåtelseintäkter från bestående aktiva (Ssn/lokalegendom)		13 500			
Markanvändningsersättningar (Ssn/markegendom)	15 000	9 000	20 000	10 000	9 000
Kostnader för istandsättning av förorenade markområden (Ssn/markegendom)	3 000	5 000	3 000	3 000	3 000
Kostnader för istandsättning av förorenade markområden (Ssn/Infrastrukturegendom) *inkl. Stålgatan-Sampogatan-Kraftgatan (2,7 M€ obligatorisk reservering)	300	3 800	300	300	300
Avgifter för mottagning av muddermassor (Ssn/infrastrukturegendom)	430	0	0	0	0
Kostnader motsvarande avgifter för mottagning av muddermassor (Ssn/infrastrukturegendom)	50	50	50	50	50

Infrastrukturinvesteringar (Servicebeställning Ssn/Infrastrukturegendom 1604), 1 000 €

Nyckeltal	Budget med ändringar 2024	Budget 2025	Ekonomi- plan 2026	Ekonomi- plan 2027	Ekonomi- plan 2028
Strategiska spetsprojekt, ssn	69 270	128 990	111 680	99 134	46 180
Fastighetsutveckling, ssn	43 267	37 032	30 370	23 900	19 350
Stöder funktionerna, ssn	2 750	4 385	1 045	845	45
Sänker reparationsskulden, ssn	13 765	16 815	13 165	13 165	14 365
Förbättrar trafikens funktion och säkerhet, ssn	3 700	8 150	7 150	5 070	3 150
Förbättrar invånartrivseln, ssn	4 560	6 900	3 150	4 600	4 250
Tidigarelagd genomförandeplanering, ssn	250	250	250	250	250
Sammanlagt	137 562	202 522	167 010	147 164	87 590

Lokalinvesteringar (Servicebeställning Ssn/Lokalegendom 1603), 1 000 €

Nyckeltal	Budget med ändringar 2024	Budget 2025	Ekonomi-plan 2026	Ekonomi-plan 2027	Ekonomi-plan 2028
Namngivna investeringsprojekt > 1 M€, ssn	57 743	78 500	118 350	131 200	111 600
Investeringar i energieffektivitet, ssn	11 200	11 200	11 200	11 200	11 200
Mindre projekt <1 M€, ssn	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Sammanlagt	69 943	90 700	130 550	143 400	123 800

Anskaffningar av fast egendom (Servicebeställning Ssn/Markegendom 1602), 1 000 €

Nyckeltal	Budget med ändringar 2024	Budget 2025	Ekonomi-plan 2026	Ekonomi-plan 2027	Ekonomi-plan 2028
Markegendom, ssn	3 500	3 500	3 500	6 400	3 500

Överlåtelseinkomster av bestående aktiva (Servicebeställning Ssn/Markegendom 1602 och Ssn/Lokalegendom), 1 000 €

Nyckeltal	Budget med ändringar 2024	Budget 2025	Ekonomi-plan 2026	Ekonomi-plan 2027	Ekonomi-plan 2028
Inkomster av markförsäljningen, ssn	19 700	62 894	15 000	10 000	10 000
Försäljningsinkomster av lokalegendom		13 500			

KONCERNBOLAGEN

Blue Industry Park Oy

Verkställande direktör: Tero Lahti

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Blue Industry Park har ett utvecklingsansvar vid bildandet av ett ledande produktions- och innovationskluster inom marinindustrin och den tillverkande industrin i närheten av Åbo varv. Utöver skapandet av ett omfattande fastighetskoncept inom marinindustrin har bolaget till uppgift att skapa synergifördelar för företag genom att tillhandahålla dem nätverk av stödtjänster och optimera områdets fysiska strukturer.

Konceptet Blue Industry Park går ut på en mångformig tillväxtgemenskap, vars skalbara lokaler och gemensamma resurser motsvarar tillväxtbehoven inom industrin och minskar företagets sekundära investeringsbehov så att det är möjligt att utöva konkurrenskraftig verksamhet i området på lång sikt.

Det operativa Blue Industry Park inledde sin verksamhet som ett strategiskt bolag våren 2022. Bolaget förvaltar BIP-konceptet som en helhet genom att utveckla, hyra ut och sälja tomter i området för företag som lämpar sig för konceptet. Bolaget kan genomföra investerings- och utvecklingsprojekt som betjänar konceptet. För detta ändamål kan partnerskap bildas för Blue Industry Park. Även dotter- och intressebolag samt intressebolag med minoritetsägarskap kan grundas på det sätt som med tanke på ekonomin och riskhanteringen är mest ändamålsenligt. Staden förutsätter inte årlig inkomstförföring av dividender av bolaget, men säkerställer avkastning på det placerade kapitalet på lång sikt. Bolaget svarar för genomförandet av progressiva energi- och avfallshanteringslösningar i enlighet med stadens mål för cirkulär ekonomi och klimatneutralitet. Bolaget verkar på en konkurrensutsatt fastighetsmarknad och är inte en offentlig upphandlande enhet.

Förändringar i omvärlden

Den allmänt höga inflationen och den oförutsägbara räntemarknaden bidrar till att beslut fattas långsammare. Den allmänna konjunkturen inom byggindustrin verkar delvis också positivt då byggföretag ansöker om andra lokalprojekt som alternativ till byggandet av bostäder.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

För tillfället utvecklas bolagets portföljförvaltning och skapas uppföljningsmätare. Vad gäller klimatavtalet uppdaterar bolaget avtalsgrunder såväl för hyrning som för överlåtelse. Genomförandet av egenutvecklade projekt förs vidare.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

Stora förväntningar skapas på räntemarknaden och den allmänna prisnivån år 2024. Stora projekt har förts vidare tillsammans med huvudsamarbetspartnerna men beslut om deras inledande har tagit en längre tid än väntat såväl hos bolagen som hos partnerna. Vi tror att utsikterna är bättre och projekten inleds snabbare i slutet av 2024. Den första fastigheten som tagits i bruk i början av 2024 ger trovärdighet åt området och dess dragningskraft. I detta projekt deltar redan flera av Meyers underleverantörer och nya serviceproducenter som stöder utvecklingen av området. I slutet av året inleder bolaget beredningen av sina egna markområden och avsikten är att nya områden med tomter som grundläggs på berg står tillgängliga under 2025–2027. Bolaget har i början av sommaren påbörjat egenutvecklade projekt vars planering framskrider mycket väl och som kompletterar projekthelheten på ett bra sätt.

Antalet kontakter har ökat positivt och vi tror att det beror på de goda utsikterna inom marinindustrin.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Tillgången till byggbara tomter på planområdena Havslinjen och Yard Park

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Färdiga tomter Havslinjen (max. 11)	8	9	9	10	11	11
Färdiga tomter Yard Park (max. 6)	6	6	6	6	6	6

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Tillsammans med samarbetspartner och genom att genomföra det själv.

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller b) sin byggplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Utsläppsfri byggplats	1	1	2	2	2	2

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjöutmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före målåret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloshet kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025.

Lokala planteringar i Pansio-området

Business Turku Oy

Verkställande direktör: Tom Palenius

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Business Turku-koncernen producerar och förmedlar högklassiga tjänster för hela den ekonomiska regionen både när det gäller att grunda ett företag och utvidga, utveckla och internationalisera de företag som redan är verksamma, främjar samarbete mellan företag och högskolor samt stärker regionens dragningskraft och kompetens så att vår region är den bästa platsen för ansvarsfull affärsverksamhet, experter och investeringar.

Vår vision är att Åboregionen är Finlands mest dynamiska kluster av företags- och innovationsverksamhet som erbjuder de bästa tjänsterna för företagare och företag. På en strategisk nivå styrs vår verksamhet till tillämpliga delar av Åbo stads strategi och riktlinjerna i borgmästarprogrammet, högskolornas strategier, betoningarna i landskapsstrategin samt målen för samarbetet i den ekonomiska regionen.

Förändringar i omvärlden

Den allmänna osäkerheten om den ekonomiska utvecklingen återspeglas fortfarande i att investeringarna och rekryteringarna skjuts upp, men å andra sidan ökar förändringarna i geopolitiken och Finlands Natomedlemskap företagets intresse för den västerländska marknaden och Förenta staterna, där också intresset för Finland har ökat.

Behovet av utländsk arbetskraft under de närmaste åren är fortfarande obestridligt, och i och med att konkurrensen om experter samtidigt hårdnar måste Finland marknadsföras både som ett intressant studie- och arbetsland även med beaktande av kvarhållningsfaktorer i fråga om de företagare, arbetstagare och studerande med utländsk bakgrund som redan har bosatt sig i vårt land.

Kommunernas satsningar på att anställa egna näringsombud och höja sin egen profil syns nu i praktiken på den ekonomiska regionens nivå. Samarbetet mellan kommunerna är fortfarande smidigt, men under avtalsperioden 2025–2026 påverkar också kommunernas beslut att producera en del av tjänsterna själva vår totalinkomst. AN-reformen som inleds vid årsskiftet återspeglas också i de tjänster som riktats till egenföretagare och som i fortsättningen genomförs av kommunerna i stället för Business Turku.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Business Turkus grundläggande uppgift är att stödja företagets tillväxt och utveckling genom att producera och förmedla högklassiga experttjänster. Vårt mål är att Business Turkus åtgärder ska generera arbetsplatser och skatteinkomster i regionen på medellång och lång sikt. Business Turku Oy är också en motor i utvecklingen av regionens innovationskluster. Inom ramen för vår verksamhet ligger Triple helix-modellen. Våra verktyg utgörs av våra högskoleförbindelser och utnyttjandet av

campusstrukturen, ledningsgruppen för livskraft som är vår direkta länk till Åbo stads strukturer och spetsprojekt samt Turun Seudun Kehitys Oy:s plattform för regelbundna förbindelser till regionens kommuner, deras ledning och näringsombud.

Business Turkus förnyelsetema som fastställdes 2024 har omsatts i praktiken genom att tydligare fokusera på företag och affärsidéer med tillväxtpotential och genom att främja tillväxtorientering inom traditionella branscher. Som ett resultat av förnyelsen förenklades och förnyades vår organisationsstruktur, och den gamla matrisen som skapades av spetsområdesstrukturen ersattes av Tjänster-enheten. Substans- och kompetensstrukturen fokuserar på tre teman som är viktiga även på europeisk nivå: Grön omställning, Hälsa och välfärd samt Digitalisering och intelligenta teknologier. Åboregionens särdrag och särskiljande (konkurrenskrafts)faktorer, såsom högskolornas kompetensbas och starka industrisektorer, utgör fortfarande en stark grund. Element av tillväxt söks i dessa, liksom i helt nya initiativ och industriell förnyelse.

År 2025 kommer vi att fokusera på tjänster enligt företagets livscykel och i synnerhet på de möjligheter som digitaliseringen av servicestigen medför, i syfte att öka kännedom om vår verksamhet och vår tillgänglighet. Som ett led i detta flyttar vi till nya lokaler på gatunivå i Elektro-City-fastigheten i området för Åbo vetenskapspark. Ett annat strategiskt fokus är att satsa på invest in-verksamheten samt skapa en tydlig försäljningsfunnel. Till invest in-verksamheten har allokerats fler resurser än tidigare och verksamheten är också mer effektivt kopplad till verksamheten vid Business Finlands FDI-enhet (Foreign Direct Investment) som syftar till att öka affärsflödet. Den tredje strategiska prioriteringen gäller det konkreta främjandet av FUI-investeringar i regionen. Egentliga Finland ligger efter det nationella genomsnittet, särskilt när det gäller företagets FUI-investeringar. Regeringens målnivå på 4 procent av BNP 2031 ligger efter 1,6 procentenheter, men som tillväxtcentrumregion bör målnivån för vår region helst vara 5 procent av BNP. Detta mål innebär en ökning med cirka 500 miljoner euro per år - möjligheter finns inte bara i stora företag i regionen, utan också i aktiveringen av små och medelstora företag och framför allt i etableringen av nya företag i området.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

I budgeten för 2025 syns de strukturella reformerna under innevarande år, den minskade personalmängden på grund av vårens omställningsförhandlingar och minskningen av de fasta kostnaderna men även de minskade inkomsterna i och med reformen av kommunernas servicemodell. En del av våra tjänster produceras genom separat finansierade projekt (bl.a. Interreg Central Baltic och ERUF) som står för en mindre andel av budgeten för 2025 än tidigare. Detta är ett medvetet val för att minska finansieringsrisken (framgång med projektansökningar,

lösamhet för projektfinansiering). Det finns inga betydande investeringar i sikte.

Det totala antalet anställda är delvis beroende av separat finansierade projekt där de nya anställningsförhållandena i regel är tidsbundna. År 2025 kommer antalet anställda att vara klart mindre än under innevarande år. Trots detta har målen för verksamheten hållits på samma nivå som under tidigare år – naturligtvis med beaktande av att basrådgivningen har flyttats bort från Business Turku, vilket har en särskild inverkan på antalet

rådgivningsevenemang och företag som grundats via våra tjänster.

På längre sikt är vårt mål bättre framförhållning, smidighet och förmåga att reagera på föränderliga situationer. Som en del av detta strävar vi efter att minska beroendet av separat finansierade projekt som ofta binder basfinansiering och resurser under en tidsperiod på tre eller till och med fem år. När det gäller projektverksamheten söker vi tillsammans med Åbo yrkeshögskola ett nytt internt samarbete som är mer ekonomiskt effektivt ur stadskoncernens synvinkel.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Utvecklingen i omvärlden (mätarna har preciserats från 2024)

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Nya storföretag som etablerats i regionen	1	1	1	1	1	1
SMF-företag som etablerats i regionen		15	15	15	15	15
Belopp av extern finansiering som regionen får med Turku Science Park Oy:s	35	60	60	250	60	60

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Reformen av resursallokeringen och verksamhetssättet för invest-in-verksamheten. Toppnivån för 2026 beror på förberedelser för storskaliga investeringsprojekt (vätgasanläggningen, bioproduktionsanläggningen CH Bioforce) som redan pågår men som är försenade från det ursprungliga målet – vårt mål är att hjälpa till med att ro dem i mål.

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Vårt koldioxidavtryck - koldioxidavtrycket från vår egen verksamhet, vårt mål är att minska det med 10 % jämfört med året innan	Har inte mätts.	100 %	-10 %	-10 %	-10 %	-10 %
Vårt koldioxidhandavtryck - den del av vår verksamhet som främjar minskningen av regionens koldioxidavtryck	Har inte mätts.	25 %	≥25 %	≥25 %	≥25 %	≥25 %

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Under 2023 har bolagets koldioxidavtryck definierats som CO₂-ekvivalent, vilket kommer att användas som ett index på 100 år 2024. Målet är att minska vårt eget koldioxidavtryck med 10 % per år. På grund av vår verksamhets karaktär kommer vi inte att nå en nollnivå för koldioxidavtryck och en kompensering för det är varken förnuftig eller tillåten i framtiden. Vårt koldioxidhandavtryck, det vill säga det minskande koldioxidavtrycket för regionens företag och sammanslutningar som ett resultat av vårt arbete, kompenserar dock för vårt eget koldioxidavtryck. Som mätare för vårt koldioxidhandavtryck har vi använt den andel av den totala verksamhetsvolymen som främjar minskningen av verksamhetsområdets koldioxidavtryck i euro.

Mål: Sammanslutningen deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna omställningen i enlighet med klimatplanen och EU:s taxonomi.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Bolaget planerar inte några betydande investeringar	-	-	-	-	-	-

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Mål för naturen

Sammanlutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanlutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanlutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resursklokhets kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Stiftelsen Forum Marinum

Verkställande direktör: Ulla Teräs

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Sjöfartscentret Forum Marinum är ett nationellt specialmuseum för sjöfart, marinen samt en besöks-, mötes- och sammanträdesplats i maritim anda. Som ansvars- museum är Forum Marinum en utvecklare i sin specialbransch. Museet gör nationellt och internationellt samarbete med högskolorna, museerna samt flera privata och offentliga aktörer. Stiftelsens allmännyttiga verksamhet omfattar betydande ansvarsuppgifter i skötandet av Åbos museisamlingar, museifartyg, fastigheter samt åhamnens havsnära miljö. Affärsverksamheten i anknytning till kultur och turism omfattar bl.a. uthyrning av lokaler och evenemangstjänster.

Förändringar i omvärlden

De snabba förändringarna i den offentliga försämrar tillgången till finansiering för stiftelsens allmännyttiga verksamhet. Från 2025 kommer nedskärningar att göras i museernas statsandelar och nedskärningarna i bidragen för öppna fängelsers sysselsättningsverksamhet äventyrar för sin del det arbete som utförts i sjöfartscentret från början som arbete i öppna anstalter. Förhandlingarna om samarbetsavtalet med Åbo stad för avtalsperioden som börjar 2025 pågår ännu.

Som besöksobjekt har Forum Marinums popularitet fortsatt ökat och är det mest populära museiojektet i området efter Åbo slott. Året 2024 kommer tt bli det tredje året i rad med ett rekordantal besökare. För att möjliggöra en betydande tillväxt i framtiden krävs dock att serviceportföljen uppdateras samt att lokalerna förnyas och omorganiseras.

Stadens strategiska mål både för Slottsuddens del och för det maritima i ett bredare perspektiv, stöder förnyandet av Sjöfartscentret. Stadens allt större roll som stadsutvecklare av Havskvarteret i Slottsudden genom att koordinera stadsevenemang och genom att fungera som en plattform även för nya partners i framtiden, kan öka både effektheten och affärsverksamheten. Åbos anckarhamnnavtal med Sail Training International samt det täta samarbetet med utvecklarna av Slottsuddens kultur- och konststadsdel är konkreta metoder att främja förändring.

Forum Marinum har en allt starkare uppgift i byggandet av områdets attraktionskraft vad gäller turism på internationell skala. Etableringen av skärgården som ett varumärke förutsätter att konkreta tjänster skapas och samlas och att den gemensamma berättelsen stärks. I denna kontext kan Sjöfartscentret fungera som en port till

skärgården och det maritima Åbo som erbjuder upplevelser och är tillgänglig för alla året runt.

Temana kring skyddandet av Skärgårdshavet och Östersjön kommer även att påverka Sjöfartscentrets verksamhet. Årtiondet för internationell maritim forskning och stärkandet av samhällelig havslitteracitet är behov som identifierats, och i vilka Forum Marinum kommer att ta fatt på allt kraftigare. Genom att föra samman olika aktörer och fungera likt ett nätverk, kan det samhällelige värdet ökas även på en riksomfattande nivå.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Enligt strategin 2023–2027 är Forum Marinum på havets sida. Dess uppgift är att lyfta fram det som är bäst och mest fascinerande med havet. Forum Marinum fungerar som ett minne för allt det maritima och en expert som erbjuder människor rörande upplevelser av havet. Helhetskonceptet som färdigställdes 2024 skapar en grund för förnyandet av funktionerna, lokalerna och tjänsterna under kommande åren.

Konceptet lyfter fram Forum Marinum som ett lokomotiv för hela Havskvarteret och är en port till skärgården och det maritima Åbo. Målet är att skapa maritima berättelser, evenemang och tjänster som allt fler kan ta del av året runt. Stiftelsens bestående, allmännyttiga uppgifter att minnas och dokumentera händelser består men de lokaler och tjänster som betjänar moderna och framtida funktioner förnyas på ett betydligt sätt. Då Sjöfartscentret uppstod var det en innovation och samma mod och ambition ska eftersträvas även i fortsättningen.

Utvecklingen sker enligt dessa tre målområden:

1. *Tillsammans för havets bästa*: Målet är hållbarhet och ekologi och att uttrycka dessa egenskaper i all verksamhet. Sjöfartscentret uppmuntrar även sina partners och användare att arbeta tillsammans för havets bästa.

Åtgärder är särskilt stärkandet av nätverket av maritima aktörer på fältet för Östersjöaktörer i Egentliga Finland och med Östersjöutmaningen. Andra viktiga åtgärder är att bilda nya partnerskap och systematisk medelinsamling i anknytning till dessa. Ett nationellt projekt som utvecklar havslitteracitet startar hösten 2024. De kommande renoveringarna av lokaler planeras så att hållbarhet är en del av alla lösningar.

2. *Havsmuseum på internationell nivå*: Åbos maritima identitet stärks av de unika museifartygen i världsklass och Åbos havsmuseisamlingar.

Detta görs genom att museifartygen Suomen Joutsen och Sigyn blir centrala i museiverksamheten och samtidigt till en del av Slottsuddens framtid. Besluten om Sigyns framtid görs 2025 och fortsättningsprojektet inleds. Planläggningen av Havskvarteret inleds 2025 och planeringen av moderniseringen av lokalerna enligt det nya helhetskonceptet för Forum Marinum inleds. Den omfattande renoveringen av fartyget Suomen Joutsen, som ägs av staden, kommer att äga rum 2024–2028 och vid sidan av den inleds förnyandet av utställningen och kundupplevelsen till ett ”funktionellt museifartyg” år 2026. Arbetet med att hitta lösningar för långtidsförvaringen av samlingarna inleds. I och med det nya samarbetsavtalet granskas samlingar och fartyg som ägs av staden och andra aktörer. Därtill granskas den maritima infrastrukturen och specificeras planerna för vården av den.

3. *Samlingsplats och maritimt stadsrum:* Målet är att göra helheten Forum Marinum lättare att uppfatta och stärka området enhetlighet i anknytning till Slottsuddens stadsdel. Vi skapar nya förutsättningar för vår egen affärsverksamhet och samarbetsparters affärsverksamhet.

Genomförandet av projektplanerna enligt konceptet börjar så långt det är möjligt år 2025. Vi ansöker om investeringsstöd av undervisnings- och kulturministeriet med målet att skapa är tillgängliga, energieffektiva och flexibla ramar för tjänster och upplevelser året runt. Havskvarterets områden utomhus utvecklas som en del av det trivsamma och lockande stadsrummet. För evenemangsverksamheten utvecklas ekonomiskt hållbara verksamhetsmodeller genom att utnyttja partnerskap. Varumärkets identitet blir tydligare.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

År 2024 uppnåddes ett balanserat resultat efter flera år av underskott. År 2025 kommer det att vara svårt att uppnå balans på grund av de otaliga nedskärningar som kommer att inverka på verksamheten. Information om riktandet av nedskärningarna fås först i slutet av året 2024, vilket försvårar planeringen av verksamheten. Det är sannolikt att nedskärningarna kommer att begränsa museets öppettider och serviceutbud, vilket i sin tur minskar intäkterna. De övre gränserna för ökningen av försäljningsintäkterna börjar så småningom nås, eftersom tillväxt kräver att både lokalprogrammet och innehållen förnyas. Potential för affärsverksamhet har upptäckts särskilt i långvarigare lokaluthyrning, i evenemangstjänsterna samt i genomförandet av innehåll och tjänster i partnerskapsmodellerna.

Rekordåren ökade stiftelsens intäkter från inträdesbiljetter och service och därtill har anståndet av projektfinansiering lyckats måttligt bra. I en jämförelse av aktörer i museifältet hör stiftelsens andel av finansiering av sin serviceverksamhet till landets topp. I den nuvarande modellen hopas stiftelsens reparationsskuld för fastighetsrenovationer och förnyelseskulden för innehållen fortsättningsvis. Detta beror på att verksamhetens ökade intäkter används för att täcka de höjda fastighets- och personalkostnaderna. Tillsammans med en strikt kostnadsdisciplin och anpassningsåtgärder har stiftelsens försvagade ekonomiska utvecklingen bromsats upp.

Den relativa andelen av Åbo stads bidrag i stiftelsens finansiering har under de senaste åren vidare minskat efter att bidraget hållits på samma nivå de senaste tio åren. Förhandlingarna om en ny avtalsperiod pågår men stiftelsen önskar att bidraget som riktar sig till den allmännyttiga verksamheten justeras till den nivå som ägarmakt i stadens stiftelse och den nuvarande kostnadsnivån förutsätter. Därtill kommer omfattningen, fokuset och serviceutbudet i Forum Marinums verksamhet att granskas på nytt för att skapa en hållbar helhet.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Stiftelsens popularitet och attraktionskraft som ett lokalt och riksomfattande resmål

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Antalet besökare i området/år, personer	239 000	230 000	240 000	250 000	260 000	280 000
Den egna produktionens andel av hela avkastningen, %	39	39	38	39	39	39
Inkomster från försäljning av inträdesbiljetter, 1 000 euro	409	400	450	500	550	575
Samarbetsavtal med Åbo stad, 1000 euro (Ssn 22.11.2021 § 524)	589	589	nytt avtal	nytt avtal	nytt avtal	nytt avtal

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Efter rekordåret 2024 strävar vi efter en god basnivå och sommarsäsong, trots att öppettiderna kommer att begränsas. Prisen på inträdesbiljetter och hyring av lokaler höjs måttligt. Innehållet i det samarbetsavtal som för tillfället förhandlas och kommer att bekräftas i början av 2025, har en inverkan på planeringen av verksamheten.

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Verksamheten utvecklas systematiskt mot klimatneutralitet tillsammans med de andra museerna och turistbranschen.	Genomfördes enligt planen	Införande av miljösystemet	Införande av miljösystemet eller miljöcertifikatet		Turismbranschens kriterier (VTA + Visit Finland)	

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Certifikationen Ekokompassen blir färdig år 2025.

Mål: Sammanslutningen deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna övergången i enlighet med klimatplanen och EU:s taxonomi.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Bättre energieffektivitet i fastigheterna och inbesparingar i driftsekonomin.	Genomfördes delvis	Fjärrkyla och solpaneler installeras på Kronomagasinets tak	Investeringar i energieffektivitet genomförda	Energieffektivitet som en del av investeringarna i lokalrenoveringar		

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Energieffektivitet är en central del av planeringen av renoveringar av byggnader i framtiden.

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjöutmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före mållåret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanlutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resursklokhets kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025.

- Programmet Ekokompassen och certifikat
- Åtgärdsplanering för utveckling av produkter och tjänster
- Samarbetet för att genomföra åtgärdsprogrammet för Östersjöutmaningen fortsätter
- Projektet för havslitteracitet nationellt och genom koordinering av nätverket.

Kaarea Oy

Verkställande direktör: Miika Markkanen

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Bolagets verksamhetsområde är kostservice, städtjänster, fastighetsskötsel, anordnande av skötsel och underhåll av fastigheter samt planering och konsultation i anknötning till genomförandet av dessa tjänster; tillverkning, lagring, förmedling och transport av matprodukter; städning, skötsel, underhåll, övervakning av fastigheter samt säkerhetstjänster samt därtill installering, service och reparation av apparater och system i anknötning till fastigheterna. Bolaget kan även köpa, sälja och äga fastigheter samt aktier och övriga värdepapper. Bolagets syfte är att vara en enhet som är anknuten till sina ägare på det sätt som avses i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016). Bolaget drivs enligt affärs-ekonomiska principer.

Förändringar i omvärlden

Stabiliseringen och harmoniseringen av verksamheten i Egentliga Finlands välfärdsområde kan påverka bolagets omvärld. De lagändringar som statsrådet planerar att göra i upphandlingslagen och i en anknuten enhets verksamhet skapar osäkerhet i bolagets omvärld.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Bolaget fortsätter sitt utvecklingsarbete för att förenhetliga och förbättra organisationens funktioner bl.a. genom att uppdatera och etablera strategin. I bolaget har därtill inletts en utbildning för chefer som fortsätter år 2025. Verksamheten utvecklas bland annat utifrån resultaten av produktivitets- och koldioxidavtrycksindikatorerna och med beaktande av kraven i lagstiftningen (bl.a. CSRD - Direktiv för företags hållbarhetsrapportering). Bolagets verksamhet grundar sig på avtalet mellan delägarna och ägarpolitiken.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

Inför 2025 har bolaget beaktat hävningen av verksamhetsmodellen för mervärdsskatt i anknötning till måltidstjänsterna för fostran och undervisning i och med vilken bolaget i fortsättningen ansvarar för anskaffningen av måltidstjänsternas material och köptjänster.

Avtalet om måltidstjänster för daghem och skolor i Nystads stad upphör i slutet av maj 2025. Kaareas och Aura kommuns avtal om måltidstjänster och renhållning upphör i slutet av augusti 2025.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Den externa omsättningen för stadens tidsbundna ramavtal ökar och produktiviteten för den interna verksamheten i bolaget förbättras

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Bolaget får ny omsättning från nya kunder. Omsättning, 1 000 euro	69 288	63 424	70 145	69 953	70 932	71 851
Rörelsevinsten är mätlig. Rörelsevinst, 1 000 euro	3 868	1 578	1 768	1 754	1 774	1 801

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Bolagets tjänster marknadsförs aktivt till nya ägare. Bolagets mål är att betjäna sina ägarkunder kostnadseffektivt och att producera mervärde.

Prissättning av skolmat som köps in av staden och jämförelse med andra stora städer.

Beräknat måltidspris euro/elev/dag	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Esbo stad	1,87						
Helsingfors stad	2,41						
Uleåborgs stad	2,01						
Tammerfors stad	2,88						
Åbo stad	2,47						
Vanda stad	1,78						

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Bolagets trafiklösningar görs klimatneutrala.	För trafiklösningarna har en bedömnings- och åtgärdsplan utarbetats för att uppnå klimatneutralitet	Åtgärdsplanen som utarbetats för trafiklösningarna genomförs	Trafiklösningar görs klimatneutrala	Trafiklösningarna har gjorts klimatneutrala	Trafiklösningarna har gjorts klimatneutrala	Trafiklösningarna har gjorts klimatneutrala
Bolaget använder sig av förnybart, koldioxidsnålt och biobaserat bränsle	Användningen har fortsatt	Användningen fortsätter	Användningen fortsätter	Användningen fortsätter	Användningen fortsätter	Användningen fortsätter
Elfordonens andel av alla fordon, %	13		18	21	24	27

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Bolaget förnyar sina bilar under de kommande åren med koldioxidneutrala alternativ, om sådana finns tillgängliga. Bolaget använder sig av förnybart, koldioxidsnålt och biobaserat bränsle i sina bilar med bränslemotor. Personalen handleds i att köra ekologiskt med fokus bl.a. på körsätt och undvikande av tomgång.

Mål: Sammanslutningen deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna omställningen i enlighet med klimatplanen och EU:s taxonomi.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Minskad vattenförbrukning	Genom ersättningsinvesteringar har vi kommit fram till lösningar som förbrukar mindre vatten	Genom ersättningsinvesteringar kommer vi fram till lösningar som förbrukar mindre vatten	Genom investeringar i ersättningsutrustning kommer vi fram till lösningar som förbrukar mindre vatten	Genom investeringar i ersättningsutrustning kommer vi fram till lösningar som förbrukar mindre vatten	Genom investeringar i ersättningsutrustning kommer vi fram till lösningar som förbrukar mindre vatten	Genom investeringar i ersättningsutrustning kommer vi fram till lösningar som förbrukar mindre vatten
Dämpning av klimatförändringen	Genom ersättningsinvesteringar har vi kommit fram till lösningar som förbrukar mindre energi	Genom ersättningsinvesteringar kommer vi fram till lösningar som förbrukar mindre energi	Genom investeringar i ersättningsutrustning kommer vi fram till lösningar som förbrukar mindre energi	Genom investeringar i ersättningsutrustning kommer vi fram till lösningar som förbrukar mindre energi	Genom investeringar i ersättningsutrustning kommer vi fram till lösningar som förbrukar mindre energi	Genom investeringar i ersättningsutrustning kommer vi fram till lösningar som förbrukar mindre energi
Minskning av koldioxidavtrycket. Genomförande av planen för utsläppsminskning som stöder koncernens mål.	Verksamheten har utvecklats utifrån mätarna för sektorvisa koldioxidavtryck	Verksamheten utvecklas utifrån mätarna för sektorvisa koldioxidavtryck.	Verksamheten utvecklas utifrån mätarna för sektorvisa koldioxidavtryck.	Verksamheten utvecklas utifrån mätarna för sektorvisa koldioxidavtryck.	Verksamheten utvecklas utifrån mätarna för sektorvisa koldioxidavtryck.	Verksamheten utvecklas utifrån mätarna för sektorvisa koldioxidavtryck.

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: I kriterierna för konkurrensutsättningen av ersättningsinvesteringar beaktas miljöaspekter. Utifrån den sektorvisa uppföljningen av koldioxidavtrycket genomförs åtgärder för att minska koldioxidavtrycket.

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjötmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före målåret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloket kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025.

I produktionsfordonen använder bolaget förnybar biodiesel. Detta innebär att den koldioxid som redan är i omlopp återvinns och ny koldioxid produceras inte.

Avfallshanteringen för långvarigare arbetsobjekt genomförs med växelflak med lock som transporteras rakt till objekten för återvinning enligt den typ av avfall som uppstår. Små mängder transporteras till sorteringsområdena på Fiskarsgatan och Havregatan.

Bolaget har anslutit sig till programmet Stegvis mot eko och använder ekologisk fettfri mjölk och ekologiska flingor samt även andra ekologiska produkter i liten skala. Användningen av ekologiska produkter håller sig på nivå 3 (=> 5–10 % av alla produkter som används är ekologiska).

Genomsnittet för koldioxidavtrycket för blandad kost i daghemmen och skolorna håller sig på samma nivå eller lägre än år 2024.

Andelen eldrivna bilar ökas

Användningen av sorteringsområdet på Fiskarsgatan och Havregatan fortsätter. Bolaget fortsätter samarbeta med avfallsbranschens aktör för att uppnå rätt användning eller fortsatt behandling av de olika avfallsslagen.

I kriterierna för konkurrensutsättningen av ersättningsinvesteringar beaktas miljöaspekter. Inom rengöringstjänsterna fortsätter användningen av slipskivor, vilket minskar användningen av vatten och arbetet kan genomföras utan kemikalier.

Vi säljer onödiga fordon, maskiner och apparater på Kiertonet. Våra anskaffningar är så långt som möjligt second hand/redan använda produkter.

I stamjuktusets patientkök fortsätter återvinningen av Kiiltos tvättmedelförpackningar. Den lokala återvinningen av tvättmedelflaskor inom rengöringstjänsterna fortsätter och utvidgas till tvättmedelbehållare. I rengöringstjänsterna utvidgas användningen av miljömärkta rengöringsämnen.

Vi fortsätter registreringen av matsvinn i alla måltidstjänsternas verksamhetsställen. I köket säljs överbliven mat efter måltiderna och matsvinn doneras till samarbetsparter.

Koncentrationen av verksamheten för cirkulär ekonomi på Havregatan fortsätter i lokalen som förvaltas av lokalservicecentralen. Vi strävar efter att sälja produkter som stått i lager över ett år via Kiertonet eller donera dem till återvinningscentraler. Produkter som inte är dugliga för fortsatt användning sorteras på olika återvinningsflak.

Kuntec Oy

Verkställande direktör: Harri Kaunisto

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Bolagets verksamhetsområde är genomförande, planering och konsultation av jord- och vattenbyggnadsarbeten, gatubyggande, grönområdesarbeten, skogs-vårdsarbeten, byggande av idrotts- och lekplatser och projektledningsentreprenad samt anslutande transport-, byggnads-, underhålls- och andra arbeten samt tillverkning och försäljning av produkter som anknyter till branschen. Bolaget kan också köpa, sälja och äga fastigheter och aktier samt hyra ut fastigheter och utrymmen.

Förändringar i omvärlden

Bolaget är en anknuten enhet till de upphandlande enheter som äger bolaget i enlighet med lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) samt ett anknutet företag till de upphandlande enheter som är verk-samma inom vatten-, energi-, transport- och posttjänsterna i enlighet med lagen om offentlig upphandling och koncession (1398/2016). Bolaget bedriver sin verksamhet i första hand tillsammans med de upphandlande enheter som äger det och tillhandahåller dem de tjänster som avses i 2 § ovan. Bolaget får tillhandahålla tjänster till andra upphandlande enheter än de som äger bolaget endast i den utsträckning som den gällande upphandlingslagstiftningen tillåter det utan att äventyra företags

ställning som en anknuten enhet eller ett anknutet företag såsom nämnts ovan.

Åbo Vattenförsörjning Ab blev en ny delägare i bolaget 15.12.2022.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Vi fortsätter att förbättra den interna effektiviteten. Fokus ligger fortfarande på utvecklande av ledarskapet.

Vi satsar kraftigt på att förnya vår utrustning i enlighet med stadens miljöprogram. Miljövänligare utrustning kommer att anskaffas i stor utsträckning under de kommande åren.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

I vår verksamhet fokuserar vi på effektivare funktioner, ansvarsfullhet och rätt kvalitetsnivå tillsammans med kunden.

Resultatnivån har överenskommit i förväg med ägarna och bolaget har inga planer på att expandera verksamheten.

Prognosen för rörelseresultatet för 2024 ser ut att överstiga målnivån. Detta beror till stor del på vissa engångs-poster och förbättrad effektivitet i verksamheten.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Den externa omsättningen för ägarnas ramavtal understiger 5 % och produktiviteten för den interna verksamheten i bolaget förbättras

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Omsättning, 1 000 euro	9 712	9 200	9 000	9 200	10 400	11 600
Omsättningen ökar jämfört med föregående bokslut, %	18,4	2,2	-2,2	2,2	13,0	11,5
Rörelsevinst, 1 000 euro	1 400	184	180	184	408	632

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: De befintliga avtalens funktioner upprätthålls och verksamheten utvecklas enligt modellen för kontinuerlig utveckling.

På grund av materiellinvesteringar ökar omsättningen och rörelsevinsten från och med 2027, så att avskrivningarna och finansieringskostnaderna för investeringar kan finansieras.

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
De bränslen som används byts ut mot förnybara bränslen, %	0	90	95	95	100	100
Ökning av andelen eldrivna fordon och klimatvänliga material, %	0,5	5	8	10	40	75

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Vi följer marknadsutvecklingen och beaktar den i upphandlingarna. Sammanslutningen kan inte utveckla sina mobilitetslösningar och/eller byggarbetsplatser så att de blir koldioxidneutrala före 2025. Detta beror på att marknaden ännu inte erbjuder en koldioxidneutral utrustning som lämpar sig för vårt bruk.

Mål: Sammanslutningen deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna övergången i enlighet med klimatplanen och EU:s taxonomi.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Anskaffningar av fordon med låga utsläpp (utsläppsklass), 1 000 euro	0	600	1 500	600	5 300	5 300

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Vi framskrider enligt planen Vi följer noggrant de möjligheter som marknaden erbjuder för utsläppssnåla fordon.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloshet kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025.

Kuntec anslöt sig till Åbo stads klimatteam våren 2024.

Koldioxidneutrala fordon anskaffas enligt planen för att ersätta de gamla fordonen med förbränningsmotor.

Vi övergår till att använda förnybara bränslen våren 2024.

Sydvästra Finlands Avfallsservice Ab (koncernen) – stadens ägarandel 22,46 %

Verkställande direktör: Jukka Heikkilä

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Sydvästra Finlands Avfallsservice Ab (LSJH) är ett avfallsservicebolag som ägs av 18 kommuner.

LSJH sköter delägarkommunernas lagstadgade avfallshanteringsuppgifter i enlighet med delägaravtalet, avfallslagstiftningen samt andra bestämmelser och avtal. Grunden för LSJH:s verksamhet är det avfallshanteringspolitiska programmet som utarbetats för bolagets hela verksamhetsområde.

LSJH ordnar avfallsinsamlings- och mottagningstjänster samt utnyttjande av avfall och annan hantering för regionens invånare, offentliga aktörer och andra aktörer som ingår i kommunens avfallshanteringsansvar. LSJH erbjuder avfallsrådgivning för aktörer som faller under kommunens avfallshanteringsansvar. Avfallsrådgivningen ger invånarna och andra aktörer råd om hur man kan minska mängden avfall, konsumera på ett hållbart sätt och sortera avfall samt ordna en kostnadseffektiv avfallsservice. LSJH erbjuder också tjänster för näringslivet enligt kommunens lagstadgade andrahandsansvar.

Förändringar i omvärlden

Avfallshanteringens omvärld är i ständig förändring på grund av de allt striktare kraven på återvinning som EU beslutat om samt bl.a. det nya regeringsprogrammet som kommer att innebära betydande ändringar i ordnandet av avfallshanteringen om inskrivningarna i regeringsprogrammet verkställs. De fortsatta ändringarna orsakar utöver osäkerhet också betydande arbete i verkställandet och orsakar således också betydande kostnader för avfallshanteringens helhet. Ändringen av avfallslagen som trädde i kraft 2021 har framskridit i år med en stegvis utvidgning av insamlingen av bioavfall och förpackningsavfall i LSJH-områden. Mängden insamlat bioavfall har inte motsvarat planerna.

LSJH:s bolagsstämma beslutade att överge LSJH:s långt framskridna projekt för bearbetning av avlagda textilier på grund av EU:s ramdirektiv för textilavfall. En fortsatt insamling av avlagda textilier från avfallsanläggningens partners områden utöver LSJH:s eget område utreds för närvarande.

De olika exceptionella situationer som uppstått i samhället under de senaste åren kräver också uppmärksamhet när man planerar verksamheten och förbereder sig för risker.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Sydvästra Finlands Avfallsservice Ab:s strategiska mål och centrala mål grundar sig på bolagets verksamhetspolicy och strategi. LSJH:s styrelse godkände den uppdaterade strategin och verksamhetspolicyn 24.10.2023.

Grunden för vår verksamhet är:
Invånare och partner

- Vi producerar högklassiga tjänster
- Vi samverkar med invånare och andra kunder, ägare, myndigheter och andra intressentgrupper med beaktande av alla åldersgrupper.
- Vi informerar öppet och i realtid om vår verksamhet och dess konsekvenser.

Miljö och säkerhet

- När det gäller människors hälsa, trivsel och miljöskydd arbetar vi på ett hållbart sätt samt på bästa sätt tekniskt, säkert och ekonomiskt.
- Vi förutsätter att våra avtalspartner förbinder sig till motsvarande principer.
- Vi är medvetna om hur vår verksamhet påverkar miljön, personalen och kunderna.
- I vår verksamhet beaktar vi datasäkerheten.

Arbetsgemenskap

- Vi tar hand om välbefinnande och en trygg arbetsmiljö i arbetsgemenskapen.
- Vi upprätthåller och utvecklar en organisationskultur där informationsgången fungerar och allas röster hörs.
- Vi uppmuntrar och hjälper varandra att utveckla vår kompetens.

De strategiska målen för LSJH är:

- Vi ordnar mångsidiga avfallshanteringstjänster nära kunderna
- Vi främjar resurseffektivitet och regional cirkulär ekonomi för att stävja klimatförändringen
- Vi bevarar den ekonomiska balansen i en omvärld i förändring

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

Ekonomiplanen för 2025–2028 bygger på LSJH:s strategi, som bolagets styrelse godkänner varje år. Strategin utgör en grund för verksamhetsplaneringen som utförs under året och utarbetandet av budgeten. Utgångspunkten för planeringen av verksamheten är att erbjuda

invånarna så högklassiga avfallstjänster som möjligt kostnadseffektivt och med beaktande av miljöverkningar. I LSJH görs planeringen på lång sikt i form av ett långsiktigt investeringsprogram. Det långsiktiga investeringsprogrammet för 2024–2031 godkändes av bolagets styrelse förra våren. Med programmet strävar bolaget efter att kontrollerat genomföra bl.a. omfattande investeringar som planerats för kommande år för att ytterligare utveckla avfallshanteringstjänsterna. Bolagets styrelse granskar investeringsprogrammet regelbundet och godkänner den preciserade planen under våren varje år.

Efter att verksamhetsplanerna blivit färdiga under hösten utarbetas en preliminär budget och förbereds ett förslag till avfallstaxa som föreläggs avfallshanteringsnämnden för behandling. LSJH:s styrelse godkänner den slutgiltiga budgeten enligt årsklockan i december 2024.

I budgeten beaktas förändringar i omvärlden, t.ex. ändringar i lagstiftningen. I investeringsplanen beaktas nödvändiga utvecklingsbehov med anknytning till byggandet och andra funktioner. Investeringarna kommer i mån av möjlighet att finansieras med kassamedel och vid behov med ett externt penninginstitutslån.

Genomförandet av de förändringar som avfallslagen som trädde i kraft 2021 förde med sig kräver fortfarande ekonomiska och operativa satsningar. Transporten av bioavfall och förpackningsavfall som ordnas av kommunen fortsätter att öka inom LSJH:s verksamhetsområde. Samtidigt förbereder man sig för att påbörja den transport av avfall som kommunen upphandlat för blandavfall under 2026, vilket kräver en hel del planering för att kunna genomföras. Därtill pågår betydande byggprojekt för att förbättra avfallshanteringens tjänster. Det mest

betydande projektet som för närvarande genomförs är byggandet av en ny sorteringsstation i Toppåparken. Samtidigt genomförs flera projekt med ett lägre ekonomiskt värde på olika verksamhetsställen. I det långsiktiga investeringsprogrammet finns också planer på flera andra investeringar för att förbättra avfallshanteringens infrastruktur och tjänster under de kommande åren. Dessutom ska de gamla avstjälningsplatserna läggas ned på ett kontrollerat sätt.

Utöver den övriga verksamheten har LSJH i år förberett sig för hållbarhetsrapportering i enlighet med CSRD genom att utarbeta ett separat hållbarhetsprogram, även om bolaget ännu inte har någon rapporteringsskyldighet. Arbetet med programmet pågår fortfarande och beräknas vara klart under hösten. Hållbarhetsprogrammet beskriver LSJH:s strategiska mål och åtgärder för att uppnå målen med tanke på miljö, människor och god förvaltning.

Man strävar efter att kontinuerligt utveckla finansieringsstrukturen för verksamheten så att kostnaderna för basserviceverksamheten kan täckas med intäkterna från serviceproduktionen. Under tidigare år har de avgiftsbelagda inkomsterna inte täckt de kostnader som produktionen av de avgiftsbelagda tjänsterna medfört och därför har underskottet täckts med övriga inkomster från affärsverksamheten.

I tabellen nedan ingår förutom utfall även prognoser för 2025–2028. Prognoserna grundar sig på den långsiktiga handlings- och investeringsplan som LSJH:s styrelse godkände våren 2024 och den pågående budgetplaneringen för 2025 och de är preliminära. Utfallet kan avvika från tabellen nedan.

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Med vilka åtgärder kan målet uppnås:

LSJH förutsätter alternativ drivkraft i sina konkurrensutsatta avfallstransportentreprenader i mån av möjlighet (tillgänglighet med beaktande av logistiska områden).

Pendeltrafiken har tagits med som en ny helhet i LSJH:s program för utsläppsminskningar för att precisera målen.

Mål: Sammanslutningen deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna omställningen i enlighet med klimatplanen och EU:s taxonomi.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Koldioxidavtrycket från avfallstjänsterna som LSJH anordnar, tCO ₂ ekv/a	92 357	84 400	75 500	72 300	68 300	64 600
Återvinningsgrad för samhällsavfallet som uppstår i LSJH:s verksamhetsområde, %	50	52	55	55	57	58

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjöutmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före målåret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloshet kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Ett av de strategiska målen i LSJH:s verksamhet är att främja resurseffektivitet och regional cirkulär ekonomi för att stävja klimatförändringen. Som åtgärder för att uppnå målet strävar LSJH efter att intensifiera nyanvändning och effektiv återvinning. I verksamheten siktar man på att uppnå ett så lågt koldioxidavtryck som möjligt och att beakta naturens mångfald i utvecklingen av verksamhetsplanerna. Därtill utvecklar man cirkulär ekonomi i bolaget som en koncern med aktivt samarbete med intressentgrupper. År 2024 skapar LSJH ett miljöprogram för att stöda uppnåendet av de ovan nämnda målen.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025.
<p>Vi tar fram en plan för skötsel av områden för att öka och skydda den biologiska mångfalden</p> <p>Miljökriterierna inkluderas i upphandlingsanvisningarna</p> <p>Programmet för minskning av utsläppen uppdateras och följs upp</p> <p>Insamlingen av soptippsgas effektiviseras och projektsamarbetet för vidareförädling av gas utvecklas</p> <p>Projektet Flexibel avfallshantering 2030 utvecklar avfallshanteringstjänsterna och mottagningsnätverket för fastigheterna i regionen för att stödja en effektivare återvinning</p> <p>I LSJH:s pågående bygg- och investeringsprojekt har målen för cirkulär ekonomi inkluderats som centrala kriterier.</p>

Stiftelsen Åbo 2029 sr.

Stiftelsens ombud: Tuomas Heikkinen

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Syftet med stiftelsen är att främja verksamheten i enlighet med den av Åbo stadsfullmäktige godkända Åbostrategin samt evenemang och projekt som ökar invånarnas välbefinnande och stöder utbildningen, högskolesamarbetet och näringslivet i Egentliga Finland. Syftet med stiftelsen är att göra Åbo stad mer intressant och lockande som turiststad genom att utveckla attraktionsfaktorer samt att skapa nya affärsmöjligheter för företag inom turismen och upplevelseindustrin. Stiftelsen har till syfte att främja utvecklingen av nya serviceinnovationer.

Stiftelsens ombuds överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

Aktieallokeringen i stiftelsens placeringsportfölj har sänkts betydligt under sommaren 2023, eftersom den höjda räntenivån gör det möjligt att uppnå en god riskjusterad avkastning till en lägre risknivå. Marknadsvärdet på stiftelsens placeringskapital var cirka 35 miljoner euro i augusti 2024. För detta har en nominell avkastning på cirka 4,3 procent fastställts i budgeten. Detta skulle innebära en årlig nominell avkastning på 1,5 miljoner euro. I övrigt fortsätter stiftelsens verksamhet som tidigare och stiftelsen fortsätter att genomföra de mål som anges i stiftelseurkunden.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Att främja verksamheten enligt Åbostrategin samt evenemang och projekt som ökar invånarnas välbefinnande och stöder utbildningen, högskolesamarbetet och näringslivet i Egentliga Finland.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Utdelade bidrag och kostnader för projekt, 1 000 euro	400	450	450	450	450	450
Marknadsvärde på stiftelsens placeringsstillgångar per 31.12, 1 000 euro	35 272	35 000	36 000	37 000	38 000	39 000

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Stiftelsens fondförvaltare iakttar de strikta ESG-kriterierna (environment, social, governance) i valet av placeringsobjekt	Utfall	Uppnås	Uppnås	Uppnås	Uppnås	Uppnås

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjöutmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före målåret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanlutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resursklokhets kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Åbo City Data Ab

Verkställande direktör: Tero Mikola

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Bolagets syfte är att producera utvecklings-, analys- och tekniktjänster i anslutning till dataförädling särskilt till städer och stadsägda bolag. Bolagets huvudprodukt är en teknisk plattform som utnyttjar en nätverksbaserad modellering av data och i hög grad automatiserad AI-algoritm. Tjänstens syfte är att hjälpa städer och deras bolag att bättre utnyttja sin data vid effektiviseringen av sin verksamhet. En färdigt produktifierad molntjänst minskar behovet av investeringar och kompetens och gör det möjligt att snabbt ta i bruk lösningar som stöder verksamheten.

Bolagets inkomstkällor består av projektarbeten och konsultering och avgifterna för ibruktagande och nyttjanderätt av applikationer för kontinuerlig service.

Förändringar i omvärlden

Effekterna av det allmänna konjunkturläget och de ökade kostnaderna inom den offentliga sektorn medför en betydlig osäkerhetsfaktor för bolagets försäljningsmål. Å andra sidan medför kundernas eventuella sparbehov möjligheter för bolaget att producera tjänster för informationsledningens behov t.ex. genom lägesbils-, planerings- och optimeringslösningar för servicenät.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Bolaget har i enlighet med sin strategi allokerat sina resurser till utvecklingen av branschapplikationer som byggs på den tekniska plattformen. Befolkningsprognostjänsten Popula, som färdigställdes våren 2024 för att svara på städernas och kommunernas behov av befolkningsprognoser, är bolagets första lösning i

produktfamiljen Popula. Under 2025 allokeras bolagets resurser till försäljningen av befolkningsprognostjänsten och till utvecklingen av branschapplikationer som utvidgar produktfamiljen Popula och stöder ledningen och beslutsfattandet för dem som utnyttjar befolkningsprognoser.

Bolagets mål är att skapa strategiska partnerskap med ledande experter inom utvalda branscher och att etablera sin ställning som en pålitlig leverantör av befolkningsprognoser och beslutsstödsystem som utnyttjar dem.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

Under 2025 riktas försäljningen särskilt till färdiga lösningar inom produktfamiljen Popula, men även på förhandsförsäljning av lösningar som är under utveckling. Efterfrågan förväntas öka under 2025, eftersom de första kundernas positiva användarupplevelser och medvetenheten om bolagets tjänster kommer att nå sin målgrupp bättre.

Bolagets kostnader förväntas stiga år 2025 i enlighet med den allmänna kostnadsutvecklingen. Över 80 procent av bolagets kostnader består av löner och arvoden, dessa förväntas stiga måttligt.

Tillväxten förutspås fortsätta under åren 2026–2028 i takt med att nya branschapplikationer blir färdiga. År 2026 förväntas det uppstå ett behov av att öka bolagets personal med en person.

Stadsstyrelsen beslutade 4.2.2019 § 46 att kapitalisera bolaget med 2,2 miljoner euro. Hittills har 1 350 000 euro av kapitaliseringen överförts till bolaget. Enligt budgeten finns det inget behov av ytterligare kapitalisering.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Bolaget utvecklar återanvändbara applikationskomponenter på den tekniska plattformen

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
På den tekniska plattformen som bolaget tagit fram utvecklas nya applikationer och gränssnitt	Utbudet av tillgängliga produktifierbara applikationer och gränssnitt har ökat	Utbudet av tillgängliga applikationer och gränssnitt ökar	Utbudet av tillgängliga applikationer och gränssnitt ökar	Utbudet av tillgängliga applikationer och gränssnitt ökar	Utbudet av tillgängliga applikationer och gränssnitt ökar	Utbudet av tillgängliga applikationer och gränssnitt ökar

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Genom att utveckla bas- och tilläggsfunktionerna inom Popula-produktfamiljen samt ta fram nya branschapplikationer.

Mål: Bolaget ökar antalet kundrelationer

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Antalet kundrelationer och levererade lösningar ökar jämnt	Antal slutkunder 4	Antal slutkunder 20	Antal slutkunder 40	Antal slutkunder 50	Antal slutkunder 60	Antal slutkunder 70

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Genom utveckling och försäljning av lösningar som ingår i Popula-produktfamiljen.

Mål: Bolaget utvecklar lösningar som produktifieras

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Antalet lösningar som produktifieras ökar	Proof-of-concept-lösningar genomfördes utifrån nya AI-tjänster	Ökning av antalet tilläggfunktioner i befolkningsprognosen Popula	Ökning av antalet bas- och tilläggfunktioner i Popula	Ökning av antalet bas- och tilläggfunktioner i Popula	Ökning av antalet bas- och tilläggfunktioner i Popula	Ökning av antalet bas- och tilläggfunktioner i Popula

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Genom att utveckla bas- och tilläggfunktionerna inom Popula-produktfamiljen samt ta fram nya branschapplikationer.

Mål: Bolaget utvecklar sina verksamhetsmodeller och processer

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Verksamhetsmodellerna och processerna motsvarar affärsverksamhetens behov	En plattformslösning som möjliggjordes av SaaS-tjänsten har skapats för befolkningsprognosen Popula	Produktifiering och utvidgande av SaaS-tjänsterna	Produktifiering och utvidgande av SaaS-tjänsterna	Produktifiering och utvidgande av SaaS-tjänsterna	Produktifiering och utvidgande av SaaS-tjänsterna	Produktifiering och utvidgande av SaaS-tjänsterna

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Genom att utveckla bas- och tilläggfunktionerna inom Popula-produktfamiljen samt ta fram nya branschapplikationer.

Mål: Bolaget utvecklar sina partnerskap

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Marknadsföringen och försäljningen som sker via partner stöder bolagets affärsverksamhets behov	Försäljningen som sker via partner minskade	Ökning av försäljningen som sker via partner	Ökning av försäljningen som sker via partner	Ökning av försäljningen som sker via partner	Ökning av försäljningen som sker via partner	Ökning av försäljningen som sker via partner

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Genom att fördjupa och utvidga marknadsförings- och försäljningssamarbetet kring lösningarna som ingår i Popula-produktfamiljen och genom att delta i samarbetspartners kundprojekt.

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Bolaget producerar sina tjänster och använder i sin verksamhet molntjänsten Microsoft Azure som är 100 % klimatneutral, %	100	100	100	100	100	100

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Mål: Sammanslutningen deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna omställningen i enlighet med klimatplanen och EU:s taxonomi.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Inga investeringar	0	0	0	0	0	0

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjöutmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före målåret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloshet kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Koncernen Åbo Energi

Verkställande direktör: Timo Honkanen

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Bolaget verkar inom energibranschen och producerar, överför och säljer el och värme till hushåll och företag. Åbo Energis uppgift är att tillföra energi för levnad, boende och företagande.

Förändringar i omvärlden

Volatiliteten på elmarknaden, dvs. prisfluktuationen, förväntas vara fortsatt kraftig i och med att den förnybara väderberoende produktionen ökar. Vår resa mot koldioxidneutral energiproduktion framskrider men flaskhalsarna i elnäten kan på nationell nivå sätta gränser för detta innan elnäten har förstärkts. Integrationen av el-, värme- och vätemarknaden förstärks.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Vi fortsätter att utveckla vår energiproduktion i en koldioxidneutral riktning, förstärker och förnyar vårt elnät så att det motsvarar kraven hos det allt mer elektrifierade samhället, fortsätter att investera i fjärrvärme som producerats med icke-brännande teknik samt fortsätter att särskilt sörja för försörjningsberedskapen och beredskapen för kriser.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

År 2025 förväntas ännu vara funktionellt och ekonomiskt starkt, men sänkningarna i elpriserna som förutspås av marknaden för elfuturer kommer att leda till kraftiga förluster särskilt inom elproduktionen vid kraftverket i

Nådendal som också belastas av en nedskrivning av engångsnatur i december 2024 i den sista enheten vid Nådendals kraftverk som använder kol och även om resten av vår elproduktion (vatten och vind) är lönsamma, kommer elproduktionen att i sin helhet bringa förluster på grund av turbinen i Nådendal. Samtidigt kommer den tillåtna avkastningen från elnätet att vara betydligt lägre än under de föregående åren, eftersom det kraftigt växande investeringsbehovet på grund av den gröna omställningen och Energimyndighetens nya regleringsmodell inte stöder varandra, utan leder till att nätbolaget skuldsätter sig för att kunna göra de investeringar som krävs. Lönsamheten för fjärrvärme förväntas hålla sig på en god nivå och det finns potential för t.o.m. en lite bättre lönsamhet då vi kan utnyttja prisfluktuationen inom elmarknaden genom att producera fjärrvärme också med el och värmepumpar då elpriset är lågt: vi har kunnat öka den nya elproduktionskapaciteten med 50 MW i fjol, 20 MW nästa år och 50 MW 2026.

Investeringspotentialen i lönsam produktion av förnybar energi hålls på en hög nivå tack vare Suomen Hyötytuuli Oy:s framtida vindkraftparker, men dessa kräver stora investeringar inom de närmaste åren om vi vill vara med i verksamheten. Samtidigt är investeringarna i elnätet cirka 1,5-2 x avskrivningar, vilket innebär att det fria kassaflödet från elnätet är noll (=avkastningen används för de egna investeringarna i elnätet).

Den operativa ledningen letar efter sätt att utveckla lönsamheten och verksamheten så att sänkningen av rörelsevinsten från och med 2025 kan vändas.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Ökad inkomstföring till staden

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Utdelning, miljoner euro	20	20	20	20	20	20
Ränta på utlåningar, miljoner euro	5,0	5,2	9,4	10,4	10,9	11,2

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Mål: Serviceförmåga och funktionssäkerhet

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Leveranssäkerhet vid elöverföringen, genomsnittlig avbrottstid/kund, h:min:s (genomsnittet i branschen 2:05:00)	0:10:14	< 0:10:00	< 0:10:00	< 0:10:00	< 0:10:00	< 0:10:00
Leveranssäkerhet för värme, genomsnittlig avbrottstid/kund, h:min:s (genomsnittet i branschen 2:01:12)	1:05:00	<2:00:00	< 1:30:00	< 1:30:00	< 1:30:00	< 1:30:00

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Vi ökar andelen helebilar och laddbara hybridbilar av bolagets person- och paketbilar, %	24	30	32	35	37	40

Med vilka åtgärder kan målet uppnås:

- Målet i vårt nya miljöprogram för 2024–2026 är: "Vi fortsätter att upphandla nya el- och hybridbilar för vår personals arbetskörningar." och "Vi deltar i Åbo stads Green deal-avtal genom att stödja byggarbetsplatsernas mål om koldioxidneutralitet."
- Det bör noteras att marknadsutbudet inte särskilt väl stöder de ambitiösa målen för att öka antalet elfordon i fråga om produktionsfordon. På grund av köldperioden uppdagades brister i elbilarnas egenskaper.

Mål: Andelen kolneutrala energikällor i produktionen

Värme, kyla, ånga och el som används i Åbo produceras koldioxidneutralt senast 2029 (med beaktande av kompensationer).

- Den kolneutrala energins andel av el och värme som Åbo Energi säljer uppgår till minst 95 procent år 2024.

(Åbo stads klimatplan 2029, sfm 11.6.2018 § 142).

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Andelen kolneutrala energikällor i fjärrvärmeproduktionen, %	87	95	95	95	95	95
Andelen kolneutrala energikällor i elansskaffningen, %	72	95	95	95	95	95
Kolneutrala energikällor: värme + el + mekanismer, %	80,9	100	100	100	100	100

Med vilka åtgärder kan målet uppnås:

- Vi har uppdaterat andelen kolneutrala energikällor av elansskaffningen från uppskattning till utfall gällande 2023. Den slutliga bedömningen säkerställs alltid först i juli följande år.

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjöutmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före mållåret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloshet kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025.

Vårt klimat- och miljöprogram sträcker sig fram till 2026.

- Inom energiproduktionen använder vi endast hållbart producerade biomassabränslen vars hållbarhet har påvisats i enlighet med det hållbarhetssystem som Energimyndigheten godkänt.
- Vi fortsätter med projekt som främjar den biologiska mångfalden tillsammans med olika aktörer (t.ex. besöksprojekt tillsammans med Åbo stad)
- Vi fortsätter att installera fågelskydd där det är tillämpligt
- Vi fortsätter med sambyggnadskultur med Åbo stad på miljömässigt värdefulla områden med beaktande av den biologiska mångfalden.

Mål för cirkulär ekonomi:

- Vi utvecklar den cirkulära ekonomin i vårt energisystem genom att främja utnyttjandet av spillvärme från industrin och kunderna i fjärr-värme- och fjärrkylanätet.

Turun Aikuiskoulutussäätiö

Verkställande direktör: Tommi Forss

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Turun Aikuiskoulutussäätiö utgör en betydande del av den regionala utbildnings-, arbetskrafts- och näringspolitiska servicestrukturen. Syftet med läroanstalterna som upprätthålls av stiftelsen är att främja regionens livskraft, välfärd, nationella och internationella konkurrenskraft samt fungerande arbetsmarknad genom att utveckla kompetensen. Turun Aikuiskoulutussäätiö är en del av företagsservicestrukturen som stöder näringslivets funktionalitet i Åbo ekonomiska region genom att för sin del ta hand om tillgången till kompetent arbetskraft.

För att uppfylla sitt ändamål upprätthåller stiftelsen Turun Aikuiskoulutuskeskus och Turun kesäyliopisto som självständiga läroanstalter. De har till uppgift att erbjuda och ordna yrkesinriktad och allmänbildande vuxenutbildning, öppen högskoleundervisning samt service-, forsknings- och arbetsverksamhet med nära anknytning till utbildningen samt verka så att de även i övrigt främjar stiftelsens syfte.

Stiftelsen är en allmännyttig sammanslutning och eftersträvar ingen vinst, men anser sig fortlöpande sträva efter att läroanstalterna som upprätthålls av stiftelsen är ekonomiskt självbärande.

Vuxenutbildningen spelar en regionalt stark näringspolitisk roll. Målet är att svara på de utmaningar som näringslivet ställt på utbildningen och sträva mot ett gemensamt mål med tanke på näringslivets framgång och konkurrenskraft i regionen.

Förändringar i omvärlden

Stiftelsens verksamhet finansieras till största delen med den statsandel som beviljas av undervisnings- och kulturministeriet. Finansieringen grundar sig på volym, prestationer och effekter. Finansieringsmodellen för både yrkesutbildningen och det fria bildningsarbetet gör att utbildningsanordnare hamnar i en konkurrenssituation sinsemellan, vilket gör det svårt att förutse den egna finansieringsandelen. De utbildningspolitiska riktlinjerna och regeringsprogrammet bestämmer utbildningens modell för verksamheten och finansieringen samt finansieringens nivå. Den försvagade offentliga ekonomin kan i fortsättningen ha en negativ inverkan på finansieringen med statsandelar.

Utifrån beredningen av budgeten för statsekonomin kommer yrkesutbildningen att skäras ner med sammanlagt 120 miljoner euro, varav stiftelsens andel är åtminstone

1,1 miljoner euro. Den kommande nedskärningen i finansieringen kommer att ha en betydande inverkan på utbildningens omfattning.

Vårt samarbete med regionens läroanstalter och särskilt Åbo yrkesinstitut är kontinuerligt och pragmatiskt i fråga om koordinering av utbildningsutbudet, utbildningsupphandlingar och sam användning av lokaler.

Rysslands pågående anfallskrig mot Ukraina har fortfarande en direkt och indirekt inverkan på stiftelsens verksamhet. Den omedelbara effekten kommer att vara integrationen av ukrainska flyktingar och deras utbildningsbehov när det gäller språk och yrkesutbildning. De indirekta effekterna återspeglas i inflation, osäkerhet i energipri- serna och högre räntor.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Stiftelsen strävar efter att utveckla sin verksamhet enligt näringslivets krav genom en dialog med företagen och arbetslivet i regionen. Utifrån framkomna behov och kartläggningar av utbildningsbehovet utvecklas nya utbildningsprodukter tillsammans med arbetslivet. För sommaruniversitetets del följer man det existerande utbildningsbehovet och trenderna samt efterfrågan på olika utbildningsprodukter. Målet är att upprätthålla och öka kompetenskapitalet inom olika yrkesområden och på så sätt säkerställa regionens framgång även i framtiden.

Undervisningsmetoderna utvecklas vidare bland annat med beaktande av de verksamhetsmodeller som man lärt sig under pandemin.

Att säkerställa personalens välbefinnande är ett centralt fokus.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

Budgeten för 2025 grundar sig i huvudsak på uppgifterna för 2022 och 2023 samt preliminära uppgifter om nedskärningar i finansieringen. Undervisnings- och kulturministeriet fattar sitt finansieringsbeslut mycket sent det vill säga i mitten av december året innan, vilket gör det svårt att upprätta budgeten. Prognosen för statsandelens belopp innehåller således risker.

Ekonomiplanen för 2025 – 2027 har utarbetats enligt försiktighetsprincipen. Alla utgiftsbudgetar innehåller ett antagande om inflation.

Campusprojektet i Artukais är inne på slutrakan och har framskridit enligt planen. Enligt prognosen kommer alla skeden att bli färdigställda våren 2025. I och med viktiga

investeringar har stiftelsekoncernens avdragsunderlag ökat, vilket påverkar prognoserna för kommande år.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Antal vuxenutbildningsplatser och effekt

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Antal studerande, person	12 010	12 700	12 500	12 500	12 500	12 500
Studerandenöjdhet, skala 0–5	4,3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Mål: Effektivitet, lönsamhet och soliditet gällande stiftelsens verksamhet

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Annan än statsandelsfinansiering / Om-sättning, 1 000 euro	3 178	3 200	3 340	3 400	3 500	3 600
Överskott av egen verksamhet (post motsvarande rörelsevinst), 1 000 euro	1 364	600	100	150	200	300

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Antal eldrivna bilar		2	2	2	2	2

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Mål: Sammanslutningen deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna omställningen i enlighet med klimatplanen och EU:s taxonomi.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Förbättring av energieffektiviteten	Justering av luftmängden enligt behov har gjorts. Automatisk avstängning av maskinerna i datorklassrummen har genomförts.	Ovannämnda förbättrings-metoder upprätthålls och deras användning övervakas	Ovannämnda förbättrings-metoder upprätthålls och deras användning övervakas	Ovannämnda förbättrings-metoder upprätthålls och deras användning övervakas	Ovannämnda förbättrings-metoder upprätthålls och deras användning övervakas	Ovannämnda förbättrings-metoder upprätthålls och deras användning övervakas
Utnyttjande av solenergi	Sammanlagt 120 kW solpaneler i bruk	120 kW	120 kW	120 kW	120 kW	120 kW

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjötmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före mållåret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanlutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanlutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resursklokhets kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Turun Ammattikorkeakoulu Oy

Verkställande direktör: Vesa Taatila

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Bolaget utövar högskoleverksamhet med stöd av en koncession av statsrådet och på det sätt som fastställs i yrkeshögskolelagen. I enlighet med den strategi som godkändes 2023 ökar vi välfärden och konkurrenskraften i Egentliga Finland på ett ansvarsfullt sätt. Bolagets primära uppgift är att utexaminera välmående experter för att utveckla arbetslivet i Egentliga Finland. Tillsammans med våra partner utvecklar vi lösningar vars inverkan återspeglas i stor utsträckning även utanför vår region. Bolagets framgång mäts genom Åbos och hela Egentliga Finlands välfärd, livskvalitet och framgång i den internationella konkurrensen.

Förändringar i omvärlden

De centrala ändringsfaktorerna är 1) regeringen Orpos program, som starkt betonar en höjning av finansieringen för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet (FUI) nationellt samt 2) det målavtal som fastställts med undervisnings- och kulturministeriet för avtalsperioden 2025–2028 och 3) tillhörande ändringar i finansieringsmodellen.

Beträffande FUI-verksamhetens finansiering, strävar Turun ammattikorkeakoulu efter att aktivt påverka situationen så att en betydlig del av finansieringen riktas till stärkandet av de regionala FUI-ekosystemen och infrastrukturerna särskilt på nationella ledande städers områden. Den förväntade ändringen skapar en möjlighet för Turun ammattikorkeakoulu att långsiktigt stärka sin FUI-portfölj.

Målavtalet för avtalsperioden 2025–2028 och den uppdaterade finansieringsmodellen gör det möjligt för Turun ammattikorkeakoulu att fortsätta genomföra sin strategi. Målen för avtalsperioden är utmanande, men realistiska, och de lämpar sig utmärkt för att möta de behov som uppstått i regionen.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Turun ammattikorkeakoulu fortsätter att aktivt genomföra sin nya strategi. De centrala innehållsmålen är att producera kompetens i området inom följande teman:

- Grön ekonomi
- Ett gott liv
- Vår Östersjö
- Hemma i hybridvärlden.

Den interna verksamheten utvecklas enligt tre följande program:

- Vi värnar om välbefinnandet i vår gemenskap
- Vi är en god partner
- Vi lär oss i en värld som ständigt förändras

Ur strategin härleds mål och åtgärder på både kort sikt och lång sikt för vardera sektor och kompetensområde/enheter.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

Budgetarna för 2025–2028 verkar för närvarande vara relativt stabila. Både statens finansiering och den externa finansieringen väntas öka en aning. Samtidigt minskar kostnaderna, eftersom avskrivningarna och leasingavgifterna som orsakats av flyttinvesteringar i början av 2020-talet minskar betydligt.

Turun ammattikorkeakoulus mål är att fortsätta aktivt öka andelen och mängden av extern finansiering för att dämpa de ekonomiska riskerna. När det gäller att öka den externa finansieringen försöker vi öka mängden finansiering som ska tas hem särskilt från EU och annat håll utomlands.

Som helhet beräknas verksamheten vid Turun ammattikorkeakoulu växa med cirka 20–30 årsverken per år när det gäller FUI-verksamheten. Utbildningens omfattning förväntas ligga kvar på nuvarande nivå.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Bolagets framgång i utdelningen av medel som grundar sig på finansieringsmodellen för yrkeshögskolor.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Statlig finansiering (inkl. Nya nybörjarplatser som finansierats av UKM och strategifinansiering av UKM), 1 000 euro	63 656	63 500	66 150	68 600	71 100	73 700
Yrkeshögskoleexamina som avlagts vid Turun ammattikorkeakoulu, st.	1 836	1 957	2 080	2 153	2180	2200
Högre yrkeshögskoleexamina som avlagts vid Turun ammattikorkeakoulu, st.	411	492	539	577	591	600
Den externa finansieringens andel av FUI-finansieringen, 1 000 euro	12 680	12 500	15 000	17 500	20 000	22 500
Studerandenöjdhet (Yh-examen och högre yh-examen vägt medelvärde)	5,27	5,3	5,35	5,4	5,5	5,6

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Affärsresande tCO2	632	650	600	500	500	500
Antalet flygkilometrar	2 909 657	3 000 000	3 200 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Mål: Sammanslutningen deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna omställningen i enlighet med klimatplanen och EU:s taxonomi.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Utsläpp från upphandlingar tCO2	1 833	1 500	1 200	1 000	900	800

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjöutmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före målåret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloshet kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025.

Verksamhets- och styrmodellen för hållbarhets- och ansvarsarbetet säkerställer att löftena i programmet för hållbar utveckling uppfylls och att åtgärderna i programmet för hållbar utveckling genomförs.

För att uppnå målen för utbildningen ser man till att all utbildning främjar en hållbar utveckling. Utbildningen stöds på konkreta sätt. t.ex. genom webbkursen Grunderna i hållbar utveckling och verktyg som stöder läroplansarbetet (genomförandeplan, lärdomsprovsavtal). Kvalitativa indikatorer, såsom läroplansanalys och studerandeenkät, har införts som stöd för ledning och bedömning.

I de strategiska och operativa målen för FUI-verksamheten beaktas perspektiven för hållbar utveckling. En hållbarhetsbedömning av projektet har utarbetats för kriterierna för godkännande av FUI-projekt.

Kompetensmålet för hållbar utveckling har inkluderats i personalutbildningsplanen och frågor som mäter upplevelsen av ansvar har lagts till i personalenkäten. Hela personalen får introduktion i hållbarhet och ansvarsfullhet.

Koldioxidutsläppen från upphandlingar ska minskas genom att följa den upphandlingspolitik som godkändes 2023.

Den biologiska mångfalden skyddas och koldioxidutsläppen kompenseras genom att förvärva och restaurera en skyddad skogstomt.

Åbo Stadsteater Ab

Verkställande direktör: Arto Valkama

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Bolagets uppgift är att på ett allmännyttigt sätt upprätthålla och utöva teaterverksamhet i Åbo stad. Bolaget utövar kafé-, restaurang-, catering-, mötes- och kongressverksamhet samt uthyrning av lokaler. Granskningen av bolagets bransch kommer att uppdateras under 2025 och samtidigt uppdateras även bolagsordningen.

Förändringar i omvärlden

De mest betydande ändringsfaktorerna är den offentliga ekonomins svaga situation och utvidgandet av bolagets verksamhet genom den operativa verksamheten i musikhuset. Två såhär stora ändringsfaktorer samtidigt utgör en utmaning för skapandet av en modell för verksamheten och ekonomin: verksamheten kommer att utvidgas betydligt och samtidigt är det osäkert huruvida bolaget får stöd för verksamheten.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Under 2025 övergår musikhusets verksamhet från planerings- och beredningsfasen till genomförandefasen. I praktiken innebär detta att programmet planeras för

perioden 2026–2027 och att ett nätverk av partners byggs upp och förbinds till husets verksamhet. Samtidigt uppdateras bolagets strategi så att den möter den nya helhetens behov. Beredning av strategin görs under hösten och i början av året så att målen i det kommande borgmästarprogrammet kan beaktas innan strategin bekräftas. Samtidigt utvecklar vi teaterverksamheten vidare. Under perioden 2024–2025 fäster vi uppmärksamhet vid ork i arbetet och arbetshälsa.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

År 2025 stämplas av att stöden kraftigt minskar. I skrivande stund ser det ut som att stöden av både staden och staten kommer att minska betydligt. I budgeten för 2025 har vi inte för avsikt att minska verksamheten utan vi föreslår att nedskärningen av stöden bokförs i det negativa resultatmålet. Bolagets starka balans möjliggör en förlust. I ekonomiplaneåren finns en grov uppskattning om hur musikhusets verksamhet påverkar bolagets verksamhetsvolym och ekonomi. Modellen för både verksamheten och ekonomin specificeras under den innevarande hösten. Man bör förhålla sig till talen med en viss reservation eftersom de är preliminära.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Ekonomisk balans på lång sikt

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Räkenskapsperiodens resultat före bokslutsöverföringar, 1 000 euro	798	-200	-550	0	0	0

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Mål: Ökad utomstående finansiering och ökad effektfullhet

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Utveckling av stadsteaterns egna intäkter, 1000 euro	5 095	4 650	5 000	5 000	5 100	5 200
Utvecklingen av musikhusets egna intäkter, 1 000 euro				1 200	4 300	4 400

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Effektiverad användning av Fölibiljetten, användningsgraden som mätare Fölire-sor / antalet åskådare, %	13	14	15	15	16	17

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjöutmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före målåret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloshet kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025.
Vi fortsätter genomföra det gällande miljöprogrammet enligt målen i programmet.

Åbo Stadstrafik Ab

Verkställande direktör: Juha Parkkonen

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Bolagets uppgift är att producera busstrafik och upphandlad trafik för Åbo stad. Bolaget producerar kollektivtrafiktjänster för kollektivtrafiknämnden enligt ett avtal mellan bolaget och staden. Bolaget har också till uppgift att delta i olika pilot- och utvecklingsprojekt för kollektivtrafiken.

Bolaget förhandlar som bäst med Föli om ett nytt trafikeringsavtal.

Förändringar i omvärlden

Åbo övergår till stornätet sommaren 2025, vilket kräver större anskaffningar av utrustning än normalt samt investeringar i depåns infrastruktur. Den dåliga tillgången på arbetskraft kommer att orsaka problem även under de kommande åren.

I det här skedet har bolaget ännu inte tillräckliga uppgifter för att kunna göra en mer detaljerad bedömning av de ekonomiska ändringarna i stomlinjenätet.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Bolaget anpassar sig till stomlinjenätets krav och fortsätter att öka andelen elbusstrafik.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

Stomlinjetrafiken som startar sommaren 2025 kommer att förändra produktionen drastiskt och utöka affärsverksamheten. Viktiga faktorer i förändringsprocessen är att investeringarna och rekryteringen av personalen sker i rätt tid.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Produktion av busstrafiken i överenskommen omfattning

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Andel av de producerade linjekilometrarna (hela Föliområdet), %	~11	11	12	13	13	13

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Nytt trafikeringsavtal från år 2025

Mål: Den interna finansieringens tillräcklighet för investeringar och inkomstföring till staden

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Rörelsevinst, 1 000 euro	78	100	50	30	10	10
Utlåningsränta, 1 000 euro	24	30	40	74	180	170

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Finansiering för en period på tio år av Kuntarahoitus Oyj för fyra elbussar.

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Elbusstrafikens andel av den producerade trafiken, %	30	45	25	22	43	43
Andelen förnybart bränsle, %	0	50	100	100	100	100

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Ersättning av gamla elbussar med nya fordon år 2025. Anskaffning av nya elbussar år 2027.

Mål: Sammanslutningen deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna omställningen i enlighet med klimatplanen och EU:s taxonomi.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Elbussarnas andel av den nya fordonsparken, %	Inga fordonsanskaffningar	100	100	-	100	-

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Inga planerade fordonsinvesteringar år 2026 och 2028.

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjöutmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före målåret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resursklokhed kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025.

Bolaget har berett konkurrensutsättningen av upphandlingen av 6 stycken elbussar. Om anskaffningen genomförs körs med dessa bussar ca 600 000 kilometer per år, vilket minskar de stora koldioxidutsläppen på ca 550 ton som trafiken orsakar.

Åbo konservatorium Ab

Rektor-verkställande direktör: Juha Järvinen

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Undervisnings- och kulturministeriet har beviljat bolaget tillstånd att utfärda yrkesexamen i musik och ordna examensutbildningar samt att ordna fördjupad lärokurs i musik inom den grundläggande konstundervisningen. Syftet med bolagets verksamhet är att stödja livslångt lärande och dela med sig av kulturens effekter på välbefinnande.

Bolaget ordnar yrkesutbildning med undervisnings- och kulturministeriets finansiering. För att ordna fördjupad lärokurs i musik inom den grundläggande konstundervisningen får bolaget statsandelsfinansiering (täcker cirka 50 procent av kostnaderna), avtalsfinansiering från studerandens hemkommun (cirka 30 procent) och terminsavgifter som tas ut av vårdnadshavaren (cirka 20 procent). Bolaget säljer grundläggande konstundervisning till åtta andra städer och kommuner utöver Åbo stad.

Enligt bolagsordningen kan bolaget utöva affärsverksamhet som stöder utbildningsuppgifterna. Bolaget har ett avtal med Åbo stad om att ordna Konstcentret i din skola-verksamhet.

Förändringar i omvärlden

Antalet invånare i Åbo och Åbo regionen har ökat avsevärt under de senaste åren. Ökningen beror på flyttningsrörelsen inom landet och på invandring. Den kulturella mångfalden ser ut att öka i bolagets omvärld, vilket bolaget beaktar vid utvecklingen av sina utbildningstjänster med samhällsansvar.

Attraktiviteten för de utbildningar som bolaget ordnar är god. Bolaget önskar att undervisnings- och kulturministeriet ska beakta det ökade invånarantalet och den ökade utbildningsefterfrågan inom bolagets verksamhetsområde i beslut om finansiering av bolaget.

Normstyrningen av yrkesutbildningen och dess finansieringssystem verkar ständigt förändras. I enlighet med Orpos regeringsprogram bereder undervisnings- och kulturministeriet en reform av lagen om grundläggande konstundervisning.

Både de internationella och de nationella förändringarna i omvärlden har lett till att den upplevda säkerheten försämrats. Bolaget måste fokusera mer på att förbättra sin säkerhetskultur.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

År 2025 och under hela ekonomiplaneprodukten genomför bolaget sin strategi som gäller fram till 2029 särskilt i fråga om följande insatsområden och mål:

Utbildningsuppgifternas attraktivitet, prestationer och resultat

1. Bolaget placerar sig bland de tre största musikläroanstalterna gällande båda utbildningsuppgifterna och beviljas motsvarande statsandel.
2. Bolaget utvecklar inlärningsstigen för studerande som framskrider snabbt och långt i sina studier i samarbete med andra utbildningsanordnare och aktörer.

Lokaler

3. I enlighet med sin strategi förbereder bolaget en koncentration av sina lokaler till Slottsstaden som en del av Auraåstranden och avstår från lokalerna vid Mästartegatan.

Bättre framförhållning

4. Bolaget utvecklar sin förmåga att identifiera och förbereda sig för säkerhetsrisker.
5. Bolagets beslutsfattande och operativa ledning stöder sig på insamling och analys av data i förvaltnings- och kvalitetssystem.

Internationell verksamhet

6. Bolaget fortsätter sitt läroanstaltssamarbete främst i Stockholm, och söker fler partner från de nordiska länderna och en förlängning av Erasmus+-finansieringen.

Utveckling av utbildningskontinuum

7. Bolaget utvecklar utbildningskontinuum inom musikbranschen i samarbete med utbildningsnivåerna och kontakterna med andra läroanstalter särskilt i samarbete med Kulturcampus Åbo och Åbo stad.

Målen för affärsverksamheten som stöder utbildningsuppgifterna

8. Tillsammans med huvudhyresgästen Åbo yrkeshögskola utvecklar bolaget användningen av Sigynsalen i sin egen verksamhet och i andra aktörers hyresanvändning.
9. Bolaget eftersträvar en förlängning av avtalet om verksamheten Konstcentret i din skola som ingåtts med Åbo stad.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

I prognosen över utgifterna 2025 ingår flera osäkerhetsfaktorer. Det är svårt att bedöma hur den höga inflationen påverkar bolagets utgifter. Bolaget har inte kännedom om löneförhöjningarna år 2025, eftersom löneförhöjningarna inom den privata utbildningsbranschen fastställs på basis av jämförelseobjekt inom branschen. Bolaget har inte heller kännedom om indexförhöjningarna i statsandelsfinansieringen av utbildningsuppgifter. Cirka 20 procent av intäkterna från grundläggande konstundervisning härrör från terminsavgifterna som eleverna (vårdnadshavarna) betalat. Familjernas försvagade köpkraft kan påverka familjernas förmåga och vilja att betala barnens hobbyavgifter.

I enlighet med avtalet som ingåtts med Åbo stad ordnar bolaget grundläggande konstundervisning för Åboelever som fått studierätt för fördjupad lärokurs. En elevplats kostade 1220 € per år under läsåret 2020–2021. Priset höjs läsårsvis i enlighet med Statistikcentralens konsumentprisindex (2015=100) för

varugruppen utbildning. Jämförelsemånaden är 8/2020. Priset på en elevplats ändras inte om indexet sjunker.

I enlighet med regeringsprogrammet ska statsrådet förnya modellen för finansiering av yrkesutbildning. Dessutom ska

statsrådet genomföra en reform av lagen om grundläggande konstundervisning. Målet är en förbättrad tillgänglighet till undervisningen med beaktande av olika konstområden. Att uppnå detta mål också med ökad statlig finansiering är väsentligt för bolaget i det alltmer växande Åbo.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Statlig finansiering för grundläggande konstundervisning

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Statlig finansiering för grundläggande konstundervisning, 1 000 euro	2 880	2 970	3 032	3 032	3 032	3 032

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Undervisnings- och kulturministeriet beslutar om statsandelsfinansieringen som beviljas till bolaget. Bolaget kan påverka uppnåendet av detta mål genom att säkerställa sina förutsättningar för att ordna grundläggande konstundervisning.

Mål: Minimiantal studerande per år i statsfinansieringen för yrkesutbildning

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Minsta antal studerande per år inom bolagets yrkesutbildning enligt tillståndet att ordna utbildning som beviljats av ministeriet	79	79	79	79	79	79

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Undervisnings- och kulturministeriet beslutar om statsandelsfinansieringen som beviljas till bolaget. Bolaget kan påverka uppnåendet av detta mål genom att säkerställa sina förutsättningar för att ordna yrkesutbildning.

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Bokningsgraden för undervisningslokaler följs upp för att säkerställa att bolagets lokaler är i aktivt bruk.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Bokningsgraden för undervisningslokaler, %	67,4	65	65	65	65	65

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Bolaget följer upp bokningsgraden för undervisningslokaler. Undervisningslokaler används för undervisning och som övningslokaler för de studerande. Bokningsgraden för undervisningslokalerna är hundra procentig under läsårets undervisningsdagar på Slottsgatan mån-fre kl. 9-20 och på Mästargatan mån-fre kl. 13-20.

Mål: Sammanslutningen deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna omställningen i enlighet med klimatplanen och EU:s taxonomi.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
	0	0	0	0	0	0

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Bolaget planerar inga investeringar med vilka det kunde påverka den gröna övergången. Bolaget förbereder sig för att utreda möjligheterna till en klimatneutral energianvändning i lokalerna.

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjöutmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före mållåret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloshet kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Åbo hamn Ab-koncernen

Verkställande direktör: Erik Söderholm

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Bolagets uppgift är att upprätthålla hamnen och utöva och utveckla den allmänna hamnverksamheten samt tillhörande övrig affärsverksamhet. Åbo Hamn Ab är ett koncernbolag som i sin helhet ägs av Åbo stad. Hamnens verksamhet är uppdelad i två affärsområden: Passagerartrafik och fraktrafik med mervärdestjänster.

I koncernen Åbo Hamn ingår moderbolaget Turun Satama Oy och dess dotterbolag Turun Vapaavarasto Oy.

Åbo Hamn betjänar effektivt frakt- och passagerartrafiken inom Östersjöområdet. Som en av aktörerna inom Åbo stads näringspolitik förstärker hamnen regionens konkurrenskraft och verksamhetsförutsättningar samt skapar möjligheter till tillväxt. Hamnen är en viktig arbetsgivare både direkt och indirekt. Inom koncernen Åbo Hamn arbetar drygt 70 personer. Därtill sysselsätter de övriga aktörerna i hamnområdet drygt tusen personer.

Hamnen är ett centrum för Skandinavien sjötrafik i Finland. Till sin omsättning är Åbo Hamn den tredje största hamnen i Finland och den näst största passagerarhamnen i Finland till passagerarmängden. Även i fråga om enhetsgodstrafiken hör Åbo till de största hamnarna i landet.

Förändringar i omvärlden

Utsikterna för Finlands ekonomi för nästa år (2025) är försiktigt positiva.

Nedgången i inflationen och räntorna samt den beställning på kryssningsfartyg som Meyer Turku Oy fick kommer att stabilisera och förbättra de ekonomiska utsikterna, även om den allmänna återhämtningen från recessionen inom branschen fördröjs.

Inflationen förväntas sjunka till 1,5 procent nästa år och dämpa prisökningarna, men nedskärningarna i den offentliga sektorn och regeringens åtstramningsåtgärder förväntas generellt sett försvaga konsumenternas köpkraft och öka konsumenternas försiktighet under hela budgetperioden.

Tallink Siljas trafikarrangemang förväntas förbli desamma under hela granskningsperioden med beaktande av den tre veckor långa dockningen av ms Baltic Princess under kommande vår.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Hamnen fortsätter att utveckla tjänsterna inom passagerartrafiken tillsammans med Viking Line, Tallink-Silja och Åbo stad. Målet är att utveckla den starka

passagerar- och kryssningsverksamheten i området så att förnyelserna har en positiv inverkan på hamnen och skapar betydande mervärde för turismen.

Passagerar- och fraktrafiken är väldigt viktiga för staden och både staden och hamnen vill erbjuda de bästa möjliga förhållandena för utveckling av affärsverksamheten. Målet är att genom nya lösningar nå kostnadsfördelar och effektivisera fartygstrafiken funktionellt. Dessa eftersträvar man genom att genomföra en gemensam terminal och därtill anslutande gemensamma trafik- och parkeringsarrangemang. Den nya terminalen som blir färdig år 2026 ger en naturlig möjlighet att utveckla säkerheten på ett tidsenligt sätt.

Genom att utveckla hamnområdet eftersträvar man också ändringar i markanvändningen så att det när hamnverksamheten effektiviseras frigörs nya intressanta områden för stadsutveckling framför allt i området mellan Åbo slott och Aura å, men också i större utsträckning i Åbo slotts omgivning.

Åbo Hamn har goda förbindelser till hamnarna i Nordtyskland och vid Nordsjön. Via dessa hamnar erbjuds export- och importkunder utmärkta anslutningar till transoceana länder.

Lastbilstrafiken har en mycket stor betydelse för hamnen. Verksamhetsförutsättningarna för lastbilstrafiken utvecklas genom att förbättra trafikförbindelserna, parkeringsområdena för långtradare och tjänsterna i hamnområdet. I den omedelbara närheten av hamnområdet ska vägnätet utvecklas och byggas ut så att det bättre stöder personbils- och lastbilstrafiken.

Enligt strategin har hamnen som mål att vara föregångare i miljö- och säkerhetsfrågor. Hamnen utreder tillsammans med Åbo stad lämpliga alternativ för dumpning av muddringsmassorna. Det första jordtippområdet togs i bruk 2023.

Hamnen ska vara kostnadseffektiv och rätt dimensionerad i fråga om resurser, för endast de ekonomiskt starka hamnarna hävdar sig i konkurrensen. Ändringar i rederiernas verksamhet förutsätter att man kan reagera snabbt och har beredskap att göra investeringar. Den kostnadseffektiva verksamheten däremot förutsätter att man kontinuerligt effektiviserar utnyttjandet av resurserna.

Hamnen försöker se till att den har yrkeskunnig personal tillgänglig. För nyckeluppgifter utbildas eller rekryteras personer vid behov. För att säkerställa sin verksamhet har hamnen ett heltäckande kvalitets-, miljö- och säkerhetssystem till sitt förfogande.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

De viktigaste faktorerna i budgeten för 2025 är att den nya passagerarterminalen i projektet Ferry Terminal Turku tas i bruk 2026 och att hela projektet, inklusive de förnyade kajerna, färdigställs före utgången av 2027.

Mängden gods och passagerare som passerar hamnen beräknas nästa år (2025) ligga på samma nivå som i

prognosen för 2024. Färdigställandet av terminalen i projektet Ferry Terminal Turku beräknas öka antalet passagerare i hamnen genom en stegvis ibruktagning 2026–2028 så att det totala passagerarantalet uppgår till 2,8 miljoner år 2028.

Hamnen har som mål att öka antalet fartygslinjer. Det viktigaste målet är att öppna en färjerutt mellan Åbo och Gdynia.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Bolagets lönsamhet före finansiella poster

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Rörelsevinst, 1 000 euro	5 954	5 344	4 414	4 232	2 870	1 390

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Mål: Ökad inkomstföring till staden

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Arrendeavkastning till staden, 1 000 euro	2 373	2 539	2 508	2 559	2 612	6 794
Avkastning på konvertibelt skuldebrevslån till staden (30 miljoner euro, 8 % p.a), 1 000 euro	2 400	2 400	2 400	2 400	0	0
Avkastning på andra finansieringsposter (utlåningar, (ej konvertibelt skuldebrevslån), utdelningsinkomster eller återbetalning av kapital) sammanlagt till staden, 1 000 euro	927	877	731	688	645	605

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Andelen klimatneutrala fordon, %	34	40	60	70	80	90
Andelen utsläppsnåla bränslen, %	25	50	100	100	100	100

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjöutmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före målåret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloshet kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Turun seudun puhdistamo Oy

Verkställande direktör: Mirva Levomäki

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Verksamhetsområdet för Turun Seudun Puhdistamo Oy (Bolaget) är bortledning och rening av avloppsvatten samt utnyttjande av slam. Utöver tjänster i anknötning till rening av avloppsvatten producerar bolaget också värmeupptagningstjänster. Bolagets avsikt är att kostnads-effektivt producera samhällliga funktionella tjänster till ett självkostnadspris för sina ägare. Åbo stad äger 62,09 procent och Åbo Energi 0,82 procent av Bolaget.

Bolaget producerar högklassiga tjänster till sina ägare på ett kostnadseffektivt sätt. Bolagets tjänster är driftsäkra och de utvecklas kontinuerligt. Resurserna optimeras med beaktande av resultat och beredskap. Personalens välbefinnande, förbindelse till arbetet och yrkesskicklighet säkerställer Bolagets framgångsrika verksamhet.

Bolaget driver anläggningen så effektivt som möjligt. Reningsverkets och avloppsnätets förbiledningar minimeras. De konkurrensutsatta köptjänsterna som bolaget förvaltar effektiviserar verksamheten.

Bolaget arbetar för Östersjöns bästa och har förbundit sig till ett gemensamt miljöprogram med vattenverken i Åboregionen, Östersjöutmaningen, FN:s mål för hållbar utveckling, Green deal-avtalet för rening av samhällsavloppsvatten och avtalet för Åbo klimatstad.

Förändringar i omvärlden

Bolaget är en försörjningsberedskapskritisk aktör och tryggheten av kontinuiteten i reningsverkets verksamhet är nödvändigt för samhället. Kontinuiteten i reningsverkets verksamhet säkerställs även under undantagsförhållanden. Dessutom satsar Bolaget på hantering och utveckling av säkerhet och förutsätter en tillräckligt hög säkerhetsnivå också av sina serviceproducenter. Bolaget känner till möjligheterna och riskerna i en digital verksamhetsmiljö.

I bolagets kartläggningar av risker var de mest betydande riskerna effekterna av regleringsändringarna på Bolagets operativa eller strategiska verksamhet, olycksfall i anknötning till anläggningens specialförhållanden, det resursbehov som det allt stramare säkerhetsläget orsakar, överbelastningssituationer orsakade av dagvatten samt skador som orsakas av en väldigt allvarlig skada på maskinerna. Bolaget utvecklar riskhanteringen som en kontinuerligt pågående process. Resultaten av riskkartläggningen beaktas vid planering och genomförande av Bolagets funktioner.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Reningsverkskelheten betjänar invånarna i Åboregionen långt in i framtiden. Bolaget utvecklar sin avloppsrenings-tjänst kontinuerligt, beaktar verksamhetens koldioxidavtryck och livscykel och förbereder sig för klimatförändringen. Reningskapaciteten maximeras i alla delområden av anläggningen och kontinuiteten i verksamheten säkerställs genom föregripande åtgärder.

Bolaget upprätthåller och utvecklar personalens välbefinnande, motivation, förbindelse till arbetet och yrkesskicklighet. Bolagets projekt undersöks ändamålsenligt på förhand för att säkerställa att de ekonomiska och verksamhetsmässiga verkningarna är effektiva. I planeringen och genomförandet beaktas en ändamålsenlig och tillräcklig dimensionering, resurseffektivitet samt hållbar utveckling.

Bolaget tar inom ramen för sin maximala kapacitet emot samhällsavloppsvatten i ett så omfattande verksamhetsområde som möjligt. Att avloppsvattnet i regionens kommuner behandlas centraliserat vid reningsverket stöder den regionala reningslösningen.

Bolaget utvecklar sin verksamhet i samarbete med intressentgrupperna och främjar för sin del utvecklingen av vattenförsörjningen i Åboregionen. I samarbete med delägarkommunerna utvecklas hanteringen av industriavloppsvatten och dagvatten samt hanteringen av avloppsnätet.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

Turun seudun puhdistamo Oy är ett regionalt grossistbolag för avloppsvatten som ägs av kommunerna Åbo, S:t Karins, Reso, Nådendal, Lundo, Pemar, Masko, Virmo, Aura, Rusko, Nousis, Pöytis, Oripää och S:t Mårtens (delägare i serie K) samt Åbo Energi (delägare i serie L). Bolaget hör till Åbokoncernen.

För helheten för behandling av samhällsvatten, inklusive utnyttjande av slam vid biogasverket och utnyttjande av spillvärme från avloppsvatten vid värmepumpsanläggningen var koldioxidavtrycket negativt, dvs. bättre än neutralt. Reningsverket i sin helhet producerar energi över tio gånger mer än använder energi.

Mängden dagvatten som kommer till avloppsnätverket och reningsverket inverkar på kubikpriset för avloppsvatten och förbiledning. Nätverkssaneringarna i kommunerna inom reningsverkets verksamhetsområde minskar dagvattnets mängd och sänker samtidigt driftkostnaderna samt minskar förbiledningarna. Den årliga

variationen i vattnets mängd och kvalitet har beaktats i budgeten, men de kostnadseffekter som orsakats av exceptionella situationer kan orsaka avvikelser i budgeten.

Bolagets omsättning bestod i huvudsak av serviceavgiften för rening av avloppsvatten (K-seriens delägare) och till en liten del av serviceavgiften för värmeupptagning (L-seriens delägare). Serviceavgifterna bestod i huvudsak av driftskostnaderna och investeringarnas anskaffningsutgifter. Enligt bolagsavtalet betalar delägarna i både L-serien och K-serien investeringens anskaffningsutgift i förhållande till ägarandelen och driftskostnaderna i förhållande till användningen av reningstjänsten. I slutet av räkenskapsperioden nollställs Bolagets resultat med en justering av den uppskattade faktureringen i enlighet med bolagsavtalet.

Bolagets kostnader ökar år 2025 när det gäller anskaffningsutgiften för investeringen, men driftskostnaderna ligger kvar på samma nivå som året innan. Den totala ökningen av serviceavgiften är 3,5 % jämfört med budgeten för 2024. Ökningen av anskaffningsutgiften för

investeringen beror på ökade räntekostnader på grund av ändringar i lånefinansieringsarrangemangen.

Bolagets betydande långsiktiga investering under 2025 kommer även fortsättningsvis att vara beläggningen av eftersedimenteringsbassängerna på grund av koldioxidkorrosion. Det finns sammanlagt åtta bassänger och investeringen sträcker sig fram till slutet av 2026-talet. Ett annat viktigt projekt är saneringen av rensvallren, som kommer att pågå årligen fram till 2032. Den tredje betydande investeringen är renoveringen av avloppstunneln i Flemingsparken/pumpstationen på Sjömansgatan som pågår fram till 2026. Det fjärde betydande investeringsprojektet kommer fortsättningsvis att vara de ändringar i bolagets avloppsnätverk som byggandet av E18-vägen kommer att orsaka. Andra större investeringsobjekt som tryggar verksamhetens kontinuitet och verkets goda skick är utveckling av kritisk försörjningsberedskap, reningsprocess, anläggningens strukturer, energieffektivitet, fjärrövervakning och anläggningens kapacitet,

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Centraliserad rening av avloppsvattnet fungerar effektivt. Reningsresultaten motsvarar de rekommendationer som skyddskommissionen för Östersjön utfärdat. Bestämmelser om miljötillstånd (Regionförvaltningsverket i Södra Finland 1.10.2014 nr 167/2014/2)

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Halt behandlat vatten BOD7ATU Miljötillstånd ≤10 mg/l	2,8 mg/l	≤3,2 mg/l	≤3,2 mg/l	≤3,2 mg/l	≤3,2 mg/l	≤3,2 mg/l
Halt behandlat vatten CODCr Miljötillstånd ≤60 mg/l	22 mg/l	≤32 mg/l	≤32 mg/l	≤32 mg/l	≤32 mg/l	≤32 mg/l
Halt behandlat vatten fosfor Miljötillstånd ≤0,3 mg/l	0,12 mg/l	≤0,15 mg/l	≤0,15 mg/l	≤0,15 mg/l	≤0,15 mg/l	≤0,15 mg/l
Halt behandlat vatten fasta ämnen Miljötillstånd ≤15 mg/l	2,0 mg/l	≤2,9 mg/l	≤2,9 mg/l	≤2,9 mg/l	≤2,9 mg/l	≤2,9 mg/l
Reningseffekt behandlat vatten BOD7ATU Miljötillstånd ≥ 95 %	99 %	≥99 %	≥99 %	≥99 %	≥99 %	≥99 %
Reningseffekt behandlat vatten CODCr Miljötillstånd ≥ 90 %	97 %	≥95 %	≥95 %	≥95 %	≥95 %	≥95 %
Reningseffekt behandlat vatten fosfor Miljötillstånd ≥ 95 %	98 %	≥98 %	≥98 %	≥98 %	≥98 %	≥98 %
Reningseffekt behandlat vatten kväve Miljötillstånd ≥ 75 %	87 %	≥84 %	≥85 %	≥85 %	≥85 %	≥85 %
Reningseffekt behandlat vatten fasta ämnen Miljötillstånd ≥ 95 %	99 %	≥99 %	≥99 %	≥99 %	≥99 %	≥99 %

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Bolaget utvecklar sin avloppsreningstjänst kontinuerligt, beaktar verksamhetens koldioxidavtryck och livscykel och förbereder sig för klimatförändringen. Reningskapaciteten maximeras i alla delområden av anläggningen och kontinuiteten i verksamheten säkerställs genom föregripande åtgärder. Bolaget upprätthåller och utvecklar personalens välbefinnande, motivation, förbindelse till arbetet och yrkesskicklighet.

Mål: Bevarandet av verkets värde och en kontinuerlig utveckling, så att ett effektivt reningsresultat kan uppnås också då reningsverket blir äldre.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Investeringar i reparationer och ändringar av leasingmaskiner och leasingapparater, 1 000 euro	389	475	435	0	0	0

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Enligt leasingavtalet ska verkets anordningshelhet (31 M€) hållas funktionsduglig. Hyrestagaren (Tsp) har inte rätt till avskrivningar av de investeringar i korrigeringar och ändringar som gjorts i helheten, och kostnaderna ingår i omsättningens kostnadsstruktur. Utöver investeringarna i korrigeringar och ändringar på leasingmaskiner och leasingapparater sköts leasingobjektets och hela verkets skick genom förutseende underhåll. Avtalsperioden för leasing upphör 2024 + option 2 år, restvärdet är 50 procent. Sedan 2026 ingår utveckling av leasingapparater i anläggningens investeringar.

Klimatmålen

Sammanlutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Koldioxidavtrycket som beskriver klimatverkningsarna för Turun seudun puhdistamo Oy beräknas årligen genom att tillämpa internationella anvisningar (GHG protocol). I kalkylen ingår direkta och indirekta utsläppskällor. Därtill beräknas de utsläpp som undvikits genom den energi som reningsverkets producerat, dvs. hur mycket växthusgasutsläpp som kunnat undvikas tack vare produktionen av energi med förnybara källor. I klimatverkningsarna för helheten för reningsverket beaktas utöver utsläpp från reningsverket och funktioner i anknötning till reningsverket, de utsläpp man tack vare reningsverket och dess funktioner kunnat undvika i reningsverksamheten, slambehandlingen i Gasum Oy:s biogasanläggning och genom användning av avloppsvattnets spillvärme i värmeproduktionen i värmepumpanläggningen för Turun Seudun Energiantuotanto Oy. Koldioxidavtrycket för helheten för reningsverket är redan negativt, vilket är ännu bättre än att vara koldioxidneutralt.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Koldioxidavtryck för helheten för reningsverket, ton CO ₂ e	-115 000	≤ -32 000	≤ -100 000	≤ -100 000	≤ -100 000	≤ -100 000

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Reningsverket används energieffektivt och klimatvänlighet beaktas i anskaffningarna. Utnyttjandet av spillvärme från avloppsvatten och samhällsslam i biobaserad energiproduktion kommer att fortsätta tillsammans med intressentgrupperna så att man undviker användning av motsvarande fossila energikällor.

Mål: Sammanlutningen deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna omställningen i enlighet med klimatplanen och EU:s taxonomi.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Investeringar i anknötning till klimatmålen, 1 000 euro	2 570	265	1 995	17 355	1 750	1 750
varav enligt taxonomin i EU:s klimatförordning (2021/2139), 1 000 euro	2 570	265	100	200	200	200
varav enligt taxonomin i EU:s miljöförordning (2023/2486), 1 000 euro	-	-	1 895	17 155	1 550	1 550

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Samtliga Bolagets investeringar kommer att bedömas i enlighet med både taxonomin i EU:s klimatförordning och taxonomin i EU:s miljöförordning från 2025 och framåt (tidigare endast enligt taxonomin i EU:s klimatförordning). På grund av bolagets bransch tillhör nästan alla investeringar i reningsverket den ena eller den andra kategorin för taxonomibedömning.

Mål för naturen

Sammanlutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloket kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025.

Turun seudun puhdistamo Oy (Tsp), Turun Seudun Vesi Oy och Åbo Vattenförsörjning Ab som ingår i Åbokoncernen har ett gemensamt miljöprogram för att uppnå bättre effekt. Miljöprogrammet innehåller också vattenförsörjningsbolagens åtgärder för den nya perioden 2024–2028 av Östersjötmaningen. I Tsp:s miljöprogram ingår bland annat följande mål för natur och cirkulär ekonomi:

- utveckla verksamheten i enlighet med principerna för hållbar utveckling, Green deal-avtalet och klimatåtaganden samt deltagande i utvecklingsprojekt
- målmedvetet arbete för att minska överströmningar i nätverken
- se till att den belastning som släpps ut från reningsverket i vattendragen är betydligt mindre än de beräknade minimikraven i miljötillståndet

Med sitt eget klimatåtagande deltar bolaget i Åbo stads klimatstadsavtal. Bolaget utvecklar bedömningen av sina investeringar i enlighet med EU:s taxonomi. Från och med 2025 kommer bolagets investeringar att bedömas inte bara med tanke på stävande av och anpassning till klimatförändringen (EU:s klimatförordning 2021/2139), utan också med tanke på hållbar användning och skydd av vattenreserver och havens naturresurser, övergång till en cirkulär ekonomi, förebyggande och minskning av miljöföroreningar samt skydd och återställande av biologisk mångfald och ekosystem (EU:s miljöförordning 2023/2486).

Bolaget främjar den biologiska mångfalden genom att anlägga och underhålla insektsängar i pumpstationernas grönområden.

Turun Seudun Vesi Oy

Verkställande direktör: Aki Artimo

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Bolagets uppgift är att ombesörja delägarnas anskaffning av hushållsvatten. I detta syfte kan bolaget äga, planera och uppföra vattenförsörjnings-, vattenrenings- och vattendistributionsanläggningar och producera, överföra, distribuera och sälja tappvatten samt idka övrig verksamhet som hör till branschen. Bolaget kan äga och förvalta fastigheter för sin verksamhet.

Turun Seudun Vesi Oy upprätthåller och skapar konkurrenskraft inom sitt verksamhetsområde genom att kontinuerligt producera högklassigt hushållsvatten till ett så förmånligt pris som möjligt. Hushållsvattnet produceras enligt principen om en hållbar utveckling. Högklassigt hushållsvatten är en grundförutsättning för välfärden och livskvaliteten.

Förändringar i omvärlden

Under de senaste åren har faktorer som påverkar bolagets driftskostnader dykt upp i snabb takt. Driftskostnadernas struktur och kostnadsfaktorer som påverkar den är främst sådana som bolaget inte kan påverka med sin egen verksamhet i det nuvarande globala ekonomiska tillståndet. Situationen kunde dock vara betydligt sämre om bolaget inte hade skyddat sina köppriser för elenergi till bestämda delar och tryggt räntenivån för kostnaderna för skötseln av lån genom ränteskydd.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

För att säkerställa den regionala vattenförsörjningen för bolagets alla delägare förutsätts att ett nytt reservvattenverk byggs. Behovet av byggande av ett nytt reservvattenverk förelades bolagets delägare för beslut vid bolagsstämman i april 2023 efter att genomförandeplanen för reservvattenverket färdigställdes i början av 2023. Ägarkommunernas förhandlingar om grunderna för kostnadsfördelningen slutfördes då ändringen av bolagets bolagsordning och kompletteringsavtalet för delägaravtalet undertecknades samt F-aktieserien för den nya reservanläggningen grundades i juni 2024.

Förhandlingarna i anknytning till genomförandet av den nya överföringslinjen mellan Reso och Masko kunde även avslutas efter ändringen av bolagsordningen, kompletteringsavtalet för delägaravtalet samt godkännandet av nya aktieserierna G1 och G2-aktieserien. Genomförande- och byggplaneringen av överföringslinjen inleds hösten 2024 och kostnaderna som orsakas av detta registreras i G1-aktieserien.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

Bolaget har förberett sig på att under 2024 inleda sin investering i genomförandeplaneringen av stabiliseringsentreprenaden för reservvattenverket och överföringsledningen i Masko som redan tidigare skjutits upp. Bolaget har också planerat andra investeringar i överförings- och huvudvattenledningar, men deras tidtabeller beror i hög grad på när ovannämnda projekt kan inledas och deras tidtabeller.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Bolaget förser sina delägare planenligt med vatten och produktionsvolymen motsvarar planen

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Vattenproduktion/produktionsmål, %	100	100	100	100	100	100

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Mål: Vattendistributionen sker utan störningar och inga fel uppstår i vattenkvaliteten

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Fel som upptäckts i kvaliteten hos det vatten som ska distribueras, st.	0	0	0	0	0	0
Oförutsedda störningar i vattendistributionen, st.	0	0	0	0	0	0

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Produktionen av konstgjort grundvatten är ett kostnadseffektivt sätt att producera dricksvatten och jämfört med ytvattensanläggning används enbart en bråkdel kemikalier.

I bolaget utnyttjas vattnets kinetiska energi med hjälp av en turbin som byggts i en bergscistern i Starrbacka, som justerar strömningen av vatten från Virttaankankaas anläggning för konstgjort grundvatten och samtidigt producerar utsläppsfri elenergi. Den kraft som turbinen producerar räcker till för att pumpa vatten till nätverket från Starrbackas bergscistern, genom detta produceras tryck i nätverket i Åbo, Nådendal och Reso.

Ett nytt solenergisystem installerades i Huittinen i Turun Seudun Vesis förbehandlingsanläggning. Solenergisystemet producerar en del av den el som anläggningen förbrukar.

Utnyttjandet av värmeåtervinning ur dricksvatten har utretts. Enligt en förundersökning som gjordes tillsammans med Åbo Energi, uppfylldes förutsättningarna för värmeåtervinning i samband med verksamheten i den nya reservanläggningen i Hallis. Genomförandeplaneringen för reservanläggningen har gjorts så att den nya reservanläggningen kommer att värmas upp med värmeenergi som fås från konstgjort grundvatten.

Utöver de nämnda investeringarna och åtgärderna äger bolaget över 400 hektar skog som sköts på ett hållbart sätt och vars funktion som en kolsänka optimeras med åtgärder för att vårda skogen.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Antalet laddningspunkter för elbilar totalt, st.	6	8	8	10	10	10

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Bolaget bygger ett tillräckligt antal laddningsstationer med beaktande av både bolagets och arbetstagarnas bilbestånd.

Mål: Sammanslutningen deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna övergången i enlighet med klimatplanen och EU:s taxonomi.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Investeringar i den gröna omställningen	8	10	10	100	20	10

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjöutmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före målåret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloshet kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025

Bolaget genomförde som en miljöåtgärd ett ca 40 hektars naturskyddsområde i Virttaankangas som ett sätt att fira sitt 50-årsjubileum. Skyddsområdet genomfördes inom ramen för skyddsprogrammen METSO och Natura. NTM-centralen fattade ett beslut om att skydda området i slutet av februari efter att miljöministeriet behandlat handläggningen av lovet.

Grundandet av området främjar Åbo stads mål att främja biologisk mångfald. Områdets mark förblir i bolagets ägo och inga funktioner för anläggningen för konstgjort grundvatten eller byggd infrastruktur placeras på området.

Turun Seudun Vesi Oy, Turun seudun puhdistamo Oy och Åbo Vattenförsörjning Ab definierade och kom överens om ett gemensamt miljöprogram, enligt vilket alla regionens vattenförsörjningsbolag genomför sina klimat- och miljömål under de kommande åren.

Konstens hus i Åbo Ab

Verkställande direktör: Jere Pensikkala

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Bolagets uppgift är att främja och stödja kulturverksamheten, sysselsättningen av konst- och kulturprofessionella, näringen samt att utveckla och organisera konceptet Konstens hus i Åbo. Konstens hus i Åbo är en attraktiv konceptuell mötesplats där olika konstgrenar möts. Bolaget samarbetar med kulturaktörer, företag inom den kreativa ekonomin, kommersiella företag och högskolor. Bolaget kan också ordna andra former av utvecklingsverksamhet och konsulttjänster. Bolaget ordnar verksamhet särskilt i Åbo men också nationellt och internationellt.

Förändringar i omvärlden

Under 2024 har tre gallerier och en biograf öppnat i området. Verksamheten för Konstens hus har expanderat betydligt och antalet evenemang har ökat i snabbare takt än målen i resultatkortet. Målet för antalet evenemang höjdes i delårsöversikten (8/2024) så att det blev drygt 40 procentenheter högre än målet i resultatkortet.

Den första omfattande renoveringen färdigställdes i den så kallade Brandkårsbyggnaden. Byggnaden inhyser Galleri Kilta som upprätthålls av Wäinö Aaltonens museum fram till sommaren 2026 och där utställningsverksamheten inleddes på Åbodagen 15.9.2024 samt biografen Kino Kilta som öppnade 27.9 och drivs av Egentliga Finlands filmcentrum. Efter sommaren 2025 inleds nästa mer omfattande renoveringshelhet på 2:a våningen i Fabriksbyggnaden, vilket avsevärt förbättrar användbarheten och dragningskraften för korttidsuthyrda evenemanglokaler i Konstens hus. Renoveringen ska genomföras på kort sikt så att den inte påverkar sommarsäsongerna 2025–2026.

De nedskärningar i finansieringen som riktats till kulturbranschen kan drabba hyresgästerna i Konstens hus. Den exceptionella höjningen av hyresnivåerna till följd av inflationen har dock avtagit, vilket har en positiv inverkan på aktörerna.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Under 2023–2024 har den första fasen av renoveringen av Konstens hus pågått. I samband med detta har man genomfört renoveringen av den så kallade Brandkårsbyggnaden samt mindre ändringsarbeten i kulturlokaler och kommersiella lokaler. Under 2025–2026 genomförs renoveringen av den så kallade Fabriksbyggnaden på andra våningen samt tillhörande ändringsarbeten på första våningen i byggnaden. Därtill genomförs mindre ändringsarbeten i kulturlokaler och kommersiella lokaler.

Undervisnings- och kulturministeriet har beviljat sammanlagt 546 000 euro i finansiering för renovering av kulturlokaler.

Under hösten 2024 konkurrensutsätts en matrestaurangoperatör som en del av helheten Konstens hus, och dessutom söker man företagare till det gemensamma utskänkningsområdet. Målet är att när hela hyresansvaret överförs till Bolaget är alla lokaler uthyrda eller åtminstone slutanvändaren är känd.

När man skaffar hyresgäster, särskilt för kommersiella aktörers del, är det viktigt att påvisa områdets affärspotential, där permanenta kulturlokaler som redan har öppnats spelar en betydande roll. Antalet evenemang i området ökar snabbare än tidigare uppskattat, vilket jämnar ut kundflödena från sommarens besökstopp till att bli mer jämnt fördelade över året.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

Understödsavtalen för åren 2024–2026 har ingåtts med Åbo stad och Stiftelsen Åbo 2029. I stadens understödsavtal har man beaktat effekterna av renoveringar av kulturlokaler motsvarande hyreshöjningen. Den slutliga nivån på verksamhetsunderstödet kan dock inte bekräftas förrän renoveringsprojekt har slutförts. I slutet av ekonomiplanepreioden har de mest betydande åtgärderna som krävs för inledningsskedet av verksamheten genomförts, så det är inga problem att verksamhetsunderstödet från Stiftelsen Åbo 2029 sannolikt upphör.

Bolaget strävar efter att hitta projektfinansiering så att verksamhet enligt dess koncept kan genomföras också i projekt- och planform. För åren 2024–2025 har Bolaget anhållit om strukturstöd av undervisnings- och kulturministeriet för att förnya kulturbranschen och kreativa branscher. Stödet anhölls för projektet Det digitaliska Konstens hus totalt 292.000 euro. I sin helhet utvecklas Konstens hus digitala färdigheter på ett betydande sätt, bättre digitala tjänster produceras för kunderna och aktörerna och därtill genomförs virtuella innehåll. En del av åtgärderna är planerade att vara permanenta, så att de genererar serviceverksamhet och intäcksströmmar för Bolaget.

I slutet av ekonomiplanepreioden ska Bolagets uthyrningsverksamhet och övriga inkomstanskaffning ackumulera de resurser som krävs för utvecklandet av verksamheten så att stödet av staden stabiliseras på en bestående nivå. Via den inkomstbildning som evenemangsfunktionerna skapar kan Bolaget samla in intäkter också på andra sätt än genom uthyrning av lokaler.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Effektiv verksamhet

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Antal besökare per år, st.	81 245	90 000	100 000	100 000	110 000	110 000
Antal evenemang (inkl. utställningar) per år, st. (som producerats av Konstens hus i Åbo Ab)	159	70	30 *	30 *	30 *	30 *
Antal evenemang (inkl. utställningar) per år, st. (som ordnats i Konstens hus i Åbo Ab)	526	600 (Delårsöversikt 850)	1300	1300	1400	1400

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

* Det är möjligt att minska volymen på bolagets egen evenemangsproduktion, eftersom antalet sammanslutningar som bedriver permanent evenemangsverksamhet har ökat snabbare än beräknat och dessutom produceras en stor del av sammanslutningarnas verksamhet av andra aktörer.

Mål: Ekonomisk balans på lång sikt

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Omsättning, 1 000 euro	1 451	1 823	1 942 *	1 935 *	1 985 *	2 035
Egna intäkter (inkl. hyresinkomster), 1 000 euro	594	1 062	1 007 *	1 100 *	1 200	1 250

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

* Renoveringen av huvudsalen inleds hösten 2025, vilket kommer att påverka hyresintäkterna under åren 2025–2026. Delägaren kommer att behålla Kilta Gallerias lokaler i eget bruk under den tid som de används av Wäinö Aaltonens museum, vilket kommer att påverka hyresintäkterna under åren 2024–2026. Det understödsavtal som ingåtts med Stiftelsen Åbo 2029 för inledningsskedet löper ut 2026, vilket kommer att ha en betydande inverkan på omsättningen.

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
En hållbarhetsplan har utarbetats och bundits till målen för Agenda 2030	Arbete pågår	Genomförs (Fastighet Ab)	Genomförs (Fastighet Ab)	Planen uppdateras		
En klimat- och miljöplan utarbetas	Arbete pågår	Genomförs (Fastighet Ab)	Genomförs (Fastighet Ab)	Planen uppdateras		

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: För fastighetsbolaget har utarbetandet av planer skjutits upp till budgetåret 2025 så att arbetet stöds av fastighetens PTS.

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjötmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före mållåret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloshet kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025.

Syftet med verksamhetsåret är att inleda arbetet med att kartlägga Konstens hus och dess aktörers koldioxidavtryck. Dessutom strävar man efter att minska mängden digitalt avfall och aktörerna i Konsten hus och intressentgrupperna utbildas i teman för hållbar utveckling.

Dessutom fortsätter de åtgärder som inleddes 2024 bland annat för att förbättra lösningarna för gång- och cykeltrafiken, effektivisera återvinningen på alla offentliga områden och öka grönskan på gården.

Åbo Teknologifastigheter Ab

Verkställande direktör: Mikko Lehtinen

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Åbo Teknologifastigheter Ab är ett fastighetsinvesteringsbolag som verkar i Turku Science Parks område. Bolaget utvecklar områdets fastigheter och tjänster samt erbjuder förstklassiga kontors-, produktions- och laboratorielokaler till företag och sammanslutningar. Bolagets grundläggande affärsverksamhet är att äga, förvalta och hyra ut fastigheter och lokaler och i allt större utsträckning att producera lokaltjänster.

Förändringar i omvärlden

Den förändring som coronapandemin orsakat i arbetslivet med distansarbete och hybridkontor är en betydande förändring, men den gemenskaps- och virtualiseringsstrategi som bolaget tillägnat sig redan tidigare lämpar sig mycket bra för "det nya normala". Ledningen tror att det även i framtiden behövs gemensamma mötesplatser. Bolaget har mycket flexibla lokaler som kan anpassas efter framtidens behov.

Effekterna av högre räntor som en dämpande faktor på den allmänna ekonomiska aktiviteten har redan varit synliga i omvärlden. Om situationen drar ut på tiden kan det påverka i synnerhet hyresgästernas betalningsförmåga inom den privata sektorn eller deras vilja att minska sina lokaler för att spara kostnader. De långa hyresavtalen på den offentliga sektorn balanserar bolagets situation. Att

drastiskt minska antalet lokaler inom den offentliga sektorn innebär utmaningar på längre sikt.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Bolaget har som mål att utveckla området för Åbo vetenskapspark till ett starkare kluster för vetenskapen och företagslivet.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

Det osäkra läget skapar ingen betydande risk för bolagets ekonomiska utsikter. Hyrornas löptid är lång och indexhöjningarna i hyresavtalen återspeglar inflationen. Elpriset har till största delen fastställs för kommande år. Byggbranschens snabbt försämrade situation har tidigare lett till att priserna som tidigare kraftigt stigit, börjat sjunka, och detta kan utnyttjas i nya potentiella investeringar. Däremot kan de stigande räntekostnaderna fördöja framtida investeringsbeslut.

Vid utvärderingen av fastighetsegendomens marknadsvärde har värdet uppskattats hålla sig på den nuvarande nivån och nya investeringar har värderats med sin investeringskostnad. Bolagets belåningsgrad är för tillfället låg och att marknadsvärdena eventuellt sjunker borde inte orsaka problem. Bolaget förväntar sig dock inte att marknadsvärdena på fastigheterna kommer att sjunka.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Avkastning på sysselsatt kapital

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Avkastningsmål till staden per år, 1 000 euro	2 887	2 218	2 400	2 400	2 400	2 400

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: genom att fortsätta nuvarande verksamhet + att redan påbörjade nya investeringar ska genomföras.

Mål: Ökning av omsättningen och rörelsevinsten till målnivån

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Omsättning, 1 000 euro	42 424	43 419	46 000	48 000	48 500	49 000
Verksamhetsbidrag, 1 000 euro	23 147	24 140	26 000	27 500	28 000	28 500

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: genom att fortsätta nuvarande verksamhet + att redan påbörjade nya investeringar ska genomföras.

Mål: Ökning av fastighetsegendomen och uthyrningsverksamheten

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Uthyrda m ² (ekonomisk)	154 149	157 000	163 500	163 500	163 500	163 500
Fastighetsegendomens marknadsvärde, 1 000 euro	486 457	509 381	517 377	517 377	517 377	517 377

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Marknadsvärdet grundar sig på värderingsinstrumentet från 2023. De nya byggnaderna Genecity och Akvacity som kommer att stå färdiga 2025 har beaktats till sitt fulla värde från 2025 och framåt.

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Koldioxidneutrala byggarbetsplatser						
Andelen förnybar el av hela fastighetsbeståndets förbrukning, %	100	100	100	100	100	100
Andelen förnybar värme av hela fastighetsbeståndet, %	78	75	100	100	100	100

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Andelen förnybar värme stiger till 100 procent när vi från och med 1.1.2025 börjar använda Åbo Energis tjänst Ekotakuu Lämpö i alla våra fastigheter.

Mål: Sammanslutningen deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna omställningen i enlighet med klimatplanen och EU:s taxonomi.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Nyinvesteringar genomförs och certifieras enligt Leed Platinum-nivå miljoner euro	13,8	19	6,3	0	0	0

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Nyinvesteringar enligt Leed Platinum-nivå: Genecity och Akvacity (färdigställs 2025). Anra nyinvesteringar har inte beslutats.

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjöutmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före målåret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloshet kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025.

Mål för naturen:

Alla våra fastigheter byggs i ett redan tidigare utvecklat område och omfattas inte av MKB-förfarandet. Alla byggnadsobjekt genomförs enligt höga miljöstandarder (Leed Gold, Leed Platinum).

Mål för cirkulär ekonomi:

Vi främjar cirkulär ekonomi genom att återvinna avfall från byggarbetsplatser på ett ändamålsenligt sätt. Dessutom har våra kunder tillgång till ett stort antal delade, bokningsbara utrymmen, vilket avsevärt minskar deras eget behov av utrymme. Dessutom erbjuder vi möbler som en tjänst från våra egna lager, så att kunderna inte behöver skaffa nya möbler.

Åbo Vattenförsörjning Ab

Verkställande direktör: Irina Nordman

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Bolagets uppgift är att upprätthålla vattenförsörjningen och utöva och utveckla vattenförsörjningsverksamheten samt därtill hörande övrig affärsverksamhet. Bolaget kan äga och förvalta aktier, andelar, värdepapper och annan egendom. Bolaget kan också köpa, sälja och äga fastigheter och aktier samt hyra ut fastigheter och utrymmen.

Den huvudsakliga uppgiften är att tillhandahålla högklassigt hushållsvatten till kunderna och samla upp och leda vidare kundernas avloppsvatten för rengöring.

Bolagets verksamhetsidé är att enligt principerna för hållbar utveckling säkerställa kostnadseffektiva vattenförsörjningstjänster och en ren vattenmiljö för Åboborna. Utöver att vara en lokal aktör inom vattenförsörjning är bolaget även en internationellt erkänd aktör inom vattenförsörjning. Bolaget sköter om produktionen av tjänster på sitt verksamhetsområde enligt lagen om vattentjänster på ett tryggt, pålitligt och förnyande sätt.

Förändringar i omvärlden

Lagstiftningen skapar ramarna för verksamheten. Den mest centrala lagen för vattenförsörjning, lagen om vattentjänster, revideras som bäst och regeringens förslag är för tillfället på remiss. Verksamheten påverkas även av NIS2- och CER-direktiven och direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse, trots att dess tyngdpunkt är styrning och reglering av verksamheten för avloppsreningsverk. Hållbarhetsdirektivet har en inverkan redan nu via kundernas bejov och under planperioden även på grund av verksamhetens omfattning.

Globalt ansvar och målen för FN:s hållbara utveckling syns även i de förväntningar som riktas till vattenförsörjningen. Verksamheten styrs av Åbo stads mål.

Utvecklingen av digitaliseringen ställer dataskydd och informationssäkerhet allt mer i centrum. Den tekniska utvecklingen ökar kundernas förväntningar på servicen men skapar även möjligheter att utveckla och effektivera verksamheten.

Klimatförändringen skapar utmaningar särskilt på grund av regnigheten, regnets intensitet och i och med havsnivåhöjningen. Dessa påverkar mängden dagvatten som leds till avloppsnätet eller annars hamnar där, som bolaget genom saneringsåtgärder kan hålla på den nuvarande nivån men inte längre minska.

Den internationella störningssituationen som fick sin början på grund av coronapandemin har fortsatt i och med

Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Detta syns särskilt i ökningen av energikostnaderna, vilket i praktiken har kostnadseffekter på alla tjänster och produkter som bolaget anskaffar. Kostnaderna ökar i synnerhet på grund av kapitalkostnaderna för partihandelsbolagen för vatten, av vilka Vattenförsörjningen betalar en andel i enlighet med aktieägaravtalen. Den svaga konjunkturen inom byggbranschen har inverkan på bolagets intäkter från installations- och anslutningsavgifter.

Försörjningsberedskapen betonas i samhällsviktiga tjänster, såsom vattenförsörjningen. Det förändrade internationella säkerhetsläget har ökat behovet av beredskap och omvärdering av riskhanteringen.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Viktigt i fråga om bolagets serviceutbud är en störningsfri verksamhet, kvalitet och kundnöjdhet. En störningsfri verksamhet grundar sig på egendomsförvaltningen samt på en bra operationsförmåga. Egendomsshanteringens nivå förbättras kontinuerligt med utvecklingsprojekt som syftar till att öka pålitlig information i realtid samt genom att analysera data mångsidigt. Kvaliteten tryggas genom dokumentering, effektiv egenkontroll och riskhantering.

Kundnöjdheten bygger på klara spelregler, genomskinlighet och information.

Bolagets avgifter hålls på en nivå som tryggar en störningsfri och högklassig verksamhet men är kostnadseffektiva.

Verksamheten styrs av stadens mål är att vara klimatneutralt före 2029.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

Bolagets inkomster grundar sig på försäljningen av vatten enligt den nuvarande nivån samt på att intäkterna från anslutningsavgifter 2025 och inkomster från anslutningsavgifter även efter det förväntas spegla lågkonjunkturen.

Grossistföretagens kostnader är den mest betydande kostnadsposten för Åbo Vattenförsörjning Ab. Dessa utgjorde mer än 50 procent av alla kostnader i det senaste bokslutet. Turun Seudun Vesi Oy:s reservanläggning torde färdigställas under planåren och öka kostnaderna betydligt jämfört med året 2024. Kundavgifterna ska höjas så småningom till en sådan nivå att vi klarar av att upprätthålla en måttlig investeringsnivå. Den reella investeringsnivån sjunker dock från år 2024, vilket tagits i beaktande då vi ställt upp målen för verksamheten.

Åbo Vattenförsörjning Ab:s egna kapitalkostnader består av avskrivningar enligt plan och räntor på ägarlånet. Antalet har hållits på samma nivå och inga betydande förändringar väntas under budget- eller ekonomiplanåren. Under planåren 2026–2028 beräknas kostnaderna för andra än grossistföretagsavgifter och kapitalkostnaderna öka med den genomsnittliga beräknade inflationstakten (1,5 %).

Kalkylerna omfattar en delvis höjning av basavgifterna för 2025 och utöver denna höjs bruksavgifterna årligen. För en göra kalkylerna enklare har höjningar under ekonomiplanepreioden gjorts enbart i bruksavgifterna. Under ekonomiplanepreioden kan och bör höjningen också riktas till grundavgifterna så att behovet av att höja driftsavgifterna minskar på motsvarande sätt. Därtill har bolaget gjort förutredningar och utifrån dessa kan vi utvärdera behovet av att ta i bruk områdesvisa bas- och anslutningsavgifter. Om det finns behov av att höja vattenavgifterna bedöms ändå årligen så att de motsvarar det faktiska behovet i förhållande till kostnaderna. Det kan fortfarande ske betydande förändringar i kostnaderna för ekonomiplanepreioden, då grossistföretagens faktiska kostnader utjämnas enligt Mankala-principerna.

Trots höjningarna av kundavgifterna kommer nettokassaflödet för affärsverksamheten och investeringarna att visa ett underskott på den planerade investeringsnivån alla år med undantag av det sista planåret.

De mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige är redan nu på en utmanande nivå och det har inte föreslagits skärpningar i dem. De operativa mätarnas goda

utveckling främjas genom forskning, mätningar och analys av informationen samt på basis av denna information riktade saneringar som görs vid rätta tidpunkter. Dessa åtgärder räcker dock inte i sig för att minska mängden ofakturerat avloppsvatten, dvs. dagvatten som hamnat i avloppet med avsikt, oavsiktligt eller av sig självt. Nödvändiga tilläggsåtgärder riktar sig särskilt till parter som anslutit sig och gatuhållaren. Åtgärderna är nödvändiga så att dagvatten inte orsakar avloppsöversvämningar. I samarbete med staden utarbetas en färdplan över metoder för att minska dagvatten, tidtabeller och inriktning under budget- och planåren.

Investeringarna grundar sig för de gemensamma projektens del på information om projektens tidtabeller som staden gett. Utöver nybyggande och vissa gemensamma saneringsobjekt har bolaget även nya saneringsobjekt. Den interna finansieringen och kassamedlen räcker inte till för finansieringen av investeringar under budget- och planperioden utan investeringarna ska delvis finansieras genom kassamedel eller genom låneupptagning. I detta skede är investeringsnivåerna under planåren preliminära. Om investeringsbehovet ökar, behövs även ny intern finansiering eller finansiering genom lån. I budgeten har inte tagits i beaktande NTM-centralens krav på att vattentjänsternas verksamhetsområde borde utvidgas utanför detaljplaneområdet. De tilläggskostnader som en sådan åtgärd eventuellt skulle orsaka har inte heller beaktats i budgeten. Likaså har vi för spårvägsprojektets del antagit att projektet, om det genomförs, ansvarar för eventuella överföringskostnader.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Bolaget levererar vatten till sina kunder pålitligt och kostnadseffektivt

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Längden på oförutsett avbrott i distribution min/invånare/år (i genomsnitt)	4,4	<5	<5	<5	<5	<5

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Med god egendomsförvaltning, föregripande underhåll samt tillräckliga, rätt riktade saneringar i rätt tid.

Mål: Vattendistributionen sker utan störningar och inga fel uppstår i vattenkvaliteten

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Avvikelse från kvalitetsmål som upptäckts i kvaliteten hos det vatten som ska distribueras, st.	1	0	0	0	0	0
Avvikelse från kvalitetsrekommendationer som upptäckts i kvaliteten hos det vatten som ska distribueras, st.	0	0	0	0	0	0
Antalet rörbrott, st./100 kilometer vattenledning	3,0	<5	<4	<4	<4	<4

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Med god egendomsförvaltning, effektiviserad uppföljning i realtid och föregripande underhåll.

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Minskning av koldioxidavtrycket	Åtgärder genomförts snabbare än beräknat exkl. uppdatering av planen	Uppdatering av planen	Riktade mål på basis av uppdatering	Riktade mål på basis av uppdatering	Bedömning av kompensationsbehovet	Användningen av goda förfaringssätt fortsätter
Energieffektiviteten i lokaler (uppvärmningsenergi Mwh)	2 495	< 2 300	< 1 800	< 1 000	<1000	< 1000
Klimatneutralitet på byggarbetsplatser Klimatneutralitet för trafiklösningar	Utfall	Förnyande av den egna utrustningen, vid anbuds-tävlingar och transporter eftersträvas green deal-principer	Förnyande av den egna utrustningen, anbudstävlingar och transporter ordnas enligt green deal-principer	Förnyande av den egna utrustningen, anbudstävlingar och transporter ordnas enligt green deal-principer	Klimatneutrala byggarbetsplatser eller utsläpp har kompenseras	Användningen av goda förfaringssätt fortsätter

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Bolaget genomför tillsammans med grossistbolagen en beräkning av vattenförsörjningens koldioxidavtryck enligt växthusgasprotokollet till scope 3-nivå. Målet är att beräkningen kan genomföras för utsläppen 2024 och efter det som en årlig rutin. Främjande åtgärder väljs utifrån beräkningen.

Lokalernas energieffektivitet främjas när bolaget flyttar till nya lokaler med LEED Platinum-miljöcertifiering i Österås våren 2025. För 2024 innehåller mätaren en arealbaserad bedömning av bolagets andel av fjärrvärmenergin i hyreslokalerna i Logomo och på Havregatan. Fjärrvärmeförbrukningen på Hallisvägen 4 inbegriper uppvärmningsenergin i hela Hallisområdet - uppvärmningen av Åbo-nejdens Vatten Ab:s lokaler för reservanläggningen och de lokaler som staden hyrt ut till andra aktörer. Målet är en sjunkande och klimatneutralt producerad uppvärmningsenergi.

Klimatneutraliteten på byggarbetsplatser utvecklas enligt Green Deal-principer i samma takt som staden. Klimatneutraliteten för våra egna trafiklösningar främjas genom att ersätta den nuvarande förbränningsmotorparken med utsläppsfria fordon och genom att övergå till användning av biodiesel i den mån det är möjligt. Bolaget har även en personalbiljett i kollektivtrafiken och en tjänstecykelförmån. Målet med dessa är främja hållbara färd sätt.

Mål: Sammanslutningen deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna omställningen i enlighet med klimatplanen och EU:s taxonomi.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Sanering av vattenledningsnätet, miljoner euro	3,9	3,2	3,0	3,0	3,2	3,3
Sanering av avloppsnätet, miljoner euro	3,1	4,5	4,5	4,5	4,4	4,4

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Investeringar som en del av normal verksamhet och den största delen av investeringarna underskrider klart 1 miljon euro. Vi strävar efter att utnyttja taxonomiklassificeringen även i mindre objekt.

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjöutmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före måläret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resursklokheter kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025.

Turun seudun puhdistamo Oy (Tsp), Turun Seudun Vesi Oy och Åbo Vattenförsörjning Ab som ingår i Åbokoncernen har ett gemensamt miljöprogram för att uppnå bättre effekt. Miljöprogrammet innehåller också vattenförsörjningsbolagens åtgärder för den nya perioden 2024–2028 av Östersjöutmaningen. För Åbo Vattenförsörjnings del ingår bland annat följande mål för natur och cirkulär ekonomi i miljöprogrammet:

- utveckla verksamheten i enlighet med principerna för hållbar utveckling och klimatåtaganden samt deltagande i utvecklingsprojekt
- målmedvetet arbete för att minska överströmningar i nätverken
- beräkning av vattenbolagens gemensamma koldioxidavtryck för att rikta effektiva åtgärder
- kommunikation till vattenanvändarna om ansvarsfull användning av vatten med beaktande av klimatet och miljön

Med sitt eget klimatåtagande deltar bolaget i Åbo stads klimatstadsavtal. Bolaget utvecklar bedömningen av sina investeringar i enlighet med EU:s taxonomi. Från och med 2025 kommer bolagets investeringar att granskas med tanke på hållbar användning och skydd av vattenreserver och havens naturresurser (EU:s miljöförordning 2023/2486).

Målet är även att främja naturens mångfald genom att förbättra insekters levnadsförhållanden i närheten av pumpstationer och de övre vattenbehållarna.

Studentbystiftelsen i Åbo

Verkställande direktör: Risto Siilos

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Stiftelsens huvudsakliga syfte är att sörja för tillgången till hyresbostäder i Åboregionen för studerande som studerar vid läroanstalter efter den grundläggande utbildningen och studerande som fortsätter sina studier. För att förverkliga sitt syfte bygger och upprätthåller stiftelsen studentbostäder samt sköter om reserveringen av markområden för kommande verksamhet som riktar sig till målgruppen.

Förändringar i omvärlden

De mest akuta förändringsfaktorerna i omvärlden är tillgång på finansiering och investeringsunderstöd (ARA) för nybyggnadsprojekt och grundläggande renoveringar, medan andra faktorer som tidigare identifierats fortfarande är aktuella (allmänna ekonomiska osäkerhetsfaktorer - kostnadsökningen, uppgången av räntenivån, inflationen, den ekonomiska konjunkturen -, ändrade studiesätt (distans-/närstudier), klimatförändringen, förändringar i den säkerhetspolitiska miljön i Finland och Europa).

Investeringsstödet från statens bostadsfond minskade från det tidigare totalbeloppet på 120 miljoner euro till 15 miljoner euro per år, vilket innebär i praktiken att produktionen av studentbostäder som subventioneras med statens investeringsstöd upphör. Nya projekt inleds fortfarande inom ramen för de gamla fullmakterna för understöd eller andra finansieringsarrangemang, om situationen med finansieringen och säkerheterna för den allmännyttiga studentbostadssammanslutningen i fråga tillåter det.

I och med den ekonomiska konjunkturen och byggkonjunkturen har den fritt finansierade bostadsmarknaden i allt högre grad blivit en hyresgästmarknad, där också studerande kan ha större valmöjligheter än tidigare om de har möjlighet att betala en hyra som är högre än hyran för studentbostäder.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

TYS strävar efter att hålla bostädernas hyror på en nivå som är 15–20 % under marknadshyrorna med beaktande

av att också el, vatten och internetförbindelse är inkluderade i jämförelsen. På basis av hyresjämförelsen som en extern aktör och stiftelsen själv gjort, kan detta mål fortfarande uppnås men konkurrensen på hyresmarknaden har ökat och det är allt mer utmanande att uppnå målet.

Enligt stiftelsens färdplan för klimatneutralitet strävar TYS efter att kontinuerligt minska utsläppen från den egna verksamheten så att koldioxidavtrycket från den egna verksamheten är 70 procent mindre år 2029 än år 2020 och de utsläpp som orsakas av verksamheten kompenseras senast från och med 2029. I fråga om nybyggandet granskar man möjligheterna att minska utsläppen från byggandet i varje objekt. Dessutom utreder TYS möjligheterna att förbinda sig till de klimatneutrala målen enligt green deal-principerna senast 2029.

I stiftelsens verksamhet tillämpas fortfarande fyra viktiga ansvarsteman: genomskinlig och lönsam verksamhet, välmående arbetsgemenskap, nöjda kunder samt hållbart boende. Ansvarsteman omfattar ekonomiskt ansvar och god förvaltning, socialt ansvar samt miljöansvar. För varje ansvarstema har definierats mätarna och målen. Hur dessa uppfylls rapporteras årligen i ansvarsrapporten.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

Effekterna av den allmänna ekonomiska osäkerheten (stigande kostnader, stigande räntor, inflation, det ekonomiska läget) och i synnerhet tillgången till finansiering för nybyggen och renoveringar skapar fortfarande mer osäkerhet än vanligt i budgeten och ekonomiplanen, särskilt när det gäller genomförandet av nybyggnads- och renoveringsprojekt.

Trots att det är möjligt att starta nya byggprojekt kommer ökningen av antalet studentbostäder och boendeplatser inte att realiseras under granskningsperioden, utan tillväxtmålet är åren därefter.

Enligt årsklockan fastställs stiftelsens verksamhetsplan och budget i stiftelsens styrelse i oktober.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Hög användningsgrad

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Användningsgrad, %*	97,4	97,0	97,0	97,0	97,0	97,0

Med vilka åtgärder kan målet uppnås:

*Operativ användningsgrad.

Mål: Ökning av omsättningen och rörelsevinsten till målnivån

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Omsättning, 1 000 euro	30 652	29 881	30 167	30 930*	32 400**	33 600**
Rörelsevinst, 1 000 euro	1 538	1 597	1 463	1 980	2 130	3 020

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

* Man antar att hyresnivån stiger med 3 %

** Kylänkulma

Mål: Säkerställande av tillräckligt utbud av studerandebostäder

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Antalet boendeplatser, st.	7 157	7 020 *	6 952**	6 952	7 131***	7006****
Antalet boendeplatser i förhållande till antalet studerande i staden, %	21	21	20	20	20	20

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

* år 2024 Ironside -133 boendeplatser

** Åren 2025–2028 uppskattning under den hustekniska renoveringen i Studentbyn väst -72 boendeplatser per år

***2027 uppskattning Kylänkulma + 179 boendeplatser

****2028 uppsaktning under nybyggnadsprojektet på östra sidan av Studentbyn -125 boendeplatser

Klimatmålen

Sammanslutningen strävar efter att genomföra stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen strävar efter att utveckla sina trafiklösningar och/eller sina byggplatser så att de blir klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
	Ja	Ja*	Ja*	Ja*	Ja*	Ja*

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Boende har tillgång till bilar för gemensamt bruk. På Studentbyns område finns en Fölläristation. Personalen har möjlighet att använda bilar och cyklar för gemensamt bruk då de uträttar arbetsärenden. El gynnas som drivkraft vid bilanskaffningar.

Mål: Sammanslutningen deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna omställningen i enlighet med klimatplanen och EU:s taxonomi.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Vid fastighetsrenoveringar förbättras energiklassen*	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Koldioxidavtrycket, t CO ₂ -ekv	2 963	2 874	2 500	2 200	1 900	1 600

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

* Fastighetsrenoveringar förbättrar i huvudsak fastigheternas energieffektivitet.

Syftet med stiftelsens färdplan för klimatneutralitet är att TYS använder endast klimatneutral el och värme senast 2029 och utreder möjligheterna att övergå till den klimatneutrala energianvändningen redan tidigare. TYS har som mål att kontinuerligt minska utsläppen från sin egen verksamhet så att koldioxidavtrycket från den egna verksamheten år 2029 är 70 procent mindre än 2020. Utsläppen från verksamheten kompenseras senast från 2029. I fråga om nybyggandet granskar man möjligheterna att minska utsläppen från byggandet i varje objekt. ARA-regleringens inverkan på stiftelsens verksamhet och ekonomiska möjligheter granskas och med egen verksamhet försöker man påverka verksamhetsfältets praxis och attityder. Dessutom utreder TYS möjligheterna att förbinda sig till de klimatneutrala målen enligt green deal-principerna senast 2029. Färdplanen för klimatneutralitet uppdateras.

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av branschens karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, mål för naturen och mål för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloshet kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025.
<p>Stiftelsen omvandlar gräsmattor i anslutning till sina bostadsprojekt till ängar. Syftet är att stödja den biologiska mångfalden och skapa livsmiljöer för pollinatörer.</p> <p>Ökning av antalet laddningsstationer för bilar, anskaffning av en helebil, främjande av cykling, planutvecklingsarbete på östra sidan av Studentbyn och planering av den hustekniska renoveringen på västra sidan med beaktande av målen för naturen och cirkulär ekonomi.</p> <p>Sopsortering i alla gemensamma kök väster om Studentbyn.</p>

Koncernen TVT Asunnot Oy

Verkställande direktör: Teppo Forss

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Bolaget är en ansvarsfull hyresvärd som erbjuder sina kunder tryggt boende till ett måttligt pris och mångsidiga alternativ för hyresboende. Bolaget är ett konkurrenskraftigt och högklassigt bolag som utgår från kundens behov.

Bolaget utövar en nationell och regional bostadspolitik inom sitt verksamhetsområde genom att äga, förvalta och utveckla stadens bostadsbestånd. Det sköter särskilt utbudet av rimligt prissatta näringspolitiska hyresbostäder och socialt boende. I sin verksamhet följer bolaget den gällande aktiebolagslagen, lagstiftningen gällande arava- och räntestöd samt lagstiftning som gäller annan verksamhet.

Bolaget äger och förvaltar drygt 12 000 olika bostäder runtom i Åbo. Detta motsvarar cirka 10 procent av alla bostäder och cirka 20 procent av hyresbostäderna vilket är en typisk bostadsstruktur för centralstäder. I bolagets lägenheter bor cirka 20 000 boende. Bolaget bildar en koncern med dotter- och delägarbolag. De mest betydande dotterbolagen är Turun Palvelutilat Oy, Turun Osakehuoneistot Oy och Turun Päiväkodit Oy.

Bolaget följer självkostnadsprincipen för lagar och anvisningar. Hyrorna för bostäderna bestäms bostadsvis enligt läge, skick och utrustningsnivå. Hyrorna bildas av fastighetens underhållskostnader samt räntorna och amorteringarna på de lån som tecknats för byggande och grundläggande reovering av hela bolagets bostadsbestånd.

För det egna kapitalet har ägaren förutsatt måttlig avkastning som kan jämföras med avkastningsmålen som andra allmännyttiga bostadsaktörer ställt upp. Den årliga avkastningen realiseras i huvudsak genom det kapitallån som beviljats bolaget.

Förändringar i omvärlden

Hyresboende påverkas av inkomster, förmögenhet, behov, konjunkturer, befolkningsstruktur och deras utveckling. De mest betydande riskerna i anknytning till omvärlden är variationerna i efterfrågan på lägenheter och därmed användningsgraden samt variationer i priserna för finansiering och underhållskostnader.

En stor del av bolagets byggda bostadsbestånd ska genomgå grundläggande reovering under de närmaste åren. Bolaget har framför sig en period med omfattande grundläggande reoveringar i bl.a. de byggnader som byggts på 1970-talet.

Invånarnas önskemål och krav beträffande service och kvalitet ökar, vilket speglar sig i funktionerna och kostnaderna.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

TVT Asunnot utövar koncernmässig bostadsverksamhet främst inom Åbo stads område, men också i Åboregionen för sina dotterbolags räkning så att verksamheten utövas i samarbete med den kommun där objektet är beläget. Också andra kommuner inom verksamhetsområdet kan ha en ägarandel i dotterbolagen.

Det totala antalet bostäder utökas kontrollerat så att relativa andelen av bolagets bostäder av hela bostadsbeståndet i Åbo stad inte väsentligt ändras. Antalet bostäder som bolaget äger kan variera med fem procentenheter i förhållande till bolagets nuvarande andel av hela bostadsbeståndet i Åbo.

Bolagets arava- och räntestödslån som förfaller till betalning återfinansieras i första hand genom ett koncerninternt lån i samarbete med staden. Stadens förmånliga medelsanskaffning kanaliseras till TVT-koncernen för att stävja den allmänna ökningen av boendekostnader och för att möjliggöra finansieringsarrangemang gällande nyinvesteringar i rimligt prissatta hyresbostäder på det sätt som är ändamålsenligt för varje objekt.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

TVT Asunnot har inte kunnat hålla sin andel av hela Åbos bostadsbestånd på den nivå som fullmäktige ställt upp som bindande mål. Nyproduktion kan inte genomföras enligt målen eftersom det inte finns några byggbara tomter tillgängliga för de nya bostadsobjekten. Situationen har förbättrats och nya byggplatser finns tillgängliga så att byggandet har kunnat inledas.

På grund av den stora efterfrågan och det begränsade utbudet av nyproduktion har TVT Asunnot inte planerligt kunnat avstå från lägenheter som lämpar sig dåligt för hyresanvändning till ett måttligt pris eller där underhålls- och reoveringskostnaderna är för höga. Något måste vi avstå från för att vi ska kunna undvika kostnadsmissigt betydande reoveringsinvesteringar i de objekt som inte under de kommande åren motsvarar efterfrågan i form av bostadsansökare.

Antalet bostadsansökningar som bolaget tagit emot har hållit sig på en hög nivå, vilket tyder på att det finns efterfrågan på det hyresboende som TVT erbjuder. Invånaromsättningen har ökat markant och detta har för sin del bidragit till att bostädernas ekonomiska användningsgrad har minskat. Omsättningen har ökat bland annat på grund av ett generellt större utbud av hyresbostäder och förändringar i den sociala tryggheten. Jämfört med

bostadsansökningar har omsättningen dock varit relativt låg. Invånaromsättningen förväntas fortsätta att öka och användningsgraden förväntas stabilisera sig på en lägre nivå än tidigare.

Det av stadsfullmäktige uppställda bindande målet är att TVT:s relativa andel av hela bostadsbeståndet i Åbo uppgår till 10,5 % (inom variationsintervallet 10,25–10,75 %). Bostadsbeståndet som TVT förvaltar uppgick i slutet av 2023 till 9,8 procent av hela bostadsbeståndet i Åbo.

TVT:s mål för bostadsproduktion har stigit stegvis från hundra till fyrahundra bostäder per år. För att uppnå målet behövs tillräckligt med byggplatser och bygggrätt. Från överlåtelsen av bygggrätten tar det 2–3 år innan bostäderna står färdiga. Om det överläts en större mängd bygggrätt i samma område sker bostadsproduktionen under flera år.

Utgångspunkten är att nya bostäder i huvudsak byggs på mark som produceras av staden och överläts till TVT eller på sådana platser som utvecklas tillsammans med TVT. Detta kompletteras så att TVT anskaffar mark och byggplatser på marknaden. Att producera 400 bostäder per år förutsätter ca 30 000 v-m2 bygggrätt årligen.

I nybyggandet ingår produktion med vilken TVT:s relativa andel av det växande bostadsbeståndet i Åbo upprätthålls. Nybyggandet täcker också avståndet från bostäder, såsom ersättning av gammalt bostadsbestånd som rivs. De bostäder som inte lämpar sig för TVT:s syfte med boende till skäligt pris säljs och ersätts. Syftet med nyproduktionen är att uppnå målet som stadsfullmäktige ställt upp.

Produktionsmålet för bostäder är mycket högt. Bygggrätten och byggplatserna är särskilt kritiska resurser. Utvecklingsarbetet måste fortsätta målmedvetet för att det ska finnas tomter tillgängliga under hela

planeringsperioden. I fortsättningen är det viktigaste utvecklingsmålet den ekonomiska byggbarheten på byggarbetsplatserna.

Priset på byggarbetet har en stor inverkan på att hyresnivån blir måttlig för de boende. Den nuvarande konjunkturen inom byggbranschen är bra för ARA-produktionen. Inledandet av projekt underlättas av att räntestödslånefullmakten har utökats för åren 2024 och 2025. Åren 2026 och 2027 börjar den sjunka.

För närvarande beviljas inga nya investeringsunderstöd för specialgrupper. Detta gör det svårt, eller till och med omöjligt, för bolaget att tillhandahålla mellanformer av boende för den åldrande befolkningen.

På grund av bostadsbeståndets ålder gör TVT Asunnot årligen grundläggande renoveringar som för sin del även förutsätter finansiering. Att tömma bostäder inför renovering ökar invånaromsättningen och minskar den ekonomiska användningsgraden.

Att utveckla fastighetsbeståndet i önskad omfattning innebär en omsättningsökning på 3–4 miljoner euro per år.

Kostnaderna för boende förväntas stiga mer än människornas betalningsförmåga. Betalningsförmågan påverkas också av ändringar i den sociala tryggheten, bland annat i bostadsbidraget. Detta rör särskilt en del av bolagets kunder. Det är osäkert hur underhållskostnaderna och energipriserna utvecklas under planperioden.

Räntorna har stigit och situationen ser inte ut att förändras inom den närmaste tiden. Bolaget strävar efter att på lång sikt skydda sig mot höga räntor. I de ARA-räntestödslån som bolaget använder ingår ett strukturellt skydd mot betydande räntehöjningar. Självriskandelen för räntan på nya räntestödslån steg till 2,3 procent i början av 2024. Konverteringen av de lån som upphör under planeringsperioden fortsätts tillsammans med staden.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Bolaget inkomstför årligen en ränteintäkt enligt låneavtalen till Åbo stad

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	2025	2026	2027	2028
Ränta på kapitallånet som ska betalas till Åbo stad, 1 000 euro	1 136	1 138	1 135	1 135	1 135	1 135
Ränta på övriga lån som ska betalas till Åbo stad, 1 000 euro	5 381	4 383	4 800	4 700	4 700	4 700

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Genom långsiktig planering av ekonomin och verksamheten

Mål: Ökning av omsättningen och rörelsevinsten till målnivån

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Omsättning, 1 000 euro	99 887	96 000	110 000	113 000	116 000	119 000
Rörelsevinst, 1 000 euro	12 915	20 000	16 000	17 000	18 000	19 000

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Mål: Bostädernas användningsgrad hålls på en god nivå

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Användningsgrad, %	99	98	98	98	98	98

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Vi förstår kundernas behov beträffande bostäderna och tjänsterna. Priset på en bostad hålls på en måttlig nivå. Samtidigt strävar vi efter både ett tillräckligt utbud på marknaden och en hög användningsgrad.

Mål: Bolagets sociala mål uppnås

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Antalet bostäder som bolaget förvaltar/antalet bostäder i staden, % (moderbolaget)	9,8	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5
Nyproduktion, st.	340	400	400	400	400	400
Objekt som man gör sig av med, st.	123	50	50	50	50	50
Specialgruppers bostadsavtal / bostadsbestånd som bolaget förvaltar, % (moderbolaget)	4,2	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Andelen bostadsbestånd hålls på en fast nivå genom fastighetsutveckling inom variationsbredden 10,2–10,7 procent. Det lönar sig att bygga bostäder genom att utnyttja konjunkturen i byggbranschen och de finansieringsformer som finns tillgängliga. Därtill gör man sig av med det bostadsbestånd som inte passar TVT:s utbud och som är dyrt för kunderna. Bolaget strävar efter att öka antalet bostäder i nettoantal till ca 350 bostäder per år. Samarbete med aktörer som hittar boende för specialgrupper fortsätter.

Mål: Genom sin verksamhet främjar bolaget avvecklingen av segregationen

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Minst hälften (v-m2) av byggrätten för de tomter som överläts till bolaget ligger i områden där bolagets andel av de befintliga bostäderna är högst 10 %		>50 %	>50 %	>50 %	>50 %	>50 %

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Målet är att få tomtöverlåtelser i områden där TVT:s andel av befintliga bostäder är mindre än 10 procent.

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Bilar för gemensamt bruk som pilotprojekt	1	2	2	3	3	3

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Mål: Sammanslutningen deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna omställningen i enlighet med klimatplanen och EU:s taxonomi.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Antalet bostadsobjekt med oljeuppvärmning	1	1	0	0	0	0
Normerad värmeförbrukning, % (ändring jämfört med 2015)	-21,5	-17,0	-17,5	-18,0	-18,5	-19,0

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: Bolaget strävar efter att uppnå målen med de åtgärder som ingår i energieffektivitetsavtalet för hyresbostadssammanslutningar (VAETS).

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resursklokhets kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025.

Bolaget strävar efter att beakta konsekvenserna för naturen i sina upphandlingar. Avsikten är att upphandlingarna ska vara resurssmarta. Vid nybyggande och renoveringsbyggande fästs uppmärksamhet vid nya byggnaders energieffektivitet. För invånarna ordnas sparkampanjer för att minska bland annat energi- eller vattenförbrukningen.

Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy

Verkställande direktör: Maria Aspala

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Bolagets uppgift är att äga, upprätthålla och bygga bostadsrättsbostäder samt överlåta bostadsrätter till användare i enlighet med de gällande bestämmelserna i Åbo och närkommunerna. Bolaget är ett allmännyttigt bolag som inte eftersträvar företagsekonomisk vinst.

Förändringar i omvärlden

Efterfrågan på bostadsrättsbostäder som ökat under de senaste åren har förblivit på hög nivå under början av året. Osäkerheten om det allmänna ekonomiska läget och konsumenternas osäkerhet om den egna ekonomin och sysselsättningen styr efterfrågan mot bostadsrätten. Den åldrande befolkningen flyttar närmare tjänster, och bostadsrättsbostäder är ett förmånligt och tryggt alternativ för dem som söker ett tillgängligt och någorlunda nytt hem.

Den snabba ökningen av inflationen har avtagit i fråga om underhålls-, bygg- och reparationskostnaderna, och kostnaderna beräknas utfalla enligt budgeten. Höjningen av mervärdesskattesatsen som träder i kraft hösten 2024 ökar boendekostnaderna.

Finlands regering beviljade tilläggsfinansiering för nya bostadsrättsobjekt för åren 2024 och 2025 för projekt vars reserveringsansökningar hade lämnats in till Ara före 31.12.2023. Samtidigt har regeringen signalerat att den kommer att hålla fast vid att slopa finansieringen av nya bostadsrättsbostäder från och med 2026. Osäkerheten kring nyproduktionen av bostadsrättsbostäder fortsätter, även om aktörerna, myndigheterna och städerna inom branschen ändå har erkänt behovet av bostadsrättsbostäder inom bostadsbranschen i Finland. Regeringen har tillsatt flera arbetsgrupper för att utreda konsekvenserna av att slopa bostadsrätten och för att utveckla nya mellanformer av boende.

Eftersom det ännu är oklart när förändringen i omvärlden kommer att ske har Vaso utarbetat två investeringsbudgetar för åren 2024–2027 för att avsluta finansieringen av nya bostadsrättsbostäder. I investeringsplanen som bygger på en fortsättning av nyproduktionen av bostadsrättsbostäder förutses att dessa nya projekt kommer att inledas i den mån det är möjligt bland annat av planläggningsskäl. Syftet med de snabba starterna är att förbereda sig för framtida osäkerhetsfaktorer och minska planeringskostnaderna så att de inte orsakar förluster för Vasos fastighetsutveckling.

Alla bostadsaktörer står inför en betydande förändring i omvärlden, eftersom regeringen har meddelat sitt beslut att lägga ned Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (Ara) som ett eget ämbetsverk och överföra dess uppgifter till miljöministeriet. Dessutom har man

beslutat att sammanslå Statens Bostadsfond med statsbudgeten.

Det åldrande bostadsbeståndet i Finland och det ökade reparationsbehovet samt de skärpta bestämmelserna om fastigheternas energieffektivitet i framtiden gör att reparationsbyggandet håller sig på något bättre nivå än nybyggandet. En betydande del av Vasos byggnadsbestånd färdigställdes på 90-talet. Många av fastigheterna kommer att vara i behov av ombyggnad under det kommande decenniet. Genomförandet av planen för ombyggnadsinvesteringar fortsätter, dock så att de projekt som påbörjas och tidtabellen för projekten väljs ut ifrån kostnaderna.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Vaso har uppdaterat sin strategi för åren 2018–2022. I våra framtidsplaner ingår kontinuerliga investeringar i bostadsinnovationer och produktutveckling, förbättring av kundupplevelsen samt hållbar och ansvarsfull affärsverksamhet. I och med den nya strategin för 2024–2028 har vi förbundit oss till att vara ett ännu mer hållbart företag, och vi kommer att fortsätta sträva efter att minska vår miljöpåverkan och främja vårt sociala och ekonomiska ansvar inom alla våra affärsområden.

Genomförandet av planen för ombyggnadsinvesteringar fortsätter, dock så att de projekt som påbörjas och tidtabellen för projekten väljs ut ifrån kostnaderna. När det gäller kommande ombyggnader för 2025 kommer vi att fokusera på mer koldioxidsnåla energikällor. Vårt mål är att fasa ut oljeuppvärmningen under 2025.

Utöver ombyggnadsinvesteringar investerar vi årligen cirka fem miljoner euro i års- och lägenhetsreparationer för det befintliga fastighetsbeståndet. För 2025 har det budgeterats 5,3 miljoner euro för års- och lägenhetsreparationer. I enlighet med vår nya strategi investerar vi i utvecklingsverksamheten varmed vi minskar miljökonsekvenserna av vår verksamhet och våra boende. Vi investerar också i och arbetar för mer koldioxidsnålt ny- och reparationsbyggande.

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

Finlands regering beviljade tilläggsfinansiering för nya bostadsrättsobjekt för åren 2024 och 2025 för projekt vars reserveringsansökningar hade lämnats in till Ara före 31.12.2023. Samtidigt har regeringen signalerat att den kommer att hålla fast vid att slopa finansieringen av nya bostadsrättsbostäder från och med 2026. Osäkerheten kring nyproduktionen av bostadsrättsbostäder fortsätter, även om aktörerna, myndigheterna och städerna inom branschen ändå har erkänt behovet av bostadsrättsbostäder inom bostadsbranschen i Finland. Regeringen har tillsatt flera arbetsgrupper för att utreda konsekvenserna av att slopa bostadsrätten och för att utveckla nya mellanformer av boende.

Trots den bostadspolitiska debatten kring bostadsrätten bygger Vaso ett rekordstort antal nya bostäder. I år har Vaso 214 bostäder under uppförande, varav 77 i Kirstiparken i Åbo och 137 bostäder i Hertigsparken. I planeringsprocessen har Vaso cirka 300 nya bostäder. År 2025 räknar vi med att de planerade projekten går in i byggfasen.

Vi har påbörjat beredningen av budgeten för det kommande året 2025 med målet att fortsätta med en högklassig underhålls- och reparationsverksamhet. Enligt den

kommande budgeten ska vederlagen höjas med 1,2 procent. Vaso har lyckats minska trycket på att höja vederlagen genom att beakta det överskott som ackumulerats i en del av fastigheterna från tidigare år. En betydande del av Vasos fastighetslånestock är bunden till en fast ränta, vilket innebär att effekterna av de stigande räntorna sprids över en längre tidsperiod.

Efterfrågan förväntas ligga kvar på en hög nivå i och med att befolkningen åldras och den ekonomiska osäkerheten i konsumenternas ekonomi fortsätter.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Hög användningsgrad

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Användningsgrad st. %	99	99	98	96	98	98

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Mål: Ökning av omsättningen och rörelsevinsten till målnivån

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Omsättning, 1 000 euro	27 050	28 562	29 600	30 500	31 400	32 300
Rörelsevinst, 1 000 euro	3 490	4 300	4 100	4 000	4 100	4 200

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Mål: Bostadsrättsbostädernas tillräckliga utbud

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Antalet bostäder som bolaget besitter, st.	2 974	2 974	3 084	3 382	3 466	3 466
Antalet bostäder som bolaget besitter i förhållande till det totala antalet bostadsrättsbostäder i hela verksamhetsområdet, %	66	68,0	68,0	68,0	68,0	68,0

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029.

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller sin arbetsplats klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Laddningsstationer för el- och hybridbilar, st	813	939	1 173	1 670	2 075	2 280

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Mål: Sammanslutningen deltar med sina investeringar i koncernens gemensamma utveckling av klimatbudgeteringen genom att genomföra Gröna omställningen i enlighet med klimatplanen och EU:s taxonomi.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Antalet objekt med oljeuppvärmning	5	5	3	0	0	0

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloshet kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025.

Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy bygger nya fastigheter i energiklass A och upphandlar sin el och fjärrvärme som koldioxidneutrala.

Vaso har installerat och kommer att installera hanteringssystem som ökar energieffektiviteten i fastigheter. Cirka en tredjedel av Vasos fastigheter har hanteringssystem som förbättrar värmehantering och ökar energieffektiviteten. Fyra av Vasos fastigheter har solpaneler och cirka 80 procent av Vasos fastigheter har vattenmätare i bruk. Vi har utarbetat en plan för att slopa användningen av fossila bränslen för uppvärmning i Vasos fastigheter.

Visit Turku Archipelago Oy

Verkställande direktör: Kristiina Kukkohovi

Bolagets verksamhetsområde och verksamhetens huvudsakliga syfte

Bolagets uppgift är att i stor utsträckning leda den regionala utvecklingen av turismen enligt modellen "DMO/Destination Management Organisation". Bolaget skapar områdets turismstrategi, verksamhetsplan och mål och organiserar bolagets funktioner på ett effektivt och transparent sätt – enligt strategin. Bolaget leder Åbos turismvarumärke och utvecklar områdets nya varumärket "Skärgården". Varumärket ska svara på den internationella turismens behov. Bolaget koordinerar och leder regionala strategienliga utvecklingsprojekt och projekt, leder digitala kanaler inom turismen (försäljning/marknadsföring) samt utvecklar digital närhet och digitala möjligheter att köpa tjänster i regionen tillsammans med nätverket. Bolaget leder den internationella marknadsföringen och försäljningen inom turismen för hela regionen (Åbo, Nådendal, Pargas/skärgården) samt svarar för byggandet och ledningen av den regionala nätverksmodellen. Bolaget främjar långsiktigt investeringarna i turismen i regionen och svarar för verkställandet av flygtrafikstrategin ur passagerartrafikens synvinkel. Bolaget leder och möjliggör turismens utveckling på/till området men "äger" inte antalet resenärer inom flygtrafiken, övernattnings, turisminkomster eller andra omfattande mätare – beslut om dessa tas av turistföretag och organisationer i området. Bolaget påverkar således **indirekt** turismens utveckling i området och turismen till området ur ett Incoming-perspektiv.

Förändringar i omvärlden

Under de senaste åren har omvärlden för turismen varit i ett tillstånd av ständig förändring på grund av både coronapandemin och Rysslands anfallskrig. Omvärlden för turismen påverkas starkt av såväl globala trender som omvälvningar och mer lokala förändringar bl.a. i konsumtionen. Med tanke på framtiden kräver de strategiprojekt som genomförts före coronapandemin uppdatering på grund av förändringarna i omvärlden. Man bör kunna svara på turismens globala trender på såväl regional nivå som på företagsnivå; digitalisering, hållbar utveckling, ökning av individ- och high end-turism samt kundupplevelse och säkerhetsaspekter är några exempel på dessa trender.

Vårt område är mycket beroende av inhemsk turism – ca 85 % av turisterna i vårt område är inhemska. Efter pandemiåren har den inhemska turismen redan börjat vändas mot en nedgång. Enligt konsumentbarometern kommer konsumenterna att använda betydligt mindre pengar

på turism inom landets gränser inom den närmaste framtiden (recession, osäkerhet). Efterfrågan på arbetsresor inom landets gränser håller på att återhämta sig från pandemitiden men etableringen av distansarbetet kommer att påverka efterfrågan av arbetsturism betydligt på lång sikt. Turismen i vår region är starkt fokuserad på två olika sommarmånader – försäljningen, marknadsföringen och utvecklingen av evenemang ska i fortsättningen fokusera på att utveckla attraktionskraften och turismen under hela året. Detta främjar inte en mer omfattande utveckling av turismen eller bl.a. turisminvesteringar eller tillgänglighet på vårt område.

Den internationella turismens nivå 2024 ligger fortfarande ca -15 % under volymen 2019 och den internationella efterfrågan är fortfarande starkt polariserad. Lappland gör nya rekord och utsikterna är positivare än någonsin tidigare medan resten av Finland släpar långt efter i utvecklingen. Turismen i Helsingfors började växa under våren 2024 bl.a. på grund av utvecklingen av tillgänglighet. Internationell turism är en förutsättning för hela regionens tillväxt. Globalt är kännedomen om Åbo väldigt svag. Statens ekonomiska satsningar på Visit Finlands arbete kommer att halveras under 2025. Detta kommer att påverka Finlands varumärke och kännedom. I fortsättningen är DMO/områdesorganisationen och företagen allt mer pressade. Utvecklingen av den internationella turismen i vårt område dämpas även av det lilla antalet turistföretag och deras utvecklingspotential, bristande kompetens i användning av och prissättning i distributionskanaler, digital närhet och köpbarhet, produktifiering samt turismbranschens starka säsongartade karaktär. Utvecklandet av internationell turism är ett av Visit Turku Archipelagos huvuduppgifter. Arbetet är väldigt långsiktigt – snabba vinster kan vi inte förvänta oss.

Utveckling av verksamheten – åtgärder och mål

Bolaget inledde sin verksamhet i januari 2023. Verksamhetens basförutsättningar; processerna och den operativa verksamheten har satts i ordning under 2023. Under de kommande åren kommer vi att övergå till att gemensamt genomföra områdets strategi och den första fasen i strategin. Internt har vi gett denna fas temat "Förändring som vi strävar efter under 2023–2026". Samtidigt bygger vi vidare upp den nya aktörens interna verksamhetskultur och "attityd" – samtidigt som vi stärker internt samarbete med ägarstädernas turismorganisationer. Samarbetet med Nådendal och Pargas inleddes under 2023 genom åtgärder för att utveckla den internationella turismen. Vårt område ska rikta blicken på att utveckla turismen

genom en gemensam vision och gemensamma mål – vi ska inte tävla mot varandra.

Under 2024 har organisationen med god fart inlett genomförandet av sina planerade planer och projekt i inledningsfasen och utgångspunkten är att dessa framskrider enligt planerna. Organisationen har stärkts och ”optimerats” med tanke på framtiden och i början av 2025 har vi förnyat och fått i skick våra största verktyg. Med detta menas turismvarumärke, digitala plattformar, informationsledarskap samt projektplanering. Från början av 2025 kan vi i allt större omsträckning mäta vår effektivitet i den operativa verksamheten. Arbetet med varumärket för Åbo har skjutits upp aningen med beaktande av stadens helhetsprojekt och under år 2025 kommer vi att kunna förnya vår digitala ”närvaro” för turismens del i Åbo.

Huvudplock ur etableringen av strategin:

- Utvecklingen av närbarhet – mål för utvecklingen av bestämd flygtrafik 2023 1. Stärkande/säkerställande av bolag i nätverket och de rutter som används året runt 2. Destination- och business case-försäljning till flygbolagen -> nya rutter lanseras 2025–2026. I utvecklingen av flygtrafiken ska långsiktigt samarbete med nätverk/hybridbolag prioriteras. På det viset säkerställer vi att behoven för både affärsresande och fritidsresande möts i både outbound-trafik och incoming-trafik.
- Influensarbete: Utvecklingsprojekten för regional turism -> stöder gemensamma mål för regionen på lång sikt. Samarbetet blir tätare.
- Genomförande av den regionala digivisionen i faser 2023 utifrån gjort arbete
- Etablering av ett internationellt, regionalt turismvarumärke 2024->
- En ny tid för Åbos turismvarumärke – för att göra året-runt-turismen attraktiv. Uppdatering av Åbos turismvarumärke under hösten 2024.
- Etablering av en strategi för regional försäljning: Internationella marknadsdefinitioner/destinationförsäljning, Business Events och

kongressförsäljning. Samarbetet blir tätare med evenemangssektorn.

- Nätverksarbete på området: Företag och organisationer. Mot tillväxt med en gemensam vision och strategi.
- Nationellt influensarbete via bl.a. Visit Finland advisory board

Den verkställande direktörens överblick av budgeten 2025 och ekonomiplanen för 2026–2028

Bolaget säljer turismutvecklingstjänster till tre ägarstäder. Bolagets årliga verksamhetsbudget bestäms enligt serviceavtalen. Långfristiga serviceavtal bestämdes under år 2023. Åbo skaffade alla turismutvecklingstjänster av bolaget. Nådendal och Pargas köper tjänster för internationell marknadsföring och försäljning under 2023–2024. Inga förändringar förväntas ske i serviceavtalen under 2025. Bolaget har relativt få möjligheter att expandera finansieringsgrunden på annat sätt än genom ägarstädernas serviceproduktifiering. Om bolaget tar sig an ett bredare uppgiftsfält kommer detta att synas i kostnaderna, särskilt i personalkostnaderna. Helheten för bolagets fasta kostnader uppnår balans under 2024 då helheten av kostnaderna för bl.a. IT-tjänsterna, de externa ekonomitjänsterna samt personalkostnaderna klarnat.

Budgeten för 2025 är utarbetad enligt bolagets mål så att bolaget inte strävar efter betydande ekonomisk vinst utan ett bokföringsresultat som blir så nära ett nollresultat som möjligt. Omsättningen som bolagets serviceavtal producerar förutspås förbli på samma nivå som 2024. Strukturen för bolagets fasta kostnader har uppskattats bli densamma 2025 som under det gångna året 2024. Den mest betydande förutsedda förändringen mätt i euron gäller för de fasta kostnaderna personalkostnaderna som förväntas öka om organisationens uppgifter och storlek motsvarar den planerade modellen 2024. I detta skede kan förutspås att strukturen för bolagets fasta kostnader förblir densamma under 2026–2028. Satsningsområdena för bolagets operativa utvecklingskostnader kommer att ändras årligen enligt hur behovet för allokering av resurser ändras så att bolagets strategiska mål kan uppnås.

Koncernbolagets mål som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Mål: Turismens långsiktiga, indirekta verkningar på området

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Turisminkomster (direkt/total inverkan) miljoner	381/561 miljoner	388/572	395/583	400/592	407/602	TBD
Antal passagerare i flygtrafiken	233 000	250 000	390 000	470 000	500 000	TBD
Privata turisminvesteringar på området	n/a	Mätare bestäms	TBD	TBD	TBD	TBD
Omsättning, 1 000 euro	3 008	3100	3 044	TBD	TBD	TBD

Med vilka åtgärder ska målet uppnås: Bolaget strategi och dess mål fastställdes 2023. Med strategin "Förändring som vi strävar efter" fokuserar vi på att under de tre kommande åren (2024–2026) på målen att skapa en ny grund för utvecklingen av turismen i vårt område samt på att försnabba särskilt utvecklingen av turism åretrunt. Strategin omvandlas till årliga utvecklingsprojekt som följs upp månatligen, enligt hur tidsplanerna för projekten genomförs samt enligt annan data.

Bolagets verksamhet är indirekt med tanke på målen på de högre nivåer, men de uppgifter som strategin definierar stöder helheten för utvecklingen av turisminkomster, tillgänglighet och investeringar. Det är värt att beakta att då Åbos inkvarteringskapacitet är rätt nära sin totala kapacitet, kommer eventuella hotellrenoveringar i den närmaste framtiden att inverka på den kapacitet som säljs och således även på turismens volym och inkomsterna från turismen. Nya investeringar i området har publicerats men för tillfället kommer infaller de större verkningarna under 2028–2029. Utvecklingen av turisminkomster ska utvärderas via nya investeringar under de kommande åren.

Klimatmålen

Sammanslutningen genomför stadens Klimatplan och eftersträvar klimatneutralitet också i sin egen verksamhet före 2029

Mål: Sammanslutningen gör sina trafiklösningar och/eller b) sin bygghälsa klimatneutrala redan före 2025.

Utvärderingskriterier eller mätare:	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	2026	2027	2028
Bestämning av principerna för den egna verksamheten		Ekokompasen	VTA Hållbarhetsstrategi	TBD	TBD	TBD
Påverkan på företagsnätverket (t.ex. STF-certifikat/antal i regionen/Visit Finland)	19	22/15 i processen	27/15 i processen	30/10 i processen	Målen för den följande fasen på STF-stigen	TBD

Med vilka åtgärder kan målet uppnås: -

Utöver klimatmålen förbinder sig sammanslutningen i samarbete med Åbo stad och andra samarbetspartner att i mån av möjlighet och med beaktande av verksamhetsområdets karaktär genomföra åtgärder som stöder Åbos klimatplan, LUMO-programmet, skogsplanen, Östersjötmaningen, färdplanen för cirkulär ekonomi och upphandlingsstrategin. Sammanslutningen förbinder sig att trygga och stärka den biologiska mångfalden i Åbo och att övergå till en resurssmart cirkulär ekonomi före mållåret 2029 i enlighet med Åbos färdplan för cirkulär ekonomi.

Mål för naturen

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera naturmålen för att undvika eller mildra direkta negativa natureffekter som orsakas av dess verksamhet, produkter och tjänster; och/eller bidra till att stärka och trygga särskilt den lokala biologiska mångfalden.

Om det inte är möjligt att undvika en betydande negativ inverkan på naturen som orsakats av verksamhet, produkter och tjänster, planerar sammanslutningen åtgärder för att kompensera för de skador som orsakats i enlighet med principerna för ekologisk kompensation.

Mål för cirkulär ekonomi

Sammanslutningen förbinder sig att planera och rapportera målen för cirkulär ekonomi varmed principerna för resurskloshet kan förverkligas i dess verksamhet, produkter och tjänster.

Rapporteringen av åtgärderna sker i samband med delårsöversikten och bokslutet.

Planerade åtgärder med avseende på målen för naturen och cirkulär ekonomi under 2025.

VTA:s roll för klimatmålen del fördelas på två delområden:

- Bolagets egen verksamhet
 - Bolagets förmåga att styra sin verksamhet via certifikatet Ekokompassi. Vi slutför/arbetar med programmet Ekokompassi under 2024.
 - Utöver Ekokompassi specificerar vi miljömålen och målen för cirkulär ekonomi under början av 2025 som en del av det interna projektet.
 - Tillsammans med Saaristo Siistiksi ry ordnade vi en städdag 7.8. Hela personalen deltog i jippot. Vi kommer att fortsätta ordna liknande kampanjer – och utmana andra turismaktörer att delta i dessa även i fortsättningen.
- Turismbranschens hållbarhetsarbete som bolaget representerar via programmet Visit Finland Sustainable Travel Finland.
 - VTA har förbundit sig till att kraftigt etablera STF-programmet i hela VTA:s verksamhetsområde. Genom programmet för vi brett framåt hållbarhetskompetens, hållbarhetstänkande och hållbarhetsåtgärder i hela turismbranschen.
 - VTA ställde upp målet att få STF-märket före 2026. Vi har dock lyckats föra programmet framåt på det viset att vi har ansökt om destinationsmärket redan nu under 2024. I partnerskapsmodellen som vi lanserar 2025 kommer vi att beakta de företag som redan genomgått processen eller håller på att genomgå processen för att avlägga programmet för hållbar turism/STF-programmet.
 - I och med att Visit Finlands finansieringsmöjligheter ändras 2025, är det i detta skede ännu oklart hur VF kommer att satsa på upprätthållandet och utvecklingen av STF-programmet. Det är möjligt att vi har en del förändringar framför oss för STF-arbetets del.

VTA deltar även i arbetet att bygga ett tydligt koncept för kommunikationen om hållbar turism, med vilket vi strävar efter att främja turistföretagens hållbarhetskommunikation.

KALKYLER

LÄSANVISNING:

RESULTATRÄKNING

VERKSAMHETS BIDRAGET visar hur mycket av driftsekonomin kostnader måste täckas med skatteinkomster och statsandelar.

ÅRS BIDRAGET visar de internt tillförda medel som kan användas till investeringar, placeringar och låneamorteringar. Årsbidraget är ett centralt tal vid bedömningen av huruvida internt tillförda medel räcker till. Det grundläggande antagandet är att om årsbidraget är lika stort som avskrivningarna enligt plan som dras av årsbidraget, är kommunens internt tillförda medel tillräckliga.

RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT är skillnaden mellan inkomster och utgifter som periodiserats för räkenskapsperioden, och den antingen ökar eller minskar kommunens frivilliga reserver eller eget kapital. Efter räkenskapsperiodens resultat presenteras ändringarna i avskrivningsdifferenser, frivilliga reserver och fonder.

Kalkylscheman för nyckeltalen som ingår i resultaträkningen

Verksamhetsintäkter/Verksamhetskostnader, %

Definition: $100 \times \text{verksamhetsintäkter} / (\text{verksamhetskostnader} - \text{tillverkning för eget bruk})$

Årsbidragets andel i procent av avskrivningarna:

Definition: $100 \times \text{årsbidrag} / \text{avskrivningar}$

FINANSIERINGSKALKYL

KASSAFLÖDET I VERKSAMHETEN visar i vilken utsträckning kommunen med hjälp av verksamheten (driftsekonomin) har lyckats erhålla penningtillgångar under räkenskapsperioden för att bevara verksamhetsförutsättningarna, göra nya investeringar och betala tillbaka lån utan att använda sig av utomstående finansieringskällor.

Årsbidraget fås direkt ur resultaträkningen och justeringar av årsbidraget beskrivs på raden Korrektivposter till internt tillförda medel. Med korrektivposter avses försäljningsvinster för tillgångar bland bestående aktiva, om dessa har tagits upp bland övriga verksamhetsintäkter, samt försäljningsförluster för tillgångar bland bestående aktiva som inskrivits bland övriga verksamhetskostnader.

INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE visar den användning av medel som kommunen har använt för att ordna förutsättningar för serviceproduktion och för att ackumulera framtida kassaflöde på lång sikt.

Med investeringar menas de medel som använts för bestående aktiva i finansieringskalkylen under räkenskapsåret. Investeringskostnaderna och finansieringsandelar som erhållits för att täcka dem, presenteras i finansieringskalkylen till sina bruttosummor. Investeringskostnaderna är både köp av aktier och andelar och immateriella och materiella investeringar i bestående aktiva tillgångar. Under beteckningen Kassaflödet för investeringarna visas också finansieringsandelarna för investeringar och överlåtelseinkomsterna av tillgångar bland bestående aktiva.

KASSAFLÖDET FÖR FINANSIERINGEN visar förändringarna av utlåningen och andra fordringar, förvaltade medel och förvaltad kapital, omsättningstillgångar samt eget och främmande kapital under räkenskapsperioden.

Ur finansieringskalkylen ska finansieringens kassaflöde separat framgå. För det syftet presenteras först ändringarna i utlåningen och lånebeståndet i kassaflödeskalkylen för finansieringen. Ändringarna i likviditeten påverkas också av förändringarna av förvaltade medel och förvaltad kapital, omsättningstillgångar, lång- och kortfristiga fordringar och räntefria lång- och kortfristiga skulder.

Den sammanräknade ändringen i kassaflödet för verksamheten och investeringarna och kassaflödet för finansieringen, motsvarar den ändring i medel som beräknats i balansen.

Kalkylscheman för nyckeltalen som ingår i finansieringskalkylen

Intern finansiering av investeringar, %

Definition: $100 \times \text{årsbidrag} / \text{egen anskaffningsutgift för investeringar} (= \text{anskaffningsutgift för anläggningstillgångar} - \text{finansieringsandelar för investeringar})$

Lånestock 31.12

Definition: Främmande kapital – (erhållna förskott + skulder till leverantörer + resultatregleringar + övriga skulder)

Resultaträkning, 1 000 € (externa poster)

	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Ekonomiplan 2026	Ekonomiplan 2027
Försäljningsintäkter	63 773	63 006	72 010	77 208	77 208
Avgiftsintäkter	24 401	32 314	38 739	41 051	33 051
Understöd och bidrag	29 558	25 565	20 341	20 659	20 659
Hysesintäkter	60 835	59 631	62 767	66 556	63 556
Övriga verksamhetsintäkter	27 379	25 031	39 033	39 526	36 526
VERKSAMHETSINTÄKTER	205 947	205 547	232 889	245 000	231 000
TILLVERKNING FÖR EGET BRUK	1 771	1 910	1 910	1 910	1 910
Personalkostnader	329 295	332 970	350 274	328 079	322 457
Köp av tjänster	269 487	282 901	329 194	327 048	321 500
Material, förnödenheter och varor	45 622	37 024	36 549	45 685	44 902
Bidrag	45 047	46 561	60 360	62 950	61 871
Övriga verksamhetskostnader	58 690	55 679	58 254	56 547	55 578
VERKSAMHETSKOSTNADER	748 141	755 135	834 632	820 309	806 308
VERKSAMHETSBIDRAG	-540 423	-547 678	-599 833	-573 399	-573 398
Skatteinkomster och statsandelar	599 994	560 353	610 283	620 000	643 625
Finansiella intäkter och kostnader	37 030	19 142	28 301	12 137	3 492
ÅRSBIDRAG	96 601	31 817	38 750	58 738	73 719
Avskrivningar och nedskrivningar	66 127	57 501	58 192	63 253	70 320
Extraordinära intäkter och kostnader	0	0			
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	30 474	-25 685	-19 442	-4 515	3 399
Förändring av reserver och fonder	2 034	1 953	1 703	1 703	1 703
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVER-/ UNDERSKOTT	32 508	-23 732	-17 739	-2 812	5 102

Resultaträkningens nyckeltal	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Ekonomi- plan 2026	Ekonomi- plan 2027
Verksamhetsintäkter - ändring-% från föreg. år		-0,2 %	13,3 %	5,2 %	-5,7 %
Verksamhetskostnader - ändring-% från föreg. år		0,9 %	10,5 %	-1,7 %	-1,7 %
Verksamhetsbidrag - ändring-% från föreg. år		1,3 %	9,5 %	-4,4 %	0,0 %
Verksamhetsintäkter / verksamhetskostnader	27,5 %	27,2 %	27,9 %	29,9 %	28,6 %
Skatteinkomster och statsandelar - ändring-% från föreg. år		6,6 %	8,9 %	1,6 %	3,8 %
Årsbidrag / avskrivningar -%	146,1 %	55,3 %	66,6 %	92,9 %	104,8 %
Årsbidrag / invånare	478,5	155,8	187,5	280,9	348,5
Invånarantal 31.12.	201 889	204 234	206 644	209 073	211 524

Resultaträkning, 1 000 € (externa och interna poster)

	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Ekonomiplan 2026	Ekonomiplan 2027
Försäljningsintäkter	83 670	85 637	73 010	77 208	77 208
Avgiftsintäkter	24 599	32 314	38 739	41 051	33 051
Understöd och bidrag	29 558	25 845	20 341	20 659	20 659
Hysesintäkter	156 903	154 434	63 367	66 556	63 556
Övriga verksamhetsintäkter	27 905	25 091	39 113	39 526	36 526
VERKSAMHETSINTÄKTER	322 635	323 322	234 569	245 000	231 000
TILLVERKNING FÖR EGET BRUK	1 771	1 910	1 910	1 910	1 910
Personalkostnader	329 295	335 352	350 274	328 079	322 457
Köp av tjänster	300 313	313 589	330 274	327 048	321 500
Material, förnödenheter och varor	45 726	37 024	36 549	45 685	44 902
Bidrag	45 047	46 561	60 360	62 950	61 871
Övriga verksamhetskostnader	144 448	140 384	58 854	56 547	55 578
VERKSAMHETSKOSTNADER	864 829	872 910	836 312	820 309	806 308
VERKSAMHETSBIDRAG	-540 423	-547 678	-599 833	-573 399	-573 398
Skatteinkomster och statsandelar	599 994	560 353	610 283	620 000	643 625
Finansiella intäkter och kostnader	37 030	19 142	28 301	12 137	3 492
ÅRSBIDRAG	96 601	31 817	38 750	58 738	73 719
Avskrivningar och nedskrivningar	66 127	57 501	58 192	63 253	70 320
Extraordinära intäkter och kostnader	0	0			
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	30 474	-25 685	-19 442	-4 515	3 399
Förändring av reserver och fonder	2 034	1 953	1 703	1 703	1 703
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVER-/ UNDERSKOTT	32 508	-23 732	-17 739	-2 812	5 102

Resultaträkningens nyckeltal	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Ekonomi- plan 2026	Ekonomi- plan 2027
Verksamhetsintäkter - ändring-% från föreg. år		-0,2 %	-27,5 %	4,4 %	-5,7 %
Verksamhetskostnader - ändring-% från föreg. år		0,9 %	-4,2 %	-1,9 %	-1,7 %
Verksamhetsbidrag - ändring-% från föreg. år		1,3 %	9,5 %	-4,4 %	0,0 %
Verksamhetsintäkter / verksamhetskostnader	37,3 %	37,0 %	28,0 %	29,9 %	28,6 %
Skatteinkomster och statsandelar - ändring-% från föreg. år		6,6 %	8,9 %	1,6 %	3,8 %
Årsbidrag / avskrivningar -%	146,1 %	55,3 %	66,6 %	92,9 %	104,8 %
Årsbidrag / invånare	478,5	155,8	187,5	280,9	348,5
Invånarantal 31.12.	201 889	204 234	206 644	209 073	211 524

Skatteinkomster och statsandelar, 1 000 €

	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Ekonomiplan 2026	Ekonomiplan 2027
SKATTEINKOMSTER OCH STATSANDELAR	599 994	560 353	610 283	620 000	643 625
Skatteinkomster	519 220	493 122	509 775	522 000	546 625
Kommunal inkomstskatt	325 659	306 955	333 800	339 000	355 500
Fastighetsskatt	73 263	77 000	84 975	87 500	90 125
Andel av samfundsskatteintäkterna	120 298	109 167	91 000	95 500	101 000
Statsandelar	80 774	67 231	100 508	98 000	97 000
Statandel för kommunal basservice (utan balansering, omfattar år 2025 TE- finansiering)	9 307	-4 220	34 362		
Utjämning av statsandelarna på basis av skatteinkomster	-2 686	-3 017	-2 307		
Övriga statsandelar för undervisning- och kulturväsendet	42 811	42 266	46 495		
Kompensation för förlorade skatteinkomster	31 341	32 202	21 959		

Finansiella intäkter och kostnader, 1 000 €

	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Staden	Skadefonden
FINANSIELLA INTÄKTER	49 105	46 690	53 948	51 348	2 600
FINANSIELLA KOSTNADER	12 075	27 548	25 648	25 448	200
NETTO	37 030	19 142	28 301	25 901	2 400
Ändring %		-48,3 %	47,8 %		
Ränteintäkter	22 027	23 660	24 622	22 222	2 400
Övriga finansiella intäkter	27 078	23 030	29 326	29 126	200
Räntekostnader	11 501	26 646	24 747	24 747	0
Övriga finansiella kostnader	574	902	901	701	200

Finansieringskalkyl, 1 000 €

	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Ekonomi- plan 2026	Ekonomi- plan 2027
Årsbidrag	96 601	31 817	38 750	58 738	73 719
Extraordinära intäkter och kostnader	0	0	0	0	0
Korrektivposter till internt tillförda medel	17 630	18 384	32 784	13 870	9 360
VERKSSAMHETENS KASSAFLÖDE	78 971	13 433	5 966	44 868	64 359
Investeringsutgifter	182 342	232 731	331 581	373 492	356 733
Statsandelar och övriga finansieringsandelar	10 087	12 035	9 360	8 060	7 960
Överlåtelseinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	22 172	19 700	76 394	15 000	10 000
KASSAFLÖDET FÖR INVESTERINGARNAS DEL	-150 083	-200 996	-245 827	-350 432	-338 773
VERKSAMHETENS OCH INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE	-71 112	-187 564	-239 861	-305 564	-274 414
Förändringar i utlåningen	10 779	-39 787	-52 268	-27 838	5 227
Ökning av utlåningen, -	18 802	60 000	70 000	48 000	48 000
Minskning av utlåningen, +	29 581	20 213	17 732	20 162	53 227
Förändringar i lånebeståndet	146 805	196 000	294 455	336 048	271 868
Ökning av långfristiga lån, -	130 000	200 000	265 000	288 000	220 000
Minskning av långfristiga lån, +	54 240	4 000	46 600	76 600	76 600
Förändringar av kortfristiga lån	71 045	0	76 055	124 648	128 468
Övriga förändringar av likviditeten	-82 095				
KASSAFLÖDET FÖR FINANSIERINGENS DEL	75 489	156 213	242 187	308 210	277 095
INVERKAN PÅ LIKVIDITETEN	4 377	-31 351	2 326	2 645	2 680

Nyckeltalen i finansieringskalkylen	Bokslut 2023	Budget 2024 med ändringar	Budget 2025	Ekonomi- plan 2026	Ekonomi- plan 2027
Invånarantal 31.12.	201 889	204 234	206 644	209 073	211 524
Investeringarnas egenanskaffningsutgifter, M€	172,3	220,7	322,2	365,4	348,8
Intern finansiering av investeringar, %	56 %	14 %	12 %	16 %	21 %
Lånebestånd 31.12., M€	832	950	1 370	1 806	2 167
Lån € / invånare	4 121	4 652	6 630	8 638	10 245

BILAGOR

Bestämmelserna om iakttagande av budgeten

1. Budgetens bindande verkan

Enligt 110 § i kommunallagen ska budgeten innehålla de anslag och beräknade inkomster som uppgifterna och verksamhetsmålen förutsätter samt en redogörelse för hur finansieringsbehovet ska täckas. Budgeten ska iaktas i kommunens verksamhet och ekonomi. Enligt förvaltningsstadgans 78 § utfärdar stadsfullmäktige bestämmelser om hur budgeten ska iaktas och på vilket sätt budgeten och dess motiveringar är bindande för stadens myndigheter. Stadsstyrelsen utfärdar bestämmelser om hur de mål och åtgärder som skrivits in i verksamhetsplanerna är bindande för stadens myndigheter.

Målen som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige

Alla klausuler och verksamhetsmål för organen samt verksamhetsbidrag är bindande i förhållande till stadsfullmäktige om inte något annat bestämts nedan.

De mål för organen som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige ingår i verksamhetsplanerna mellan stadsstyrelsen och organen. De mål och punkter i verksamhetsplanerna som inte är bindande i förhållande till stadsfullmäktige är bindande mål i förhållande till stadsstyrelsen eller uppgifter som ska tillännas.

De allmänna motiveringarna i budgeten som fastställts av stadsfullmäktige och organets helhetsbild av utvecklingsriktningen inom sektorn och nyckeltalen som beskriver servicebehovet och verksamheten är inte bindande mål i förhållande till stadsfullmäktige.

De verksamhetsmässiga och ekonomiska målen för stadsfullmäktige, centralvalnämnden och revisionsnämnden presenteras i en form som är snävare än den servicehelhetsspecifika verksamhetsplanen som en del av stadens verksamhetsplan. Dessa organs beskrivning av verksamheten och dess utvecklande samt förändringar i omvärlden är inte bindande mål.

Organets driftsekonomidel och de beräknade inkomsterna är nettobindande (verksamhetsbidrag) och riktas till de ändamål som överenskommit i budgeten. En positiv avvikelse i verksamhetsbidraget ger inte organet rätt att besluta om nya funktioner/användningsändamål som man inte har fattat beslut om i budgeten.

Ändringsbeslut som gäller en höjning av nettobidraget eller underskridning av de beräknade nettoinkomsterna ska tas i stadsfullmäktige oberoende av det om avvikelsen beror på att bruttokostnaderna är större än uppskattats eller att bruttoinkomsterna är mindre än man uppskattat.

Till investeringar som är bindande i förhållande till stadsfullmäktige hör de i budgeten införda investeringsutgifterna, finansieringsandelarna och överlåtelseinkomsterna av bestående aktiva.

Anslagen i organets driftsekonomidel och anslagen i investeringsdelen är separat bindande. Med anslagsbesparing i driftsekonomidelen kan inte täckas överskridning av anslaget i investeringsdelen och vice versa.

I behovsutredningar och projektplaner gällande stadens lokalprojekt iaktas bestämmelserna i förvaltningsstadgan. I förvaltningsstadgan har också bestämts om beslutanderätt i investeringar och övriga utgifter med lång verkkningsgrad.

Förändringen i lånebeståndet är den enda bindande posten i finansieringskalkylen. Finansieringsinkomsterna och -utgifterna i stadens resultaträkningsdel är nettobindande poster.

Stadsfullmäktige ställer upp i budgeten mål för dotterbolagens verksamhet och ekonomi, som härletts från kommunstrategin och den anknytande ägarpolitiken samt gemenskapens affärsverksamhet.

2. Åtgärder för iakttagande av budgeten

Organen ska utvärdera kontinuerligt utfallet av ekonomin och verksamheten och omedelbart eller i samband med delårsöversikter föreslå stadsstyrelsen åtgärder för iakttagandet av budgeten.

3. Uppföljning av verksamheten och ekonomin

3.1 Delårsöversikter och bokslut

Till stadsfullmäktige, stadsstyrelsen och revisionsnämnden avges delårsöversikter över utvecklingen av verksamheten och ekonomin tre gånger om året under räkenskapsperioden. En fjärde rapport om utfallet av verksamheten och ekonomin som avges är ett bokslut.

Delårsöversikterna innehåller målen för ekonomin och borgmästarprogrammet samt en inblick i budgetklausulerna. Därtill rapporteras vid behov om hur målen för anpassningsprogrammet uppnåtts.

- Den andra delårsöversikten uppgörs för rapporteringsperioden 1.1–30.6 och ges senast i juni.
- Den andra delårsöversikten uppgörs för rapporteringsperioden 1.1–30.6 och ges senast i september.
 - Delårsöversikten innehåller en lägesrapport och prognoserna för dottersamfundens budgetmål.

- Den tredje delårsöversikten uppgörs för rapporteringsperioden 1.1–30.9 och ges senast i november.

Ett bokslut upprättas för räkenskapsperioden som är ett kalenderår.

- Till bokslutet hör balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter till dem samt en tabell över budgetutfallet och en verksamhetsberättelse.

Kommunstyrelsen ska upprätta ett bokslut för räkenskapsperioden före utgången av mars månad året efter räkenskapsperioden.

3.2 Uppföljning av borgmästarprogrammet

Om genomförandet av målen i borgmästarprogrammet rapporteras som en del av delårsöversikterna och bokslutet.

3.3 Månadsrapportering om utvecklingen av verksamheten och ekonomin

Direktörerna för servicehelheterna rapporterar månatligen om utvecklingen av verksamheten och ekonomin till sina respektive nämnder.

Direktören för servicehelheten ska enligt en separat tidtabell och anvisning rapportera till kanslichefen om verksamheten och ekonomin samt se till att kanslichefen har sådan information om verksamheten som är tillräcklig för tillsyn.

Fullmäktigegruppernas bilaga till budgeten. För fortsatt beredning och uppföljning som helhet i stadsstyrelsen:

Ledning av ekonomin - Uppföljning av ekonomin är allas ansvar

Informationsledningen är fortfarande ett viktigt utvecklingsområde i Åbo, och i fortsättningen bör särskild uppmärksamhet fästas vid uppföljningen och prognoserna av ekonomin, och detta bör planeras som en del av nästa års ekonomiledning.

För att stärka kunskapsbasen är det viktigt att utveckla användningen av artificiell intelligens i den ekonomiska uppföljningen och rapporteringen, och den måste snabbt integreras i arbetet.

Budgetutfallet ska övervakas och rapporteras bättre till tjänsteledningen. Överskridningar bör inte accepteras och avvikelser ska omedelbart rapporteras till beslutsfattare för att föreslå korrigerande åtgärder. Verktyg för uppföljning av budgeten och utfallet ska utvecklas. Det ska byggas in ett sätt i processen så att eventuella överskridningar ska kunna rapporteras snabbt till den ekonomiansvariga chefen samt till chefen för serviceenheten och ekonomiansvariga.

Att utveckla planeringen av personalanvändningen ska tas med som ett av utvecklingsobjekten nästa år. Likaså ska man utveckla den ekonomiska hanteringsmodellen för projektverksamheten.

Hantering av investeringar som en del av ekonomiledningen

Upp till 30 % av de planerade investeringarna genomförs inte för tillfället, vilket försvårar den ekonomiska planeringen. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid planering och schemaläggning av investeringar.

Vi ska förnya hanteringsmodellen för investeringsprogram. Hanteringsmodellen för investeringar ska utvecklas framför allt genom att ta itu med obalansen mellan planering av investeringar och anslag.

Segregation och integration

Ett integrationsförsök inleds för att förebygga segregation genom att erbjuda föräldrar med svaga kunskaper i finska eller svenska möjlighet att delta i småbarnspedagogik och skolarbete för sina barn i småbarnspedagogikåldern och i grundskoleåldern. Särskilt föräldrar med svaga kunskaper i finska eller svenska uppmuntras att delta i daghemmens och skolornas vardag och i tillämpliga delar i undervisningen tillsammans med sina barn. Syftet med försöket är att stödja inläringen av föräldrarnas språk- och kommunikationsfärdigheter, grundläggande matematiska färdigheter och färdigheter som behövs i det finländska samhället, med målet att integreras genom studier och arbetsliv. Som en del av försöket kan man med familjer ingå s.k. lärandeavtal för barn i syfte att säkerställa att hela familjen förbinder sig till de årliga målen för lärande i skolan. Målen för lärande följs upp tillsammans med lärare, barn och föräldrar.

Särskild uppmärksamhet fästs även vid att stöda språkinläringen hos mödrar i invandrarfamiljer. Det utreds vilka åtgärder som behövs för att nå dem och underlätta deras deltagande i undervisningen, till exempel för att ordna barnomsorg under lektionerna.

Vi ställer upp målet som ska följas upp att unga som talar ett annat språk än finska eller svenska även ska kunna söka till gymnasieutbildningen. Detta mål kommer att följas upp som en del av integrationsprogrammet.

Förebyggande av segregation och integrationsmål ska säkerställas som en del av integrationsprogrammet

Stadsmiljö

De olägenheter som reparationer orsakar stadsmobiliteten ska minskas, till exempel genom att höja hyran för gatuområden som hyrs ut för reparationer. Målet är att påskynda reparationer.

Fostran och undervisning

Behoven av att använda digitala apparater och möjligheterna med gemensamma apparater i lägre årskurser kommer att utredas.

Som en del av projektet Världens bästa lärstig testar vi bland annat ett läskunnighetstest och vid behov ett mer omfattande färdighetstest, till exempel efter andra klassen i lågstadieskolan och före övergången till högstadieskolan, så att det blir en permanent verksamhetsmodell.

Fokusområden och mätare fastställs utifrån vilka kvaliteten och servicenivån i fostran och undervisningen bedöms.

Dagvårds- och skolstigen för barn som behöver krävande särskilt stöd ska utredas i sin helhet så att man även i investeringar i lokalerna beaktar placeringen av olika åldersgrupper för dessa målgrupper när det gäller att ordna tjänster och använda resurser på bästa sätt.

Sysselsättning

Vi lanserar digitala verktyg för att öka sysselsättningen och utnyttjar lösningar för artificiell intelligens för att snabbare matcha utbud och efterfrågan på arbetskraft. Vi ska ta fram uppföljningsmätare för hur effektiva sysselsättningsåtgärderna är.

Möjligheterna att ersätta den nuvarande lönesubventionsmodellen med övergångsarbetsmarknadsmodellen för partiellt arbetsföra ska utredas.

Stadsstyrelsen:

Hur invånarbudgeteringen fungerar utreds och de projekt som redan har inletts i olika stadsdelar ska beaktas bättre i bedömningen av förslagen. Nuvarande riktlinjer kan öka driftskostnaderna.

Vi utreder möjligheterna för stadsborna att frivilligt delta bland annat i naturarbete men också i större utsträckning.

Vi utreder möjligheterna att ersätta tolktjänsterna med hjälp av applikationer för artificiell intelligens.

I planeringsprocessen för lokaler måste man bedöma hur funktionella lösningar påverkar investeringskostnaderna så att investeringarna görs i rätt mängd och på rätt kvalitetsnivå.

Hantering av egendom

Staden utreder ägararrangemangen för fastigheter som kan ha behov av flexibilitet i framtiden för att säkerställa att användarnas kostnader inte ökar.

Vi samlar in erfarenheter från daghemmens hyres- och livscykelprojekt och utreder möjligheterna att genomföra framtida projekt även i dessa former.

Det upprättas en långsiktig plan för hantering av egendom.

Stadsfullmäktige

De förtroendevalda förbinder sig att sänka sammanträdesarvodena genom att se över antalet sammanträden och genom att delta i sparåtgärderna genom att hålla sammanträden en gång om året utan arvode som talkoarbete.